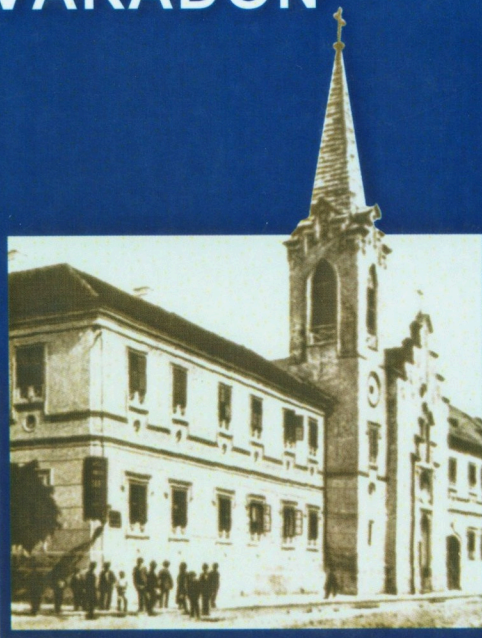

RÓMAI KATOLIKUS INTÉZETEK NAGYVÁRADON

Partiumi füzetek

Nagyvárad
2011

68

RÓMAI KATOLIKUS
INTÉZETEK NAGYVÁRADON

RÓMAI KATOLIKUS INTÉZETEK NAGYVÁRADON

Partiumi és Bánsági Műemlékvédő és Emlékhely Társaság

Varadinum Script Kiadó
Nagyvárad, 2011

A sorozatot szerkeszti:
DUKRÉT GÉZA

Szövegkorrektúra:
MIHÁLKA MAGDOLNA

Fedőlapon:
A Szent Vince Intézet és az Orsolya-zárda.

Hátlapon:
Vincés nővérek, 1993.
Az Orsolya-zárda növendékei, 1922.
Vincés nővérek általános nagygyűlése, 2003.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Római katolikus intézetek Nagyváradon / coord.:
Dukrét Géza. - Oradea : Varadinum Script, 2012
ISBN 978-606-8307-23-7

I. Dukrét, Géza (coord.)

282

Készült a
Megyei Tanács

és a Nagyváradai Római Katolikus Püspökség
támogatásával

Készült a nagyváradai LITERA PRINT nyomdában.
Tel.: 0732-115.445; e-mail: literaprint@gmail.com

PÜSPÖKI AJÁNLÁS

Nagyvárad múltja szorosan összefügg a püspöki székhelyen megtelepedett szerzetes intézményekkel. *„Alig száz évvel a püspökség megalapítása után már a Fejér-Körös partjaitól fel a Hortobágyig s a Tiszától a kalotaszegi havasokig már mindenütt lelkészségek állanak, közben-közben a Bencések, Premontreiek, Ágoston-rendűek, János-vitézek kimagasló monostoraival”* – írja Bunyitay Vince az 1896-os Schematizmusban (Egyházmegyei évkönyv).

A tatárok 1241-es pusztítása, majd elvonulása után az újabban alakult szerzetesrendek is megtelepszene Váradon: így a ferencesek, domonkosok és klarisszák, akik a kultúra és polgárosodás felkarolói.

Váradon kívül még Debrecenben, Gyulán, Szamosújváron, Körösszegen, Mezőtelegden, Szentjobbon, Szalárdon, Biharszentjánoson, Szilágyújlakon voltak még szerzetesek. *„Mi lehet örvedetesebb és nagyobb biztonságot nyújtó tény, – mint látni a jól elrendezett kolostorok sorozatát, amelyek Magyarország boldogságát segítik elő, – mint a szerzetesházak kolostorai, mert ezek imádsággal, böjttel könnyek között és más szerzetesi erény gyakorlatok végzésével Isten oltalmát kiesdík, haragját távol tartják és Isten népének közösségét erősítik. Ime így bízott népünk Isten égi oltalmában. És most? fájdalom!...”* írja Nagyvárad híres szülőtte, Pázmány Péter bíboros, esztergomi érsek.

A tordai 1566-os országgyűlés Erdélyből kitiltja a szerzeteseket, papságot és az egész katolikus egyházat. A rendelet így hangzik: *„...az ő felsége (Szapolyai János) birodalmából mindenünnen kiigazítottanak.”*

Amikor a katolikus Báthoriak vették át Várad kormányzását, 1579-ben behozták Váradra a jezsuitákat, de 1598-ban ismét elzavarták őket, *„de ez a kis idő elegendő volt arra, hogy az isteni gondviselés a jezsuiták iskolájába vezérelje s később rendjük*

tagjává avassa Várad szülöttét: Pázmány Pétert” – írja Bunyitay a már említett Schematizmusban.

Várad 1692-es török felszabadulása után újra indul a szerzetesi élet. A piaristák, az irgalmasok, a pálosok, az orsolyiták, ferencesek, később a premontreiek, majd előbb a Hám János alapítású szatmári vincések, akikről a Grazból jött vincések veszik át az árvaházak, iskolák, kórházak vezetését.

Mindezek áldásosan működtek évszázadokon keresztül, egészen 1948-ig, amikor a kommunista állam megszünteti az összes szerzetesrendet, iskoláikat, kolostoraikat, egész vagyonukat elkobozzák, „államosítják”, a szerzeteseket földönfutókká teszik. Csak az 1989-es változások után kapják vissza működési engedélyüket.

Ez a könyv két szerzetes közösség, a Szent Orsolya-rend és a Szent Vince Szeretet Leányai (vincés nővérek) nagyváradi letelepedéséről és áldásos működéséről szól. Ennek az áldásos tevékenységnek kívánunk méltó emléket állítani. Csodálatos múltról tanúskodik e könyv; „és mivel a jelen bizonytalan, a jövő sem kecsegtet nagy változásokkal, de Istennél semmi sem lehetetlen” (Lk 1. 37). Számunkra Madách Imre: Ember tragédiájának befejező mondata a feladat: „Ember küzdj és bízva bízzál!”

Szívünkben ezzel a bizalommal adjuk az olvasó kezébe e munkát és adjuk mindnyájukra főpásztori áldásunkat.

Nagyvárad, 2011. október 18-án,
Szent Lukács ünnepén

Böcskei László
megyés püspök

ELŐSZÓ

Az Egyházi Törvénykönyv 573. kánonjával kezdődik a törvénykönyv III. része amelynek általános címe így hangzik: *„A megszentelt élet intézményei és az apostoli élet társaságai.”* A kánon pedig ezt írja: *„Az evangéliumi tanácsok vállalásával megszentelt élet az az állandó életforma, mellyel a hívők a Szentlélek munkálkodása folytán Krisztust szorosabban követve, teljesen a mindennekfölött szeretett Istennek szentelik magukat, hogy az ő dicsőségére, az egyház épülésére és a világ üdvösségére új és különös címen elkötelezve, Isten országának szolgálatában törekedjenek a szeretet tökéletességére, és kiváló jellé válva az egyházban, a mennyei dicsőséget előre hirdessék.”*

Az ilyen életformák, akár egyéni, akár intézményesített formában mindig is léteztek az egyházban. Gondoljunk a puszta elvonult remetékre, a stilitákra, avagy később keleten Nagy Szent Vazulra, nyugaton pedig Szent Benedekre, akik a szerzetesi életforma atyjaként, megszervezik a szerzetesi életformát, megírják annak szabályzatát.

Európa barbár népeinek a kereszténységre való térítését ők, főleg Szent Benedek-rendje végezte, köztük a magyarság megtérítését is. Szent Gellért, a velencei bencés szerzetes, Szent István királyunk hűséges munkatársaként elől jár a krisztusi evangélium örömhírének a terjesztésében. Annak a kultúrának és tudománynak a létezését, megőrzését, ápolását, amivel ma Európa dicsekszik – annak ellenére, hogy ezeket a keresztény gyökeket az Európai Unió nem hajlandó elismerni alkotmányában –, nekik köszönhető, mert számukra létfontosságú volt a főparancs minél tökéletesebb megélése, az Isten szeretete és imádása mellett a felebaráti szeretet is ugyan olyan fontossággal bírt. A tanítás, oktatás, nevelés is ebbe a kategóriába tartozott. Felebaráti szeretet volt az értékek továbbadása az újabb generációknak is.

Ebben a könyvben ennek a munkának állítunk emléket, amikor a Nagyváradon megtelepedett és áldásosan működő két szerzetesi közösségről: a Szent Orsolya-rend és a vincés (irgalmas) nővérek egykori munkájáról tudósítunk. A szép, tevékeny, több évszázados oktató-nevelő múltat nem hagyhatjuk, hogy a jövő elfelejtse.

A Szent Orsolya-rend múltját, egykori áldásos tevékenységét, mint közöttük felnövő fiatal gyermek, majd kispap, nagyszágos és főtisztelendő Kolozsvári István tb. kanonok, zárdalelkész ismeri a legjobban, ezért kértem fel őt ennek a visszaemlékezésnek a megírására, amiért köszönet illeti.

A Szent Vince Szeretet Leányainak a történetét pedig hárman, egykori tartományi főnöknők írták meg: Ocskay Ferdinanda, Polmann Lucianna és Peczkó Kinga nagyontisztelendő nővérek, akik rendszeres pontossággal vezették a „krónikát”, amelyet most az olvasó kezébe adunk.

Megismerjük múltjukat, munkájukat, küzdelmeiket és mindennapi életüket, amelyet az üldöztetés, majd az újra kezdett élet megváltozott körülményei között mind a mai napig folytatnak. Itt élnek közöttünk, velünk és értünk imádkoznak, s életükkel, ahogy a kánon mondja: „kiváló jellé válnak”, hogy a felebaráti szeretet gyakorlása által „valami szépet tegyenek Istenért”, ahogy Boldog Kalkuttai Teréz anya mondta.

Mint fiatal levita én is tapasztaltam az ő szeretetüket, élveztem támogatásukat, ezért néhány dolgozattal, amelyek már megjelentek különböző kiadványokban, vagy elhangzottak konferenciákon én is hozzá járultam ahhoz, hogy az ő „jellé” vált múltjuk és életük még fényesebb legyen az utókor előtt.

Együtt kérjük Mericci Szent Angélát és Szent Orsolyát, valamint Paulai Szent Vincét és Marillac Szent Lujzát, az alapítókat, hogy ők esedezzenek az „aratás Urához”, Jézus Krisztushoz, hogy küldjön munkásokat, hivatásokat az ő aratásába, „mert az aratnivaló sok, de a munkás kevés” (Mt 9. 37).

Nagyvárad, 2011. október 18-án

Mons. Fodor József
általános helynök

FODOR JÓZSEF
általános helynök

A SZENT ORSOLYA-RENDI ISKOLA

Az intézet régi évkönyvei a legnagyobb elismeréssel írnak az intézetet és zárdát alapító Szenczy István nagyváradi őrkanonokról. 1772-ben alapította meg a nagyváradi Szent Orsolya-rendi kolostort és gimnáziumot. Azt írják róla: *„Intézetünket a hála emelte. Mintegy 170 éve annak, hogy a nemesi, de elszegényedett családból származott Szenczy István nagyváradi őrkanonok intézetünk első alapköveit lerakta. A tanulni vágyó, de teljesen szegény szülők gyermekét a kassai Orsolya-zárda apácai karolták fel. A kis ministránst erkölcsi és anyagi támogatásban részesítették a jó szerzetesnők. Már gyermekéveiben megfogant szívében a hála sugallta magasztos terv, hogy majd Isten segítségével maga is zárdát alapít valahol, amely annyi jót tesz, mint vele a kassai.”*

Az isteni Gondviselés kiválasztotta a fiatal embert és pappá lett. Mint fiatal káplán már gyűjtögeti a pénzt erre a célra. Majd amikor váradi kanonokká lesz, elérkezettnek látja az időt, s leteszi az alapkövet egy építendő zárdának és iskolának. A város közepén szép nagy telket vásárol 8000 forintért. 20 ezer forintos alapítványt tesz. Az apostoli király, Mária Terézia erősíti meg aláírásával az alapító levelet.

Jéles dátuma az intézetnek 1772. szeptember 12. Ekkor vonul be az új zárdába hat szerzetesnő. Csodálatos festmény is megőrökíti ezt az ünnepélyes pillanatot. Az apát-kanonok teljes díszben áll középen, kezében az alapító okirat, a Regula, s mellette két oldalt a nővérek, akik Braun M. Innocencia főnöknő vezetésével beköltöznek az új zárdába. Ekkor kezdődik meg a tanítás is. Igaz ekkor még csak három növendékük van, de év

végére már 21-re szaporodott a számuk. 1774-ben bejáró növendékeket is fogadnak.

1856-ban a bécsi kormány felszólítja Várad szentéletű püspökét, Szaniszló Ferencet, akinek szobra a püspöki kertben látható – melyet Tóth István szobrászművész alkotott és a hálás utókor rávéste neve mellé: Jó pásztor –, hogy tanítónőképzőt is állítson fel. A Szenczy kanonok által épített részben nem volt hely, ezért a püspöknek előbb megfelelő épületről kellett gondoskodnia. 1858-ra felépül az új szárny, ahol elindul a képzés. Első igazgatója, a későbbi kanonok, Treleczy József váradolaszi esperes-plébános lesz. 1947-ig 1658 tanítónőt képeztek az intézetben. 90 évig állt fenn a képző, mert 1948-ban amikor a zárdát államosította a kommunista-ateista diktatúra, az iskolákat is elvették és megszüntették. A nővéreket az utcára dobták. Jóllelkű, egykori tanítványaik házában találtak menedéket és ott-hont azok, akik életüket adták azért, hogy nemes lelkű, Istent és hazát szerető embereket, anyákat, asszonyokat neveljenek a társadalomnak.

A tanítónőképzővel párhuzamosan az elemi iskola is fejlődött: 1868-ban már hat osztálya volt. 1881-ben felső leányiskolát nyitottak. Palotay László nagyprépost még olasz plébános korában a leányiskolát polgári iskolává alakította át. Ez a polgári iskola működött 1928-ig, amikor a trianoni diktátum után a román iskolai vezetés kényszerítette, hogy 4-4 osztályú alsó és felső tagozatból álló gimnáziummá alakuljon át. Előbb csak négy alsó tagozat működött, de 1935-től kezdve a felső osztályok is beindultak.

1939-40-es tanévben 19 növendék közül csak 12 vállalkozott az érettségi vizsgára. Ezek közül is elbukott három növendék. Teljesen idegen tanárok előtt kellett vizsgázniuk. A magyar nyelv ápolására felhasználták a vallásos összejöveteleket a Mária Kongregációkban, ahol az édes anyanyelv őrzésére ünnepi előadásokat, versenyeket szerveztek, díjakat osztottak, Sík Sándor és Mécs László verseit szavalták, a legújabb egyházi énekeket énekelték. A gimnázium alsó osztályaiban a Szív Gárda működött, bár nem ezen a néven, hanem Kis Apostolok elnevezéssel, mert a gárda elnevezést a román hatóságok tiltották. A nemzeti szellem megnyilvánulását gyanították benne.

Az 1940-es visszacsatolás öröm volt az iskola életében is, de túlságosan rövid volt és a véres háború tette keserűvé. A háború

elmúltával a még szörnyűsegebb terror évei következtek, amikor az új hatalom mindent eltörölt, mindent megszüntetett ami régi, vallásos, szent és nemzetet ápoló volt. 176 év után elérkezett a feloszlítás, az újabb számkivetés több mint 41 évig tartó elnyomása. 1989 után nyílt lehetőség az újraindulásra. Ismét külföldről jöttek a nővérek, visszakapták épületeiket, egykori iskolájukat, de az oktatásban nem tudnak részt venni, mert csak az épület az övék, de nem az iskola. Mégis a mienknek érezzük ezt az iskolát, mert 1990 óta magyar gimnáziumként működik Nagyváradon, ahol a mindenható Istenben bízva dolgoznak új buzgalommal, új munkakedvvel, új lelkesedéssel a magyar kultúráért, a magyar jövődjéért. Isten áldása legyen Tanárokon, Diákokon és munkájukon!

1922-ben az Órszem katolikus folyóirat december 17-i száma Gresinszky Antal apát-kanonok ünnepi beszédét közölte, amelyet ilyen címmel jelentetett meg: A 150 éves Orsolya-zárda. E beszéd nagyon szép jellemzése annak a csodálatos oktatói, nevelői munkának amelyet évszázadokon át végeztek a Szent Orsolya-zárda és iskola falai között azok a hivatástudattól áthatott nővérek, „Máterek”, ahogy nevezték őket. Sajnos ez ma már mind csak történelem.

Szószerint közlöm Gresinszky Antal ünnepi beszédét.

„Nagyvárad Főutcájának egyik legszebb és legforgalmasabb pontján egy épületcsoport áll, melynek tulajdonosai házuk küszöbét soha át nem lépik, bár mély tömegben hullámszik házuk előtt a „korzó” elegáns népe, vidám csevegés és boldog nevetgélés között, ők soha közéjük nem vegyülnek. Házuk belsejéből is minden fényűzést száműztek, bútorzatuk a legegyszerűbb, étkezésük éppen csak az élet fönntartására szolgál, minden innyencséget és keresettséget kizár, ruházatuk is éppen csak a test befödésére és hivatásuk jellegének föltüntetésére szolgál: pedig hát nők ők is a női lélek minden vágyával az ékes és szép után, ám ők bírnak ama heroikus erővel, hogy a divat szeszélyei őket ne befolyásolják. Ruházatuk ma is éppen olyan, mint volt 50 vagy 150 év előtt s ami még különösebb, a rajtuk levő ruhát sem mondhatják sajátjoknak. Kik lehetnek ezek a világtól elmaradt, szegény lelkek?

Talán bizony a kultúra alacsony fokán állanak, hogy ennyire elmaradtak kortársaiktól? Éppen nem. Hiszen mindenki elismeri

rolok, hogy a tudomány több ágában fölényes ismeretekkel bírnak, a zenében s a női kézimunkában mesterek, a legműveltebb nyelveket beszélik, jóságban, kedvességben és erényekben szinte páratlanok és Nagyvárad legelőkelőbb hölgyeinek nagy része abból az üde és bő forrásból merítette tudását, szívnemességét, finomságát és magas kultúráját, amelyet ők nyitottak meg és amely azóta folyton csörgedez. E nők soha a világba nem lépnek, mégis csodás jótékony hatást gyakorolnak a világra. Ragyogó fény ömlik házukból, mely tudást, megnyugvást, lelki harmóniát áraszt, ahová csak elhatol.

Nem kell mondanom, hogy e rendkívüli nők, kik meghaltak a világnak, hogy annál nagyobb hasznára lehessenek a világnak, az Orsolya-zárda tisztelendő szüzei, kik ma ülik házuk főnnállása 150 éves jubileumát.

Nagyvárad társadalmának minden rétegét, különösen pedig női világát annyi benső kötelék, annyi kedves és feledhetetlen ifjúkori emlék és hála fűzi a jó Materek- és Nővérekhez, hogy bizonyára szívesen veszik, ha a zárda keletkezésére és 150 éves múltjára egy futó pillantást vetünk. Előbb azonban egy kérdés nyomul előtérbe, hogy honnan is veszik az erőt a zárdaszüzek e hősi lemondáshoz? Mert lemondanak a tulajdonról, a vagyónról melyért a világ él-hal, a családalapításról, melynek ha vannak is tövisei, de vannak tiszta örömei is, lemondanak arról, mi a legnehezebb: magukról, akarataikról, örökre az engedelmesség igájába hajtják fejüket a sírig és mindig csak másoknak szolgálnak, húzzák a tanítás, nevelés nehéz vesződségteljes, oly ritkán háladatos igáját s ha egy-egy generációt kitanítottak, kineveltek testet, lelket emésztő türelem árán, jön utána a második, harmadik... tizedik, mindig előlről kezdik, vége nincs soha s eközben semmit sem kérnek a világi élvezetekből, szórakozásokból. Olyanokká lettek, mint a gyertyaszál, mely világít maga körül, de önmagát fölemésztí.

Ki akarja ezt? Ki kölcsönöz ehhez erőt s ki jutalmazza meg? – Egy valaki, ki náluknál is szegényebb, elvonultabb, elrejtettebb a világ számára, ki úgy látszik semmit sem tesz és mégis mindent ő cselekszik, kinek csak néha nyílik meg kulccsal lezárt fogsága zárkájának ajtaja, de a fogságban is ő a szívek királya, a souverain uralkodó égen és földön. A kenyér hófehér fátyola alatt egy szív dobog szeretettel, önfeláldozással s e lángot, ez emésztő tüzet beülteti mások szívébe is. Nem erőszakkal, nem kényszerrel

teszi ezt, senki sem tiszteli úgy az emberi szabadságot mint ő, nincs nálánál szelidebb, de ellenállhatatlanabb sincs. Ő, a Krisztus, az Isten Fia, az Oltáriszentségben velünk lakó Istenember hívja meg a zárdaszűzet a lemondó, önmegtagadó életre, hogy kövesse őt s legyen ő is áldozata a szeretetnek, annak a szeretetnek, mely az Ő isteni Szívében oly hő lánggal ég az emberek iránt s akit megérint egyszer ez a szeretet, a Jézus Szívéből kitörő láng, az, mint az isteni Mester, az emberek szolgálatába szegődik, követi Őt a kereszt tövises útján, mert az Ő ígéreteinek édessége a világ minden gyönyörét felülmúlja s Ő azt sűgja: én meg tudok fizetni. E mennyei szeretet leányai a ma jubiláló Orsolya-szűzek is; kik 150 év óta az ég annyi áldását árasztották e városra, annyi hasznos tudományt, ügyességet, szívemességet, isteni és emberi igaz szeretetet, magasztos, ideális világnézetet öntöttek át fogékony női szívekbe, a honleányok, a hitvesek, az anyák szívébe s általuk a családba, a társadalomba. Képzőjőkből több mint 1.000 (ezer) tanítónő lépett ki a világba s vitte el a szélrózsa minden irányában a legnemesebb kultúra magvait s ültette be 10.000-szer ezer zsenge gyermek lelkébe, a városok és csendes falvak népének szívébe. Csak a jó Isten tudná megmondani, mily nagy a kör, melyre e réven jótékonyaságuk kiterjed!

De lássuk már most, mily gondviselészerű úton jutottak e városba az Orsolya-szűzek.

Mintegy 200 éve annak, mikor a kassai Orsolya-zárda kapuján egy szerény, kedves megjelenésű ifjú kopogtatott be. Nemes, de teljesen elszegényedett szülők gyermeke volt ő, kik fiúkat taníttatni nem tudták, pedig olthatatlan vágy égett szívében a tanulás iránt. Szokásban volt ekkor a kassai zárdában, hogy néhány szegény, de jótanuló ifjúnak ebédet s tanulmányaik folytatására mintegy alamizsnaként némi segélyt adtak. Ezek közé óhajtott bevételni magát az említett ifjú is. Óhaja teljesült. A zárdában látottak és hallottak, a nővérek jó példái oly mély benyomást gyakoroltak fogékony lelkére, miszerint elhatározá, hogy Istennek szenteli életét és pappá lesz. Sőt úgy látszik, már ekkor megfogant ifjú szívében a merészen magasztos tero, melyet a jó nővérek iránti hála és lelkesedés sugallt, hogyha Isten őt megsegíti, maga is egy olyan zárdát alapít valahol, mely annyi jót tesz, mint a kassai.

Ez az ifjú Szenczy István volt. Előbb káplán, majd plébános, esperes, végül nagyváradi apátkanonok, a nagyváradi szt. Orso-

lya-zárda nagynevű, feledhetetlen alapítója. Már mint fiatal, szegény káplán egy faládácskába mint perselybe gyűjtötte a magától megvont filléreket az alapítandó zárda részére. E ládácska ma is a zárda legkedvesebb ereklyéje. Tartalma kezdetben lassan gyarapodott, de annál gyorsabban, midőn gazdája váradi kanonok lett. Végre eljött az idő, midőn együtt volt ama pénzösszeg, mintegy 20.000 forint, – azon időben igen nagy pénz – mellyel szívéhez nőtt vágyát, kedvenc tervét, a zárda alapítását megvalósíthatta. Ez nagy nap volt. Az egész Nagyvárad ünneptelt, mikor az a 6 alázatos Orsolya-nővér, ki az itteni kis zárdát benépesíteni volt hivatva, Kassáról 1772. szeptember 13-án Mária neve napján az új zárdába bevonult. »Bevonulásuk valóságos diadalmenet volt. Elöl vitetett a kereszt és a zászlók, ezt követték minden rendű szerzetesek, ezek után következtek a kanonokok, nyomukban maga a megyés püspök haladt, végül jöttek az apácák párban, két oldalról a helybeli előkelő hölgyektől kísérvé s ezek után tömérdek nagy népsokaság. A menetet maga az alapító vezette.« Így írja ezt le a zárda hiteles krónikája. Az apácákat megáldott celláikba vezették s a kápolnában felhangzott a hálaadó ünnepélyes Te Deum örvendetes dallama.

Mit érezhetett az alapító e pillanatban, midőn oly rég ápolt, hő vágya teljesült, mit érezhetett az isteni Gondviselés iránt, hogy ez ünnepélyes pillanatot megérni engedte – ki tudná ezt szavakkal kifejezni?!

Hanem bizony ez szerény kezdet volt. Ki sejtette még akkor a terebélyes fát, mely a parányi magból kisarjad, a hatalmas pompás intézetet, ahogy az ma előttünk áll, internátusával, egy egész sereg iskolájával, elemivel, polgárrival, tanítónőképzőjével, gyönyörű folyosóival, termeivel és folszerelésével?!

Messze vezetne nyomról-nyomra követni a zárda fejlődését, hatalmas növekedését, a sok jótévő neveit, tetteit elsorolni, kik egymással versenyeztek a jótékonytságban, áldozatkészségben, hogy a zárdát a fejlődés oly fokára emeljék, miszerint tökéletesen megfeleljen magasztos hivatásának, a kor igényeinek.

A legkimagaslóbb eseményekre és nevekre mégis illik rámutatni e neves évfordulón. A kedves nővéreknek az alapítást követő évben már 1773-ban volt internátusuk. Ugyan hány növendékkel? Összesen hárommal. Ez volt az internátus kezdete. E szám ugyan még ez évben 21-re emelkedett, de a szegényes viszonyok s a szűk helyiségek miatt sokáig szerény keretek között mozgott az

internátus. Nagy lendületet csak akkor nyert, amikor egy Laicsák, egy Szaniszló püspök, egy Györffy, egy Racsek nagyprépost – mindannyi egy-egy ragyogó név a zárda történetében – részint a földszint, részint az emeleten a mostani szép tantermet, nappali- és hálószobákat nagy anyagi áldozatokkal fölépítették.

Az alapítást követő második évben, 1774-ben megnyílt a külső növendékek részére a nyilvános iskola is. Két kis termet szerelt fel e célra a földszinten a templom mellett Rier Ferenc kanonok saját költségén. Ezen iskolába azután vallás- és rangkülönség nélkül jártak a városi gyermekek. Ezen külső iskolák is csak akkor indultak hatalmas fejlődésnek, mikor az említett jötevők nagyszabású építkezéssel azt lehetővé tették. 1858-ban megnyílt a tanítónőképző., 1896-ban a polgári leány iskola s ezáltal zárdánk elsőrangú intézetek sorába emelkedett. A zárda kívül-belül impozáns méreteket, csínyt és ízlést öltött magára. Szaniszló püspök a rozoga fatorony helyett a mai kőtoronyt építtette, a zárda százéves fennállása évében, 1872-ben. Lipovniczky püspök az egész zárdát kívül-belül díszesen renováltatta, ugyanezt tette 1897-ben Schlauch bíboros püspök saját 50 éves papi jubileuma alkalmából. Ezen hatalmas méretű dísztermet, melyben most vagyunk Vinkler és Palotay nagyprépostoknak köszönjük. Nehogy az egyháziakat megillető elismerés mellett a világiak jótékonyágáról való megemlékezés háttérbe szoruljon, a zárda hálásan emlékezik meg világi jötevőiről is, kik között különösen kiemelkedik Bilkei Papp Anna kisasszony, ki nemcsak együtt érzett mindig a zárdával, részt vevén annak minden örömeiben és bánatában, de jelentékeny pénzüsszeggel járult hozzá, hogy a zárda a növendékek részére egy új ebédlőt, egy szép nappali termet és négy kis zongorasobát építhessen.

Azonban a megnövekedett intézet és személyzet fönntartása rendkívüli kiadásokkal járt, melyeknek fedezésére a régi alapítványok korántsem voltak elegendők, nagyobb és állandó jövedelmi forrásokra volt szükség. Az isteni Gondviselés ezeket is kirendelte. Úgy a püspökség, mint a káptalan évről-évre jelentékeny mennyiségű tűzifával ajándékozta meg a zárdát s az ezen felül szükségeseket is kedvezményesen bocsátja az intézet rendelkezésére s lehetőleg a zárda kezére jár minden ügyében.

A múlt század nyolcvanas éveiben egy kiválóan gyakorlatias érzékű gondnoka volt a zárdának, Zeley kanonok. Ő ismerte fel először, hogy a zárdai telek föltercei helyzeténél fogva miből fog

egykor szép jövedelmet hozni s a zárda kiadásait fedezni. Az ő buzgólkodására építette a zárda az első bérházát, később a főutcai fronton levő helyiségek, melyek addig a növendékek tantermei voltak, bérboltokká lettek átalakítva, míg végre 1906-ban felépült a modern berendezésű bérház, a díszes István-palota.

Ma a zárda, mint a legtöbb katolikus intézmény, nehéz, válságos időket él. A bérházak bevétele távolról sincs arányban azzal az óriási kiadással, amivel a házak és az intézet fenntartása jár, de egyéb szempontokból is a zárda jövője felett sötét fellegek látszanak gomolyogni. De a Mindenható keze nem rövidült meg. 150 éves múltjában sokszor tapasztalta ezt a zárda, aki megmentette a múltban, meg fogja őrizni a jövőben is.

Tegyük le tehát a nevezetes évfordulón 150 éves dicső múltunk zárókövét. E zárókőre aranybetűkkel az isteni Gondviselésbe vetett rendületlen hit van felírva. Az emberi rövidlátás, korlátoltság, önzés és tökéletlenség felett elvégre is mindig a Mindenható akarata jut érvényre, mely sokszor ép az emberek kicsinyes, önző törekvéseit használja talapzatul dicső céljai megvalósítására s a sötétségből világosságot, az éjszakából fényes hajnalt, ragyogó nappalt hív elő. Hisszük, hogy a zárda, mint a múltban, úgy a jövőben lepergő évtizedeken vagy évszázadokon át is oly dicsően vagy még dicsőbben fogja folytatni magasztos misszióját.

Melengessétek hát továbbra is Krisztus drága jegyesei a hideg emberi szíveket a szeretet melegével, azzal a szeretettel, mely égből ered és egyedül képes derűt és békét varázsolni a zaklatott földi szívekbe is. Soha erre oly nagy szükség nem volt, mint ma. Tartsátok szíveteket minél közelebb az Isteni Jegyes Szívéhez, a szeretet végtelen lángtengeréhez, mert nem csekély melegre, hanem hő lángra, égő szeretetre van most szükség, hogy meggyógyítsátok a kislelkű, beteg emberi szíveket. Sarjadjon föl áldott kezetek nyomán, égi türelmetek árán egy új, tiszta, okos, erős és hű nemzedék a szebb jövőnek minden reménységével és lássátok meg e fényes történeti múlttal bíró, még oly nagyra hivatott kedves város boldog fölvirágzását."

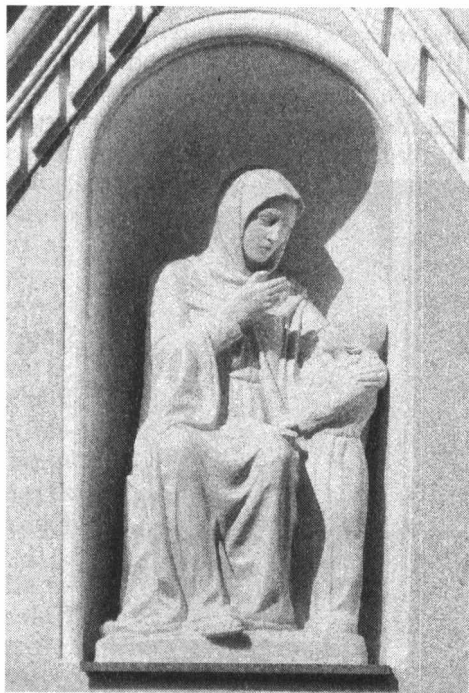
Az első világháború után voltak, akkor amikor Gresinszky Antal kanonok elmondta ezt az ünnepi beszédet. Nagyon nehéz idők. Trianon után az egyházak javait elvették, kisajátították. Az iskolák állandóan küszködtek, megvonták tőlük a nyilvánossági jogot stb. Majd következett a második világháború minden borzalmával.

Ezután jött a kommunista diktatúra, amikor Romániában az összes férfi- és női szerzetesrendet feloszlatták, az iskolákat és zárdákat államosították, a szerzeteseket egyszerűen kirakták az utcára és földönfutókká lettek. De nem adták fel a reményt és új körülmények között új életet kezdtek. Hűségesegek maradtak fogadalmaikhoz, Jegyesükhöz, Jézushoz.

De 1989 után sem jött vissza a feloszlítás előtti helyzet. A régi idős nővérek sajnos, meghaltak. Újak nem igen jelentkeztek. Így mára egyetlen orsolyita nővér sem maradt a régi gárdából. Július végén temettük el az utolsót: Bránhoff Ilona Krisztiána Mátert. R.I.P.!

Most már egyedül maradt a franciaországi nővér, Maria Trinité Hubert. A győri tartományhoz tartozik a nagyváradi zárdá, amelynek a székhelye a Dózsa György utca 18. szám alatt van, egy 1989 után vásárolt magánházban, mert a zárdában és az iskolában magyar tan nyelvű állami iskola működik, az Ady Endre névre keresztelt oktatási intézmény. A Polgármesteri Hivataltól kapott bérleti díjból külsőleg nagyon szépen felújították az egész épület-tömböt. Néhány évvel ezelőtt a homlokzatára, a főbejárat fölötti szoborfülkébe, amely évtizedeken keresztül üresen állt, visszahelyezték a szép fehér márvány Szent Anna-szobrot.

Kötelességünk nekünk, de az egykori orsolyita növendékeknek, hogy imádkozzunk hivatásokért, hogy újra benépesüljön a zárdá.

Szent Anna szobra a jelenlegi Ady Endre Líceum főbejárata felett

FODOR JÓZSEF
általános helynök

NOGÁLL JÁNOS PÜSPÖK, NAGYPRÉPOST ÉLETE ÉS MUNKÁSSÁGA

„*Pertransiit benefaciendo*” – írja Jézusról az Ap. Cselekedetei 10. 38. Magyar fordításban így olvasható: „*ahol csak megfordult jót tett*”, ez nagyon gyatra fordítás, meg sem közelíti a szent író, Lukács evangélista megjegyzését. Pertransiit – vagyis átment, nem egyszerűen csak arra járt, hanem az egész élete és működése lényege volt: a transitus, átmenet, átmenés, egy állandó folyamat, nem egy egyszeri alkalom, mellékes tevékenység.

Ezt mondhatjuk a leglényesebb jellemzőként Nogáll János püspök, nagyprépostról is, ha röviden akarjuk összefoglalni az életét, tevékenységét. Áthaladt az életen, de nem csak megfordult és élt céltalanul, egyik nap a másik után, hanem „jót cselekedve”.

Életéből lássunk néhány mozzanatot. A Nogáll család Horvátországból származott. Sopronban és Németkeresztúron (Dunántúl) telepedett le. Állítólag kuriális nemesek voltak.

Nogáll János püspök

Apja, Nogáll Mátyás Győrött telepedett le, jómódú kereskedőként egy kis vagyona tett szert és a Rába partján csinos portát épített családjának. Felesége, Hoffmann Mária, Esterházy herceg tiszttartójának a leánya volt. A sok gyermek közül hat érte meg a felnőtt kort. A legidősebb: Károly, aki győri kanonok lett és választott püspök. (Ezek az apostoli király által ki nevezett püspökök voltak, mint Bunyitay Vince is.) A második gyermek János, akiről beszélünk, öccsei József és László kir. törvényszéki bírák, majd Pál, aki Nagyváradon volt posta- és táviráda tanácsos. Egyetlen húgát, Máriát Litschauer Lajos országos főbánya tanácsos és selmezbányai akadémiai igazgató vette feleségül.

Nogáll János 1820. június 24-én, Keresztelő Szent János születése ünnepén született, ezért lett Keresztelő Szent Jánosról elnevezve. Ekkor a család még jómódú, de néhány év múlva, egy dunai áradás elviszi házukat, hajóikat és földönfutó szegények lesznek. Későbbi beszélgetéseikor sokszor elmondta: volt úgy, hogy egy falat kenyér sem volt a házban és éheztek. *„A jó Isten a megmondhatója, mit és mennyit nélkülöztem gyermek éveimben és ifjú koromban”* – idézte szavait Karsch Lollion emlékbeszédében.

Ez volt az a trauma, amely azt eredményezte, hogy később a jóság és szeretet apostolává vált. Az élet iskolájában tanulta meg mit jelent szegénynek, nélkülözőnek lenni. És nem felejtette el a „leckét” később sem, amikor az isteni Gondviselés jóléthez segítette.

Igaz, a család anyagi helyzete később jobbra fordult, de már a régi jólét nem tért vissza. Az apából iskolaszolga lett és visszavért a szabómesterséghez, de ebből csak nagyon szűkös anyagi lehetőségeik lettek.

Az iskoláztatásra azonban jutott pénz. A legjobb nevelő az édesanya volt, aki mélyen vallásos keresztény nő volt. Hogy mennyire fontosak voltak az erkölcsi törvények a családban, azt a püspök mondta el 50 éves papi jubileumán. *(A párnából kivett toll. Menj szedd össze. Nem lehet mert a szél szét hordta. Látod, fiam, ilyen lehetetlen helyrehozni a rágalmazás által okozott kárt is.)*

A győri bencések is hasonló gondos kiváló nevelők voltak, akikre mindig hálásan emlékezett vissza. Amikor 1891-ben kiadta a Kempis Tamás *Krisztus követése* című munkáját, illetve fordítását, akkor azt Kruesz Krizosztom pannonhalmi bencés

apátnak ajánlja és köszönetet mond, hálás tanítványként P. Jusztin bencés tanárnak, aki kezébe adta ezt a könyvet.

Érettségi után a papi pályára lépett. Az esztergomi főegyház-megyébe kérte fölvetését. Bátyja, Károly már a győri egyházmegye kispapja volt. Előbb Nagyszombaton, majd a budapesti Központi Papnevelő Intézetben végzi tanulmányait. Akkor az intézet rektora a későbbi nagyváradai püspök, Szaniszló Ferenc volt. Itt, ekkor még a jozefinizmus, II. József liberális szelleme uralkodott, de Szaniszló Ferenc és más előjáró társa elkezdte az igazi, keresztény szellem meghonosítását.

Megalakítják a *Magyar gyakorló Iskolát*, amely arra hivatott, hogy a magyar irodalomban jártas papságot neveljen. Ennek Nogáll 1840-ben könyvtárnoka, majd egy év múltán már elnökévé választották. 23 éves korára megszerzi a filozófiai és teológiai doktorátust. De fiatal kora miatt egy évet kell várnia és csak 1843. július 15-én szentelik pappá.

Irodalmi tevékenysége

Még kispap, amikor már neve ismertté lesz az irodalmi körökben is, elsősorban fordításai révén, de a költészetben is. 1840-ben a *Religió* című költeményével kelt feltűnést. Ugyanez évben a *Miatyánk* című verse jelenik meg. Lefordítja a *Stabat Mater*-t, majd a *Cor Jesu* kezdetű himnuszt. De fordítja a nagy klasszikusokat is: *Bossuet*, *Fenelon*, *Wiesemann* munkáit is. A magyar nyelv gondos őre és megírja a *Nyelvészeti kalászkok* című munkáját a szóképzésről. 1842-ben a *Felvilágosodás és élet* címen ír egy nagyobb dolgozatot. Tulajdonképpen egy tudományos értekezés az emberiség megváltás előtti és utáni életéről, állapotáról és befejezi dolgozatát a 19. század nagy katolikus lángelméinek a felsorolásával, s e század szellemét megvilágító gondolatgazdag elmefuttatással.

Szaniszló Ferenc ekkor már váradai kanonok, amikor 1841-ben elindítja közlönyét, a *Religió és Nevelést*. Ennek lett munkatársa később Nogáll, ahol teológiai, filozófiai és irodalmi tudását is értékesíthette. Itt ír egy szép ismertetést *Kempis Tamásról* a Krisztus-követés szerzőjéről, majd egy *német verses fordítást* jelentet meg a műről. Csak nevének kezdőbetűivel – N. J. – szignálja írásait. Az első névvel ellátott műve az

inkvizícióról szóló tanulmány, amelyben a szokásos egyházellenes vádakát és történelmi hazugságokat cáfolja meg. Másik műve a *szentírás olvasásáról* és a *bibliatársulatokról* szól és az igaz hitről.

Az 1850-es években jött Amerikából az ún. nazarénus szekta és kezdett meghonosodni Pesten is. Nogáll ekkor a pesti papnevelő intézet spirituálisja volt. A kormány őt bízta meg, hogy próbálja megteríteni őket. Nogáll négy napig beszélt nekik, nagy hévvel és buzgósággal hirdette Krisztus igaz tanítását és cáfolta tévedésüket. Az eredmény az lett, hogy négy nap elteltével megkérték: maradjon köztük és legyen a püspökük.

1847-ben Fogarassy Mihály nagyváradi kanonok, később erdélyi püspök megalapítja a *Jó és olcsó könyvkiadó vállalatot*, amelynek az utódja a Szent István Társulat, ma is létező könyvkiadó. Ennek bölcsőjénél is bábáskodik Nogáll. Ő szerkeszti meg az első *Imakönyvet*, amelyet kiadnak.

A szabadságharc éveiben kellemetlensége támad Madarász rendőrminiszterrel. Ez beidézi Nogállt, s tudtára adja, hogy élet és halál ura. Nogáll nem hagyja szó nélkül és tudtára adja a miniszternek, hogy ez így van, de nincs joga hozzá. Madarász megfenyíti és elbocsátja.

Mint aszketikus írónk 1851-ben jelenteti meg a *Szentek tudománya* című munkáját, ami a lelki tökélesedésről szól.

1852-ben *A keresztény vitézek pajzsa* című imakönyve jelenik meg katonák számára, majd ugyanebben az évben egy másik mű is napvilágot lát: *Észrevételek a lelkipásztorkodásról*.

Az épületes könyvtársorozatban kezd el publikálni és 1862-ben jelenik meg a *Keresztény hitélet csarnoka* c. munkája, a lelki élet mibenlétéről. Lelki kalauz világiak részére. Majd 1863-ban jelenik meg a második könyv: *Keresztény vezércikkek* címen, a keresztény elvekről és a harmadik könyv címe: *Szent Halmok*, amelyek már elmélkedések, elsősorban azokra a helyekre vezeti el az olvasóit, ahol Krisztus élt és tanított. Elvezet a hit, a remény és a szeretet helyeire:

Tábor hegyére, hol a hitnek

Az Olajfák hegyére, hol a reménynek

Kálvária hegyére, hol a szeretet csudáival találkozunk.

A negyedik könyv az *Úrangyala*, nagyobb munkája a Boldogságos Szűz Máriáról, amely 31 elmélkedést tartalmaz és amelyet Arany János verseivel illusztrált. Engedélyt kapott a költőtől, sőt a költő dicsőségnek tartotta, hogy verseivel hozzájárulhat a Szűzanya dicsőítéséhez.

Liliomszállak címen másik Máriát dicsőítő könyvet ad ki 1864-ben. Itt már 72 elmélkedés található. Sas szárnyai nőnek, amikor Máriát kell dicsőítenie. Idézzünk a lourdesi-i barlangnál 1881-ben tartott beszédéből, amely az első hivatalos magyar Lourdes-i zarándoklat volt. Ő volt ennek a zarándoklatnak a szónoka.

Ebben az időszakban jelenik meg egy munkája, *Napraforgók* címen, amelyben Jézus szentséges Szíve tiszteletéről szóló elmélkedések találhatók.

A Lelki Kincstár sorozatban jelenteti meg 1864-től négy kiadásban a *Kempis Tamás Krisztus követése*. Díszkiadás 4000 és népkiadás 12 ezer példányban. Ezután következett, ugyan ebben az időben a *Skupuli Lőrinc lelki harca*. Az igazi keresztény tökéletességről ír ebben a művében.

1864-ben *Boldogasszony követéséről* újabb Szűzanyát dicsőítő munka jelenik meg.

Ezt követi *Liguri Szent Alfonz*, a nagy erkölcsstanár legkiválóbb munkájának a fordítása az *Oltárszentség látogatásáról*, amely hat kiadásban, sok ezer példányban jelent meg.

1882-ben jelenteti meg *Nagy Szent Terézia halála* háromszázados évfordulójára az újabb munkáját, amely *Szeráfianok*, *Szent Teréziáról* címet viseli.

Következnek az imakönyvei: a *Magyar Nagy officium*, *Nagyasszonyunk és minden szentek tiszteletére* szerkesztett imakönyv, majd *Boldogasszony koszorúja* címen egy másik 1883-ban.

1880-ban jelenteti meg a *Boldogasszony leányai* című könyvét, amely a Mária-társulatok kézikönyve lesz. Ezután következik az *Áldozatlángok* című imakönyv, főleg szentmise imádságokat tartalmaz. Ebből minden Szent Vince Intézetben lévő elsőáldozó gyermeknek ajándékozott.

Papoknak is ír: *Vademecum sacerdotale*, elmélkedések mise előtt és utánra, egy egész hónapi ciklusra. Egy hasonló tárgyú olaszból fordított munkája az *Úr igéi a pap szívéhez* című, amelyet még 1860-ban jelentetett meg.

Tankönyveket is írt elsősorban a magyar nyelvtanról, és *Katekizmusokat* iskolások számára.

A kispapok lelkiatyja

1845-ben Kopácsy hercegprímás a központi papnevelő intézet spirituálisává nevezi ki. A lelkivezető az a személy, aki a kispapok lelki életében meghatározó szerepet vállal. Megtanítja őket az igazi lelki élet rejtelmeire, bevezeti a szent cselekmények végzésébe, az elmélkedésbe. Valamennyi gyóntatója, lelkiatyja és egyben atyai jó barátjává is lesz. Egy év múlva legjobb barátjának írja: „*En múlt év nov. 19-étől fogva rendes spirituális vagyok, hivatalom szeretem és aligha megcserélném egyetemi professzorsággal. Növendékeim – úgy hiszem – szeretnek és mint látszik, Isten malasztja megsegít munkámban s áldást is ad rája és így boldog vagyok.*” Tanítványai közt voltak későbbi jeles egyházi személyiségek: Schlauch Lőrinc bíbornok, később Nogállnak is főpásztora, Hidasi Kornél, Dessewffy Sándor, Tóth Miklós megyés püspökök és még sokan mások, s ezek között egy későbbi váradi kanonok, Zeley János.

Jött az 1848–49-es szabadságharc. Sokan növendékei közül a reverendát letéve, beálltak a honvédek közé. Nogáll félreállt és elhagyta a fővárost. De a nemzet sorsáért ő is aggódott és amikor a hazafias érzésű Rudnyánszky beszercebányai püspököt vasra verve Bécsbe vitték, Nogáll mindent elkövetett, hogy őt rabláncaitól megszabadítsa. A szabadságharc leverése után az egyik budapesti plébánián osztrák tisztekkel találkozott és figyelmeztette őket keresztény kötelezettségükre, bánjanak emberségesen a kezükbe került magyar vitézekkel. A plébános közbenjárása mentette meg csak Nogállt az osztrák tisztek haragjától.

A szabadságharc leverése után a kispapok visszavették a reverendát és Nogáll ismét ott van közöttük, hogy Krisztus igazi katonáivá nevelje őket. Ekkor már egyetemi hitszónok is. Beszédeit *nemzeti színű plakátokon* hirdeti, amely szemet szúrt az osztrákoknak, de mert jámbor dolgokat hirdettek, szemet hunytak fölötté.

1853-ban a bécsi Augustineum, felsőbb papképző intézet tanulmányi igazgatója. Ezt az intézetet Frint váradi kanonok kezdeményezésére Ferenc császár alapította, hogy a monarchia tehetséges papjai itt magasabb teológiai képezést szerezzenek. Itt már felszentelt papoknak lett a lelkivezetője.

A császárvárosban töltött időből is maradtak irodalmi emlékek, az ún. *bécsi levelek*, amelyeket báró Kemény Zsigmond közöl a Pesti Naplóban. Mind-mind Nogáll hazaszeretetről szóló vallomások.

Nogáll váradi élete

Báró Bémer László püspök elítélése után Szaniszló Ferenc kerül a nagyváradi püspöki székbe 1850-ban, aki Nogáll tanára volt Budapesten a Központi Szemináriumban. Jó munkatársakat keresett magának és ekkor esik választása Nogállra. De más egyházmegye papja, ezért kívárja, amíg az egyik *irodalmi kanonoki stallum* megüresedik 1857-ben, amelyre a császárral kinevezeti Nogállt. (1801-ben Ferenc császár rendelkezése folytán a tíz meglévő kanonoki stallum mellé még hat litterális stallumot is létesít, amelyre a monarchia bármelyik részéből kinevezhető irodalmi, tudományos munkát végző pap.)

Pest és Bécs után itt is a papnevelés lett a munkaköre. Bunyitay Vince a történelmi Schematizmusban azt írja róla, hogy: „*a lelki élet és egyházi élet regenerátorainak a zászlóvivője*”. Amikor mint rektor beköltözött a szemináriumba, még kápolnája sem volt a kispapoknak. Természetesen ez volt az első teendője, mert a szentségi Jézus, aki az oltáron trónol, a papnevelő intézet központja és ura kell hogy legyen. Vasárnaponként Konferencia beszédeket tartott a növendékeknek, minden alkalmat megragadott, hogy növendékeit megerősítse hivatásukban. Az újmisési papokat sem hagyta magukra. Velük egy egyesület-félét alakított meg, melynek tagjai írásos nyilatkozatban kötelezték magukat arra, hogy papi kötelességeiket lelkiismeretesen megtartják és ezt az ígéretüket évenként megújítják. Növendékeit plébániákra vitte, ahol a *gyakorlati katekézis* rejtelmeibe vezette be őket. Irodalomszeretete arra indította, hogy megalakítsa a papnevelő intézet Egyházirodalmi iskoláját, amelynek keretében irodalmi tevékenységre serkentette növendékeit, sőt díjakat is kitűzött, hogy pályamunkákat írjanak. 1867-ig volt a teológia rektora. Ebben az időben növendékei voltak: Radnai Farkas besztercebányai püspök, Spett Gyula prelátus-kanonok, Csaponyi Ignác, Trusza Lajos, Grócz Béla,

Bunyitay Vince, Nogely István, Gábriely Lajos és Karsch Lollion kanonokok.

Ezután lett Nogáll a váradi hívek lelkiéletének a kiváló művelője. Ekkor még csak három plébániája volt Váradnak, de a Szent László központi fekvésénél fogva a legalkalmasabbnak látszott arra, hogy onnan kezdje el a nagy munkát. Elve volt: *Per Mariam ad Jesum!* Mária által Jézushoz. *Rózsafűzér társulatot hozott létre*, amellyel minden vasárnap együtt imádkozott és beszédet tartott, majd pedig Lázár Miklós, a költő pap újvárosi plébánossal bevezette és meghonosította a nagyon kedvelt *májusi ájtatosságokat*, amelyeken gyakran prédikált.

1773-ban Salamon József nagyprépost, a székesegyház építésének a befejezője még 1773-ban egy árvaházat hozott létre, amelyet Szaniszló püspök a Lajcsák és Némethy alapítványok bevonásával 1859-ben átalakított és létrehozta a Szent József fiúnevelő intézetet, amelynek első kormányzójává Nogállt nevezte ki. Itt is egy házi kápolnát hozott létre. Mit tett itt? Ezt nagyon szépen jellemzi Lopussny Ágost kanonok *A Szent József Intézet múltja és jelene* című művében 1895-ben, amikor azt írja: *A Szent József Intézet Nogáll vezetése alatt élte aranykorát.*

Szaniszló püspök ebben az időben a leánynevelés céljaira megalapítja az *Immaculata Intézetet* az egykori Teleki utcán, amely intézet vezetését, Nogáll kezdeményezésére, az irgalmas nővérek vezetésére bízta. Előbb a szatmári, később a grazi irgalmas nővérek vezették. Nogáll itt érezte jól magát a gyermekek között. Naponta elment közéjük.

Majd Fogarassy Mihály kanonok megalapította az Erzsébet bölcsődét, amellyel az volt a célja, hogy a szegény napszámosok gyermekeire vigyázzanak, amíg a szülők oda vannak dolgozni és nincs kire hagyni a gyermekeiket. 1864-ben erdélyi püspök lett Fogarassy és a következő évben a közgyűlés Nogállt választotta meg elnöknek. Egyébként a vincés nővérek vezették ezt a bölcsődét. Ebből fejlődött ki a későbbi Szent Vince Intézet, amely Nogáll legnagyobb műve.

Kitüntetései

1863-ban *Máriavölgyi apát* lett. 1872-ben a *Lipótrend lovagja*, 1878-ban *pápai prelátus*, 1880-ban *pergamói címzetes püspök* és

Lipovniczky István váradi püspök segédpüspöke. Lipovniczky beteg, ágyhoz kötött volt, így Nogállra hárult az egyházmegye látogatása. Püspökké a grazi hercegérsek, Zwerger János szentelte, akivel együtt voltak három évtizeddel előbb directorok a bécsi Augustineumban. Püspöki jeligétül a Szűzanya hálaénekeiből vett egy kis részt: *Mente Cordis sui*, azaz Szíve szerint, Jézus Szíve szerint. A püspök szentelése Grazban volt.

1990-ben az újonnan kinevezett Tempfli József megyés püspököt hívták meg Grazba, hogy a Herz Jesu Kirche újra szentelési ünnepén részt vegyen, mert éppen száz évvel előbb Nogáll püspök adományából építették fel ezt a templomot. Ott van neve a templom emlékkönyvében is. Itthon nem ismert ilyen irányú tevékenysége.

Két ízben is *káptalani helynök* volt Lipovniczky és Ipolyi Arnold halála után, a káptalan őt választotta meg. De Schlauch bíboros mellett is részt vett az egyházmegye kormányzásában egészen halála napjáig, 1899. július 19-ig.

1893-ban tartotta Győrött *aranymiséjét*, abban a templomban ahol első miséjét is tartotta. Nogáll Károly testvérbátyja, győri kanonok, címzetes püspök és Bartha János nagyprépost segédkeztek neki. Schlauch bíbornoktól egy püspöki aranykeresztet és láncot kapott, az egyházmegye papsága pedig egy püspöki aranygyűrűt ajándékozott neki. De a legnagyobb ajándék számára az volt, hogy egyhangúlag a város díszpolgárává választották és az utcát, amelyben intézete állt, Nogáll utcának nevezték el. Ezt annyira becsülte, hogy még végrendeletében is hálával emlékezett rá.

1895. július 19-én teszik le a kápolna alapkövét. A tervező mind a két Rimanóczy, de már az ifjú Rimanóczy Kálmán a kivitelező. 1896 áprilisában fel is szenteli a 20 m hosszú és 9 m széles kápolnát. Ezt *bontották le* 1972-ben, és Nogáll püspök hamvait átvitték a székesegyház kriptájába, 1972. szeptember 4-én. Két átirata is van az iskola igazgatóságának, amely akkor a Școala Profesională de Cooperație nevet viselte. Az elsőben 1971. április 9-én kéri, hogy az egyház javíttassa meg, vagy költöztesse el a kápolnát. Alig egy hónap múlva május 5-én már csak az áll a felszólításban, hogy költöztesse el – „transferarea capelei” – a kápolnát, beleértve Nogáll János egykori püspök sírját is.

Befejezésül álljon itt a *Tiszántúl* című lapból a halála után az első tudósítás részlete:

*„Mintha a szeretet maga volna ravatalon – siratja mindenki...
Kegyelemből kap a világ néha ilyen szívet...*

Egy sóhajtás volt csak a halálküzdelem s reánk szakadt a gyász. Ő pedig elment oda, hová kincseit gyűjtötte, kincseket, miket a moly meg nem emészt és a rozsda el nem pusztít. Áldott élete után az áldó nagy Istenhez tért vissza tiszta lelke.”

Hát nem igaz az Apostolok Cselekedete 10 fejj. 38. verse, hogy *„Pertransiit benefaciendo”*?

FODOR JÓZSEF
általános helynök

A SZENT VINCE INTÉZET

Akit az Isten szeretete hevít, az képes minden áldozatra Istenért és felebarátaiért. Nogáll János pergamói felszentelt püspök, váradi helynökről írja ezeket a sorokat dr. Vucskics Gyula 1918-ban. Egyik csodálatos példája, de hála Istennek bőségesen vannak, azoknak a váradi kanonokoknak, akik azzal a jövedelemmel, amellyel rendelkeztek, nemzetünk fiainak a felemelkedését és a jótékonykodást munkálták.

A Szent Vince által, már évszázadokkal ezelőtt Franciaországban meghonosodott bölcsődeegyletek mintájára, nálunk is kezdenek alakulni ezek a bölcsődék. Fogarassy Mihály váradi kanonok, későbbi erdélyi püspök alapítja az elsőt. Szeretett királynénkról, Erzsébetről, Erzsébet-egyletnek hívták. Ennek a bölcsődének a célja a szegény, egyszerű családok gyermekeinek őrzése, védelme, különösen arra az időre, amíg a szegény szülők a munkával vannak elfoglalva, és nincs kire hagyniok gyermekeiket. 1858-ban Szaniszló püspök letelepíti Váradújvároson az Irgalmas Nővéreket, hogy az ekkor már létező két bölcsődét vezessék. Ennek első igazgatója volt Fogarassy Mihály kanonok. 1864-ben erdélyi püspök lesz és helyébe választja meg a közgyűlés Nogáll Jánost. Ő elhatározza, hogy Váradolasziban is alapít egy hasonló bölcsődét. 1866-ban vásárolta meg az akkor ún. Réten, a város egyik legelhanyagoltabb részén azt a telket, amelyre intézetét építtette, a Kaposvárról idehívott kiváló építésszel, Rimanóczy Kálmánnal, amelyhez 1867-ben a szomszédos telket is megvásárolta. Akkor Ferdinánd utcának, később Nogáll utcának nevezték el róla. Ezt próbálták az emberek emlékezetéből is kitörölni azok, akik később Partenie Cosma

iskolának és utcának nevezték el. Elfogadom, hogy jeles személyiség Partenie Cosma, de az iskolához semmi köze. Mi régi váradiak csak Nogáll utcának és Szent Vince Intézetnek hívjuk ma is.

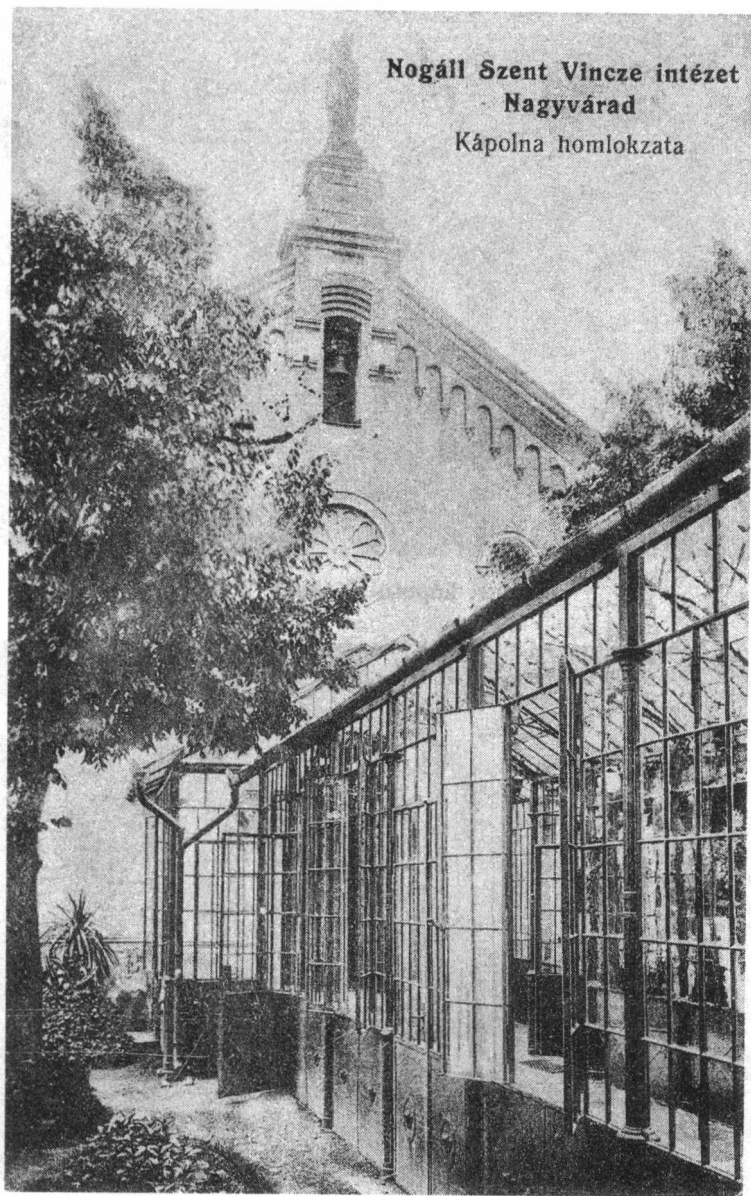
1868. szeptember 8-án már áll a ház. Szatmári irgalmas nővérek veszik át Nogáll püspöktől a bölcsőde és óvoda vezetését. Három év múlva már elemi leányiskolát nyitott Nogáll két tanteremmel. Ezek vezetésére újabb nővérek jönnek Szatmárról. 1877. december 3-án felajánlja intézetét az egyházmegyének, de külön kérése, hogy ne róla nevezzék el, hanem Szent Vince Intézetnek hívják. Ekkor már Lipovniczky István a váradi püspök, aki hálás szívvel fogadja a felajánlást.

1878. december 15-én a szatmári nővéreket a Grazból jött öt nővér váltja fel, akiket Nogáll atyai szeretettel fogad és a környék egyesült lakossága pedig kitörő örömmel üdvözölte a „kedves testvéreket”, ahogy írja Vucskics Gyula a Nogáll életéről és intézetéről írott könyvében.

1879-ben a grazi nővérek vezetésével megnyílik a leányiskola, ekkor már kilenc irgalmas nővér van itt.

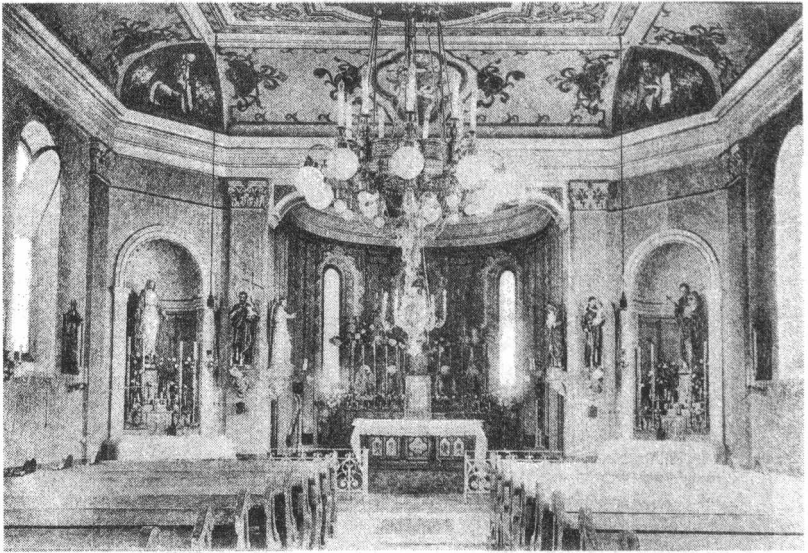

A Szent Vince Intézet épülete

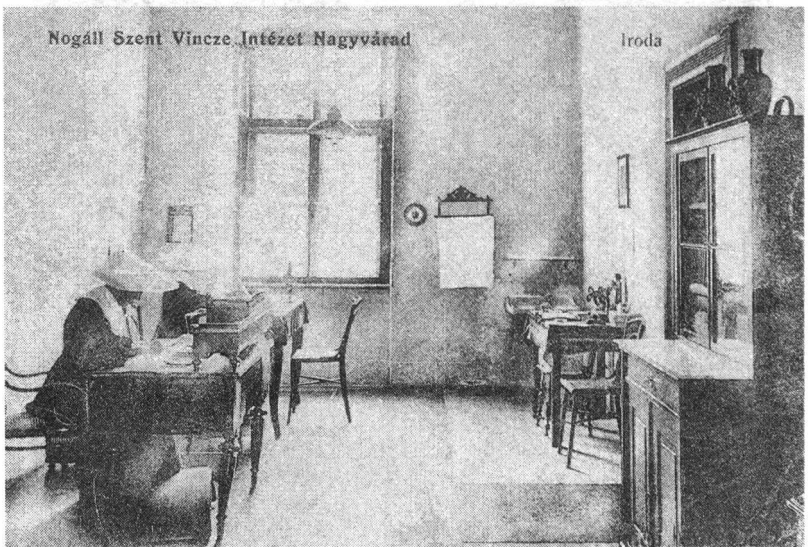

A kápolna

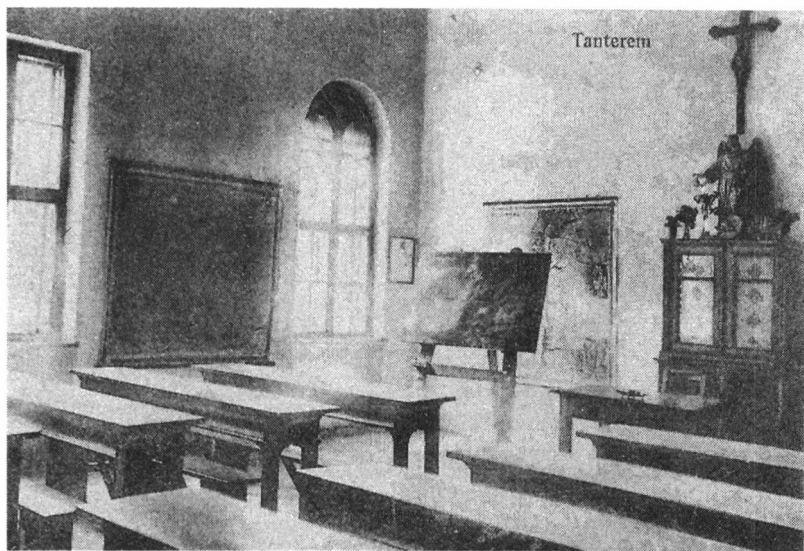
A kápolna főoltára

Szent Vince Intézet - iroda

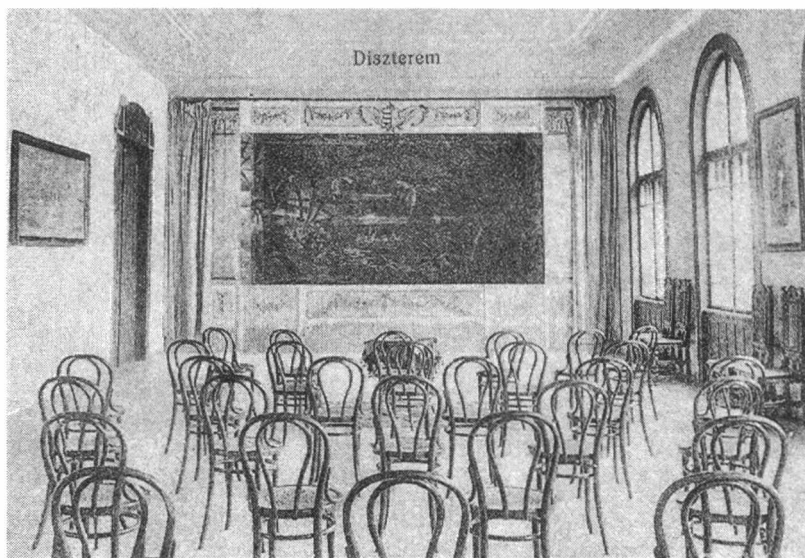

A főlépcső

Az intézet egyik tanterme

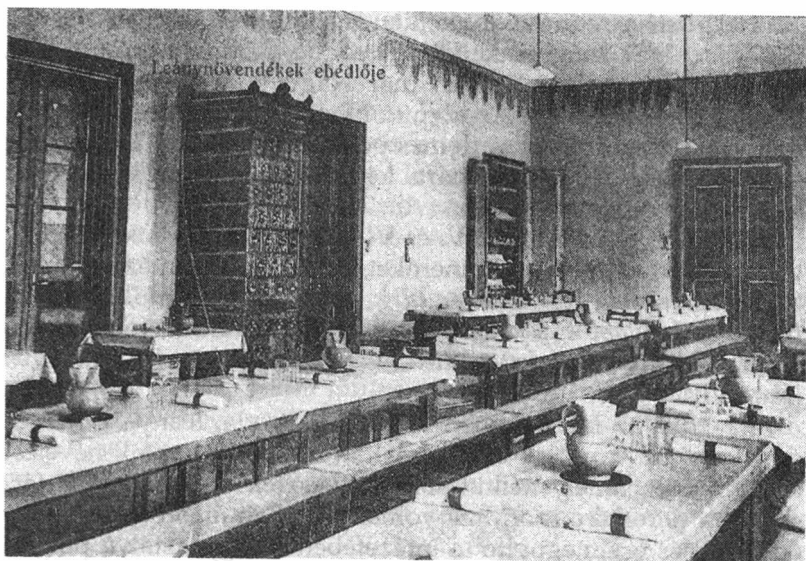

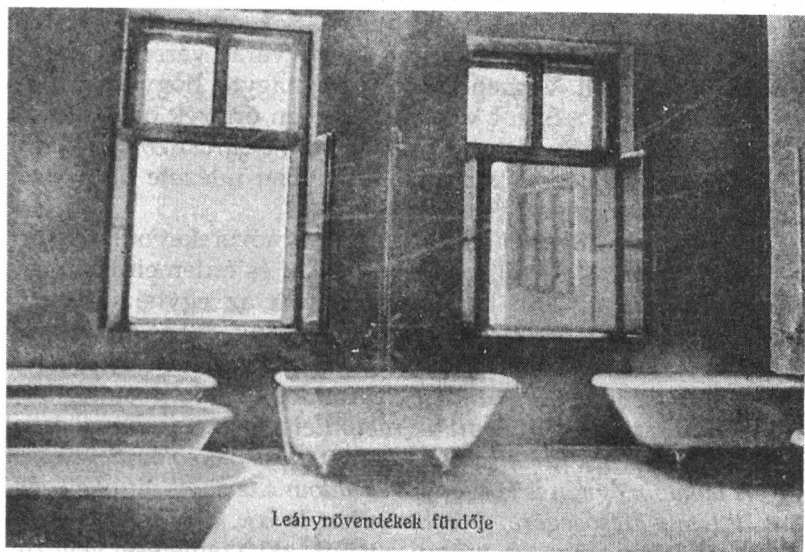
A díszterem

Nappali szoba

Az ebédlő

Az intézet fürdője

1882-ben a szomszédos telken megnyílt az elemi fiúiskola. 1883-ban, igaz még csak hat fiúval, de megnyitotta kapuit a fiúinternátus, mely 1918-ban már Nagyvárad legnagyobb fiú nevelő intézetévé vált. Az alapító Nogáll püspök óhaja az volt, hogy az intézet sok-sok érdemes polgárt neveljen az Egyháznak és a Hazának, akik hasznára lesznek a magyar keresztény kultúrának és nevelésnek.

1883-ban felállította az V. és VI. osztályt a leányok számára. Új tantermeket épített, új tanerőket alkalmaz. Az intézet naplója feljegyezte ebből az időből: *„alig múlik el esztendő, hogy intézetéhez legalább egy-két szobát ne építtetne részint iskola helyiségül, részint a két internátus céljaira és a gondozó nővérek lakásául.”*

Ezekben az intézetekben: bölcsőde, óvoda, leány-, fiúiskola és internátus van. Sok ezren találtak otthonra, kaptak nevelést és szeretetet, amely nélkül sokan elvesztek volna, vagy a társadalom peremére szorultak volna. 1893-ban újabb tantermeket építtetett és így megnyitotta intézetében a négyosztályú polgári leányiskolát. A bölcsőde és óvoda régi szűk helyiségei helyett újakat emelt, a két internátust kibővítette úgy, hogy 213 gyermek járt már ekkor az iskolájába.

Ebben az évben volt aranymiséje. Sok és nagy ajándékot kapott. De szívének legkedvesebb a Nagyvárad városától kapott díszpolgárság volt. Végrendeletileg meghagyta, hogy ezt a díszpolgári oklevelet a Szent Vince Intézetben őrizték örök időkre. *„Áldásom és Isten kegyelméből imádságom e városra örök időkre”* – írja végrendeletében. Az utcát amelyben intézete állt, ekkor Nogáll utcának nevezték el.

1948-ban az intézetet államosították, a nővéreket otthonukból az utcára tették, s Nogáll püspök emlékét és érdemeit befedte a feledés homálya. 2005-ben megszavazta az egyházi javakat visszaszolgáltató bizottság, hogy visszaadja jogos tulajdonosuknak, a Szent Vince Irgalmas Nővéreknek, akiknek Nogáll püspök végrendeletileg átadta. Végrendeletében dicsérőleg szól róluk, amikor azt írja: *„Amit a gráci, illetve a párizsi anyaházból hozott nővéreknek juttattam, azt nem volt okom soha megbánni. Azért halálom ágyán is köszönöm és áldom áldozatos munkálkodásukat Isten dicsőségére, a halhatatlan lelkek üdvösségére”*. Dr. Schlauch Lőrinc bíboros, váradai püspök, aki a temetését végezte, körlevelében azt írja erről az intézetről: *„Egy nagy alkotását*

névszerint is felemlítem, mely egymaga aranylapot szerez számára az egyházmegye történetében. És ez az általa alapított Szent Vince Intézet.”

Nogáll püspök halála után Fetser Antal, a későbbi győri püspök lett az utódja, aki a város legnagyobb és legáldásosabb intézményévé tette, ahol nagy létszámú iskolát, internátust és népkonyhát tartottak fenn. A növendékek létszáma az elemi és polgári iskolában 400 körüli, az óvodában 150 és a bölcsődében 50-en voltak.

Nogáll püspök imája meghallgatásra talált, annak ellenére, hogy öt évvel ezelőtt az iskola igazgatója azt írta: *„Feltételezem, hogy ezt az intézetet nem fogja az állam a katolikus egyháznak visszaadni, mert annyira fontos szerepet tölt be a bihari román nevelés terén, hogy csak kárpótlásra számíthatnak.”* És íme nem kárpótlás, hanem igazságtétel: visszakaptuk, mert a dolgok gazdájuk után kiáltnak, ahogy a latin mondás mondja. A 2009–2010-es tanévtől kezdve a Szent László Gimnázium otthona.

FODOR JÓZSEF
általános helynök

AZ IMMACULATA INTÉZET

Nagyvárad-Újvároson 1855-ben megalakult a francia mintára létesített bölcsőde. Szaniszló Ferenc 1858-ban az általa ideletelepített irgalmas nővérek gondozására bízta. Ebben az időben óvodával is kibővítik az intézetet. A szentéletű püspök, Szaniszló Ferenc a meglévő épületet kibővíti, újat is épít a szomszédos telken és 20 ezer forintos alapítványt tesz az intézet számára, hogy a szegény és árva gyermekekről megfelelő módon gondos-

Az Immaculata Intézet épülete

kodhassanak. Ekkor kezdi meg működését a négyosztályos elemi iskola, amelyet 1870-ben hatosztályosra bővítenek. Fogarassy Mihály erdélyi püspökké való kinevezése után, az új igazgató, Nogáll János kanonok lesz, akit 1880-ban püspökké szentelnek, mert az akkori megyés püspök, Lipovniczky István ágyhoz kötött, beteg ember volt. Nem végezhetette a püspöki teendőket, ezért segédpüspököt kért az Apostoli Szentszéktől Nogáll János személyében.

1880-ban újabb alapítványok teszik lehetővé az intézet bővítését. Így Hoványi Ferenc kanonok nyolcezer forinttal járul hozzá. Lipovniczky püspök és Vinkler József kanonok kápolnát építtetnek a Szeplőtelenül Fogantatott Szent Szűz tiszteletére, amelyet Nogáll János püspök szentelt fel 1881. március 19-én, Szent József ünnepén.

1891-ben Schlauch Lőrinc váradi püspök óvónőképzővel bővíti ki.

1894-ben az óvónőképző mellett bölcsőde és óvoda is működik, valamint négy elemi és négy gimnáziumi osztály.

1873. december 13-án a szatmári irgalmas nővérek helyét átvették a grazi irgalmas nővérek. A szatmári nővérek közül 12-en kérték átvételüket. Szívesen átvették őket, mert Nogáll kanonok nagyon jó véleményt adott róluk.

A Szent Vince Intézet mellett az Immaculata Intézet lett a második intézet, amelyet a nővérek vezettek Nagyváradon. 1879-ben újabb szatmári nővérek kérték átvételüket a társulatba.

Az Immaculata Intézet első vezető nővére, Brandis Immaculata nővér, aki később az újonnan alapított tartomány második vizitátornője lett. Ez az érzékeny lelkű, szentéletű nővér Brandis Henrik grófnak volt a leánya. Ő alakította mintaintézeté az Immaculata Intézetet. A magyar nyelvet is igyekezett megtanulni, hogy munkáját még jobban tudja végezni.

Utódja, Baschny Julianna Ladisla morva származású nővér lett, aki elődje munkáját nagy lelkesedéssel folytatja. Nogáll kanonok nagyon becsülte, mert harmonikusan együtt tudtak működni. Az ő vezetése idején fejlődik ki teljesen az Immaculata Intézet a polgári leányiskola, a munkaiskola és óvónőképző megnyitásával. Nagy tisztelője volt Szent Józsefnek. Őt tartotta a ház Urának. A Szűzanya iránti gyermeki szeretete eszközölte ki az előjáróknál azt, hogy Immaculata Intézet nevet viselje. Hűséges mint az arany, mondta róla a párizsi legfőbb előjáró.

Az első világháború után 450 növendék volt az elemi és polgári iskolákban, az óvodában 250 és a bölcsődében 30 körüli gyermek. Az óvónőképzőben 35-en tanultak. 30–40 közötti létszámú nővér vett részt az oktatásban és a tanulók ellátásában.

Az első világháború idejére ebben az intézetben is kialakult az igazi szent-vincés szellem, amellyel maguk a nővérek járultak hozzá a város magas szellemiségének az alakulásához, amiért méltán kapta meg Várad a „Körösparti Páris” elnevezést.

Trianon után sok nehézséggel kell szembenézniök, de minden akadályt legyőznek a gyenge, de nagyon is erős nővérek, akik férfiakat megszégyenítő erős akarattal vezetik a gondjaikra bízott intézeteket.

1948-ban ezt az intézetet is államosítják és a nővéreket szélnek engedik. Iskolájukat elveszik teljes leltárral. 50 évnek kellett elteltie, hogy sok-sok huzavona után visszakapják régi jussukat. Ma telekkönyvileg újra az övék.

A történelem Istene nem hagyja el a benne bízókat.

KOLOZSVÁRI ISTVÁN
tb. kanonok, zárdalelkész

A SZENT ORSOLYA-REND TÖRTÉNETE NAGYVÁRADON

Várad és környéke az Úr 1692. évében, 32 évi török megszállás után végre felszabadult. Ami hajdan Szent László király korában és azt követően kiépült, a várat kivéve pusztá romhalmaz. A reformáció térhódítása és a török uralom után végre sikerült a Benkovics Ágoston püspöknek az „ígéret földjére” bejutnia és megkezdhette Szent László király szétduált művének helyreállítását.

A császár- király visszaadta a püspökség és a káptalan javait és ezzel egyidőben püspökeink Bihar vármegye főispáni címét is birtokolják, így könnyebben megadatott a lehetőség az újjáépítésre.

Benkovics püspök felépíti a kis Szent Brigitta-templomot, amely egyben székesegyház is volt és kezdeti otthonául szolgált a lassanként megtelepedett szerzeteseknek, segítőtársaknak: ferenccseknek és jezsuitáknak is. A püspök kezdeményezését a Rákóczi-forradalom lelassította, majd annak lezajlása után valószínűleg meg a püspökség teljes kiépítése, a jövő alapjainak teljes lerakása.

Gróf Csáky Imre bíboros-érsek működéséhez kapcsolható a Szent László téri templom felépítése 1737 körül. Gróf Csáky Miklós püspök a papnevelő intézetet alapította meg. Gróf Forgács Pál püspök a mai székesegyház megálmodója, aki 1752. május 1-jén tette le alapkövét. Báró Patachich Ádám 1762-ben a püspöki palota építője. Mellette a Kanonok sor házainak szakaszos építése elkezdésével épülni kezdett a város is. Lelkes segítőtársak voltak a visszatérő szerzetesrendek: jezsuiták (1720),

négy elemi és polgári iskola alapítói, ferencesek, pálosok, kapucinusok (1727), premontreiek (1820) áldozatos munkájukkal szolgálták a várost. Az építő püspökök mellett neves kanonokok is áldozatot hoztak. Bakó János nagyprépost a debreceni kegyesrendieket, Gyöngyösi György kanonok az irgalmas rendieket telepítette le Nagyváradon (kórház, patika). Salamon József kanonok a Szent József fiú nevelőintézet alapjait tette le.

Szenczy István apát kanonok a nőnevelést célozta meg az általa alapított Orsolya-rendház és temploma építésével, a Kassáról idetelepített apácákkal. Szenczy István felvidéki származású, 1700 körül született Kassán, leszegényedett, de jó családból. Az értelmes, jószándékú, szegény ministránsgyermeket az orsolyita nővérek felkarolták. A kapott jókért oly módon igyekezett hálát adni, hogy az ottani nővérek közül hozott nővéreket Váradra, az általa építtetett rendházba. Szenczy Istvánt 1726. szeptember 30-án Antalffy János erdélyi püspök szentelte pappá a nagyváradai egyházmegye címére. 1728-ban káplán, 1733-ban Margittán és Micskén plébános. 1733-ban Hegyközújlakon (ma Hegyközcstár), majd Bélfenyéren, végül Pece-Szőlösön plébános 1748-ig. Ezen év december 1-jén Babocsa apátja: Abbas B. Mariae V. de Babocsa címzetes apátja, 1756. április 12-től székesegyházi éneklő kanonok, egyszersmind közép-szolnoki főesperes. 1759. április 4-én már békési főesperes lesz, azzal a feltétellel, hogy az épülő székesegyház mellett legyen, majd apostoli protonotáriusi címet kap a pápától. Ő lett letelepítője a nagyváradai orsolyiták rendjének. 1780. augusztus 11-én hunyt el, holttestét az általa építtetett Szent Anna-templom kriptájába temették el az alapító nővérek mellé.

Szenczy István 1771. március 19-én kelt kézirataival 20 ezer forintot adományozott az Orsolya apácáknak, hogy leánynevelő intézetet tartsanak fent. Esterházy Károly egri, Patachich Ádám váradai püspök és Mária Terézia 1771. június 10-én kelt végső megerősítő jóváhagyásával. Maga vett egy házat nagy kerttel az Olaszi városrészben, 8000 forint értékben, s azt alakította át zárda céljaira. Egyszersmind megkezdte a Szent Anna tiszteletére szentelt kápolna építését. A Kassáról jött hat apáca 1772. szeptember 5-én érkezett Váradra, ugyanezen hónap 13-án nagy ünnepélyességgel bevezették a klostomba. Ezen nővérek nevei a következők: Braun Innocencia tisztelendő főnöknő, Sanoter Angéla tisztelendő anya, Nepomuki Orsolya tisztelendő anya,

Némei Viktória Józefa tisztelendő anyja, Monica Crestentia nővér és Anna Crestentia nővér. A zárda folyamatosan épült. A legrégibb része a refektórium és a konyha körül épült rész, majd követte a Szenczy István által épített rész a főutcára néző egyemeletes, héttengelyes klauzúra épület a templom mellé. A kis fatornyos kápolnát 1774. október 29-én szentelték fel.

Az Orsolya-zárda épülete

A templomtól délre eső hattengelyes épületrészt Rier Ferenc kanonok építtette ugyanebben az időben. A zárdának csak ez a része épült a 18. században. Schütz József egykori rézmetszetén ez a jobbról-balról épületszárnyakkal övezett, akkor háromszögű oromfallal bíró kis kápolna látható. Az egyhajós, három szakaszra osztott kápolna hossza 15 méter, szélessége 6,20 méter. Bejáratánál boltozatos karzat, középrészét cseh boltozásos födém fedi. Csekély művészi értékkel bír. Később a zárda mindinkább bővül az igényeknek megfelelően. Előbb a délen fekvő hattengelyes épületrész folytatódott a sarkon túli tizenegy tengelyes résszel, melyet ugyancsak Rier Ferenc kanonok építtetett 1773-ban.

Később a zárda mindinkább bővült, az igényeknek megfelelően. 1858-ban Szaniszló Ferenc püspök bőkezűségének köszönhetően több épületszárnyal gyarapodott. A Fő utcára (északra) néző oldalt egy újabb tizenhárom tengelyes résszel bővítette. 1877-ben Győrffy László hagyatékából a zárdát újabb tizennégy tengelyes résszel bővítették, ezúttal az egykori Apáca utcai (ma Moscovei utca) részen. Úgyszintén a mai Ciorogariu utca részen Rier Ferenc alapítványából épült az a hosszú épület, amely külső iskolául szolgált. Ez sajnos szükség kényszere alatt a múlt századfordulón eladásra került kb. 3000 forint értékben. Ma az ortodox egyház tulajdona, akik emeletet húztak a földszintes épületre.

Említésre méltó 1885-ben írt K. Nagy Sándor jegyzéke. Az Úri (ma Ciorogariu) utca végén, a jobb szegleten egy, az utca díszét nem igen emelő kőfal-kerítés zárja be az orsolyita apácák kertjét, melynek Úri utca felőli végében egy 1840-ben épült torony nélküli kápolna van. Néhány évre rá a kőfal eltűnt, a saroktelket beépítették. Itt kapott helyet a Bihar megyei Nemzeti kaszinó. A múlt század első évtizedében az tovább terjeszkedett ez utóbbi épület emeleti részén is.

A Szent Anna-templom leírása

A zárda, barokk stílusban épült temploma, a klauzúra része, amely 1858-ban gótizáló kiképzést kapott. Ez jellemzi Szaniszló Ferenc építkezéseit ebben az időben. Ugyanekkor Győrffy László nagyprépost a kápolnát újjáalakította: A kápolna jobb oldalán

kőtornyot emeltetett a kis, már roskadozó fatorony helyett. Az eredetileg barokk stílusban készült épületegyüttest, a zárda homlokzatát, a templomot gótizáló stílusban átépítették a kor ízlésének megfelelően. Ugyanakkor a kanonokok adományából a kápolnát kifestették, fából faragott három oltárát, szószékét

A Szent Anna-templom

barokkos ízlésben készítették el. A toronylépcsőn belül található volt egy régi, ismeretlen mestertől származó Szent Anna-oltárkép. Valamikor a templom főoltárképe lehetett Szenczy István korából. Ma ez a kép a püspökségen tekinthető meg. Ugyanitt őrzik jelenleg azt a képet, amely valamikor a klauzúra refektóriumában függött. Azt a jelenetet ábrázolja, amikor Szenczy István az apácák között álló főnöknőnek átnyújtja az alapító levelet. Ezt a képet a zárda diáriumának tanúsága szerint, 1777-ben Milicz János Mihály bécsi akadémiai festő készítette. Ma ez is a püspökségen látható.

Ez időben készültek az oltár építményének szobrai is. Középen Szent Borbála, jobbra Szent István vértanú, balra Szent József szobra. Az oltárképen Szent Annát láthatjuk a gyermek Máriával. A jobboldali mellékoltár az Utolsó Vacsora képével Hoványi Ferenc kanonok, a bal oldalon Szent József halálát ábrázoló kép Winkler József kanonok adományából készült. Ismeretlen mesterek alkotásai. A főhajóban Szent Ágoston és Szent György vértanú szobra áll. A szentély ablaka a Szeplőtelen Fogantatást ábrázolja: „IN HONOREM IMMACULATAE VIRGINIS MARIAE dicat Joannes ZELEY PRAEPOSITUS ET CANO-

Szenczy István alapító és az apácák

NICUS 1888.” adománya. A többi ablakot tejüvegből készítették. A bejárat fölött háromszögű táblán, a csúcsíves keretben a következő felirat olvasható:

AeVI
 terni Dei
 CVLVI, et bea-
 tae Annae honorI,
 sV-
 peris faVentibVs
 eXtrVIfeCIt
 StephanVs SzentzI,
 Abbas BaboLChen-
 sis, Cantor et Canon-
 ICVs VaraDIensIs.

Jelentése: az Örök Isten imádására és Szent Anna tiszteletére az égiek segítségével állíttatta Szenczy István, babolcsai apát, váradai éneklőkanonok: A római számokat jelző nagybetűk összeolvasásával a kronosztichon szabály szerint a templom építésének évét kapjuk, 1773-at.

A templom főkapu bejáratától balra, kb. egy méterre a földtől egy kis márványtábla arról tudósít, hogy: ezen vonásig emelkedett a kiáradt Körös vízének magassága 1851. augusztus 13-án. A templom ablakainak megnagyobbítása és az új orgona Szilassy János kanonok áldozatkészségének köszönhető.

Az egész zárdá fejlődése, külső-belső tér építése, épületrészek vásárlása ütemszerűen fejlődött az idők szükségleteinek megfelelően. Utolsó részlet – az épületek bővítése 1942 körül – kötötte össze a régi és az új zárdarészt, alul szabadon hagyott, függőfolyosós emeleti résszel megépített szobákkal, tanári, zeneterem stb. szobákkal, a nővérek áldozatos munkája révén M. Augustina nővér gazdasági felügyelő irányításával. Az alapító Szenczy István kezdeményezését, a leányok nevelését Várad és annak környékéről az idők folyamán sokan támogatták, így például Racsek János teológus kanonok (1803–1892), Kalatai József püspök, valamint Kondé, Miklós, Lajcsák Ferenc püspök, ugyancsak a váradai káptalan tagjai: Püspöky, Sauer, Simon Betzel, Molnár József, Tágen, Delinger, Loeffler, Szilassy, Gyórfy, Racsek, – igen sok millióval támogatták a zárdát és az iskolát. Némethy Ignác kanonok egyedül 20 millió arany forintot adott az intézet fejlesztésére. Szaniszló Ferenc váradai püspök építkezéseivel és javításaival hozzájárult a rend fejlesztéséhez. Mindezek a nevek, a 18–19. század nagyjai említésre méltóak és igazságos elismerése kell hogy legyen jelen történeti írásunknak.

Ki is volt a rendalapító?

Mer Ricci Szent Angéla, 1470 körül született az észak-olaszországi Desensanóban, Brescia közelében. Felnővén, Assisi Szent Ferenc harmadik rendjének öltönyét fölveve, leányokat gyűjtött maga köré, akiket a szeretet gyakorlataira oktatott. 1535-ben Bresciában Szent Orsolya szűz pártfogása alatt női szerzetes társulatot alapított a szegény leányoknak, a keresztény életben való nevelésére és formálására. Angéla nemcsak hitoktatott,

Mericci Szent Angéla
rendalapító

Az Orsolya-rend címere

hanem szegényeket és betegeket is látogatott. A szegény leányok hitoktatásán túl a nők teljes nevelése és formálása is felmerült benne. Egészséges társadalom alappillére a női nem felemelése erkölcsi magaslatra. A családi élet alapja a nők tisztasága és szentsége. 66 éves korában, 1540. január 27-én halt meg. A Szentszék elrendelte 1566-ban a női szerzetes közösségek klauzúrás rendjét, ünnepélyes fogadalomtételét, megtartását, így az orsolyiták is ebbe a kolostorrendszerbe tagozódtak, nevelési és egyéb munkáikat is ilyen körülmények között végezheték. Boromei Szent Károly sokat tett a rend felvirágoztatásáért, Mericci Szent Angéla boldoggá avatásáért. Halála után 250 évvel avatták szentté. 1861-től terjesztették el tiszteletét az egész egyházban. Szent Angéla műve hamarosan elterjedt egész Európában és az egész világon. Előbb Itália, Franciaország, Ausztria, Magyarország, Németország, területen kezdték meg áldásos tevékenységüket a Szent Orsolya nővérei. Előbb Pozsonyban 1676-ban, majd Kassán 1698-ban, Szebenben 1737-ben, majd Váradon 1770–1774-ben jelentek meg. A nagyváradi Orsolya-rend további fejlődését és munkáját ékesen bizonyítják az egyházi Schematismus évkönyvek.

A Szent Orsolya-rendi iskola története Váradon

Si Deus pro nobis, quis contra nos. Ha Isten velünk, ki ellenünk! – mondja a Biblia.

Szenczy István babolcsai apát, váradi éneklő kanonok, 1771. március 19-én kelt kéziratával 20 ezer arany forintot adományozott az Orsolya-apácáknak, hogy leánynevelő intézetet tartssanak fenn. Maga vett házat nagy kerttel együtt Várad-Olasziban 8000 forintért, azt átalakította zárda céljaira, s egyszersmind megkezdte a Szent Anna tiszteletére szentelt kápolna építését.

Az eredeti diploma az apácák beleegyezésével, Esterházy Károly egri érsek és Patachich Ádám váradi püspök megerősítő levelével, valamint Mária Terézia 1771. június 10-én kelt végső jóváhagyásával az Orsolya-rend levéltárában volt található, másolata pedig a nagyváradi székeskáptalan levéltárában volt.

A Kassáról jött hat apáca 1772. szeptember 5-én érkezett Váradra, s ugyanezen hó 13-án nagy ünnepélyességgel bevezetettek. Az alapító levél a következőket tartalmazza: „*Mi alább megírottakat adjuk tudtára, akiknek illik, hogy minekutánna Babolcsai Boldogságos Szűz apát ura tekintetes nagyváradi Káptalannak Cantora és kanonokja, főtisztelendő Szenczy István úr jeles buzgóságából indítatván, Istennek nagyobb dicsőségére, a közjónak gyarapodására, nevezetesen pedig az asszonyi nemű kisdedeknek jobb neveltetésére és oktatására Nagyváradon hat apácát fundált volna, s e végre nem csak örökös capacitásul 20.000 arany forintokat szánt s elrendelt volna oly móddal, hogy annak intereséből mind maguknak, mind három szükséges szolgálójuknak tartások fizetések lévén az apácák minden nap tartozzanak Fundatorjukként Istent imádni, a hozzájuk iskolába küldendő leánykákat szerzetjének regulája szerint mind e keresztényi tudományban s jó erkölcsökben, mind nemesekhez illő kézi munkákra minden fizetés és ajándék megkivánása nélkül tanítani, – hanem házat és számukra kertet vett, és ezek elkészítése s alkalmaztatását mind lakásra, mind minden nemű belső készülékre való nézve megígérte magára vállalta... Nagy Váradon ezen fundációra négy mätert és két sorort, s ugyanezen szerént ezeket úgy mint M. Innocenciát, M. Angélát, M. Nepomucenát, M. Vittoriát és Soror Mónikát és Soror Crescentiát. Melyeknek nagyobb erősségére s hitelére adjuk ezen neveink aláírásával a kassai Klastromunk pecsétje reányomásával megerősített írásunkat.*”

Kassán Szent György havának 20. napján 1771. esztendőben P.H. (pecsét helye).

Az első iskolaévet három bentlakó növendékkel kezdték meg. Ez volt a nagyváradi Orsolya-zárdának kezdete: A növendékek száma még ebben az évben huszonegyre emelkedett.

1774-ben megnyílt a bejáró növendékek számára is a nyilvános iskola. Külső iskola. Megemlítendő, hogy az első osztályban párhuzamosan két osztály működött. Egy az úri rétegből, s egy a szegényebb néposztályokból származott gyermekeknek. Ez utóbbiba növendékeiket valláskülönbség nélkül vették fel.

Első főnöknő Mária Innocencia 1772–1781. Utódja M. Josefa, ezt követte M. Angéla 1793, negyedik főnöknő M. Nepomucéna, aki 1803. évben elhalálozott, s követte M.M. Joséfa Viktória, elhunyt 1812-ben. Ő volt a Kassáról idejöttek közül az utolsó. Hatodik főnöknő M. Annamária Konstantia. 1835–1839-ig az intézetet Csobánszky M. Stefána vezette. A tanítópályán szerzett és a köznevelés vezetése által fokozott érdemeinek jutalmául 1856-ban a koronás arany érdemkereszttel jutalmazták.

Az 1855-ös évben az új rendszer akkori követelménye szerint a felső elemi négyosztályos leányiskolát létesítették még. A tanítói személyzet közvetlen igazgatását a főtisztelendő főnöknő viselte. A tanulmányi ügyek vezetését a várad-olaszi 1. sz. katolikus plébános intézte. A nyilvános, vagyis a külső iskola gyermekek tanítására az önálló felső elemi négyosztályos tano-dától külön választva állt a magán-, vagyis az élelmezésre s lakásra beadott leánykáknak belső nevelője. A 18. század végén a Ratio Educationis II. életbe léptetésével, a leányok középfokú ismereteinek a megszervezését indítványozták. 1842-től külön osztályozták a magyar nyelvet. 1844-től az iskolai közoktatás nyelve a magyar. Az 1848-as év közoktatási minisztere, Eötvös József, az első egyetemes tanítói gyűlés alkalmával a nőnevelés ügyében is határozott. Az iskolakötelezettség 6–12 év között mozog. A felső elemi iskolák tanulóinak száma ez idő tájt 300 és 400 között váltakozik.

A tanítóképző megalakulása

1856-ig csak elemi iskola volt. Ebben az évben a bécsi kormány 5435. számú leiratában felszólítást intézett Torday Szaniszló Ferenc akkori váradi püspökhöz egy tanítóképző felállítására érdekében. Ekkor még erre hely nem volt, de az akadályt nem ismerő püspök új iskolaépületet emelt, s két év múlva megnyílt a tanítóképző, melynek első igazgatója Treleczy József nagyváradi-olaszi esperes-plébános lett. A zárda iskolája, alkalmasnak kínálkozott arra, hogy polgári elemi iskolájában gyakorló osztályokat kialakítsanak, ami nagyon fontos volt a tanítóképzés számára. A tanítóképző 1859-ben 7705. sz. alatt megkapta a nyilvánossági jogot. A tanítóképző 1871-ben három évfolyamú, 1899-ben négy évfolyamú lett. A tanítóképzővel párhuzamosan az elemi iskola is fejlődött. 1868-ban 4. osztályról 6-ra emelkedett. 1881-ben pedig a VII. és VIII. osztály helyett felső leányiskolát szerveztek. 1890-ben a zárda igazgatója Palotay László olasz esperes plébános volt. Az ő közbenjárása folytán a felső leányiskolát polgári iskolává alakították át. A polgári leányiskola ettől az időtől kezdve rendszeresen működött, a román megszállás előtt és alatt is 1928-ig. A püspök mellett Győrffy László nagyprépost 4000 forintos alapítványával segítette a tanítóképzést és állandó adományokkal hozzásegített ahhoz, hogy 1877-ben újabb épületszárnyat emeljenek a tanítóképző számára. A képző nyolcvan évi működése alatt 1612 tanítónőt képezett s nevelt, hogy a magyar jövőt, az ifjúságot, vallásos és hazafias nevelésben részesíthesse. M. Pataky Philoména a pedagógia tanára, a zárda akkori főnöknője, koronás arany érdemkeresztet kapott kitüntetéssel a királytól, I. Ferenc József Őfelségétől.

A szép múlttal rendelkező intézet életében és az elemi-polgári iskola életében nehéz idők következtek.

Az első világháború ideje alatt is zavartalanul működtek. Az 1917-18-as jegyzőkönyvek az intézetben tanító máterek hiteszeretéről tanúskodnak... Ezekben a háborús, politikai változástól terhes években is tanítottak és az iskola kiváló képzésben részesíthette növendékeit. Ezt bizonyítja az a tény is, hogy a növendékek Magyarország egész területéről származtak. (Budapest, Beregszász, Csíkszereda, Pécs, Békéscsaba, Miskolc stb.) Az első megrázkódtatást az intézet életében a háború befe-

jezésekor a Tanácsköztársaság és az őszirózsás forradalom borzalmi okozták. Ezt követte a román megszállás, majd a trianoni békediktátum, amely Erdélyt és a Partiumot a román királysághoz csatolta.

Az 1917–18. évi értesítője szerint a tantestület tagjai:

Mellau István igazgató

1. Koncz M. Antónia	nyelv, történelem
2. Orosz M. Emília	menyiségtan, természettudomány
3. Sztarill M. Seraphina	menyiségtan
4. Viola M. Viktória	menyiségtan
5. Grabits Kálmán	magyar–latin
6. Haller Amália	rajztanár
7. Herczog Mária	történelem, torna – világi
8. Dr. Hunyadi Mária	földrajz, történelem – világi
9. Hunya Soror Augustina	tanítónő
10. Kürti István	zene-ének – világi
11. Marász M. Felicitás	tanítónő
12. Nagy Aranka	magyar, történelem – világi
13. Paiser Károlyné	földrajz, történelem – világi
14. Papp Béla	hitoktató – világi
15. Dr. Roszkopf Béla	orvos, világi

A más vallásúak hittan tanítását a következő lelkészek látták el:

1. Sulyok István esperes és Kiss Károly ref. lelkész
2. Dr. Ládor Gábor görögkeleti hittanár
3. Singer Jakab izraelita hittanár

A gyulafehérvári határozatokban való bizakodás meddőnek bizonyult, hiszen az „összes románok egyesítésére” vonatkozó első pont kivételével, a román törvényhozás soha nem iktatta törvénybe a nemzetiségek jogaira vonatkozó pontokat. Így hát azok nem voltak kötelezőek a román államvezetés részére. Így fosztották meg életlehetőségüktől az ősi váradi iskolákat és ennek lett áldozata az Orsolya-intézet is.

Az 1920-as években az Orsolya-rend főnöknője Cuny M. Alfonza volt. Az intézetben elemi, polgári és tanítónői oktatás folyt.

1923-ban a hatóságok megvonták az iskola működési engedélyét. Novemberben az iskolát be is zárták. Az akkori igazgató, dr. Bánáss László és M. Orosz Emília, valamint gróf Széchényi Miklós váradi püspök közbenjárására ugyanezen év december 22-én újra megkezdik a tanítást, de nyilvánossági jogát csak 1932-ben nyerte vissza az iskola. Az egyházi főhatóságot kényszerítették arra, hogy a minisztériumtól kapott utasítás alapján Mellau Istvántól, majd később dr. Bánáss Lászlótól az igazgatói kinevezést megvonja. Folyamatos zaklatásoknak voltak kitéve. Elég megemlíteni csak a képesítő vizsgálatokon a tömeges bukítások rendszerét. Vagy azt, hogy a felekezeti tanítóképzőben szerzett oklevéllel a tanítók nem helyezkedhettek el állami iskoláknál, s a növendékek száma osztályonként 10–15-re csökkent.

1935-ben a rend vezetése alatt álló gimnáziumtól vették el a nyilvánossági jogot. Bezárással fenyegették meg a tanítóképzőt is, amelytől csak a román tannyelvre való áttéréssel menekülhetett volna meg. Az állami hatóság nyomása következtében a rendnek más választása nem maradt, minthogy az iskolát gazdaságos hivatása ellenére 1935-ben beszüntesse. Az Egyházmegyei Hatóság O.K.M. 56600/1941. rendeletével az iskola 1941–42-ben mint leányliceum újra megindult, I. osztállyal.

A gimnázium története

Ennek az iskolarendszernek alapkövét az 1890-es évben felállított polgári leányiskola tette le. Ezen a néven működött a román megszállás előtt és alatt is, majd állami nyomásra a középiskola címet kellett felvennie 1928-ban, az új iskolatípusok megszervezésével: gimnázium elnevezéssel 4–4 osztályú alsó és felső tagozatból épültek föl. A felső tagozatba felvételi vizsgát, ún. kísérettségit kellett tenni.

Gimnáziumunk 1928-tól, előbb mint négy osztály, néhány évig mint a két osztályra összevont leánygimnázium alsó tagozata: három évfolyammal magyar tanítási nyelven működött, majd újra visszaállították négy évfolyamra. Ezzel az iskolával párhuzamosan fontos szerepet töltött be intézetünkben a négy osztályú, szintén magyar nyelvű tanítóképző, melyet 1935-től kezdve a gimnázium felső tagozatának kiépítésével kénytele-

nek voltak megszüntetni, egyrészt a román iskolai hatóságok, tanulmányi felügyelők folytonos zaklatása, s a nyilvánossági jog megvonása folytán előállott nagyarányú növendékhány miatt, másrészt mert a 80 éves múltra visszatekintő magyar tanítóképzőt akarták román nyelvűvé változtatni. Az állami zaklatások a román nyelv miatt tovább folytatódtak.

A több ízben megvont nyilvánossági jogot 1934 év végén véglegesen elvették. Félévenként idegen bizottság előtt kellett a növendékeknek vizsgázniuk, mely alkalommal olyan rosszindulattal találkoztak, hogy a legjobbnak bizonyult növendékek is megbuktak. Nem beszélve az ilyen alkalommal kiszabott magas vizsgadíjakról. Így 1935–36-ban a növendékek nagy része átment az állami iskolába. Az intézetet csak 86 növendék látogatta. Az intézet kényszer hatása alatt, a román nyelv előbb részleges, majd teljes bevezetésével eleget tett a román követeléseknek, s ezzel a feltétellel nyerte vissza a nyilvánossági jogát. A román kormány részéről azért is volt több zaklatásnak kitéve, mert az intézet központi fekvésű, így minden eszközt igénybe vettek arra, hogy maguknak lefoglalhassák. Erre több ízben lépést is tettek. Érdeklődésük felkeltésére szolgált az immár 170 éve itt működő Szent Orsolya-zárda, leánynevelő kiváló munkája, amelyet elősegített az iskolai jó felszerelés is, mely a román iskoláknál nem létezett.

Az Orsolya-zárda udvarán - 1933

A román hatósági szervek jól tudták ezt, s ezért nevezték a Szent Orsolya-rendi szerzetesnőket sovinsztáknak és revizionistáknak. A zárdát pedig irredenta fészeknek titulálták.

Elsőáldozók - 1936

Az intézetben 1939–40 évben volt a gimnáziumban az első érettségi vizsga. 19 növendék közül csak 12 vállalkozott arra, hogy teljesen idegen tanárokból álló bizottság előtt tegye le az érettségi vizsgáit. A növendékeket az Oltea Doamna állami leánygimnáziumba vitték vizsgáztatni. Az elmaradtak az őszi politikai változás után sikeresen vizsgázhattak. A nővérek az elmúlt 22 kínos év sok anyagi és erkölcsi áldozatát szívesen hozták meg, mert tudták, hogy magyar gyermekeink nevelésével szent célért küzdöttek meg.

Ez a buzgóság éltette őket és a remény, hogy Isten elhozza a felszabadulás napját. Ez a föltámadás 1940 őszén felvirradt. Milyenek lehettek az ódon Alma Mater szerzetesnői? Hogyan lehettek egyszerre halkszavú, imádkozó, ugyanakkor körültekintő, erélyes, makacsul helytálló nevelők? – megannyi élő felkiáltójel az utókor számára.

A leánygimnázium megszervezésével a nők előtt megnyílt az egyetemi képzés lehetősége a bölcsészeti, orvosi, gyógy-

Illyés M. Klotild igazgatónő
(1936–1945 között)

szerészeti fakultásokra. Kötelező tantárgyak: hit-erkölcstan, magyar nyelv és irodalom, történelem és gazdasági ismeretek, mennyiségtan, rajz, műalkotások ismerete, latin, német, francia nyelv, bölcsészet természetismeret, mennyiségtan, rajz, egészségtan, szépírás, ének zene, kézimunka, rendszeret. 1939-ben M. Dolorosa Marhchis helyett Illyés M. Klotildot nevezték ki igazgatónak. A zárda vezetősége a legnagyobb erőfeszítés mellett tudta fenntartani az iskolát. Ebben az erőfeszítésben, a magyar nyelvű gyermekek tömeges tandíj elengedése következtében, a zárda teherbíró

képessége végképp kimerült. Az intézet a hozzátartozó 3000 millió lej értékű épületet kénytelen volt eladni, s ugyanolyan értékben kölcsönt felvenni törlesztésre, kamatfizetésre. (Ez az épület a volt külön iskola épülete, az Ūri utca, ma Ciorogariu u. földszintes épülete, amely az ortodox egyház tulajdonában van, emeletet húztak rá).

A megszállás 22 éve, a román iskolai élet bevezetése alatt a magyar lelkületet a tisztelendő nővérek áldozatkészsége, az egész intézményben pótolni igyekezett az önképzőkörök szervezésével, a Mária Kongregáció, a Jézus Szíve apostolai – Szív Gárda áldásos tevékenységével, amelyeknek vezetését, irányítását magukra vállalták az iskola igazgatói, lelkészei, hitoktatói. Dr. Bánáss László, a képző vezetője, lelkivezetője, hittanára, kimagasló tehetség, tanár, egyházzenesz. Kényszer eltávolítása után Nagyszalontán lett plébános. 1942-ben Debrecenben, onnan pedig a Veszprémi püspökség élére került, mint felszentelt megyés püspök. Őt követte Bélteky Ferenc hittanár, az iskola-zárda lelkésze. A nevelés mellett áldásos munkáját ma is szívükben őrzik volt tanítványai. A Mária Kongregáció, Jézus Szíve apostolai. Mericci Szent Angéla önképzőkör programjai kiterjedtek mind az erkölcs, magyar kultúra, szociális munka szer-

vezésére, vallásos nevelésre, egyszóval minden irányban felkészítették tanítványaikat az életre.

ÖRÖMTELI FELTÁMADÁS 1940. SZEPTEMBER 30. A magyar hadsereg bevonulása. Újjá éledt a magyar élet. A visszacsatolás öröm volt az iskola életében is. De túlságosan rövid volt és a véres háború tette újra keserűvé az életet. Most erre a felszabadult négy évre figyeljünk.

Ebben az időben az Orsolya-rend tartományfőnöke: Nt. Szudey M. Orsolya.

Nagyváradai házfőnök pedig: Kosztin M. Angela.

Közvetlen felügyeletet a Róm. Kat. Egyházmegyei Hatóság gyakorolja.

Az állami felügyeletet gyakorolja a Debreceni tankerületi kir. Főigazgató: dr. Kiss József.

A tanári testület névjegyzéke:

1. Igazgató Illyés M. Klotild Szent Orsolya-rendi szerzetesnő.

2. A tanári testület a Szent Orsolya-rend tagjai alkotják: Orosz M. Emília okl. polgári isk. tanár, Nagy M. Dominika okl. polg. isk. tanár, Csúzy M. Lukrécia okl. kézimunka-mesternő, Magasi M. Franciska okl. képzőművészeti tanár, Policsek M. Stephana okl. középiskolai tanár.

Világi tanárok: Buday Olga, Daróczi Kiss Irén, Dévai E. Gizella, Zubán Márta, Lőrinczy Mózesné okl. kereskedelmi tanár, Klein Ernőné okl. nyelvmesternő, Kellner Adél okl. testnevelési tanár, Ander Gabriella, Lehmann Magdolna, András Ede zene-tanár.

Az intézet hitoktatója: Bélteky Ferenc nagyváradai egyházmegyei áldozópap.

Hogy az intézet a 22 évi megszállás ideje alatt hány magyar kisebbségi növendéknek adott tandíj- és internátusi kedvezményt, azt statisztikailag lenne érdemes kimutatni. A díjkedvezményt a növendékek valláskülönbőség nélkül élvezhették. Az intézetbe, szinte erőszakkal kinevezett román anyanyelvű tanárokat a legmagasabb óradíjazással fizették meg, a nem éppen lelkiismeretesnek mondható munkájukért.

Ezen az áldatlan helyzeten sokat könnyített, hogy a rend tagjai tanári képesítést szerezhettek a Kolozsvári Tudományegyetemen és más egyetemeken. 1939–40-es iskolai évben volt a gimnázium első érettségi vizsgája.

A felszabadulás után az első magyar iskolaévet zárták. Ünnepélyes tanévnyitás 1940. október 15-én volt. Az évváró ünnepélyt 1941. június 25-én tartották. Lelkes Veni Sancte és boldog Tedeumos év, amikor a legszebb tanulmányi eredményt érték el. Október 24-én megtisztelte az iskolát látogatásával dr. Vitéz József Ferenc királyi herceg Ófensége, Molnár Kálmán általános helynök kíséretében. Dr. Kiss József debreceni tanterületi kir. főigazgató és dr. Bendák Gyula tanfelügyelő társaságában tiszteletét tette Bárdos Lajos, a Zeneművészeti Főiskola tanára, valamint Kerényi György zeneszerző. Az általános iskolai nevelés mellett a vallás-erkölcsi nevelés fontossága állandóan szem előtt volt tartva. Szigorúan megkívánták, hogy minden növendék teljesítse felekezeti előjárósága által előírt kötelességeit. A növendékek március 19–20–21-én nagy buzgósággal végezték főtisztelendő páter Polgár András S. J. vezetésével lelkigyakorlatukat, beszédei mély értelmű komoly elhatározásra bírták őket, különösen a nagyobb növendékeket. A Mária Kongregáció és Szív Gárda ünnepségek, valamint a Mericci Szent Angéla tiszteletére rendezett összejövetelek igyekeztek elmélyíteni buzgóságukat. Önképzőköri előadások, szociális tevékenységek, hazafias rendezvények, pl. március 15., kirándulások, kulturális tevékenységek, mind hozzájárultak az orsolyás jellem kialakításához. Különböző adományokkal sokan hozzájárultak az iskola szertárai és a könyvtár felújításához. Az 1941–42-es tanévben az iskolának filmvetítő gépe is volt, amelyet az oktatásban is felhasználtak. Kiegészítésképpen említendő, az iskolának zeneterme, zongora gyakorló szobái is voltak. Ami az internátust illeti, az internátusban a növendékek kor és fejlettség szerint voltak csoportosítva, egy-egy nővér vezetése alatt. Az intézeti nevelőmunkát kiegészítette a „testi nevelés”, rendszeres testnevelő órák tartása, tenisz, korcsolya, hathetes táncanfolyam. Összegezve: gimnáziumi nevelés célja a tanulókat vallásos és erkölcsi tartású polgárrá nevelni, olyan egyénekké, akik már rendelkeznek klasszikus műveltséggel, s képesek legyenek arra, hogy egyetemi tanulmányokat végezzenek. Az 1941–42-es tanévben újra megnyílt a tanítóképző kapuja, hogy az 1858-ban megkezdett és néhány évig szünetelő intézet folytassa a magyar tanítónőket nevelő munkáját. Ez évben a gimnázium négy érettségi vizsgálatot tartott. Összesen 42 tanuló vizsgázott eredményesen.

Osztályterem 1941-ben

MOTTO: **NEVEMER A SÁVONYARÉK NEVÉN** / **A SZENT ORSZÓLGA SZÍVÉN**
IGAZSÁGSÁG JELELT JÓRAK. / **LETYÉREK**
LETYÉREK JELELT JÓRAK. / **LETYÉREK**

SZENT ORSZÓLGA GIMNÁZIUM

1941-42-ÉVBEN VÉGZETT NÖVENDEKEI

 Anna R. Erdős székelykeresztúr	 Mária M. Bencsik székelykeresztúr	 István Földes székelykeresztúr	 Anna Doki székelykeresztúr	 Zsuzsa Pálfi székelykeresztúr	 Edit Horváth székelykeresztúr	
 Edit Horváth	 Zsuzsa Pálfi	 Mária M. Bencsik	 Edit Horváth	 Edit Horváth	 Edit Horváth	 Edit Horváth
 Edit Horváth	 Edit Horváth	 Edit Horváth	 Edit Horváth	 Edit Horváth	 Edit Horváth	 Edit Horváth

VISZONTLÁTÁSRA - 1952-BEN

OLD GÁSPÁR
 MÉG A SZÉKELYKERESZTÚRRA

Igazgatónöje a képzőnek M. Orosz Emilia. Az Egyházmegyei Főhatóság közbenjárására a VKM 56.600, a V.a.E. sz. rendelet alapján az iskola ismét megnyitotta kapuját, s az 1941–42-es tanévben mint leánylíceum indult meg újra az I. osztállyal. November 6-án M. Orosz Emília OSU igazgatónő ismertette a képző alapjául szolgáló új iskolatípust, a liceumot. Kérte a szülők jóindulatú együttműködését a tantestülettel.

Az 1943–44-es iskolai év Árpád-házi Szent Margit szentté avatási éve. Béteky Ferenc, az iskola hittanára a szent példáját állította követendőül a tanuló ifjúság elé. *„Ma amikor szerte a világon a gyűlölet vívja titáni harcát, s az emberiség messze szédült az örök szeretettől, csodálatos csillag gyúlt ki a magyar égen. Liliomos, glóriás királyleányunk, a Nyulak szigetének Margarettája nyerte el a szentek glóriáját. Életszentsége virágának kinyitása most lett időszerűvé, amikor újra szenved a magyar. Különösen megérezte ezt a lélekkertészetre készülő ifjúságunk, amely életprogrammá tette Szent Margit szellemének saját lelkébe való ültetését. Mi az, amire Szent Margit példája különösen figyelmezteti azokat, akik életüket magasabb szempontokhoz kívánják igazítani? Röviden így jelölhetjük meg: több lelkiséget, mélyebb vallásosságot, tudatos Istenre való hagyatkozás, áldozatkészséget. Csak egy parányit kell magunk számára lefoglalni Szent Margit szenvedélyes istenszeretetéből, mélységes áhítatából, gazdag imádságos életéből, áldozatos hazaszeretetéből, akkor szebb lesz a magyar élet, különb lesz a mánál a jövő.”* Ilyen lelki buzdításra volt szükség a háború borzalmai között az itthon maradottak számára. Az elmúlt rövid iskolaévnek ez volt egy életre szóló tanítása. Egyébként – a nehézségeket leszámítva – az iskolai élet mind a tanítóképzőben, mind a gyakorló iskolában és a gimnáziumban zavartalanul folytatódott.

1944 nyarán súlyos bombázások pusztították a várost, majd 1944 őszén viszonylag rövid harcok árán e hányatott sorsú város elérkezett új történelmi határvövéhez: 1944. október 12-éhez. S ezzel – miután megszabadult a faszizmus szörnyűségétől – egy újabb vésszel kellett szembenéznie: a kommunista diktatúrával.

A háborús körülmények szükségessé tették az 1944–45-ös tanévben a nagyváradi premontrei rendi Pázmány Péter fiú- és az Orsolya leánygimnáziumunk koedukációs alapon megvalósított együttműködését. Utazási nehézségek miatt nem jöhettek vissza a tanárok közül: Buday Olga, Cséfalvy Gabriella, Mituch

Erzsébet, Szalay Éva, Szeif Erzsébet, Borbély Sarolta. Az iskola tanári testülete a premontrei gimnázium tanári karával egészült ki. Az intézet nevelő-oktató szolgálatába állott még Adorján Valéria, dr. Bogdánffy Szilárd, Kiss Amélia, Paál Géza, Paksz Mihályné, dr. Villányi András és Wild Erzsébet.

A premontrei líceum épületében az orosz hadsereg katonai kórházat rendezett be.

Az 1946–47-es év, az Orsolya-intézet fennállásának 175. éve. Hittantanárok ebben az iskolai évben Györgypál Albert hittan, dr. Nemeček József hittan-filozófia. A tanítóképesítő V–VIII. osztályaiba összesen 101 tanuló iratkozott be. A gyakorló iskola I–IV. osztályába 54 tanuló. Az internátusban bentlakó növendékek száma 85, ebből 30 kezdős növendék volt. 1947. március 24-én Gh. Anghel director general látogatta meg az intézetet Bukarestből. Az intézetben a tanítás az 1946-ban kiadott tanterv szerint folyt. A rövidített iskolai év és a tankönyvek hiánya nagy nehézséget okoztak. A tanító népművelő, ezért az ő hivatása demokratikus jellegű. Hogy e nemes és nehéz hivatásnak megfeleljen, igaz meggyőződésből fakadó mély vallásos és erkölcsös nevelésre van szüksége, amely fokozott szociális tevékenységre sarkallja. Az intézet ezt a nevelést igyekezett növendékeinek megadni. Kötelességtudás, a munka és áldozat-szeretet, a testvériséget, a másokon segíteni akarást fejlesztette.

A tanulók részt vettek szociális tevékenységekben, gyűjtés stb. Ezenkívül az intézet szegény növendékeit is felkarolták. 1947. március 25-én Gyümölcstől Boldogasszony tünnapén 13 jelöltet avattak a Mária Kongregáció tagjává, akik kivétel nélkül lelkesen esküdtek örök hűséget a Szent Szűznek. Május 15-én a Kongregáció tagjai buzgó imádsággal fordultak az Ég felé, hogy Szűz Mária segítse diadalra hívei ügyét az Ő Fiánál, hogy mindenkor s minden munkájukban megvalósítsák az égi jelmondatukat: *„Alázattal, de öntudattal kialakíthassuk életünkben a tökéletes kongreganista eszményt.”*

Az Árpád-házi Szent Margitról nevezett önképzőkör az 1946–47-es tanévben a múlt év szellemében folytatta munkáját a céltudatos demokratikus magyar és önzetlen katolikus női lélek kialakításán. Március 15-én Petőfi-ünnepélyt rendeztek. Májusban Schubert születésének 150. évfordulóján nyilvános díszgyűlést tartottak. A zongora, hegedű és énekszámok felejthetetlen élményt nyújtottak.

Év végén 16 tanítói oklevelet adtak ki. Hittanképesítő vizsgáit 16 tanuló sikeresen tette le. Intézetünk református növendékei június 30-án képesítődtek hittanból. Kántorképesítést 5 tanító nyert ebben az esztendőben.

A tanítóképző intézet 89 év alatt 168 tanítónőnek adott diplomát. A növendékek száma az 1946–47-es iskolai évben 101 volt. Az osztályok megfelelő létszámmal bírtak, így az iskola a jövőben is fog működni.

Az 1947–48-as tanévvel kezdődően pedig megalakult az Állami Tanítóképző a felekezeti iskola romjain – hat osztállyal, 184 diákkal. Ezzel elérkeztünk az iskola szomorú végkorszakához. 1947. december 30. A királyságot megszüntették és a köztársaság kényszerű kikiáltása megtörtént.

1948. augusztus 9-én Schuch M. Immaculata nővérnek tudomásul kellett vennie a keserű tény, alá kellett írnia a lemondási okiratot. Isten neve s oltalma nélkül már tovább nem vezethette az intézetet. A zsoltár csengett a fülében: *„Ítéld engem ó Istenem, és oltalmazd ügyemet az irgalmatlan nemzettség ellen”* (Zsolt. 43). Így ment át „állami kézbe” a nagy múltú schóla.

A Városi Tanügyi Osztály 183/1952-es leiratában – amelyet a 2. számú Leány Líceum Igazgatóságának küldött – néhány adatot közöl az iskola múltját illetően.

1. Az iskolát 1772-ben a Szent Orsolya-rend építtette.
2. Az iskolát a Szent Orsolya-rend nővérei vezették.
3. 1944 előtt az iskolát a nagyváradi Szent Orsolya-rend tartotta fenn.
4. A tanulók társadalmi eredete 1944 előtt: 95%-ban burzsoá, ma 55% munkás, 45%-ban kispolgári, azaz tisztviselő.
5. Az iskola célkitűzése a burzsoá társadalmi rendszerben: kolostor, cél: értelmiségi káderek nevelése.
6. 1944 előtt az ösztöndíjasok száma: minimális, ma: a tanulók 85%-a ösztöndíjas. A pedagógiai módszerek a burzsoá rendszerben: tudománytalanok, jelenleg: tudományos-materialista.
7. Az iskola kezdetben kolostor volt, majd az apácák által vezetett iskola a gazdagok gyermekeit tanította. A nevelés a földesúri-burzsoá rendszer érdekeit szolgálta.

Magyarázatra nincs szükség. Így esett tehát áldozatául az „osztályidegen”, a „kulákellenes” politikának igen sok tehetséges gyermek.

Az Orsolya Leánygimnázium IV. osztálya - 1943

Harmadéves tanítóképzősök - 1947

A háború elmúltával még szörnyűsebb terror évei következtek, amikor az új hatalom mindent eltörölt, mindent megszüntetett ami régi, vallásos, szent és nemzetápoló volt. 176 év után elérkezett a feloszlatás, újabb számkivetés, több mint 41 évig tartó elnyomás. A nővéreket az államosítás után kb. három hónappal elűzték a kolostorukból. 54 nővér vált földönfutóvá, állástalanná. Sokan rokonaiknál, volt növendékük családjánál, ismerőseiknél – vallásra való tekintet nélkül – nyertek befogadást, lakást, segítséget a világban való megélhetésükhöz. A tanári diplomával rendelkezőknek felajánlották, hogy civilként tovább taníthatnának a megadott kommunista feltételek szerint, de ezt a nővérek visszautasították. Egyedüli reményük a megmaradt templom-oratórium, ahol összegyűlhetnek közös imára, áhítatra, lelkigyakorlatra. Vigasztalójuk, lelki támogatójuk az utolsó hitoktató zárdalelkészük, Csillag Nándor esperes, teológiai tanár volt. 1967-ben 79 évesen hirtelen meghalt. Ki magántanítással, ki állami, háztartásbeli szolgálatával kereste kenyerét. Sokan hazamentek családtagjaik körébe, s csak évente néhányszor adatott meg, hogy rendtársaikkal találkozassanak. Így telt el 41 év. Ez idő alatt sokan meghaltak. Sajnos kevesen érték meg az 1989-es változásokat.

Állandó zaklatásoknak, ellenőrzéseknek voltak kitéve. 1965 körül a Securitate állambiztonság házkutatást rendezett a városban kint lakó nővéreknél. Hogy miket vittek el, nem tudhatjuk. Eredmény, hogy letiltották őket az Orsolya-templomba való járástól, megfosztván őket attól az örömtől is, hogy egymással nyugodtan találkozassanak. Meghalt az akkori főnöknő, Rozs Erzsébet M. Margit. Lassanként követték a többi nővérek is.

Szomorú történet Hajdú M. Gabriella tanárnő esete. A zárda államosítása után, rokonaihoz költözött Marosvásárhelyre. Egyrészt azért, hogy rokonai közelében legyen, másrészt a kényszer vitte haza, mert nem volt más lehetőség számára. Ő annak idején földrajz- történelem szakos tanárnő volt. Magántanítással, és a főbűn az volt, hogy hitoktatással is foglalkozott. Az állami hatóságok ezért 1961-ben letartóztatták. Nagyváradra került börtönbe, itt súlyosan megbetegedett, valószínűleg rákos lett – és a katonai kórházban halt meg 1963. április 20-án. Jeltelenül temették el a Rulikovski temetőben, mint egy rabot. Később Bránhoff Ilona M. Krisztiána exhumáltatta és egyházi szertartás-

sal eltemette a Nagyvárad-Olaszi temetőben lévő orsolyita és vincés nővérek közös sírkertjébe. Közben a temető felszámolásakor – bár ezek a sírok megmaradtak – a vas keresztet részben összetörték, részben ellopták, és ma már nem lehet tudni, hogy melyik sír rejti Máter Gabriella földi maradványait. „A kis Gepida” címen rendtársa, Kolbai Mária orsolyita nővér összegyűjtötte a róla szóló vallomásokat és nyomtatásban is kiadta 2010-ben. Miért nevezi Kis Gepidának, azt leírja a könyv 6. oldalán az utolsó bekezdésben: *„Mindénért kiállt, mindenért lelkesedett, ami a magyarsággal volt kapcsolatos. A Kárpátok határait évezredek óta védő székelyek vére benne sem tagadta meg magát. Nővértársai ezért a lelkesedéséért nevezték el „Kis Gepidának.” (Gepidák = a germánok gót-vandál ága, akik Attilával részt vettek a catalaunumi csatában, rendkívül harcos, megalkuvást nem ismerő nép az Al-Duna vidékéről, határőrző feladatot láttak el.) Ez a név rajta is maradt, társai körében.”*

A győri tartomány elindította a boldoggá avatási folyamatát, mint aki hitéért halt vértanú halált.

Végre elérkezett a nagy nap. 1989. december 22. Megbukott a szocialistának nevezett Ceausescu romániai demokráciája. Új szelek fújtak. Felszabadult az ország, kezdett visszatérni a demokratikus rend. Visszaálltak egyházi intézményeink. Püspökségek. Új élet kezdete. A nővérek is visszatérhettek, de hová? 1990-ben visszakerült az Orsolya-rend tulajdonába az iskola. Sajnos az iskola újra indításához nincs meg sem az anyagi, sem a személyi feltétel.

Vállalkozó szellemű főnöknő jelentkezett:

Marie de la Trinité /Henriette HUBERT. Zárdának egy házat vásárolt Nagyváradon a Dózsa György utca 18. szám alatt.

A régi váradi nővérek mindössze ketten maradtak, és pedig:

DARVAS Erzsébet /Julianna, aki azóta meghalt 2008. január 7-én és

BRANHOFF Krisztiána /Ilona, nagyváradi születésű Máter, francia-latin szakos tanárnő.

Újak jöttek:

Franciska /Katarina/ SAPKOVA – Kassáról és

Helena /Julea PROGREBNAIA - Moldáviából, aki lengyel állampolgár, és egy új jelölt:

FARKAS Judit - nagyváradi születésű tanárnő, aki fogadalmat tett.

Szépnek induló közösség hat taggal. Sajnos nem sokáig tartott a közösség.

Jelenleg a közösség tagjai:

Marie de la Trinité HUBERT - házfőnöknő - francia

BRANHOFF Krisztiána - magyar - Nagyváradról

Elena PROGREBNAJA - lengyel

Margita AMBRISKOVA - szlovák, nővér.

A nagyváradi Orsolya-rend a római UNIÓ tagja 1920-tól. A nagyváradi magyar közösség a győri rendházhoz tartozik. Így a Nagyváradi Orsolya Rend tartományi főnöknője a győri Matkovics Mária Emerika nővér.

Az iskolába nem mehettek vissza tanítani, bár a román állam visszaszolgáltatta nekik, akik jogos tulajdonosai az ingatlanoknak, de szerződéses alapon a városnak adták használatba, hogy ott az Ady Endre Líceum működhessen. A rendházhoz tartozó földszinti tüzletek bérleti díja képezi egyetlen anyagi forrását az Orsolya-rendnek.

Jelenleg az Orsolya-rend vezetősége mint tulajdonos, külsőleg restauráltatta az egész iskolát.

Részlet Tempfli Ferenc ny. tanár visszaemlékezéseiből:

1949. augusztus 11-én három tanár - (ketten még élünk) - írásbeli meghatalmazást, „parancsot” kapott az Orsolya-rend ingó és ingatlan vagyonának az állam részére történő leltár szerinti átvételére. Én az írást visszavittem kibocsátójához, Paul Távöluc matematika tanár, városi tanfelügyelőhöz, azzal a megjegyzéssel, hogy a megbízást nem fogadom el. Ezt követően el is utaztam szülőfalumba, gyermekeimmel együtt. Nem tudtam ugyanis megbékélni a gondolattal, hogy eszköz, végrehajtó legyek egy évszázados múltú intézmény felszámolásában. Visszatérve Váradra, később mindkét részről megkaptam az elmarasztalást.

Az államosítás „sikeres” befejezése után nagy népgyűlést tartottak a Szent László téren. Az ünnepi szónok a városi főtanfelügyelő volt. Engem nyilvános megrovásban részesített, amiért parancsukat

visszautasítottam. Ószintén szólva igen izgultam, attól féltem, hogy kitesznek az állásomból, ami nem csekély nehézséget okozott volna a hat gyerekemre való tekintettel. De hála a Gondviselésnek, az a veszély elmaradt. Úgy látszik, egyéb sürgős teendőkkal, szervezési kérdésekkel voltak elfoglalva. Sajnos, a másik oldalról, az egyház részéről is rosszallást kaptam. Azt mondták, hogy egy vallását gyakorló kereszténynek „vállalnia kell az ilyen megbízatást” (értethető okból). Legbántóbb volt egy kolléganő, Szebeniné Rozs Ilona tanítónő szemrehányása, aki azzal keresett fel, hogy helyettem reá bízták a feladatot, ami annál is fájóbb volt számára, mivel Erzsébet nevű testvére (Margit nővér), rendtag volt az orsolyáknál. Lelki-állapotát átérezve bocsánatot kértem tőle – bár igazán nem tehettem a történekről. Az én nővérem is (Terezina), aki a szatmári „nagyárdában” volt szerzetesnővér – az államosítás után egy máramarosi faluban kapott gyermekgondozói állást. Ma is egészségügyi dolgozóként él Váradon. (Szerkesztői megjegyzés: Meghalt 2002-ben Szatmáron, a vincés nővérek zárdájában.)

Minden elismerést megérdemel dr. Popper Endre főorvos, aki – mit sem törődve a hatóság nemtetszésével – egyre másra helyezte el a kórházakban az elbocsátott szerzetes nővéreket, meggyőződve lelkiismeretes betegápolói tevékenységükről. Mindezt látva, a mindig tréfás kedvű dr. Deutsch Elemér e találó jelzővel illette őt: „Popper doktor a nővérek püspöke.”

FÜGGELÉK

Érdekességként a következőkben tekintsünk át a rendelkezésünkre álló évkönyvek közül néhányat. Először nézzük meg a millenniumi Schematismus Historicus, 1896-os évkönyvet, amelyet Bunyitay Vince kanonok szerkesztett:

A főnöknő Mater Petronella Horner, 9 éves jubiláns, arany koronás kereszttel kitüntetett nővér.

A rend tagjai: (Az M betű felsőbb tanulmányokkal rendelkező Mater-t jelentenek, a S pedig a fizikai munkát végző Sororok közösségét.)

M. Josepha Farkas

M. Ursula Majerhoffer, elemi iskolai tanítónő

M. Augusztia Keresztúry, betegápoló nővér

M. Peregrina Leitenhuber, 5 éves jubiláns, intézeti prefekta, tanítónő a civil iskolában

M. Inotentia Hubert, gazdasági igazgatónő

M. Rosalia Pircsy, tanítónő az elemi iskolában

M. Ladisla Rigli, tanítónő és novícia mesternő

M. Philomena Pataky, tanítónő a belső iskolában, egyben a belső konviktus prefektája

M. Caecilia Morvay, tanítónő az elemi iskolában

M. Aloysia Ábrámovits, tanítónő az elemi iskolában, egyben a leányok prefektája

M. Stephana Ellinger, a belső konviktus és az elemi iskola tanítója

S. Alphonsa Cuny, a belső internátus magistere

S. Seraphina Sztarill, tanítónő az előkészítő, civil, külső iskolában

S. Anna Csengery, a külső iskola tanítója

S. Coelestina Jerzsák, a belső elemi iskola tanítója

S. Leontina Frics, a belső iskola tanítója

S. Bernardina Frics, a belső iskola tanítója

Noviciátus tagjai:

S. Raphaela Fülöp

S. Ignatia Oeckl

S. Angéla Soltész

S. Antonia Amrózy

Jelöltek:

Elisabetha Obermeyer és Gizella Görcsös

Laikus nővérek:

S. Pulcheria Draskovich, konyhafőnök

S. Tecla Ruska, főzőnő, szakács

S. Monika Fojtó

S. Margareta Matus, portás

S. Magdalena Mayer, mosónő

S. Johanna Herold, mosónő

S. Floriana Rácz, mosónő

Jelöltek:

Theresia Hölczli és Anna Hartmann.

Schematismus 1901 szerint:

A főnöknő M. Philomena Pataky

Az előkészítőben a superiora vezetése alatt:

15 máter és soror

3 novicia

6 jelölt

9 laikus soror

3 novitia és

6 jelölt van.

Ez időben az iskolai oktatás a következőképpen alakult:

Négy osztály polgári

Hat osztály elemi iskola/külső és

Négy osztály polgári, valamint

Négy osztály elemi leány iskola/belső

Igazgató a várad-olaszi esperes plébános, Főtisztelendő Dencs János tiszteletbeli kanonok.

Hitoktató Főtisztelendő Makucz Ernő zárdalelkész.

Tanítónők:

M. Orsolya, M. Ladisla, M. Stephana, M. Aloysia, M. Alphonsa, M. Seraphina, valamint:

S. Coelestina, S. Leontina, S. Bernardina, S. Antonia, S. Henrietta, S. Klementina, S. Klára, S. Ludovica.

Ez időben 509 leányt tanult az iskolában. A schematismus e bejegyzéseivel megvilágítottuk az Orsolya-iskola működését és visszatekintünk a múltba.

A tanítóképezde igazgatója: Méltóságos és Főtisztelendő Palotay László, pápai házi főpap, apát, kanonok, szentszéki ülnök.

Hitelemző Makucz Ernő zárdalelkész, okleveles középiskolai tanár

Énektanár: Neworál István

Tanítónők:

M. Pataky Philomena zárdafőnöknő

M. Rigli Ladisla

M. Sztarill Seraphina

M. Wesselényi Klementina

S. Ambrózi Antónia

S. Frics Leontina

S. Jerzsák Celestina

A tanítójelöltek száma 180.

Schematismus 1908 szerint:

Tanítóképezde a Szent Orsolya-szűzek nagyváradai zárdájában
Igazgató: Nagyontisztelendő Makucz Ernő, szentszéki tünök,
zárdalelkész, okleveles középiskolai tanár, egyszersmind hitelemző.

Énektanár: Kürthy István

Tanári testület: M. Rigli Ladisla, M. Sztarill Seraphina, M. Jerzsák Celestina, M. Frics Leontina, M. Wesselényi Klementina, Soror Koncz Antónia, felső nép- és polgári iskolai képesítéssel bíró Szent Orsolya-rendű szerzetesnők, továbbá Gábori Olga és Krüger Eugénia ugyancsak felső nép- és polgári iskolai képesítéssel bíró világi tanítónők.

A tanítójelöltek száma 121

Az Orsolya-szűzek vezetése alatt álló négyosztályos belső, és hatosztályos külső elemi leányiskola, valamint a négyosztályos polgári leányiskolában és két évfolyamos továbbképzőben.

Igazgató: Nagyontisztelendő Imrik Zoltán plébános, szentszéki tünök

Hitelemző hittanár: Nagyontisztelendő Makucz Ernő zárdalelkész.

Tanítónők:

a. A négyosztályos belső elemi iskolában:

M. Frics Bernardina, M. Elinger Stephana, S. Koncz Antónia képesített Szent Orsolya-rendi szerzetesnők, Bergsaller Stephania, Popp Stephania, Fogolyán Mária képesített világi tanítónők.

b. A hatosztályos külső elemi iskolában:

S. Berényi Klára, S. Zsigovits Paulina, S. Seres Jozefa, S. Pál Valéria, S. Kiss Ignácia, S. Orosz Emília, Szent Orsolya-rendi szerzetesnők, Hőgye Margit szerzetesnőjelölt, mindnyájan képesített tanítónők.

c. A négyosztályos polgári leányiskolában és kétévfolyamos továbbképzőben: M. Jerzsák Celesztina okleveles polgári iskolai tanítónő, S. Wesselényi Klementina okleveles polgári iskolai tanítónő, S. Berényi Klára, S. Viola Viktória, M. Cunyi Alphonsa Szent Orsolya-rendi szerzetesnők, Gálbory Olga okleveles polgári iskolai tanítónő, Popp Stefánia, Kollársz Margit, Fogolyán Mária világi tanítónők.

Énektanár: Kürthy István

Létszám: 500 leány

Schematismus 1917 szerint:

Tanítóképezde a Szent Orsolya-szűzek nagyváradai zárdájában
Igazgató Nagyságos és Főtisztelendő dr. Lestyán Endre szentszéki tünök

Hitoktató Főtisztelendő Papp Béla

Közegészségtani előadó dr. Wimmer Julián irgalmasrendi főorvos, perjel

Énektanár: Kürthy István

Tanári testület: M. Sztarill Seraphina, M. Frics Leontina, M. Berényi Klára, M. Zsigovits Paula – felső és polgári iskola képesített Szent Orsolya-rendi szerzetesnők.

Továbbá:

Gábori Olga, Mándi Auguszta felső és polgári iskolai képesített világi tanítónők

Páll Gabriella okleveles tanítónő és Markovszky Juliska okleveles elemi tanítónő.

Schematismus Venerabilis Cleri Dioecesium Satmariensis et Magno-varadinensis Latinorum ad annum Jesu Christi 1931 (1931-es Évkönyve a nagyváradi egyházmegyének)

Societatis Divae Ursulae – Szent Orsolya-rend

Nagyvárad- Magno-Varadini: Olaszi

V. M. Aemilia Orosz, Superiorissa – tartományi főnöknő

M. Cuny Alphonsa, Praefecta – tanulmányi és erkölcsi felügyelőnő

M. Augustina Hunya, Oeconomia Curatrix – gazdasági igazgatónő

M. Bernardina Frits, Docens in Gymnasio puellarum – tanítónő

M. Victoria Viola, Docens in Praeparandia et Gymnasio puellarum, Consiliaria et Praefecta Novitiarum – tanácsos és a jelöltek nevelőnője

M. Ignatia Kiss, Docens in Praeparandia et Gymnasio puellarum, una sacristana – tanítónő és sekrestyés

M. Antonia Koncz, Directrix in Gymnasio puellarum et Docens in Praeparandia – igazgatónő

M. Angela Lorenc, Magistra Artium puellarum – tanárnő

S. Dolorosa Marchis, Docens in schola elem. et Gymnasio puellarum – tanítónő

S. Benedicta Ruttner, Docens in schola elem. et una secretaria Praeparandiae – titkárnő

S. Luitgardis Raiszky, Docens in schola elem., una Secretaria Gymn. puellarum.- titkárnő

S. Dominica Borbély, Docens in schola elem. – tanítónő

S. Aloya Kelemen, Docens in schola elem. – tanítónő

S. Philomena Gáspár, Docens in schola elem. – tanítónő

S. Immaculata Schuch, Docens in schola elem., Praefecta puell. – felügyelőnő

S. Ladisla Rátvay, Docens in schola elem. – tanítónő.

Sorores Laicae:

S. Florianna Rácz, Hortulana

S. Theresia Hartmann, Coqua

S. Veronica Tóth

S. Rosa Fűzfa

S. Hedvig Haller, Sartrix

S. Julia Szolomayer, Lotrix

S. Katharina Kinczel

S. Ottilia Ritili, Curatrix aegr.

S. Constantia Fisher, Portaria
S. Salesia Heinrich, Sartrix
S. Agnes Szuporán, Lotrix
S. Emerica Puntinger, Curatrix aegr.
S. Francisca Rittli, Portaria
S. Elisabetha Rosi
S. Ludovica Illés
S. Anna Gergely
S. Germana Huszár
S. Monica Majoros
S. Cordula Lukács
S. Michella Szökő
Noviciae – Noviciák
S. Ács Zita
S. Györfi Magdolna
S. Policsek Stephania
S. Preisinger Melánia
S. Rusu Johanna,
S. Sutész Armella
S. Szádvári Márta
S. Wachter Iosepha
Candidatae: – Jelöltek
Elisabetha Hajdu
Margaretha Kópis

Forrásmunkák

Biró József: *Barokk és neoklasszikus művészeti emlékek*, Budapest, 1932.

Nagyvárad Szent Orsolya-Rendi Római Katolikus Leánygimnázium Évkönyve: 1940–1941, 1941–1942, 1943–1944, 1944–1945, 1946–1947.

Ocskay Etelka Ferdinanda – Polmann Mária Lucianna – Peczkó Zsuzsanna Kinga vizitátor nővérek.

OCSKAY ETELKA FERDINANDA,
POLMANN MÁRIA LUCIANNA,
PECZKÓ ZSUZSANNA KINGA
vizitátor nővérek

AZ IRGALMAS NŐVÉREK TÖRTÉNETE

Letelepedésük Nagyváradon

Egy kis nővércsapat 1878. december 12-én indult el Grazból (Ausztria) – Brandis Leopoldina anya vezetésével –, felsőbb utasításra Nagyváradra. Mivel nagy volt a távolság, Budapesten, Magyarországon megszakították útjukat és a Szent Teréz-intézetben nővéreinknél megpihentek. Másnap folytatták útjukat és még 13-án meg is érkeztek Nagyváradra. Itt dr. Nogáll János kanonok fogadta őket és a már meglévő Szent Vince Intézetbe vezette, ahol az egész házat átadta Brandis anyának. Így nővéreink itteni letelepedése kifejezetten Nogáll János nagyváradai kanonoknak köszönhető.

Érdemes néhány szóban megemlékezni róla.

Dr. Nogáll Jánost 1843-ban Esztergomban, Magyarországon, szentelték pappá. Mindjárt a fővárosba, Budapestre, került és egymás után fontos állásokat töltött be. 1845-ben a Budapesti Papnevelő Intézet lelki igazgatója lett. 1848-tól 1852-ig a szabadságharc nehéz idejében a budapesti egyetemi templom hitszónoka és hittanárhelyettes lett. 1853-ban a bécsi Augustineum lelki igazgatója és Ferenc József császár öfenségének udvari káplánja lett.

Gondviselésszerű volt, hogy még nővéreink budapesti első állomáshelyén, a Szent Teréz Intézetben a nővérek gyóntatója volt. Itt alkalma nyílt a Keresztény Szeretet Leányai életének, szabályainak megismerésére. Mivel az intézetben többször meg-

fordult, megismerte az előjárókat, nem egyszer tárgyalt egy új nagyváradi mű sorsáról, nővéreink lelki életéről. Hivatali beosztásánál fogva gyakran megfordult Grazban is. Ezeket az utazásait felhasználta a kapcsolatok kiépítésére a Grazi Tartományban. Magyarországon akkor még csak indulóban volt a tartomány. Így szükség volt segítségre, amit meg is kaptak nővéreink. Szemináriumi nővéreink kiképzése eleinte ott történt.

Mivel Nogáll János hivatalát mindenütt nagy megelegedéssel töltötte be, egyházi előjárói kanonoki címmel és egyházi javakkal tüntették ki. Mint kanonok telepedett le Nagyváradon, Szent László városában. Jóllehet irodalmár is volt, de nem temetkezett bele a könyvek és jegyzetek tömkelegébe, hanem szívesen végzett pasztorációt is. Láta a püspöki város kívánalmait, kanonoki jövedelme pedig lehetővé tette, hogy elgondolását megvalósíthassa. Nagyváradra kerülésekor itt találta a Hám János szatmári püspök által alapított: Szatmári Irgalmas Nővéreket. Két házban volt iskolájuk. Egyik éppen a Szent Vince Intézet volt.

Amikor az 1848-as forradalom és szabadságharc kitört, nehéz idők szakadtak a nővérek intézményeire. Nogáll János segítségét kérték. Ő természetesen elsősorban lelki segítséget nyújtott nekik. A Szatmári Irgalmas Nővérek meglehetősen támasz nélkül maradtak. Nogáll János Szent Vince eredeti szabályai felé irányította őket, úgyszólván sokan átléptek a Keresztény Szeretet Leányai közé és csatlakoztak a Grazi Tartományhoz. Így került a nagyváradi Szent Vince Intézet a mi nővéreink kezébe és vezetése alá.

A tanítást az elemi iskolával kezdtük meg, majd óvodát, polgári iskolát, líceumot, később ipari leányiskolát is indítottunk. A fejlődés gyorsan ment, bővült fiú- és leányinternátusa is. Az új mű fölött nemcsak az előjárók őrkdtek, hanem maga Nogáll János is, aki hivatalosan is az intézet első igazgatója lett.

Az Immaculata Intézet

A további alapozás is gyors ütemben folytatódott. 1879. március 3-án átvettük Várad-Ujvároson (Teleki utca) az Immaculata Intézetet is, a Szatmári Irgalmas Nővérektől. Közülük is sokan átjöttek hozzánk. Itt is át tudtuk venni a vezetést. Hamarosan nagy jelentősége lett az intézetnek. Elemi iskolával kezdtük el működésünket, csakhamar óvoda, bölcsőde is nyílt, majd

Az Immaculata Intézet szőlőjében

polgári iskola, 1891-ben óvónőképző. Itt már a kezdetnél 12 nővér működött, természetesen a fejlődés folyamán a nővérek száma is növekedett.

A harmadik mű Várad-Velencén egy külvárosi negyedben létesült. Itt is voltak akkor már Szatmári Irgalmas Nővérek. Belőlük is többen léptek át közénk. Ezzel ez a művük is feloszlott. Nogáll János kanonok előjáróinkat kérte fel, hogy vegyük át tőlük ezt a művet is. Két év leforgása alatt már három intézetünk működött Nagyváradon.

Püspökszentelés

Racsek János püspök 1880 feketevasárnapján Nogáll János kanonokot püspökké szentelte. A püspökszentelés elsősorban nővéreinknek szerzett nagy örömet. Ekkor Nogáll János már 60 éves volt. Első püspöki miséjét az általa alapított Szent Vince Intézet kápolnájában mutatta be.

1886-ban a váradi Szegényházat is átvették nővéreink. Eleinte jelentéktelennek látszó intézmény volt, de később fontos szerepet töltött be, itt valóban szegényszolgálatot teljesíthettünk.

Nogáll János halála

1899-es év elején nyugtalanító hírek érkeztek Grazba Nagyváradról. Nogáll János püspök egészségi állapota aggasztó lett. Közele halálát érezve, utolsó kívánsága az volt, hogy az Immaculata Intézet első szolgálónővérét, Brandis Immaculata nővért, aki Brandis anya öccsének volt a leánya, láthassa. Előjáróink ezt a találkozást lehetővé tették számára. Sajnos a beteg már nagyon súlyos állapotban volt, de a látogatás nagy vigaszt jelentett számára. Itt a halálos ágyán értékes megbeszélést folytatott Brandis Immaculata nővérral a Szent Vince Intézet további terveiről, ami nagyon fontos volt a társulat szempontjából.

1899. július 19-én, Szent Vince ünnepén dobbant utolsót jóságos szíve. A nagyváradai Keresztény Szeretet Leányai nagy jótevője visszaadta gazdag nemes lelkét Teremtőjének. Előző nap még térden állva hallgatta a szentmisét és átváltoztatástól áldozásig kiterjesztett karokkal imádkozott. Szelíden, haláltusa nélkül hunyt el. A nagy jótevő az általa épített Szent Vince-kápolnába lett örök nyugalomra elhelyezve.

A Szent Vince Intézet megnagyobbítása

Nogáll püspök halála nagy űrt hagyott maga után. A Szent Vince Intézet a következő években egyre kisebbnek bizonyult. Nogáll püspök még életében szerette volna nagyobbitani, emeletet építtetni az intézetre, de ezt már nem tudta megvalósítani. Erre csak halála után került sor. Ezt Fetser Antal kanonok (későbbi győri püspök) vállalta magára. Sok fáradság, áldozat, lemondás kísérte a nővérek részéről is ezt a munkát.

A nővérek kiképzése

A nővérek szemináriumi éveiket még mindig Grazban töltötték. 1905-ben vált külön a Magyar Tartomány Graztól. Először Piliscsabán, majd két év múlva, amikor elkészült Budapesten a Nagyboldogasszony út 27. szám alatt (majd Ménesi út) az új impozáns központi ház, 1907-től már magyar nyelven képezték nővéreinket.

Az első világháború

1914-ben kitört az első világháború. Sok-sok ember vesztette el életét, a családok anyagiakban hiányt szenvedtek és a járványos betegségek tizedelték meg a családokat. A sebesült katonák szállítása folyt szünet nélkül. Nagyváradon is volt egy mozgókórház, amelyben nővéreink is szolgáltak. Az intézet meleg ételeket osztott a rászorulóknak. Sok alkalom kínálkozott a felebaráti szeretet testi-lelki gyakorlására.

Az első világháború után nehéz idők következtek az országra. Vesztesen kerültünk ki a háborúból, ez nagyon sokba került a megfogyatkozott országnak. 1921-es trianoni béke megfosztotta országunkat kétharmad részétől. A legértékesebb, legszebb területeink jutottak idegen kézre. Lakossága 21 millió-ról 9 millióra csökkent. Azóta szenvedtünk, de nem reménytelenül. A béke igazságtalansága megtörte a magyar népet, de mindig volt benne erő és akarat a talpraálláshoz.

Kovács Sándor,
a tartomány első igazgatója

Deáky Jozefa,
első tartományi főnöknő

A Romániai Magyar Tartomány

1924-ben a Romániához csatolt nővérházunknak el kellett szakadnia a Magyar Tartománytól. Így külön váltunk és Párizs 1924. március 19-én felállította Romániában a Magyar (9 ház, 108 nővérrel) Tartományt, válalva a kisebbségi sors minden keserűségét. Központi házunk a Szent Vince Intézet lett. Itt maradtak iskoláink, de rengeteg nehézség közepette, követelték a román nyelv bevezetését, amelyre persze nem voltunk félkészülve, ezért román nyelvű világi tanerőket is kellett alkalmaznunk.

Vizitátor nővér választása

Nagy kegyelem volt számunkra 1925-től 1943-ig Deáky Jozefa főnöknőnk, aki olyan egyéniség volt, akiről meg kell emlékeznünk. Hogy ki is volt ő nekünk?

Reménycsillagunk a sötét éjszakában, vigasztaló angyalunk a szenvedés és elnyomatásban. Sokat szenvedő, megérett anyai szív, aki minden csüggedőt bátorítva hív, ki a pislogó mécses nem fújta el, a repedező nádszálat nem törte el. Lelki sebekre balzsam,

bársonyos kéz, aki a mennyből ránk vigyázva néz. Egyik régi tanítványa írta róla halála után: *„Nyugodtan mondhatom, hogy soha ember nemesebb vonásokat nem hordozott, mint ő. Finom alakjáról jóságos kék szeméből csak úgy áradt szelídsége, tiszta bátorságos biztató anyai jósága. Láttam sok könnyet letörölni, láttam, ahogy az árvát vigasztalja, láttam, ahogy együtt szenvedett a szenvedővel, ahogyan ápolta és mellette virrasztott. Láttam őt egyszerű munkát végezve, láttam katedrán tanítani, láttam őt boldog örömben tanítványai között, láttam nemes leereszkedéssel derülni lenni, láttam imára kulcsolt két kezét.”*

A szeminárium megnyitása

1925. március 15-én nyílt meg Nagyváradon a Szent Vince Intézet új tartományának szeminárium, hat újonc kishővérrel, akik még Budapesten kapták a kiképzést, de már itt Nagyváradon lettek beöltöztetve. 1927-ben a kis tartomány 10 házból állt 104 nővérrel.

A Szent József-kórház

A kis tartomány élén 18 évig volt Deáky Jozefa tartományi főnöknő. A házak száma az ő ideje alatt 26-ra növekedett, a nővérek száma 210-re gyarapodott. Tartományi főnöksége alatt legáldásosabb alkotása Nagyváradon a Szent József-kórház építése volt. Annyi bölcsességgel, szakértelemmel vezette, irányította a kórház ügyeit, hogy az orvosok is tisztelettel hajoltak meg rendelkezése előtt.

Nagy szívének műve volt a városon kívül lakó szegények intézményes felkarolása. Öt külső városrészben alakultak óvodák, kultúrkörök, kápolnák a szegények részére, akik távol estek a város forgatagától. Egyetlen hibája – ha felróható neki – az volt, hogy túlságosan jóságos volt. Ezért szenvedett sokat,

A Szent József-kórház épülete

szívét a szenvedés kitágította, ez okozta aránylag korán, 63 éves korában egyre aggasztóbbá vált betegségét.

Deáky Jozefa nővér halála

A megpróbáltatásokban megszentelt szív készen volt az utolsó áldozatra. 1943. április 23-án, nagykedden betegen érkezett haza hivatalos körútjáról. A röntgenvizsgálat tüdőgyuladást és szívnagyobbodást állapított meg, amely elhúzódó influenzával komplikálódott. Mikor megtudta az eredményt, tréfásan jegyezte meg: „annyi sok gyermekem öröme, bánata van ide bezárva, nem csoda, ha megnagyobbodott a szívem”. Ezek után már, szigorú orvosi parancsra, teljes kikapcsolódásban és pihenésben kellett napjait töltenie. Július 2-án a Szűzanya vitte szép lelkét magához az égbe. Bízunk abban, hogy most is vigyáz reánk anyai szíve az égből.

Tullner Etelka Vincencia nővér

1944-ben, a Provincia szemináriumának volt igazgatónője, nagyontisztelendő Tullner Etelka Vincencia nővér vette át – felsőbb intézkedésre – a Romániai Magyar Tartomány vezetését.

Tullner Etelka Vincencia,
második tartományi főnöknő

Ezekben a háborús években, a szeminárium vezetését Tullner Vincencia nővértől Kögl Ida nővér vette át, szintén felsőbb intézkedésre. A háború közeledésének híre miatt a szemináriumot a Szent Vince Intézet szülőjébe helyeztük át. A szirénák, bombázások már elérték a várost. Volt pusztítás, halál elég. Szeptember 6-án kapta a város a legnagyobb bombázást. Ennek áldozata lett egy szeminár kislány és egy fiatal beöltözött nővér, akik éppen fogorvosnál voltak a városban. Egész nap bombázták a várost. Aggódtunk, a két nővér másnapig nem tért haza.

Ekkor kaptuk a hírt, hogy a bombázás áldozatai lettek a fogorvossal együtt. A ház rájuk omlott és eltemette őket. A kiásásnál a szentruha és a rózsafűzér volt az ismertetőjel.

1944. október elején a szemináriumot falura (Szentjobbra) menekítettük, ahol nővérházunk volt, bízva abban, hogy ott talán biztosabb, nyugalmasabb lesz az életük: Jól is érezték ott magukat egy kis ideig. Október 16-án egy aknaszilánk csapódott a kápolnára, éppen közös ima alatt. Betörték az ablakok, a 15 kismővér néhány nővérrel együtt a pincébe menekült. Öt-hat napon keresztül voltak pincelakók, sok félelem közepette. A kis pince nem volt alkalmas hosszabb ott-tartózkodásra. Éjjel-nappal sötét volt. Egy-egy mécseset meggyújtottunk, de a fény a pincéből kivilágított. Ezt meglátva, az orosz katona fegyverrel lött egyet. Nagy lett a halálfélelem. Az orosz katona megpróbált behatolni a pincébe, de az zárva volt. Beláttuk, hogy ennyi fiatal nőt nem szabad együtt tartani és ilyen veszélynek kitenni, ezért megpróbáltuk őket a faluban házaknál elhelyezni, ahol pincében, vagy padláson, kemencében, tyúkólban, ahol éppen lehetséges volt elrejteni. A faluban, nem szívesen fogadták a fiatal nővéreket, mert mindenki attól félt, hogy bajt hoznak rájuk, így vissza kellett térniük a zárda pincéjébe. Ott a katonák törtek rájuk. Az egyik kismővért kékre-zöldre verték, amiért ellenállt az orosz katonák erőszakoskodásának. A verekedés alatt a többiek a plébániára menekültek.

Ez alatt az idő alatt súlyos harcok folytak Nagyváradon is. A bombázás, az aknák robbanása napirenden volt. Naponta többször kellett az óvóhelyre menekülni, sokszor éjszaka is szólt a sziréna. Ilyenkor az óvóhelyre menekített oltáriszentség előtt ostromoltuk az ég Urát. Ezek az izgalmak sok nővért menekülésre készítettek. Erre az előljárók engedélyt is adtak.

Iskolánkba, internátusunkba sebesült katonákat helyeztek el ideiglenesen, akiket első segélyben részesítettünk, de hamarosan tovább szállították őket a közeledő front miatt. Csak kilenc nővér maradt a házban Tullner Vincencia vizitátor nővérrel együtt. Miután az orosz csapatok elfoglalták Váradot, a katonai parancsnokság az Immaculata Intézetünket rendezte be saját céljaira. Aggódtunk ottani nővéreinkért. Tullner Vincencia nővérünk egy nővér kíséretében elindult, hogy nővéreinkről megtudjon valami hírt. Csodával volt határos, hogy az utcán átvonuló katonaság között bántalom nélkül érkezett az Immacu-

lata Intézetbe, nővéreinkhez. Az ott rettegésben talált néhány nővért a Szent Vince Intézetbe irányította. Mire ők az intézetbe érkeztek, már ott is ki kellett költözködni a nővérlakásból. Az óvoda épületében padlón helyeztük el fekvőhelyeinket szorosán egymás mellett. Jó volt így is együtt lenni a bajban. Szerencsénk volt Otília nővértünkkel, aki bátorságával, biztos fellépésével, hosszú fehér köpenyben bejárta az intézet termeit és alkalmas pillanatot keresve, személyes holmijainkat kicsempézte. Élelmet egyszerűen kért a katonáktól, akik neki mindenből adtak, ami rendelkezésükre állt. Igen nagy hálával tartozik a lelki család ezért neki. Isten legyen jutalma az örökké valóságban.

November hónapban megkezdtük újra a tanítást csökkentett számú iskolateremben és kevés tanerővel, hiszen nővéreink legnagyobb része elmenekült. Így felváltva tanítottunk hol délelőtt, hol délután.

1945–46-ban zsúfolt vonatok szállították az orosz fogságból hazatérő katonákat. Intézetünk konyháján készült meleg ételt osztottunk a foglyoknak az állomáson.

Újra itthon a szeminárium

Miután a sebesülteket a Szent Vince Intézetbe szállították, a szemináriumot előbb a Szent József-kórházunkba menekítettük. Itt karácsonykor öt kislány lett beöltöztetve. Mikor a Szent Vince Intézet a katonaságtól teljesen felszabadult, a szeminárium visszajöhetett eredeti helyére. 1948 decemberéig még tudtunk néhány csoport szemináriumi nővért kiképezni és beöltöztetni.

Művek feladása

1945-ben négy művünket, a kevés létszámú nővér miatt, fel kellett számolnunk. Tullner Vincencia tartományi főnöknőnk a sok izgalom nem lankasztotta tevékenységében. Közben, lassan-lassan rengeteg veszély közepette, hazajöttek menekült nővéreink is. Tullner Vincencia nővér a kínáló alkalmakat az új művekhez örömmel fogadta. Így kerültek nővéreink 1946-tól a következő új művekbe:

1. Átvettünk Kolozsvárott egy fiúkollégiumot egyetemisták részére.

2. Csíkszeredában a gimnázium konyhájának a vezetését.

3. Udvarhelyen is internátus létesült, ide is kértek nővéreket.

4. Zilahon elemi iskolát vettünk át.

5. Csíksomlyón pedig a Gyulafehérvárról áthelyezett tanítóképzőben vállaltunk katedrát.

Így emelkedett ezekben a bizonytalan időkben is 25-re nővérházaink száma. Sajnos ez az öröm nem tartott sokáig.

Az államosítás

1948. július 25-én államosították iskoláinkat. Tanerőinket nem engedték tovább tanítani. Állami személyzet tanított tovább iskoláinkban. Mivel a Szent Vince Intézetet is elvette az állam, a Szent László Menedékházba gyűjtötték össze a nővéreket, amely azelőtt öregotthonként működött. Ez az intézmény az egyház tulajdona volt, de nővéreink szolgáltak benne. Tél volt. Itt ültük meg számkivetésben a karácsonyt. Mivel állásainktól meg voltunk fosztva, probléma lett a megélhetés. Mihez kezdünk? – tanakodtunk. Néhányan a tanerők közül templomi hitoktatást kezdtünk, egyesek kántorizáltak. Az otthon maradtak kegytárgyakat, szobrocskákat, rózsafüzéreket csináltak, amelyeket eladtak.

1949. augusztus 20-án a szétszórati rendelet éles tőrként járta át szívünket. Az állam két lehetőséget adott a rendi előjáróknak. Az egyik az volt, hogy közös lágerbe mehettünk, ahol a szentruhát otthon viselhetjük, de az utcán nem, és valami gazdaságot kellene vezetnünk az állam részére, amiből talán valami nekünk is jutna. A másik lehetőség ahhoz a feltételhez volt kötve, hogy tegyük le a szentruhát, és akkor maradhatunk szolgálatban állami intézményekben. Legtöbben ezt a lehetőséget vállalták a szerzetesrendek körül, így mi is emellett döntöttünk, mert így legalább maradhattunk a szegények szolgálatában. Néhányan a nővérek közül maradhattak az öregotthonban és kórházakban, de egy hónap múlva őket is szétszórta a város különböző kórházaiba és otthonokba. Nehéz napok következtek. 48 órán belül most már mindannyian az utcára kerültünk. A szeminár nővéreket és több fiatal nővért haza kellett küld-

nünk. Ebben a nagy bizonytalanságban mindkét oldalon vérzett a szív.

A legnagyobb fájdalom az volt, hogy meg kellett válnunk szentruháinktól, amire nem voltunk felkészülve. Szinte nevetésgesek voltunk a mindenfelől kapott civil holmikban. Ez a siralmas állapot addig tartott, amíg rendes ruhákat vásárolhattunk magunknak. A szétszóratási parancs után a Szent László Menedékházat is el kellett hagynunk. Szinte az utcára kerültünk. Tanítványaink szülei, ismerőseink fogadtak be. Tullner Vincencia tartományi főnöknőnk egy szűk, egészségtelen szobát kapott, egy volt tanítványunk lebontásra ítélt házában. A kis szoba ablaka egy sertésólra nyílt, mellette volt még egy szoba egy kis előszobával. Itt váraoztak nővéreink arra, hogy Vincencia nővérnél keressenek vigaszt nehézségeikre és megbeszéljék a lelki élet folytatásának problémáit is. Ez előtt a kis rozoga helyiség előtt egy csepp folyosórész is volt. Ezt rendezték be konyhának.

A konyha

Ez a kis folyosórész korántsem volt megfelelő konyhának. Itt nagyontisztelendő Tullner Vincencia nővérünk egy-két idős nővérral két-három füstölő petróleumlámpán készítette el az ebédet, sokszor 10–15 nővérenek, akik a környékből összejöttek. A szakácsnő is ő volt. Vincencia nővér, a tartomány főnöknője megpróbálta a lehetetlent lehetővé tenni, végtelenül találékony volt a szeretete.

Ebben az időben már az ismerős orvosok jóvoltából sikerült kórházi állásokhoz jutni néhányunknak, még iskolanővérek közül is. Fizetéseinket összeadtuk és takarékosan, szegényesen élve, még félre is tudtunk tenni, hogy a nyugdíj nélkül élő idős nővéreinket el tudjuk tartani. Nagyobb ünnepeken a környékről is összejöttek egy kis felüdülésre. Itt jöttünk rá, hogy az államvédő hatóság, a szekuritáté kezdi figyelni összejöveteleinket. Ez bebizonyosodott, amikor 1950 májusán Tullner Vincencia nővérünk a csíksomlyói búcsúra általunk készített kegytárgyakat elvitt értékesítés céljából, de egyúttal a szétszórtágban élő nővéreket is meg akarta látogatni. Gyergyószentmiklóson még a vonaton letartóztatták és mindent elkoboztak tőle. Leszállítva a vonatról, a fegyveres katonák Csíkszeredába szállították a

Konyha a Popovics-házban, államosítás után - 1949

Nővérek egy csoportja civil ruhában - 1950-ben

börtönbe. A három nővért is odavitték. A három nővér három hétig, Tullner Vincencia nővér öt hétig volt letartóztatva. Ez nagyon megviselte őt, ezért ezt a munkát tovább már nem folytattuk.

A mi életünk

A kórházi szolgálat után a város minden részéről siettünk haza, ahol Vincencia nővérünk igazi anyai szeretettel várt bennünket a jó meleg ebéddel, ami szokásszerűen egyszerű, egy tál ételből és gyümölcsből állt. Ezt követte a rekreáció, majd a lelki olvasás és elmélkedés, majd a nap befejezéseképpen a közös esti ima. Utána mindenki hazatért a saját kis lakásába, sajnos szétszórva a környéken, egyesek a város különböző részein. Egyik-másik lakásunk kezdetben még fűtetlen volt a téli hónapban. Mindenhez erőt és bátorságot merítettünk a közösségben eltöltött órákból.

Bukarest

A társulatnak volt Bukarestben egy szép kórháza. Itt francia állampolgársággal rendelkező nővérek dolgoztak, jó néhány román állampolgársággal bíró nővérrrel együtt. Ezt a kórházat is államosították. Az államosítás után a francia nővérek visszamentek hazájukba. A román nővéreket a nagyváradi tartomány vette át. Sok gondot okozott ez Tullner Vincencia nővérünknek, közülük 11-en fogadalmas nővérek voltak. Rövid időn belül néhányan közülük visszamentek Bukarestbe tovább szolgálni a szegényeket. Hárman itt maradtak, ők is el tudtak helyezkedni az itteni kórházakban. Vincencia nővérünk róluk is a legnagyobb szeretettel gondoskodott.

Hivatalos ügyben
Bukarestben

1951 - házvétel

Két olyan házba is befogadtak minket, ahol a tulajdonosok elhalálozása után az örökösök lehetőséget adtak arra, hogy azokat megvásárolhassuk. Ennyi már kitellett keresetünkből. Azonban még mindig szétszórtan és helyszűkében voltunk.

A Könczey-ház

Külön isteni Gondviselésnek köszönhető, hogy a Szent Vince Intézet háta mögött lévő kis ház, ami az intézethez tartozott, de az iskola új tulajdonosai nem tartottak rá igényt, megmaradt kis otthonunknak. Itt volt egy kis pihenőhely még a régeből. Még kápolnáinkat is innen a kis kerten keresztül megtudtuk közelíteni, ahol naponta a korai órákban szentmisékre jöttünk össze, hogy ne zavarjuk az iskola menetét. Tullner Vincencia nővér többször járt ide Szedenik Nándor CM tartományi igazgatónkkal, aki a napi szentmisét tartotta. Néha itt tartottak megbeszéléseket a felmerülő problémákról.

Nagy gondot okozott a szétszórtan, vidéken élő lelki családok élete. Őket is minden városban kitétték a kórházakból. Lakást kellett nekik is keresni. Csíkszeredában egy évig hét nővérnek egyetlen szoba állt rendelkezésére. Két szolgáló nővér le volt tartóztatva. Kényszeríteni akarták őket a nővéreközösség felbonthatására. Majd alá kellett írniok, hogy minden összeköttetést Váraddal megszüntetnek. Így

Szántó Amália és Gelbert
Kazimira nővérek, az idős
nővérek gondozói és ápolói a
Könczey-házban

kapta a kölcsönös levelezés az úgynevezett virágnyelvet, mind tartományi, mind társulati szinten egészen az 1989-es változásokig. Ez a Könczey-ház kis oázis volt az üldöztetések sivatagában. Később ez lett idős beteg nővéreink otthona, ahol Szántó Amália és Gelbert Kazimira nővérek vezetése alatt kaptak erőt, gondos ápolást, szeretetet, a halál óráján vigaszt és imát nővéreink. 40-en haltak meg ebben a házban 1949 óta.

A kápolna lerombolása

Itt sem volt szenvedésmentes az életünk. 1952-ben az iskola bezáratta a kis kápolnát. Kitiltott onnan bennünket. Nagyon fájdalmas volt ez nekünk. Húsz évig állt árván a kis kápolna. Ki volt téve az időjárás viszontagságainak, ezért 1972. szeptember 4-én az állam leromboltatta, okul hozva életveszélyességét az iskolára. 1969-ben megengedték, hogy kiüresíthesük. A lerombolás napján a váradi Püspökség jelenlétében exhumálták dr. Nogáll János intézetalapítónk és mindenkori jótevőnk hamvait a kápolnából. A váradi Székesegyház kriptájában helyezték új nyugvóhelyre.

A kápolna berendezési tárgyaiból a régi főoltár Monospetriben került, a nagy szenteltvíztartó, szőnyegekkel és miseruhákkal együtt Mezőbikácsra.

Ebben a kis megmaradt Szent Vince intézeti házunkban, amit most Könczey-háznak hívunk, ma bérlők vannak, de kertjét a társulat gondozza, ahol friss zöldséget és némi gyümölcsöt termesztünk.

Lakáskeresés

Jobb és egészségesebb lakást csak 1956-ban sikerült vásárolnunk. Az előzőleg vásárolt ház eladásából és a Szent József-kórház mögött, a Püspökségtől megvásárolt kerten termesztett zöldségek eladásából, sikerült egy házat és egy nagy kertet vásárolnunk, a volt intézeti szőlőnk közelében. Ide szolgálat után felváltva jártunk ki dolgozni. Messze esett lakásainktól. Erőink is lassan fogyatkoztak, és a nagy távolság miatt ezt is el kellett adnunk. A vidéki nővérek lassan feljöttek Váradra és hogy letelepedhessenek, újabb megoldást kellett keresnünk. Váradon a Könczey-ház közelében sikerült egy udvari kétszobás lakást megvennünk, a Piheni családtól. Itt ekkor négy nővérnek tudtunk helyet biztosítani legális úton is.

A civil tartományi ház

Családunk lakáskeresése akkor rendeződött a legkedvezőbben, amikor még 1956-ban ősze az egykori Castanilor, ma

Nicolae Jiga utca 62-es szám alatt találtunk megfelelő komfortosabb házat, több szobával. A megvételre nem volt elegendő pénzünk, de a ház örököse, aki az Egyesült Államokban telepedett le, beleegyezett abba, hogy ügyvéd által megkötött szerződés alapján, még kifizetés előtt beköltözhesünk ebbe a házba. A megkötött szerződés szerint bérbeadás helyett köteleztük magunkat arra, hogy a házat, jó gazda módjára, karbantartjuk. Egy akadály volt: négy család lakott benne. Ezekkel meglevő lakásainkkal csere formájában egységre tudtunk jutni. Így boldogan beköltöztünk, és a karácsonyt már hálás szívvel itt ebben az egészséges lakásban töltöttük. Gond volt még a vételár kifizetése, amit csak 16 évi megtakarítás után tudtunk rendezni.

Vincencia vizitátor nővérünk a kórházi orvosok sürgetésére, lassan visszahívta a szülőkhöz hazaküldött fiatal nővéreket, hogy ők is, miután a betegápolási tanfolyamot elvégzik, szolgálatot kaphassanak az egészségügynél.

A házba való beköltözés után, ahol 17 nővérnek alakítottunk ki férőhelyet (4-6-4-3 személy egy szobában), szívünk-lelkünk új bátorságot kapott, hogy a társulat szellemében közösségi életünket intenzívvé tegyük. Ezt az állam, amely éjjelnappal „vigyázott” ránk, rossz szemmel nézte. Addig ment a dolog, amíg kiterveztek ellenünk egy rettenetes tervet, a házkutatást. Ez a ház lett most már az államvédő hatóság, a szekuritáté kedvenc megfigyelő helye. Itt már erősen feltűnt a közösségi életformánk.

Házkutatás

A kórházakban is többször kérdőre vontak bennünket, finoman érdeklődve életmódunk felől. Mikor már mindent megtudtak, 1965. május 10-16. között minden nővérlakta helyen házkutatást tartottak, egyszerre öt helyen. Reggel 8 órakor megjelentek nyolcad magukkal a szekuritátésok. Az egyik szobába beparancsolták az ott lakó nővéreket, egy kis sajtot, kenyeret és vizet tettek az asztalra és hozzáfogtak a kutatáshoz nővér felügyelet nélkül. Tullner Vincencia tartományi főnöknőt és néhány nővért el is vittek a szekuritáté épületébe kihallgatásra. Ott, Vincencia nővért kérdőre vonták, miért veszi el a nővérektől a fizetést, miért élünk közösségben, amit már a szétszóratoskor megtiltottak nekünk? Neki nincsen joga, hogy felettünk

uralkodjon. Elvitték egy magnóra felvett konferenciáit, amelyből minden belső dolgot megtudtak. Továbbá miért vezeteli oly pontosan az elszámolást?

Ugyanaznap végeztek házkutatást a Katalin-telepi lazarista rendházban is, onnan Szedenik Nándor CM igazgató atyánkat is felvitték a szekuritátera. Újra megtiltották neki a nővérekkel való érintkezést. Ezek a kihallgatások mindegyiküknek az idegzetét erősen megviselték.

Akik külön laktak, azok közül is csaknem mindenkit elhurcoltak a munkahelyükről kihallgatásra. Külföldi összeköttetést, aranyat, valutát kerestek. Sajnos a házban talált fizetéseinket mind elvitték. Társulati könyveinket is lefoglalták és elhurcolták. Mindezekről jegyzőkönyvet készítettek, amit alá kellett írjunk. Ettől kezdve meg voltunk bélyegezve, kifogásolták a közös életet, a fizetések összeadását. Mi ezzel keveset törődtünk. Tovább folytattuk életünket, bár a megfigyelés állandósult.

Bátorságunk erős volt, semmit sem változtattunk életünkön. Hét nővért azért mégis kitétek a kórházból, mert papot hívtak a haldokló, súlyos betegekhez, akik ezt igényelték. Így többen a fogászati poliklinikára kerültek büntetésből. A 60-as évek végéig tartott ez az áldatlan állapot. Külföldi vendég csak nagy kockázattal léphetett a házba, úgyszintén egy-egy fiatal is. Utlevelet sem kaptunk éveken át.

Tullner Vincencia nővér kiutasítása

Ebben az időben Tullner Vincencia főnöknőnknek el kellett hagynia a házat és kényszerlakásra ítélték. Ferdinanda nővérnek (Ocskay Etelka) is el kellett költöznie, aki Tullner Vincencia nővérnek mindenben segítségére volt. Vincencia nővért a Piheni házunkba költöztettük, Ferdinanda nővér pedig ismerősöknél húzta meg magát. Egy ideig árván, félelemben éltünk. Lassan úgy véltük, hogy megnyugodott a szekuritáta és kénytelen volt belátni, hogy nem jelentünk semmiféle veszélyt az országra.

Egy év sem telt el és Tullner Vincencia főnöknőnk súlyosan megbetegedett, a már amúgy is beteg veséjével. Félre tettünk minden parancsot, újra bátorságot merítve és a jó Isten segítségével bízva, hazahoztuk Vincencia nővért kényszerlakásából, a tőle olyan nagyon becsült és félve őrzött közösségünkbe.

Otília nővér

1964 szeptemberében Otília nővér sokat járt méhészkedni Érmihályfalvára. Ott kapcsolatba került több családdal, olyanokkal is, akik igénybe vették szolgálatait. Vigaszt, segítséget, injekciót adott nekik, akik hálával és szeretettel viseltettek iránta. Így jutott egyik jótevőnkhez, aki három házát örökségül hagyta reánk halála után. Mivel ezek a házak távol estek központi házunktól, és vincésművek alapításához nem voltak megfelelők, eladtuk azokat. Ezek árából tudtuk kifizetni az 1972-ben vásárolt Castanilor utca 62. szám alatti házunkat, amely, az új zárda megépítéséig, 1996-ig otthonunk volt.

További lakáskeresés

1965 szeptemberében a Castanilor utca 62. szám szomszédságában levő ikerház egyik felében lakó házaspár nyugdíjba került, akik jól ismerték Ferdinanda nővért. Értesültek a lakás nélküli helyzetéről és a kétszobás lakásukat megosztották vele. A lakást a házaspár áruba bocsátotta. Ekkor nyugdíjba ment és feljött Váradra Éles Matild nővér, aki a Derna-tatarosi szénbányászat könyvelőnöje volt. Hogy letelepedhessék Váradon (ez nagyon nehéz probléma volt az akkori törvények szerint, mert Nagyvárad zárt város volt), csak úgy sikerült, hogy egy tolokocsiba kényszerült beteg ápolását vállalta, aki Szent Józseftelepi házát örökségül ráhagyta. Ezt eladták, és ennek ellenértékéből megvettünk egy lakrészt egy tömbházban. Több mint tíz évig gondoztuk őket. Majd amikor az ikerház másik részében lakó idős házaspár már nem tudta ellátni magát, felajánlották nekünk megvételre, mert az volt a szándékuk, hogy ők maguknak vásárolnak egy tömbházlakrészt. Ekkor felajánlottuk a mi lakrészünket, s ők elfogadták és odaköltöztek. Így az ikerház másik része is a mienk lett, ahol öt-hat nővér is élfért.

Chiron anya látogatása (generális előljárónk)

Lassan teltek az évek, hol békében, hol zaklatásban, nehézségben. A sok izgalom következtében Tullner Vincencia főnöknő nővérünk állapota súlyosbodott. Veseműtéten esett át, ami egyre

jobban gyengítette erőit. Utolsó éveiben sokszor volt beteg, sokat szenvedett, de nagy türelemmel viselte a betegség keresztjét. Élete vége felé az a kiváltság ért bennünket, hogy 1949 óta először jöhetett generális anyánk: Chiron anya személyében Párizsból hozzánk, a legfőbb elöljárónk. 1972. június 15-én, sok rettegés közepette a Jugoszláv Tartományon keresztül. Csak civilbe öltözve léphette át a jugoszláv-román határt. Nagy örömmel fogadtuk. Rövid ideje alatt tanácsgyűlést tartott. Sajnos nem tudtunk vele beszélni, mivel csak Tullner Vincencia nővér tudott franciául. A tanácsgyűlésen elhangzottakról nem készülhetett jegyzőkönyv, mert még mindig megfigyelés alatt álltunk. Élő tanúk alapján csak annyit tudunk, hogy Tullner Vincencia nővér mindenről számot adott Chiron anyának. Már akkor nagyon beteg volt, de annyi szellemi ereje még volt, hogy mindenről, ami az elmúlt évtizedek alatt történt, be tudott számolni. Szóba került betegsége miatt az utód kérdése is.

Chiron anya látogatása - 1972

Az ő javaslata az volt, hogy utódjának, Ocskay Ferdinanda nővért ajánlja, aki tanácstag lévén, a legtöbbet tudott a társulat ügyeiről. Az akkori tanács a javaslatot elfogadta. Mivel a kommunista rendszer miatt közvetlen kapcsolat nem lehetett Párizssal, ezért Jugoszlávián keresztül, írásban terjesztettük fel a javaslatot, amelyre írásban jött meg a jóváhagyás. Ezt a folyamatot Gelbert Kazimira nővér bonyolította le, aki először kapott hosszú idő után útlevelet köztőlünk (igaz csak Jugoszláviába).

Tullner Vincencia tartományi főnöknő halála

Közben itthon Tullner Vincencia nővér betegsége rohamosan aggasztóvá vált, agygyörcsök, súlyos vesegyörcsök kínozták. Nagyon sokat szenvedett. 29 évig vezette, intézte a tartomány ügyeit, gondjait a rendkívüli nehéz időkben. Bámulatra méltó volt lelki ereje, bizalma. Az általa átélt szenvedések égő istenszeretetről tanúskodnak. 1972. július 16-án adta vissza szép lelkét Teremtőjének.

A tartomány, Isten után neki köszönheti az oly nagyra becsült egységnek és összetartozásnak a kegyelmét, valamint a legfontosabbat is, hogy megmaradtunk hűségben szent alapítóink szellemében, mint a Keresztény Szeretet Leányai.

Ocskay Ferdinanda, az új vizitátor nővér

Tullner Vincencia főnöknőnk halála után Ocskay Ferdinanda nővér vette át a vezetést. 1935-ben lépett a társulatba, mint elemi iskolai tanítónő. Már a szemináriumi éve alatt is két beteg tanítónőt helyettesített az iskolában. Beöltöztetése után az elemi iskolában tanított. 1940-ben Budapestre küldték előljárói, hogy az egyetemen folytassa tanulmányait. A második világháború idején nagy tanárhiány állt be, így a közoktatási minisztérium engedélyezte az egyetemi hallgatóknak a 3. és 4. évfolyam összevonását. Így megrövidült tanulmányi éveivel segítették ahhoz, hogy már 1943-ban rendes tanárként vezette a Szent Vince Intézet polgári leányiskoláját, amely két év múlva líceum lett és ennek igazgatói teendőit is átvette. 1946-ban kibővült az iskola minisztériumi engedéllyel, szövő- és varróipari líceummal, ennek igazgatása is reá nehezedett.

Az iskolák államosítása és a szétszórás után a váradi plébániatemplomokban kántorizált, mivel zenei felkészültséggel is rendelkezett. 1960-tól 1974-ig a nagyváradi római katolikus egyházmegye püspökségi irodájában dolgozott tisztviselőként, egészen nyugdíjba vonulásáig.

1972-től, Tullner Vincencia nővér halálát követően, 12 évig volt tartományi főnöknő. Vezetése alatt igyekezett elődjének elgondolásait folytatni. Mindjárt vezetése első évében hivatalánál fogva szüksége volt külön szobára. Mivel már úgylis a Casta-

nilor utca 64. szám alatt lakott másodmagával, a két ház közé egy új szobát sikerült építeni, amelyet nővéreink, irányítás mellett, saját kezükkel és sokan a kórházi munkaidő után, építettek. Elkészült Ferdinanda nővér részére a különszoba, ahol fogadhatta a nővéreket és irodai teendőit is nyugodtan véggezhetette.

Szüksége volt önálló lakásra, ezt is megvalósította rövidesen. Sikerült egy kolozsvári házunkat eladni, s ennek összegéből ugyancsak a Castanilor utcában a 37. szám alatt egy fél lakrészt megvásárolni, ahol még 3–4 nővérnek is jutott megfelelő, kényelmesnek mondható lakás.

Mivel erőink már megfogyatkoztak és nővéreink legnagyobb része már elérte a nyugdíjas korhatárt, Ferdinanda nővérnek az volt a szándéka, hogy a vidéki szétszórt nővéreket tömörítse össze a nagyváradi házakba, hogy társulatunk tagjait betegségükben nővértárs gondozza, a halál pillanatában imádkozó nővértestvér hajoljon föléje és csukja le örök álmra szemeit. De a váradi közösségnek is kellett a segítség. A küzdelem a megélhetésért napról napra nehezebb lett. A rengeteg sorállás sok időt rabolt el, s ami még szomorúbb volt, sokszor eredménytelenül jöttünk haza, mert az áru már elfogyott, mire ránk került volna sor.

Szent Katalin-telep

Így 1974-ben az első nővér Váradra hozatala azzal a céllal történt, hogy a lazaristák nagyváradi Szent Katalin-telepi házába legyen egy konyhanővér. Akkor ott három rendtag élt, de mind hárman idősek és betegek voltak. Jó Angela nővérünk több mint tíz évig látta el őket gondos szeretettel. Mosott, főzött, vasalt, takarított rájuk, sőt éveken át, amikor szükségessé vált, betegségükben is ápolta őket.

Házak megszüntetése

1975-ben a bánáti nővéreink kerültek Nagyváradra, már szintén nyugdíjasan. Dettáról hárman, Temesvárról egy, Komlósról négy, Zombolyáról három nővér. Ők is még több beosztásban tudták hasznosítani magukat. Ezek a nővérek nagyon

segítették a közösséget munkájukkal. Hosszú időn át kisebb családban éltek ketten-hárman, nagylelkű alkalmazkodással azonban a nagy családban, a közösségben, a lelki családban is igazi jó példát mutattak. Így összesen hat házra szűkült tartományunk. Ebből öt ház Váradon, egy pedig Radnán volt. Nővéreink létszáma ekkoriban 60–70 között mozgott. Sajnos fiatal munkaerőink nem voltak, mert ezt a kommunista rendszer lehetetlenné tette. Azonban Ferdinanda nővérünk nagyon törekedett arra, hogy nővéreink a lehetőségekhez mérten a legjobb életkörülményekhez jussanak. Az ő ideje alatt a Castanilor 64. szám alatti ikerház másik felét is sikerült lakáscserével megszerezni. Így most már két nagy ház, szép nagy kerttel került birtokunkba.

Római út

1974-ben meghívást kapott Ferdinanda vizitátor nővérünk Rómába, az általános nagygyűlésre. Mivel még a kommunista rendszer uralkodott, az útlevel s a vízum megszerzése nagyon körülményes és hosszadalmas volt. Mire mindezeket sikerült megszereznie, a nagygyűlés véget ért. Sajnos ő már csak utána érkezett meg Rómába. Azonban a cél, amiért ment, megvalósult. A vatikáni zsinat utáni szerzetesi újításokat, reformokat meg tudta ismerni. Még csak a kezdetén voltak a reformok, de már a társulat is a megújulás útjára lépett a zsinat szellemében. Megjelent már az első konstitúció, mely csak ideiglenes használatra, próbaképpen készült. Csak a következő nagygyűlés módosította és helyesbítette azt.

1979-ben Csíkdelnéről jött még két nővér Váradra, 1980-ban pedig Maroshévízről (Maros megye) jött fel Orosz Judith Bellarmina nővér, aki az ottani fürdő-komplexumnak volt főkönyvelője és így jártas volt a könyvelői munkában. Átvette a tartomány pénzügyeinek a kezelését. Buzgón, felelősségteljesen és nagy szakértelemmel végzi ma is munkáját. Sokat segített ezzel a tartomány ügyeinek intézésében. A maroshévízi évei alatt is mindig szoros volt összeköttetése az előjárókkal. Minden évben szabadságából egy időt Váradon töltött, és elvégezte az évi kötelező lelkigyakorlatát. Mély lelki életet élő, fáradhatatlan, készséges minden munkára, buzgósa például például szolgál valamennyiünknek.

Kedves Ferdinanda nővér idejében a lakások általános és részleges javítási munkálatai folyamatosan követték egymást. Sok gonddal, nehézséggel küszködve vezette ő is a nővércsaládot. Legnagyobb fájdalma az volt, amikor valamelyik nővért temetnie kellett, hiszen ezzel a kis család mindig fogyatkozott. Sokat törődött azzal, hogy elég pihenést nyújtson a nővéreknek. 17 nővérral, akiket ide tömörített, gyarapította a nagyváradi családot. Így sok segítséget is kaptunk a kertek és a házi teendők végzéséhez, sőt még néhány szegény gondozását is vállalhattuk.

A tartomány jötevője

Az évek teltek. A mindennapi életnek megvoltak a nehézségei, de az isteni Gondviselés mindig kiségtett a bajból. Svájból már évekkal az államosítás előtt is többször kaptunk segítséget főtisztelendő Feurer Jakab plébános úrtól, aki most sem feledkezett meg rólunk, minden lehetőséget megragadott, csak hogy segíthessen rajtunk. Így évente 3–4 nővér címére kisebb összegű valutát küldött vásárlásra. Ezzel rendkívül nagy segítséget nyújtott nekünk, sokszor a legfontosabb hiánycikkeket ebből az összegből tudtuk megvásárolni. Közben még postán is érkezett csomag tőle a Romtransport-on keresztül. Nagy hálával tartozunk neki, a jó Isten áldja házvezetőnőjével, Ruth Marthával együtt és ezerszeresen fizesse meg minden fáradságát. Még ma is, 1993-ban, segítenek bennünket.

Párizsi út

1980-ban újjólag Ferdinanda nővér meghívást kapott Párizsba, az anyaházba, a Csodásérem megjelenésének 150. évfordulójára. Sajnos ezt az időpontot is lekészte, mert a vízumot ez alkalommal is megkésve kapta meg. Rouge generális anyja lehetővé tette neki, hogy Párizs szeretetműveit, kegyhelyeit, a történelmi város nevezetességeit meglátogathassa. Két hónapi ott-tartózkodása alatt lehetősége nyílt arra is, hogy a generális anyával találkozzon és életünkről, közösségünkről beszámoljon. Párizsba menet és jövet megszakította útját Svájcban, ahol sikerült kis tartományunk részére tartós támogatást kieszközölni.

Ez volt a második alkalom, hogy a vasfüggöny mögül személyes kapcsolat létesülhetett a társulat szívével, a párizsi anyaházzal.

A harmadik alkalom, amit Isten a tartománynak ajándékozott, ugyancsak az ő ideje alatt történt. 1983–84-ben két nővért kiküldhetett Kölnbe. Kubola Regina Patricia és Polmann Mária Lucianna nővéreket. Három hónapig élvezték a társulat jóvoltából a testvéri szeretetet a jó kölni nővércsaládban. Itt mindketten beszélhettek az akkori generális tanácsstaggal, Anne Marie Magermanns-szal. Kedves Ferdinanda nővér kérésére megbeszélhették vele a tartomány problémáit. Istennek hála érte. A kölni tartománynak pedig Isten fizessen meg mindent, mert ők álltak minden költséget.

A tartományi igazgatónk halála

Ugyancsak kedves Ferdinanda nővér szolgálati ideje alatt magához szólította a jó Isten hűséges szolgáját, igazgatónkat, dr. Szedenik Nándor CM lazarista atyát. A kommunizmus nehéz évei alatt is, amikor minden lépését figyelte a szekuritáte, nagy gondja volt a nővérek lelki életének a vezetése, egészen az 1983 márciusában bekövetkezett haláláig.

A nővérek mindig nagy óvatossággal keresték fel a Szent Katalin-telepi templomban, hogy beszámoljanak neki lelki életükről. Buzdított bennünket a további küzdelemre, hogy hűségesen tart-suk meg Szent Alapítóink szellemét, törekedjünk az egy szükségesre.

Egy év múlva, generális elöljáróink kinevezték főtisztelendő Tyukos József CM lazarista atyát a tartomány igazgatójává, aki a Szent Katalin-telep plébánosa volt, mert 1982-ben önálló plébániai rangra emelte a püspökség a lazarista templomot.

Dr. Szedenik Nándor,
tartományi igazgató

Polmann Mária Lucianna nővér

Kedves Ferdinanda nővér 12 évi fáradságos munkája után, felsőbb intézkedésre és a közösség kívánságára, Polmann Mária Lucianna nővér lett a tartományi főnöknő.

1942. augusztus 15-én lépett a társulatba. A szemináriumi évének letelte után folytatta tanulmányait és tanítónői oklevelet szerzett. Tanított a Szent Vince Intézet elemi iskolájában. 1945-től a fiúinternátus elemi iskola tanulóinak felügyeletét is felvállalta. 1947-től az Immaculata Intézet elemi iskolájában tanított. Az iskolák államosítását és a szentruha letevését is ebben az intézetben élte át. Az Oroszországba deportált német nevű édesapja és fiútestvére bányaszerencsétlenség áldozata lett. Édesanyja még egy leányával maradt Újpalotán, szülőfalujában. A kedves előljárók úgy látták jónak, hogy térjen vissza édesanyjához, segítséget nyújtva neki az akkori nehéz körülmények között. Az ottani plébános tanítgatta harmóniumon játszani. Tíz évig kántora volt szülőfalujának. Közben egészségügyi ismereteket is elsajátított, hogy a helybeli betegeknek segítséget nyújtson. 1949-től 1960-ig szülőfalujában, a kántori teendők mellett, a kollektív gazdaságban is dolgozott mint földművelő, hogy édesanyjának anyagi segítséget tudjon nyújtani. 1960-ban az előljárók tanácsára és saját jövőjének érdekében bejött Váradra a közösségbe, s az isteni Gondviselés jóvoltából sikerült állást kapnia a TBC-szanatórium sebészeti osztályán. Közben megszerzte a betegápolási diplomát is (1962). Sokat dolgozott odaadóan a közösségben, felhasználva sokoldalú tehetségét munkaideje után, sőt éveken át ellátta vasár- és ünnepnapokon a Szent József-telepi kis templom kántori teendőit is. Sok munkája miatti kimerültség következtében az utcán elesett, és úgy megütötte a fejét, hogy hosszú időn keresztül ápolásra-gondozásra szorult és az esés következményeit ma is érzi.

1984 augusztusában kapta Lucianna nővérünk kinevezését a tartományi főnöknői hivatalra. Ezt megelőzőleg 1983 januárjában felsőbb engedéllyel, mint tartományi főnöknői tisztségre javasolt, Kölnbe kapott meghívást, hogy ott a párizsi tanácsstaggal találkozzék, és élő szóval számolhasson be a romániai tartományról Ocskay Ferdinanda nővér nevében. Egyúttal ez tapasztalatcsere is volt számára, valamint lehetősége nyílt arra, hogy gyakorolhassa a német nyelvet, hogy majd hasznosítani

tudja mindazokat jövőbeni munkakörében. Itt kapta kézhez a német nyelvű konstitúciót, amit haza is hozott.

Hazajövele után átvette a vezetést a tartomány leltárával és pénzügyeivel együtt. Majd a pénzügyek kezelését tovább is rábízta Tisztelendő Bellarmina nővérre. Sajnos irattár nem volt, mert a múlt eseményei ezt nem javallották.

Általános nagygyűlés

1985 június-július hónapra meghívást kapott Rómába a nagygyűlésre. Sajnos időben nem tudott megérkezni, mert későn kapta meg a vízumokat. Csak a generális Atyával tudott találkozni. Azonban nem volt eredménytelen az útja, mert óriási kegyelmet sikerült kieszközölni a Vatikánban. Dokumentumot kapott, amely az egyházi kódex alapján engedélyezte neki egy házi oratórium létesítését, ahol a legméltóságosabb oltárszentséget őrizhetjük otthonunkban. Heti kétszeri szentmisét kell bemutatni az oratóriumban. Ezt a kegyet az akkor ott-tartózkodó nagyváradi vikárius úr segítségével tudta kieszközölni. A dokumentumot ő is kézhez kapta. A dokumentum a napi áldoztatást is engedélyezte a főnöknőnek, illetve annak, akit ő kijelöl. Így ezután már minden nap kaphattak a beteg, jární nem tudó nővéreink otthon szentáldozást, ami eddig lehetetlen volt. Hálátelt örömmel fogadtuk ezt a kegyet. Azóta hálából többször szentségimádást végzünk. Milyen jó, hogy van hová betérnünk valahányszor vigaszt, kegyelmet akarunk kieszeni.

Hazajövele után és vezetésének kezdeti éveiben nem könnyű időszak nehezedett kedves Lucianna nővérünk vállaira. A problémák, nehézségek napról napra nőttek. Nővéreink ereje is egyre jobban fogyatkozott. A ház körüli munkák, a szőlő, a kertek, konyha sok erőfeszítést igényelt. A jó Isten azért mindig adott annyi erőt, hogy mindent el tudtunk végezni. Az egyik nagyváradi házunkban, amelyet Márta-háznak neveztünk el, kiöregedett nővéreink laktak, akik már gondozásra szorultak. A ház is meglehetősen rossz állapotban volt, úgyhogy Lucianna nővérünk úgy látta jónak, hogy ezt a házat fel kell számolnunk. Sikerült is vevőt kapni a házra, nővéreinket pedig elhelyeztük magunk között, ahol megfelelő ellátást és gondozást tudtunk nekik biztosítani. A kis ház árának egy részét a közeli Pre-

montrei templom javítására adományoztuk, másik részéből pedig a temetőben vásároltunk közös sírhelyet nővéreink részére. Egyes meglevő sírhelyeket ki tudtunk bővíteni és bekeríteni.

1987-ben kedves Lucianna nővér vizitációt tartott a még szétszórta nővéreinknél az országban. Meglátogatta Gyergyó-csomafalván, Marosvásárhelyen, Baconban, Nagykárolyban, Dettán élő nővéreinket, hogy egy kis itthoni meleget és szeretetet vigyen.

1988 májusában végre idejében elmehetett Párizsba a vizitátornők találkozájára, akik előkészítették az 1991-es nagygyűlést. Itt megkapta a konstitúció eredeti francia nyelvű példányát. Ez az év itthon nagy újításoknak, korszerűsítéseknek volt a kezdete. Házainkba bevezette a központi fűtést, a hideg-, melegvzellátást. Ehhez segítséget kaptunk drága párizsi anyaházunktól. Igen nagy költségbe került, az összes tetőzet is új csatornázást kapott.

Ugyancsak májusban Dettán meghalt egyik nővérünk, akit súlyos betegségében hónapokig kellett ápolni. Halála után szerény kis házát el tudtuk adni egyik szomszédjának.

Hogyan éltünk a 40 évig tartó kommunista rendszer alatt?

Talán csodálatos, de igaz, hogy szétszórattatásunk után is közösségben éltünk. Egyetlen célunk volt az „egység”, hiszen abban van az erő. Első perctől kezdve szigorúan éltük fogadalmas életünket. Fizetéseinket összeadtuk, abból tudtunk magunknak megfelelő életkörülményeket biztosítani. Nem szenvedtünk a sok nehézség és szegénység mellett sem hiányt semmiben. Akiknek még nem sikerült a közösségbe jutniuk, hála Istennek már csak néhányan vannak ilyenek, azok is számat adtak keresetükről, életükről és állandó kapcsolatot tartottak az előjárókkal, még a távolban lakók is. Közös imagyakorlatainkat hűségesen végeztük, meghatározott program szerint. Napi szentmisékre kijártunk a plébániai templomainkba, kivéve azokat a napokat, amikor itt tudtunk szentmisét hallgatni. Fogadalmainkat minden évben társulati szokásaink szerint megújítottuk és virágnyelven közöltük a drága anyaházunkkal Párizsba. Évi lelki magányainkat is kivétel nélkül mindnyájan

minden évben elvégeztük, még munkaéveink alatt is az évi szabadság idejében. Egyszerű, szerény világi öltözetben jártunk munkahelyünkre. Legtöbbször kórházi szolgálatban dolgoztunk betegágy mellett. A betegek és az orvosok meglepedéssel, tisztelettel voltak irányunkban. Mindezeket kedves előjáróinknak köszönhetjük, akik éberem őrködtek mindvégig fölöttünk. Említsünk meg itt még egyet. Minden nehézség ellenére, mindig vidámak és boldogok voltunk. Ez tapasztalható volt a rekreációban, sőt farsangkor humoros előadásokat is rendeztünk, ahol névetni, tapsolni lehetett. Nagy ünnepeken vallásos darabokkal is készültünk, előadtuk Laboure Szent Katalin életét egy misztériumjáték keretében. Ezek az előadások különleges alkalmat adtak az együttlétre, a kölcsönös találkozásokra, amiből mindig erőt meríthettünk. Néha 40–50 nővér is összejött ilyen alkalomkor.

Ezekről nem tudott a szekuritáté, de az egyházi és társulati ünnepeket kétszeres figyelemmel kísérte. Ez sokszor okozott félelmet és nyugtalanságot.

Az erőt és bátorságot a hitből és az isteni Gondviselésbe vetett bizalomból merítettük. Drága előjáróink is fáradhatatlanul nyújtottak segítséget ahhoz, hogy a nehéz körülmények között is megmaradjunk a társulat szellemében. Az Úr fizessen meg nekik mindent az örökkévalósággal.

Az úgynevezett „forradalom”

1989 decembere politikai fordulatot hozott az országnak, ami választ ad az oly sokszor feltett kérdésre: Uram, még meddig? Az életkörülmények az országban rendkívül nehezek voltak, sajnos még most is azok. Az üzletek szinte üresek, az egész ország gazdaságilag teljesen elszegényedett. A fő élelmiszerek csak jegyre kaphatók. Egy hónapi fejadag személyenként 1 kg cukor, 1 liter olaj, 10 dkg vaj, néha 1/5 kg rizs vagy kukoricaliszt. A világítás és a fűtés a minimumra volt leszállítva. Nem volt több 14–15 foknál.

A forradalom Temesváron tört ki. Megrendítő képsorokat közvetített a televízió. Eleinte békés tüntetésekkel kezdődött, majd felfegyverkezett terroristák, akik nem voltak mások, mint

a múlt rendszer emberei, a tömeg közé lóttek gépfegyverekkel. Gyerekek, asszonyok, emberek százai pusztultak el. Kemény csaták dúltak a városban. A forradalom hullámai átcsaptak Bukarestre, a fővárosra is. Nagy pusztítást, rombolást vittek végbe ott is. December 25-én megrendítő képsorokat mutatott a román televízió a Ceaușescu államfő és felesége kivégzéséről.

Karácsonyra lecsendesült, elhallgattak a fegyverek, megalakult egy ideiglenes kormány, amely a választásokig működött. Szabad választásokat hirdettek, de ez csalásokkal történt. Úgy éreztük, hogy felszabadultunk a kommunizmus ígája alól, azonban nem így történt. A megválasztott elnök, Iliescu államfő szép ígéretekkel kecsegtette eleinte népét, de ebből semmi sem valósult meg. Alattomos módszereket és a hazugság köntösét vette magára, kézre kerítette a telekommunikációs eszközöket és állandó félreinformálással etette népét. A 45 évig vasfüggöny alatt élő nép vakon hitt ígéretéseinek. Újra kommunista eszmék és kommunista hatalom lett úrrá az ország fölött. Egy jó volt csak, hogy ez volt az első szabad karácsonyunk, amit békén és örömben tölthettünk, ami 45 évig még csak ünnep sem volt számunkra. Kezdett megalakulni a sajtószabadság, nyíltabban lehetett beszélni. Egy magyar sajtó is hallatja szavát. A választások után megalakult a magyar kisebbség érdekvédő szervezete, a romániai magyar demokrata szövetség, az RMDSZ. Az egyház helyzete annyiban javult, hogy újraalakulhattak az eddig betiltott püspökségek. Így Nagyvárad is kapott püspököt, főtisztelendő Tempfli József őexcellenciája személyében.

Richard Mc. Cullen generális atya látogatása

1990. március 13-án nagy öröm érte kis tartományunkat. Megtudtuk, hogy generális atyánk Magyarországra látogatott. Felhasználva az alkalmat, hozzánk is meghívtuk. Nagy örömmel el is fogadta a meghívást, és időt szakítva eljött és meglátogatta kis közösségünket. Igyekeztünk, amennyire hirtelen sikerült egyenruhában várni őt. Kimondhatatlan öröm volt számunkra. A budapesti tartományi igazgató és a Párizsban élő Ruzsik CM lazarista atya kíséretében érkeztek Magyarországról. Generális atyánk nagyon örült, hogy közösségben talált minket.

Generális atya az idős nővérekkel

Koncelebrált szentmise után elbeszélgetett a kis közösséggel. Mélyreható szavait Ruzsik atya tolmácsolta. Meglepte és megdicsérte azt a nagy hitet és hűséget, amit köztünk tapasztalt. Ő volt az első, aki élő bizonyosságot vitt Párizsba kis tartományunk életéről 45 évi elzártság után. Bátorított bennünket a reményre és bizalomra, hogy Szent Vince atyánk szeme rajtunk van és örködik felettünk. Sajnos másnap haza kellett utaznia, hogy Szent Anyánk ünnepére – március 15-re – Párizsban lehessen. Hálátelt szívvel búcsúztunk tőle, áldását és imáit kérve kis tartományunk részére.

Püspökszentelés Nagyváradon

1990. április 27-én püspökszentelés volt Székesegyházunkban. A március 14-én kinevezett Tempfli József őexcellenciáját szentelték fel. Nagy öröm töltötte el szívünket, hiszen első alkalom volt életünkben, hogy püspökszentelésen részt vehettünk. Dr. Paskai László bíboros, esztergomi érsek végezte e szertartást, Endrei Gyula szegedi és Bálint Lajos gyulafehérvári püspökök segédletével. Nagyvárad valamennyi papja és szerzetese is részt

vett az ünnepségen. Mi is megjelentünk akkor, már másodszor beöltözöttek. Püspöki áldásban részesülve tértünk haza.

Az új szentruha

Utána nagy erővel fogtunk hozzá az új szentruha varrásához, hogy mindegyikünknek legyen elegendő téli és nyári ruhája. Ehhez a nagy munkához segítséget kaptunk jugoszláviai nővéreinktől. Egyik ügyes, varráshoz jól értő nővér másfél hónapot töltött nálunk, csak ezzel foglalkozva. Hálásan köszönjük segítségét ezen az úton is. *Szeptember 27-re Szent Vince Atyánk ünnepére mindnyájan beöltözhattunk.* Bizonyára örömmel nézhetett Szent Vince Atyánk az égből.

Újrakezdés

Mindenféle plakátokon kezdtük hirdetni újra induló társulatunkat. Igyekeztünk a plébániákon keresztül felhívni a fiatalok figyelmét, akik a hosszú kommunista korszak alatt, több mint 45 év, ilyesmit sem nem láttak, sem nem hallottak. Volt eredmény, mert hamarosan jelentkeztek többen is. Voltak, akik lemaradtak közülük, de meg is maradtak belőlük. A beöltözés ellen nem volt kifogása a vezetőségnek. Nyíltabban jártunk az utcán szentruhában, sőt nagy öröm volt mindenfelé, mikor láttak bennünket, akár az utcán, akár a templomban. Azóta is boldogan hordjuk.

Lakásgondok

Gondoskodnunk kellett a fiatalok fogadásáról. Mivel erre nem volt elegendő helyünk, a szomszédságból magára maradt idős és özvegy hölgy, fiához Amerikába települt át és szerény házát az egyházra hagyta. Sikerült megvennünk, bár költséges volt a rendbehozatala, de végre is elkészült, és így fiataljainknak szép kis otthont tudtunk kialakítani.

A szeminárium kezdete

1990. december 8-án, egy szeminárium nővérrel, Részeg Melindával, megkezdtük a szemináriumot. Megkaptuk hozzá a jóváhagyást és egyúttal Mészöly Angelika nővér kinevezését a direktrix megbízatásra. Generális anyánk kissé nehezen adta hozzájárulását a szeminárium megkezdéséhez, szeretete volna, ha megvárjuk, hogy jogilag is elismerjenek bennünket. Sajnos ez még váratott magára. A többi szerzetesi kongregáció és más rend is újraindult, így mi sem maradhattunk le. Mind idősök vagyunk már, ha sokáig várunk, nem lesz kinek átadni a jövőt. Ez pedig bizonyára fájna a társulatnak.

1990 karácsonyát nagy örömben töltöttük már néhány fiattal együtt.

Beköszöntött az 1991-es esztendő.

Sajnos ez az új esztendő nem sok örömet hozott. Reményeink még nem váltak valóra. Nehéz esztendő előtt állunk. Egyre romlik a helyzet, főleg gazdaságilag nagyon elszegényedtünk, energiaválság gyötri az országot, nincs fűtőanyag. Azonban az

A közösség 1991-ben, a Castanilor utca 62. szám alatti házban

isteni Gondviselés most sem hagy cserben minket. Sok segítséget kaptunk a nyugati országoktól. Ők segítenek hozzá, hogy semmi szükségesben ne szenvedjünk hiányt. A nagy lelki család tartományai közül: Németország, Anglia, Ausztria, Párizs és Svájc nagy szeretettel gondoltak a romániai kis provinciára és segítséget küldtek. Isten áldja meg őket sok kegyelemmel.

Általános nagygyűlés

1991 májusában tisztelendő Lucianna vizitátor nővér, tisztelendő Bellarina gondnok nővérünk kíséretében Párizsba, majd Rómába kaptak hivatalos meghívást, a generális anya választására. Hála Istennek, hogy kevesebb tortúrával járt az utazási okmányok beszerzése, mint annakelőtte. Hazafelé megszakították útjukat, hogy Svájcban a tartomány jötevőjét, főtisztelendő Feurer Jakab plébánost és Ruth Math tanítónőt felkeressék és személyesen köszönjék meg az évek óta kapott sok segítséget, egyben megbeszéljék a további adományokat is. Ez a személyes találkozás örömet okozott mindkét félnek. Sok lelki és tapasztalati élménnyel tértek haza. Az ott elhangzottakat feldolgoztuk, megbeszéltük, hogy mi is minél jobban megújulhasunk abban a szellemben, amit ez a nagygyűlés kívánt tőlünk.

Tyukos József CM tartományi igazgató halála

Míg távol voltak előljáróink, gyász érte a kis tartományt. Június 17-én Tyúkos József CM tartományi igazgatónk rövid, de súlyos betegség után májrákban meghalt. Árván maradt a kis tartományunk. Minden vasárnap és ünnepnap nálunk misézett. A szép homíliáiból mindig tudtunk meríteni elmélkedési anyagot, a hét folyamára. Nyugodjon békében!

Nővérek újrafelvétele

Lucianna nővérünk érdemének tudható be, hogy felvette azt három nővérünket, akiket évekig félelem tartott távol a közösségtől, de a politikai fordulat után visszavételüket kérték és fogadalmuk megújítását. Lucianna nővérünkön keresztül Párizs is jóváhagyta kérésüket, azóta ők is tagjai a közösségnek.

Főtisztelendő Dusik Tibor CM atya igazgatói kinevezése

1991. augusztus elején főtisztelendő Dusik Tibor CM lazarista atya, aki a magyarországi tartományból lett idehelyezve, hogy tovább vezesse a lazarista Szent Katalin-plébániát, átvette a tartomány lelki vezetését, mint tartományi igazgató. Szeretettel és nagy lélekkel vállalta ezt a keresztet. A váradi Szent Katalin-telepi lazarista rendházat korszerűsítette, hogy a jelentkező fiataloknak megfelelő körülményeket tudjon biztosítani. Hála Istennek vannak, akik Szent Vince nyomába készülnek lépni, de sajnos egyelőre, még csak középiskolai tanulmányaikat végzik.

A Szentatya Magyarországi látogatása

1991. augusztus 16–20. között Szentséges atyánk Magyarországra látogatott. Öten el tudtunk menni ezekre a felejthetetlen szép napokra, hogy képviseljük kis tartományunkat. Hazatértünk után a csodálatos élmények hatása még sokáig élt lelkünkben.

A felvételek

Meglepetésünkre öt kis moldovai leányka kérte felvételét tartományunkba. Csak román nyelven tudnak beszélni, meg kell tanulniuk a magyar nyelvet is, mert csak magyarul tudjuk őket kiképezni. Van bennük jóakarát, még fiatalok, könnyebben tanulnak.

A generális anya, Juana Elizondo látogatása

1991. november 3-a ismét nagy örömet hozott nekünk. Generális anyánk, Elizondo anya működése idején elsőnek látogatott meg bennünket. Mosolygó arca, rendkívüli egyszerű egyénisége azonnal megnyerte szeretetünket. Tanácsos nővére kíséretében, Rufina nővérrrel, jött hozzánk. Köszöntése után szentmisét mutatott be Dusik CM atya igazgatónk. Közös ebéden vett részt mindnyájunkkal. Utána fiataljaink egy-egy szál virág-

Elizondo anya látogatása - 1991. november 3.

gal köszöntötték, majd az ő beszámolóját hallgattuk nagy figyelemmel. Egy-egy nehéz körülmények között élő tartomány életéről számolt be. Talán éppen azért, hogy ne gondoljuk azt, hogy csak nálunk, a mi országunkban vannak nehézségek. Három napig tartózkodtak nálunk. Megismerkedett körülményeinkkel, nehézségeinkkel, életünkkel. Ő is megköszönte hűségünket, kitartásunkat. Buzdító szavai új lendületet adtak további Krisztus-szolgálatunkhoz.

1991 karácsonya is érkezett. Fiataljaink énekeltek, gitároztak az éjféλιi szentmisén. Már magyar nyelven imádkoztak, énekeltek.

Beköszöntött az 1992-es esztendő

Szorongó szívvel kezdtük meg ezt az évet, talán már hoz valami jót számunkra. Sajnos az események nem ezt mutatják, de semmi sem történik Isten akarata, megengedése nélkül. Az Ő útjai nem a mi útjaink. A Gondviselést nem sürgethetjük. Az ő kezében van egész egyéni életünk, és közösségi életünk is.

Kögl Julianna Ida nővérünk halála

Január 16-án Kögl Ida nővérünk, aki kis tartományunk utolsó direktisznője volt, 93 éves korában itthagyt bennünket. Ő volt az elmúlt nehéz időben Tullner Vincencia tartományi főnöknőnek, de különösen Ocskay Ferdinanda vizitátor nővérnek a jobb keze. Drága szép életpéldája és a társulathoz való erős ragaszkodása, mindig előttünk van. Egész élete a hűség, a munka és az imádság élete volt. Reméljük, hogy odafeletről sem feledkeznek meg rólunk. Nyugodjék békében!

Évi lelkigyakorlat

Februárban, a nagyböjt időszakában kezdtük meg az évi lelkigyakorlatokat. Két csoportban végeztük. Nagy örömünkre szolgált, hogy Főtisztelendő Atyánk napi két konferenciát tartott 45 év után első ízben. Buzdító, szívet-lelket átható szavai mélyen belevésődtek lelkünkbe. Szent Vince Atyánk nagy életszentségére építette konferenciáit. Nagyon aktuálisak voltak.

Vincés napok Párizsban

Mészöly Angelika direktisznő nővérünk a február 1-jétől március 6-ig a Párizsban megrendezett vincés napokra meghívást kapott. Sok lelki élménnyel és tapasztalattal tért haza. Március 15-én, Szent Anyánk ünnepén beszámolókat tartott úttjáról. Tartalmas előadások, tanítások, gazdag beszámolók hangzottak ott el. 45 ország, 72 tartomány (a Romániai Tartomány először) vehetett részt ezeken a csodálatosan szép napokon. 115 nővér volt jelen, egység a sokszínűségben. Elhangzottak negatív problémák is, ezeket ki kell javítani. Kaptunk hozzá bölcs és szent tanácsokat, amit meg kell szívlelni és követni. A legnagyobb fájdalma a társulatnak a hivatások hiánya, aminek próbáltuk okait keresni: Egyik oka az, hogy nem vagyunk vonzóak. Ez valószínűleg a szellem hiánya. Sokat kell imádkozni, vezekelni és kérni az aratás Urát, hogy küldjön jó munkásokat szőlőjébe. A szegényszolgálat nehéz, és felelősségteljes munkát kíván. Szellemi és fizikai egészség nagy és mély lelkeség szükséges hozzá. Ezt kell megalapozni fiataljaink lelkében. A társu-

lat csak addig marad fenn, amíg a szegényeket fogja szolgálni. Ez a mi karizmánk. Ez az éltetője és fennmaradásának feltétele.

Március 25-re lelki magánnyal készültünk fogadalmaink megújítására.

Szent László-ünnepség Nagyváradon

Beköszöntött a szép május. Nagy előkészületek színhelye volt városunk. Nagyvárad város alapítójának, Szent László magyar királynak volt jubileumi emlékünnepe. Szentté avatásának 800. évfordulóját ünnepeltük. Ezenkívül még 300 éve volt annak, hogy a török iga alól felszabadultunk. Egy hétig tartó tartalmas programot nyújtott az ünnepség a város lakosságának. Minden Egyház összefogott a rendezvények összeállításában, hogy minél színesebbé tegye a rendezvénysorozatot.

Az általános tanácsstag, Rufina nővér látogatása Párizsból

Június hónapban eljött hozzánk Párizsból, generális anyánk megbízásából, Leitenbauer Rufina tanácsos nővér, aki bevezetett bennünket az új adminisztrációs teendőkbe a mostani kívánalmak szerint. Neki most háromheti itt-tartózkodása alkalmából több lehetősége volt megfigyelni körülményeinket, életünket, nehézségeinket.

Az új központi ház

Rufina tanácsos nővérünk látva a nagy zsúfoltságot, amelyben évek óta vagyunk, megígérte, hogy hozzá segít bennünket ahhoz, hogy elegendő anyagi segítséget kapva Párizsból, új központi házat építhessünk. Az anyaghoz vállalja a költségeket. Az új központi háznak az elképzelések szerint 40 személyre kell épülnie. Már mérnöki kézben van a terv elgondolása, csak jóváhagyásra vár, és utána kivitelezésre. Segítsen a jó Isten, hogy meg tudjuk ezt a nagy feladatot valósítani. Kedves Lucianna vizitátor nővérünknek ismét hatalmas kereszt nehezedik a vállára. Saját kertünkben találtunk megfelelő területet hozzá,

ahol lehetséges volna 40 személyre egy emelet és manzárd létrehozása, egészen anyaházi minta szerint.

Az utóbbi két évben kissé könnyebb lett a levélváltás a nyugati országokkal, így drága Anyaházunkkal is. Még a társulat folyóiratai is eljutnak hozzánk, persze francia, illetve német nyelven. Hogy megértjük, ehhez fordítóra van szükség. Mivel kedves Lucianna nővérünk beszéli csak közlünk a német nyelvet, sok gondja-baja mellett még ez is órá háruul. Sokszor napokon keresztül csak ezzel foglalkozik. Rengeteg idejét veszi igénybe ez a munka. Sajnos ennek az oka az, hogy magyar nyelvű tanácsotunk nincs Párizsban. Így minden posta német nyelven érkezik hozzánk. Ez segít hozzá bennünket, hogy jobban bele tudjunk kapcsolódni a társulat vérkeringésébe, amely megkönnyíti számunkra a megújulás szellemének megismerését és elsajátítását.

Életünk a forradalom után

Hogyan élünk most az ún. forradalom után? Sok változás a mi részünkre nem történt. Szentruhában ugyan lehattunk, de sajnos még zsúfoltan saját házainkban. Intézményeink még mindig az állam kezében vannak. Még jogilag sem létezőnk.

Fiataljainkat tanítjuk, neveljük magunk között, iskoláztatjuk is. Házi teendőket is végeznek és a szegényszolgálatban is gyakorolják magukat. Felváltva járnak kinti szegényekhez és irányítás mellett nyújtanak segítséget nekik. Alkalmoszerűen kórházban is vállalnak egy-egy súlyos beteg mellett szolgálatot. Bár kapnánk már valami intézményt, ahol szervezetteren tudnánk a szegényszolgálatot végezni. Reméljük, lassan elérkezik ez is. Szent Alapítóink hozzásegítenek bennünket.

Küldés a művekbe

Az 1992-es év két új beöltözött nővérrel gyarapította tartományunkat. Az egyik, idősebb korban lévő – Mateas Bernadett nővér –, aki már a múltban is jelöltünk volt, szeptember 27-én, Szent Vince-ünnepén letette első fogadalmát. A másik új beöltözött, Részeg Melinda Margit nővér, első fiatal nővérünk. Jelenleg hat posztuláns várja már nagyon a szemináriumba való

belépés boldog napját. Vannak még jelöltjeink is, akik még tanulmányaikat végzik, adja a jó Isten, hogy kitartsanak hűségben és állhatatosságban.

Tartományunk jelenlegi helyzete - 1992. december

Jelenleg Váradon négy házunk van, ahol 32 a nővérlétszám. Egy házunk van még Máriaradnán, Arad megyében, ott négy nővér él közösségben. 13-an szétszórta élnek, különböző okok miatt, engedéllyel. Összesen 49-en vagyunk a tartományban. Reméljük, hogy két-három év múlva új központi házunkban már megfelelő körülmények között élhet kis közösségünk. E cél érdekében minden áldozatra készen vagyunk. Minden nap fohászkodunk az Úrhoz, hogy hallgassa meg kérésünket Szent Vince és Szent Lujza közbenjárására, valamint a Csodásérmű Szűzanya, társulatunk egyetlen anyjának segítségével!

1993

Hála az Úrnak, hisz 1993. január elsejével újra megkezdttük három fiatal leánnyal a szemináriumot: Hírbu Lenuťával, Lucaci Juliannával és Bogdan Cristinával. Január 7-én kedves Lucianna nővért Bukarestbe hívták egy megbeszélésre, kedves Rufina nővér generális tanácsstagunk és Anglia vizitátor nővére, Margaret Barrett, hogy egy új szegényszolgálatot kezdjenek el az AIDS-es gyermekeknél. Erre a misszióra hároméves munkaszerződést kötött egy világi angol csoporttal és négy Keresztény Szeretet Leányaival Angliából.

Január 17-én Sr. Rufina generális tanácsstagunk Lucianna nővérral Váradra érkezett. Kedves Rufina nővér közbenjárásával megkaptuk az új tartományi ház építésének az engedélyét, a S.C. Pro-Arh, S.R.L. Pafka vállalat által már elkészített építkezési terv szerint. Három vállalat tanulmányozta a tervet és fejezte ki véleményét. Február 3-án egyetértve kedves Rufina nővérral eldöntöttük, hogy ezt a munkát a S.C. Romedil S.R.L. vállalatra bizzuk, akik azonnal meg is kezdték a munkát. Ezek a munkák tőlünk is igen sok türelmet követeltek. A szép kertünk a sok gyümölcsfával, szőlővel és kicsi melléképületekkel fel lett számolva, építkezési helyé változott minden. Sajnos a kertnek

A nővérek 1993-ban

a területe, a tervezett 40 személyes újépület részére kicsi volt. Így még két szomszédházat kellett hozzá megvenni. Ez nem volt könnyű, mert a fiatal család sok problémát okozott, – de a csodásérem, amit Lucianna nővér a kerítésre tűzött, mindent elrendezett.

A vállalat megkezdte az építkezési munkálatokat: az ásást és a szükséges anyagok vásárlását és szállítását. Igen sok és komoly probléma adódott, de Isten segítsége mindig érezhető volt. A Gondviselésbe vetett mély bizalom és a mi imánk, a problémák megoldásánál mindig eredményesnek bizonyultak. Őszintén mondvá, a nehézségek nem akadályozták a nővércsalád lelki életét, sem a szegényszolgálatot (betegápolást több kórházban).

Március hónapban Albert Felícia nővér Párizsba utazhatott a vincés napok találkozójára. Májusban pedig Lucianna nővér volt hivatalos, hogy részt vegyen egy szemináriumi vezető továbbképző kurzuson. Ő nyugodtan utazhatott, mert az építkezési munkáknál nővértársa, kedves Bellarmina tartományi ekonom nővér, aki mindenben a jobb keze volt, elvállalta az ő munkája mellett az övét is.

1993. június 2-án már újra itthon volt. Hála legyen az Úrnak, mert június 6-án másik három fiatal leány lépett be a szemináriumba, és pedig Boros Katalin, Busuioc Angela és Ciobanu Juliana. Kedves Mészöly Angelika nővér kissé beteges volt. Így Elizondo generális anyánktól segítséget kértünk a fiatalok neveléséhez. Kedves Maria Vavrecova Margita nővért, a szlovák rendtartományból kaptuk, aki a magyar nyelvet is ismerte.

1993. augusztus 18-án főtisztelendő Páter Dusik Tibor C M (lazarista) atya lett tartományi igazgatónak kinevezve.

Az új épület munkálatai szépen haladnak előre. Szeptember 25-én lett letéve az „Alapkő”. Ez egy nagyon szép ünnepünk volt. Főtisztelendő Tempfli József megyés püspök úr több pappal együtt a szabadban, az udvaron celebrált szentmisét. A szeminárium nővérei énekeltek. Az ünneplésre igen sok ember jött. Utána mindenki hivatalos volt az agapéra. Szendvics, tészta, bor és ásványvizet szolgáltunk fel. Örömünk nagy volt, mert köztünk lehetett a kedves Rufina nővér, generális tanácsstagunk, mint a párizsi előjáróink képviselője, ahonnan finanszírozták az új épületet. Ő jó segítőnk és tanácsadónk volt, sok bátorsággal és hozzáértéssel vett részt az építkezési munkálatokban. Isten fizessen meg neki ezerszeresen mindent. Néhány nap után Budapestre ment, együtt az onnan jött nővérekkel és onnan repült vissza Párizsba.

1993. október 4-én meglátogattott minket páter Szőke János Németországból, a Caritas Ostkirche-Hilfe-től (Keleti Egyház Segítő Caritas). Kilátásba helyezte, hogy év végén két központi fűtési kazánt és három mosógépet fogunk kapni. Ebben az évben még egy szerződést kötöttünk a S.C. Varholz vállalattal, az új épület belső ajtóinak az elkészítésére. A háztetőcserepek, a külső ablakok, ajtók, s a fűtőtestek Magyarországról lettek megrendelve.

1994

Az építkezési munkálatok igen szépen haladnak előre. Már az emeleten dolgoznak. A földszinten már raktárhelyiségeket kellett berendezni, hogy a jövedelkezőktől érkezett különböző dolgokat el lehessen helyezni. Az európai nővértartományok mind a segítségünkre jöttek valamivel. Ausztriából (Graz,

Salzburg) jött a kápolna-, az ebédlő- és konyhaberendezés. Németországból, Adelholzól (müncheni tartomány), sok bútor jött az egyszemélyes szobák és a nappali szoba részére, sok függöny és sötétítő. Svájcban jött a két lift, az egyiket a svájci Bauorden ajándékozta; emellett ágyak a betegek részére és az egész ház részére függönytartókat ajándékozott nekünk. Ausztriából a Caritas elküldte az ígért kazánokat, és mosógépeket. A sok munka és gond között azért nem felejtettünk el naponta köszönetet mondani az Úrnak, ennyi önzetlen segítségnyújtásért.

Május hónapban kedves Lucianna nővér újra hivatalos volt Párizsba, a vizitátor nővérek találkozájára. Itt a társulat előjáróival sok mindent megbeszélhetett direkt, és személyesen is beszámolhatott a munka menetéről, s a velejáró összes nehézségeiről, ez megkönnyítette a mi felelősségünket is, hisz amennyiben lehetett, mindig az ő tanácsaik szerint jártunk el.

Hála az Úrnak, hogy most már lehetségesek voltak a kapcsolatok a tartományokkal, így Lucianna nővér magával vihette a fiatal Részeg Margit nővért három hónapra Salzburgba, német nyelvtanulásra.

Az év elején az első három szemináriumi nővér megkezdte a missziós gyakorlatot, (Hírbu, Lucaci és Bogdan kishővérek). Ők júniusban megkapták missziós küldetésüket és az új nevüket a beöltöztetésükkor: Magdolna, Klára és Ágnes lett a nővéreink. Most következett a szegényszolgálat, jelenleg házi betegek látogatása és felkeresése. Pont így volt ez december 8-án, a másik három nővér esetében is: Boros, Ciobanu, és Busuioc jelöltek is új nevet kaptak és pedig Vincencia, Katalin és Cecília. A nővércsalád lelki élete sem szenvedett hiányt. Napi életünk pontosan az elkészített házi terv szerint folyt. Minden nővér elvégezte az évi lelkigyakorlatot és megújította fogadalmait. Fiatal nővéreink sok örömet hoztak be a lelki családba, vidámságukkal és találékonyságukkal.

A fiatal nővérek közül kettőt beírtattunk a gimnáziumba, egyet pedig, akinek meg volt az érettségije, a betegápolói főiskolára küldtünk továbbtanulni, mert a képzés fontos egy jobb beteg- és szegényszolgálat végzéséhez, az állami, vagy egyházi álláshoz is.

1995-ös év a dupla munkának az éve volt

Úgy érzem a „dupla” szó mindent elmond. Csak köszönetet mondhatunk minden nővérnek a bátorságért, az erőért, a készségért, mert hűséggel a tartományhoz és a társulathoz, igazi önzetlenséggel részt vettek mindenben.

Az Egyház egy óvodát nyitott és ennek vezetésére tőlünk kért egy nővért. Így az első fiatal nővér, Részeg Margit ide lett beosztva a szegényszolgálatra, ezen kívül ez év elején a fiatal nővérek „nemzetközi találkozóján” is részt vett Párizsban.

Ugyancsak ebben az évben másik két fiatal nővér, Ágnes és Klára, szolgálatot kaptak az állami gyermekmenhelyen.

Két fiatal leány jelentkezett a „posztulátba”. Ez azt jelenti, hogy egy évvel a szeminárium előtt egy helyi közösségben élnek, hogy jobban megismerjék a vincés szellemet.

Fájón mondjuk, ebben az évben a jó Isten öt nővért hívott haza a mennyországba, tehát a nővérek száma 43-ról 38-ra csökkent. Ennek ellenére a tartomány hálát adott Istennek, mert a 40 éves kommunista rendszer után már hét fiatal nővért találunk a közösségben.

Egy igen nagy meglepetést okoztak nekünk a vincés nővérek a németországi Pfronten-Riedből, Augsburg tartományból. Két nővér elkísért egy nagy kamiont, amellyel a Várad Caritasnak élelmiszert hoztak, de mi is kaptunk egy jó részt belőle. Ez egy igen rendkívüli nagy segítség volt nekünk. Azóta is évente jön tőlük a segítség.

Kölni tartományi nővéreink is egy jó utat találtak a segítségünkre. Évente többször a kölni Szamaritánus szövetséggel küldtek nekünk élelmiszercsomagot és néha háztartási gépeket, vagy teljesítették a mi különleges kéréseinket, mert a szövetségnek itt Váradon volt egy székhelye, s Lucianna nővér többször beszélhetett velük személyesen.

Itt említjük meg a svájci Bauordentől jött többszöri anyagi segítséget is, amit Hans Burch mérnök hozott személyesen. Isten fizessen meg mindenkinek mindent!

Ebben az évben az új épület megkapta a háztetőt. Részben már működött a központi fűtés is, úgy, hogy a vállalat télen is komolyan dolgozott az épület belsejében.

A nővércsaládban december 3-tól 9-ig megtartottuk a házi gyűlést, előkészületül a jövő évi tartományi gyűlésre. Hála Isten-

nek, mi már valóban beléptünk és összekötöttük magunkat a társulattal, a Konstitúció új kérelmeivel.

Fontos volt, hogy mindent mély bizalommal a gondviselés kezeibe helyeztünk, és oltalmazóul a Szeplőtelen Szent Szület, a társulat egyetlen anyját választottuk.

Ebben az évben csak a legfontosabb dolgokat írtuk le, a többi fel van jegyezve az égben, mert mindenki szívvel-lélekkel és örömmel dolgozott a jó Istenért.

1996

A szó „dupla munka”, ebben az évben is nagy jelentőséggel bírt. Januárban a szép ünnepek után a Romedil vállalat értésünkre adta, szeretné ebben az évben átadni az új épületet. Ez igen nagy öröm volt, de összekötve sok munkát is jelentett.

Február 20-án eldöntöttük, hogy elkészítünk egy kis prospektust, illusztrálva színes képekkel és kinyomtatjuk magyar, francia és román nyelven. Május végére örömeinkre meg is kaptuk a szép kicsi prospektust (ismertetési füzetet).

Sok szeretettel fogadtuk március 2-án kedves Rufina nővérünket, aki most azért jött, hogy segítségünkre legyen a tartományi gyűlés megtartásában. Ezt mi most a társulat irányelvi szerint először tartottuk meg. A gyűlés március 4., 5. és 6-án lett megtartva. Ez előkészületül szolgált az 1997-es évben tartandó általános nagygyűléshez (generális nagygyűlés). A jegyzőkönyvek, a javaslatok és indítványok listája Párizsba lett elküldve. Kedves Rufina nővér március 12-én visszarepült Párizsba. Itt már tudomására hozhatta az előjáróknak a házszenelés dátumát, június 8-át. Most következtek két csoportban az évi lelkigyakorlatok, majd a fogadalomújítás bensőséges ünnepe.

Március 27-e nagy ijedtséget hozott nekünk. Lucianna nővér kimerültségtől összeesett, és ágyba került. Pontosan most, amikor a sok nehéz munka megkezdődött. De hála Istennek április végére újra talpon volt. A házszenelési nap gyorsan közeledett. Nagyon sok időt és erőt vett igénybe a takarítás az új épületben. Fáradhatatlanul dolgozott mindenki. Május végén újra örömmel fogadhattuk kedves Rufina nővérünket, aki a házszenelés közelebbi előkészületében igen nagy segítséget nyújtott nekünk.

1996. június 8. – házszentelés

Az összes meghívott vendéggel, különösen a sok jótévőnkkel és jó ismerősökkel megtelt a ház csarnoka. A szentmisét főtisztelendő Fodor József vikárius úr celebrálta, ½ 11 órai kezdettel, együtt a salzburgi tartományi igazgatóval, páter Dusik Románia tartományi igazgatóval és több vendég pappal. Püspök atyánk távollétéből küldte jókívánságait és áldását erre a szép ünnepre. Az ünneplés a ház megszentelésével kezdődött. Először a kápolnát, utána a szobákat és a ház többi helyiségeit áldották meg. Ezt a ceremóniát a kórus szép énekekkel kísérte, különböző nyelveken (latinul, magyarul, németül, franciául és románul).

Főtisztelendő vikárius úr beszédében, felemelő szavakkal ismertette, hogy kik a Keresztény Szeretet Leányai, beszélt a két szent alapító életéről, a társulat szelleméről, valamint munkásságáról, vagyis szolgálatáról: előnybe részesíteni a szegényeket, a legszegényebbeket.

A felajánlás felemelő perci következtek: hét nővér különböző országból hozta az oltárhoz a szükséges áldozati tárgyakat.

Mise után következtek kedves Lucianna nővér tartományi főnöknőnek a hála és köszönetet mondó szavai, német nyelven, a társulat elöljáróinak, a testvér tartományoknak, minden önzetlen jótévőnek és mindazoknak, akik bármiben is segítséget nyújtottak ebben a nagy munkában, végül köszönetet mondott a Romediál vállalatnak becsületes munkájukért. Ez a beszéd elhangzott magyarul és románul is.

Befejezésül szeretettel meghívott mindenkit, a néhány nővér rokonainak segítségével gazdagon elkészített agapéra. Minden jelenlévő kapott egy csodásérmét és kis brosrát a tartomány rövid történetével. A vendégek az örömtől sugárzó arccal és lelki meggazdagodással távoztak a felszentelt tartományi házból.

Körülbelül 3 órakor volt a közös ebéd a meghívott vendégekkel. Kedves Lucianna nővér felolvasta generális anyánknak szép, bátorító, szívhez szóló sorait, aki jelenleg úton vant más tartomány látogatásán. Még asztalnál ültünk, amikor meglepetésünkre és örömünkre megérkezett a pápai nuncius Bukarestből, és megtisztelt minket látogatásával. Egészen egyszerűen közénk ült, elfogadva ebédmeghívásunkat. Utána megtekintette az új házat és áldását adta reánk.

Vasárnap, június 9-én a szentmise után búcsút vettek tőlünk külföldi nővéreink is. Kedves Rufina nővér is itthagytott min-

ket, mert egyúttal meglátogatta a magyar tartományt is. A szlovákiai tartományi főnöknő is magával vitte Vavrecova Margita nővért, akit három évre kölcsön adott nekünk (1993) a fiatalok nevelésére.

A sok ünneplés és fáradalmak után egy heti pihenést szenteltünk magunknak. Június 15-én elkezdtük az átköltöztetést. Őszintén mondva, ez megint egy nehéz és megerőltető munka volt. Öreg fákat átültetni nem könnyű. Hála legyen a jó Istennek a nővérek készségeért. Nagyrészen augusztus elejére készen voltunk.

Nagy örömmel augusztus 15-én két fiatal leánnyal, Kertész Magdolnával és Baciú Rafaellával megnyitottuk az új házban ünnepi keretek között a szemináriumot.

Szeptember 12-én a Nicolae Jiga 64. szám alatt egy kis öregotthont nyitottunk meg, három személlyel. Az építkező vállalat is végleg befejezte a munkálatokat szeptemberben.

Változás történt a nővércsaládban is. Kedves Lucianna nővér a 12 évi fáradságos munkája után fel lett mentve szolgálatából. A társulat konstitúciója szerint mandátuma lejárt, és a tartomány egy új tartományi főnöknőt kapott Peczkó Susanna Kinga nővér személyében, aki ezt a kinevezést igen szavával elfogadta.

Október 12-én megint egy rendkívüli nagy örömnappunk volt. Generális főnöknőnk, Elizondo anya és kedves Rufina nővérünk Bukarestből megérkeztek a nagyváradi repülőtérre. Kedves Kinga és Lucianna nővérek várták őket. Az új épület halljában egyik fiatal nővér francia nyelven köszöntötte, majd a Magnificat éneklésével szívélyes fogadtatásban részesült az egész nővércsaládtól.

Október 13-án mind összejöttünk az ebédlőben, mivel ez a ház legnagyobb terme. Itt Elizondo anyánk felolvasta a generális atya hivatalos kinevezését Peczkó Kinga nővér részére. Bátorító szavaival megmagyarázta, milyen szolgálatot vár el a társulat a tartományi főnöknőtől. Utána megköszönte Lucianna nővérnek nagyszerű szolgálatát, a 12 éves fáradságos jó munkáját. Ezen a beiktatáson itt volt páter Dusik tartományi igazgató is, ő celebrálta az ünnepélyes szentmisét, felajánlva azt a tartományért.

Ez a nap, pont vasárnap volt. Ebéd után Elizondo anyánk beszélt nekünk a világban tett utazásairól, a tartományok látogatásairól, vagyis a társulat híreiről. Az estét fiatal nővéreinkkel töltötte el. Felelt kérdéseikre és lelkileg bátorította őket.

Másnap, október 14-én egy tanácsgyűlés lett megtartva, a tartomány lelki és anyagi problémáiról. Részünkre ez a felejthetetlen látogatás nagyon rövid volt. A búcsúzás percei következtek. Anyánkat kikísértük a repülőtérrre, ahonnan 2 órakor Bukarestbe repült és onnan Párizsba. Kedves Rufina nővér még itt maradt néhány napot, hogy az új vizitátor nővérnek tanácsával segítséget nyújtson. Később következett az új tartományi tanács tagok jelölése is.

November 26-án, mint azt a salzburgi vizitátor nővérrrel már megbeszélték, elutazott Lucianna nővér három hónapra Salzburgba pihenésre és orvosi vizsgálatra. November 27-én kedves Rokaly Ilona nővér ünnepelte 50 éves hivatási jubileumát. December 8-án tette le első fogadalmát Részeg Melinda Margit, az első fiatal nővérünk. December 13-án megérkezett az új tartományi tanács tagok hivatalos kinevezése generális atyánktól, a Konstitúció szerint négy nővér kapta a megbízatást, melyet kedves Kinga nővér felolvasott, a nővércsaládnak.

Most már nyugodtan készülődhetett a közösség a közelgő karácsonyra, a szeretet nagy ünnepére. Főtisztelendő vikárius urunk, Fodor József jóvoltából itthon volt este 10 órakor az éjféli szentmise.

Az év utolsó napján, december 31-én, szentségimádást tartottunk hálaadásul a számos nagy eseményért és az oly sok kegyelemért, amivel az Úr a tartományt ebben az évben részesítette.

Istennek legyen hála mindenért! Deo gratias!

1997

JANUÁR

I. 1. Itthon volt szentmise és közös felajánlás. Mint minden évben, mise után most az új központi ház halljában az újévi köszöntés következett. Boldogan ünnepeltük a többi szép ünnepet is.

I. 23. Páter Dusik tartományi igazgatónk Rómába utazott a lazaristák gyűlésére. Február és március hónapban megtartottuk az évi lelki gyakorlatot. A konferenciákat magnószalagról hallgattuk.

MÁRCIUS

III. 11. Budapestről megérkezett szeretet generális tanácsgunk, kedves Rufina nővér három nővér kíséretében. Március 17-ig nálunk maradt, hogy a társulat hivatalos ügyeinek elintézésében segítséget nyújtson nekünk.

III. 15. Szent Lujza ünnepe. E napon négy nővérünk jubilált. Szerzetesi fogadalmuk évfordulóját ünnepelték: Sr. Amália Szántó Katalin 70 éves, Sr. Azella Mateas Varvara 60 éves, Sr. Felicia Albert Ana és Sr. Archangela Margit Boros 50 éves. Szép bensőséges lélekemelő ünnepünk volt, közös hálaadással.

III. 19. Szent József ünnepe. Főtisztelendő Fodor vikárius úr mondta a szentmisét. Utána megáldotta a kápolnában az új keresztutat.

ÁPRILIS

IV. 7. Ebben az évben ezen a napon ünnepelte az Egyház Gyümölcsoltó Boldogasszony ünnepét. Mi is megújítottuk fogadalmainkat.

IV. 14. Péter Dusik Tibor névünnepe. Kissé szomorúan ünnepeltünk, mert kinevezték a Magyarországi Lazarista Rendtartomány tartományi főnökének. Ezen hivatal végzésére, májusban Budapestre költözik. E mellett azonban megmarad tartományi igazgatónak.

A társulat általános nagygyűlése (generális nagygyűlés)

IV. 27. Kedves Kinga nővér tartományi főnöknő és kedves Lucianna nővér mint delegátus, Budapestről Párizsba repültek az általános nagygyűlésre, amely május 1-jén egy nyolcnapos lelkigyakorlattal kezdődött.

MÁJUS

V. 9. Nagyontisztelendő Kinga nővérünk első beszámoló levelét megkaptuk. Beszámolt az utazásról és a sok lelki élményről. Mély benyomást gyakorolt rá a sok számú és különböző nyelvű, nemzetiségi nővérekkel való találkozás. Hisz csodálatos az egység és szeretet a közösségben.

V. 10. és 20-án mi is beszámoltunk faxon az itthoni dolgokról. A gyűlés menetéről többször érkezett beszámoló faxon.

V. 29. Generális anyánk és kedves Rufina nővér újraválasztása alkalmából, faxon küldtük el jókívánságainkat, és egyben kifejeztük örömlünket is. Hisz újra ők fognak minket hat éven át vezetni.

JÚNIUS

VI. 10. A gyűlés befejeződött. Kedves Kinga és Lucianna nővérek repülővel Budapestre érkeztek és onnan páter Dusik Tibor CM autóval hozta őket haza Nagyváradra. Ők is, de mi is nagyon örültünk a viszontlátásnak. A sok élmény elmesélése estig tartott. Dusik atya két nap múlva visszament Budapestre.

JULIUS

VII. 24. Kedves Kinga nővér névünnepe. Szokásszerűen előző este köszöntöttük fel.

VII. 25. Triduomot kezdtünk Labouré Szent Katalin nővérünk szentté avatásának 50 éves jubileumára.

SZEPTEMBER

IX. 7. Örömről főtisztelendő Dusik atya Magyarországról jött hozzánk két napra. Konferenciát is tartott nekünk Szent Vincéről.

Vincés Napok Nagyváradon

IX. 16. Boldog napra virradtunk. Kedves Rufina nővérünk, Budapestről, nyolc nővérrel megérkezett Nagyváradra. Itt tartotta meg a Vincés Napokat, továbbképzés formájában, a mi fiataljainkkal együtt. Naponta délelőtt és délután voltak az értékes előadások. Elég keményen megdolgoztatta őket, de szép és reményteli eredményeket értek el.

IX. 27. Szent Vince ünnepe. Nívós előadással készültek fiataljaink Szent Vince életével kapcsolatosan erre a napra. Bemutattak egy bibliai jelenetet is. Az ünnepségre, hivatalosak voltak más templomi közösségből és iskolákból a fiatalok. Körülbelül 50-en jelentek meg. Sok lelki élményben részesültek, jól érezték magukat. Mi agapéval megörvendeztettük őket, utána gitáros énekekkel, vidám beszélgetéssel töltötték el estig az időt.

IX. 30. Kedves Rufina nővér befejezte a Vincés Napokat. Igaz szeretettel, hálás szívvel köszönetet mondtunk a sok fáradtságért. Nagy volt az örömről, hisz lelkileg mindnyájan gazdagodtunk. A budapesti nővérek hazautaztak és magukkal vitték kedves Rufina nővért is, aki egy hónapig marad, hogy számára a magyar nyelv tanulása eredményesebb és könnyebb legyen.

IX. 25. Tempfli József püspök atya, az előljárók kérésére, kinevezte gyóntatónak főtisztelendő Német László köröstarjáni plébános urat, aki heti rendszerességgel bejár a zárdába. Ez nagyon szükséges volt, mert a beteg és idős nővérek már nem tudtak a plébániatemplomba eljárni, ahol mindig volt lehetőség a szent gyónás elvégzésére.

OKTÓBER

X. 26. Nagy örömünkre három napra megérkezett főtisztelendő Dusik Tibor atyánk a tartományi tanácsgyűlésre, megbeszélésekre. Egyúttal a társulat szelleméről nívós konferenciát is tartott nekünk.

NOVEMBER

XI. 27. A csodásérem ünnepe. Az ünnepség az újonnan kifestett Szent Katalin-telepi Csodásérmű Szűzanya templomában lett megtartva. Igen szép számmal tudtunk mi is ezen részt venni, és a Szűzanya oltalmába ajánlani kis tartományunkat.

XI. 28. Labouré Szent Katalin nővérünk ünnepe. Kértük legyen a Szűzanyánál közbenjárónk.

XI 29. Társulatunk alapításának évfordulós ünnepe. Itthon volt szentmisénk. Hálánkat fejeztük ki, hogy drága társulatunknak tagjai lehetünk.

DECEMBER

XII. 8. Szepőlőtelen Fogantatás ünnepe. Volt szentmise, utána társulati felajánlás. Megkezdődött a közelebbi felkészülés karácsonyra.

XII. 24. Karácsony este. Nagyontisztelendő Kinga vizitátor nővér szívhez szóló karácsonyi beszéde nyitotta meg az estét. Meleg hangulat töltötte el a lelkünket. Karácsonyi énekek, versek hangzottak el. Majd a szépen elkészített karácsonyi csomagokat osztották ki. Utána este 10 órakor volt szentmisénk.

XII. 31. A jó Isten után igen sok hálával tartozunk társulatunknak. Kis tartományunk rászorul a testvértartományok segítségére, mert az elállamosított javainkból még semmit sem kaptunk vissza. De az isteni Gondviselésbe vetett bizalommal indulunk neki az újesztendőnek.

Részt vettünk az év végi hálaadáson is a plébániatemplomban.

1998

JANUÁR

I. 1. Újév, Szűz Mária Istenanyaságának az ünnepe és a béke világnapja, szerte a világon bensőséges ima szállt az égbe, az oly nagyon óhajtott világbékéért.

I. 25. Szent Pál apostol megtérésének az ünnepe, egyben a Missziós Kongregáció alapításának (lazaristák) ünnepe is. E napon megható élményben volt részünk, két fiatal nővérünk, Bogdan Cristina Ágnes nővér és Hirbu Lenuța Magdolna nővér, szentmise keretében letették első fogadalmukat. Sugárzó arcuk és szemük ragyogása fejezte ki lelki örömeiket. Ebéd után kedves Kinga vizitátor nővér üdvözlő szavaival, majd versekkel, énekekkel köszöntöttük kis közösségünk két boldog ünnepeltjét.

FEBRUÁR

II. 2. Gyertyaszentelő Boldogasszony ünnepe. Liturgia keretében gyertyás körmenetet tartottunk. Istennek szentelt személyek világnapja.

II.11. Lourdes-i Boldog asszony ünnepe van. Főtisztelendő Fodor vikárius úr lourdes-i vizet osztott nekünk.

MÁRCIUS

III. 1. Az évi lelki magány kezdete. Páter Dusik Tibor tartományi igazgató tartja két csoportban a lelkigyakorlatainkat. Utána megtartottuk a tartományi tanácsgyűlést.

III. 13. Generális tanácsstagunk, kedves Rufina nővér látogatása. Egy hétig nálunk marad, minden nővérrel elbeszélget. Tanácsot adott nekünk a felmerülő problémák megoldására. Az egyik a generális anya óhaja, alakítsunk egy új közösséget, jó volna Bukarestben.

III. 15. Szent Lujza anyánk ünnepe. Páter Dusik Tibor celebrálta az ünnepi szentmisét. Mise után, ünnepélyes keretek között két fiatal, akik befejezték a szemináriumi időt, missziós küldetést kaptak. Új nevet is választottak: Kertész Magda Szerafina nővér lett, Baciú Natalia Rafaella nővér lett. Ugyanezen a napon egy jelöltünk belépett a szemináriumba, Popá Mihaela.

III. 25. Gyümölcsoltó Boldogasszony ünnepe. Szűzanyánk lelkületével egyesülve kimondtuk a boldogító igen szavunkat, megújítottuk fogadalmainkat.

ÁPRILIS

IV. 9-10-11. A három szent nap, s utána a feltámadás és a húsvéti öröm töltötte el lelkünket.

MÁJUS

V. 1. Szent József, a munkás ünnepe. Fiatal nővéreink a Szent Katalin-telepi fiatalsággal szerveztek egy kirándulást, Nagyvárad közelében, egy erdőbe, hogy együtt jókedvűen szórakozzanak és élvezhessék a természet Isten adta szépségét. Főtisztelendő

Popa Péter és főtisztelendő Petrișor Constantin (Costi atya) celebrálták a szabadtéri szentmisét. Felhasználták ezt az alkalmat hivatáspasztorációra is. Mindenki jól érezte magát. Testileg és lelkileg öröm töltött el mindenkit.

V. 3. Hivatások vasárnapja. Ezt a vasárnapot nagyobb ünnepélyességgel tartottuk meg. Kértük Urunkat, küldjön munkásokat aratásába. Fiataljaink gitáros, hivatásról szóló énekekkel emelték az ünnepi hangulatot.

JÚNIUS

VI. 7. Szentháromság vasárnapja. A lelki családnak is igen szép ünnepe. Két fiatal nővérünk letette első fogadalmát: Boros Katalin Vincencia nővér és Lucaci Juliana Klára nővér. Délután két órakor összegyűltünk a nappali szobában, a csodálatosan, égő gyertyákkal is szépen feldíszített asztal köré, a közös megható ünneplésre. Kedves Kinga nővér szívhez szóló bátorító szavaival, a közösség együtt érző örömeivel kifejezést nyert testvéri szeretetünk és egységünk.

JULIUS

VII. 18. Megkezdtük a máriaradnai ház felszámolását. Kedves Lidvina nővér ott marad, hogy segítségére legyen Zita nővérnek a csomagolásban. A házat a helyi kegytemplom ferences plébánosa kéri bérbe.

AUGUSZTUS

VIII. 6. Tisztelendő Maties Borbála, Azella nővér halála napja. Két évig ágyba fekvő beteg volt. Isten adjon neki örök nyugalmat. Sokat és önzetlenül dolgozott a tartományért.

VIII. 15. Nagyboldogasszony ünnepe. A társulat hagyománya szerint, generális anyánk névünnepe. A lelki család is ünnepelt, Biró Marcella Lidvina és Horváth Mária Paula nővérek 60 éves jubileumát. Együtt adtunk hálát a jó Istennek a sok kegyelemért és segítségért kértük további életükre

Ünnepélyes közös felüdülés örömteli légkörben telt el. Főtisztelendő páter Dusik Tibor is beszámolt a lazaristák általános nagygyűléséről, majd délután visszament Budapestre.

SZEPTEMBER

IX. 4. Havi csendes napot tartottunk. Főtisztelendő Csilik János atya konferenciát tartott a Szentháromság egységéről. Utána következett egy rövid gondolatkicserélés, beszélgetéssel.

IX. 18. Ez újra egy fontos dátum a társulatban. Hisz először történik az, hogy Párizsban, a gazdasági ügyintéző nővérek

részére egy kurzust rendeztek, amelyen a mi tartományunkból Orosz Judith Bellarina nővér vesz részt hivatalból és Polmann Mária Lucianna nővér mint tolmács-fordító.

IX. 27. Szent Vince ünnepe. Erre páter Dusik Tibor igazgató atyánk átjött Budapestről. Lelket felemelő szentmisénk volt, fiataljaink gitáros énekekkel tették szebbé.

IX. 26 –27. Egy szeretetakció. 35 szegény család kapott meleg ebédet (három fogásos), amit a fiatal nővérek készítettek és autóval házhoz szállítottak.

OKTÓBER

X. 1. Mészöly Angelika nővérnek eltörött a jobb karja (patológiai törés).

X. 11. Boros Vincencia nővér és Részeg Margit nővér e dátumtól kezdve átvették szolgálatukat az egyházi öregotthonban, a Kanonok sor 21. szám alatt.

X. 12. Kertész Magda Szerafina nővér bejutott az óvónő-képzőbe (3 éves főiskola). Igaz jelenleg már dolgozik a Szent József-telepi ún. játszóházban. Neki most három dolgot kell összeegyeztetnie: a lelki életet, a szolgálatot és az iskolát.

X. 14. Párizsból hazajött Bellarina és Lucianna nővér. Budapestről autóval hozták őket haza. Velük jött Magdolna nővér magyarországi tartományi főnöknő és Irén nővér, aki szintén Párizsban volt. Nagyon örültünk egymásnak, mert a két tartomány jelenlegi helyzetéről rövid eszmecsere tarthattunk.

X. 19. A szatmári irgalmas nővéreknek (Hám János püspök alapítása) is készen van az új anyaházuk. Egy idősebb és három fiatal nővér részt vett a házszentelésen. Igen szép ünnepség volt.

X. Ebben a hónapban a temetőben lévő nővér sírok és sírkertek át lettek írva a tartomány nevére. Eddig a nővérek nevére szerepeltek. Ugyanígy a máriaradnai és a Könczey-ház is (Compania Fiicelor De Caritate).

X. 20. 3–4–5 angol nővér szolgált felváltva Bukarestben az AIDS-es gyermekeknél ötéves szerződéssel. Ennek letelte után visszamentek Angliába. Terepjáró autójukat nekünk ajándékozták. Sajnos hiányzik a vámpapír és több más szükséges irat, nagyon nagy nehézségbe ütközik a törvényes átíratás. Az ügy folyamatban van.

X. 30. Kedves Rufina nővér megérkezett Párizsból, magával hozta kedves Lujza nővért Budapestről, aki a tolmácsa. Most

vizitációt tartott nálunk. Minden nővérrel beszélt, sőt a személyzetet is meghallgatta. Közben megérkezett páter Dusik Tibor tartományi igazgatónk is. Így sor került a szükséges tanácsgyűlésre. A megbeszélés főtémája, a bukaresti új közösség megalakítása. Generális anyánk küld egy missziós nővért, Germaine Price-t, és a tartomány adjon mellé még két fiatal nővért. A döntés Ciobanu Juliana Katalin nővérre és Lucaciu Juliana Klára nővérre esett. A két fiatal nővér szívesen elvállalta ezt az áthelyezést.

NOVEMBER

XI. Triduummal (háromnapos lelkigyakorlat) készültünk a három társulati ünnepünkre, november 27–28–29-re. Páter Dusik Tibor újra itt volt és konferenciát tartott a közösségnek.

DECEMBER.

XII. 8. Szeplőtelen Fogantatás ünnepe. Felajánlás. Szép családi ünnep. Két első fogadalmasunk örömnapja: Busuic Angela Cecília nővér, s Ciobanu Juliana Katalin nővér. Kedves Rufina nővér, aki közben Budapesten is volt, most jelenlétével és szívhez szóló szavaival még jobban emelte az ünnep lelkiségét.

XII.9. Újra tütött a búcsú pillanata, kedves Rufina nővér visszatér Budapestre és onnan Párizsba. Megkezdődött az adventi szent idő. A reggeli dicséret előtt, fiataljaink a sötétben egy zsoltárt énekeltek, s utána meggyújtották az adventi koszorún az első gyertyát, aztán folytattuk a reggeli dicséretet.

XII. 24. Délután 5 órakor kezdődött a szép családi ünnep, gyertyagyújtás a szépen feldíszített karácsonyfán. A lelkicsaláddal együtt jelen volt a szeretetotthon négy lakója, és egy árva leány, aki nálunk étkezik. Nagyonisztelendő Kinga vizitátor nővér ünnepi köszöntése után, karácsonyi énekek gitárkísérettel való éneklésével, majd versek és egy rövid karácsonyi jelenet előadásával tettük ünnepélyesebbé a szent estét. Este 10 órakor főtisztelendő Fodor vikárius úr celebrálta nekünk a szentmisét.

XII. 29. Társulati hagyomány szerint a legfiatalabb nővér lesz ma a szolgáló nővér (a házfőnöknő). Megkapja az összes kulcsot és mindenki, ezen a napon neki engedelmeskedik. Ő ma kéréssel fordult hozzánk: minden jelentkező szegénynek segítséget kell nyújtani. Minden nővérnek ma mosolyogni kell, ha valaki nem mosolyog, fél órára a kápolnába kell mennie imádkozni és engesztelni.

XII. 31. Az év utolsó napja – bocsánatkérés és hálaadás.

Szántó Katalin kedves Amália nővérünk, már három napja kissé gyengélkedett. Ma a mosdóhoz indulva hirtelen rosszul lett, elesett és pár perc alatt halott volt. Kedves Hermina nővér a szomszéd szobából a zajra besietett hozzá, de szép lelke addigra már elszállt az Úrhoz. Kedves Amália nővérünk a tartományban a megtestesült „szeretet” és „jóság” volt. Az előjárók a kommunizmus évei alatt rá bízta a Könczey-ház vezetését, ahol több nővértárssal együtt ápolta és gondozta a tartomány idős, beteg nővéreit. Nyilvántartás szerint 40-50 nővért. Kedves Amália nővérünk, a jó Isten mindenért bőségesen jutalmazzon meg és adjon neked örök nyugalmat. RIP.

XII. 31. Délután 6 órakor, aki tehette részt vett a hálaadási szentmisén a plébániatemplomban. Este kedves Amália nővérért elmondtunk egy rózsafüzért, felváltva halotti énekekkel.

1999

JANUÁR

I. 1. Baciú Natalia Rafaela nővér megkezdte szolgálatát az egyházi öregotthonban. Most már három nővérünk végzi ott a szegényszolgálatot.

I.2. Kedves Amália nővér temetése. Isten adjon neki örök nyugalmat.

I. 17. Mészöly Irén Angelika nővér, aki a tartomány asszisztens, titkár nővére és a szeminárium (noviciátus) vezető nővére, csontrák betegségben szenved, és már 1998-ban ketté tört a jobb karja, most jobb lábának combcsontja is eltört. Betegsége mindig súlyosabbá vált, a végén már agyi folyamat is fellépett, elvesztette eszméletét. Egy hónapon belül visszaadta lelkét Teremtőjének 1999. II. 18.

FEBRUÁR

II.2. Hivatások világnapja. Az ünnepséget a görögkatolikusoknál, a minorita atyák Szűz Mária templomában tartották meg, együtt a román és magyar nyelvű Istennek szentelt személyekkel. Itthon is tartottunk szentségimádást a kitett oltárszentség előtt, szerzetesi hivatásokért.

II. 12. Mint minden hónapban, este 21 órától 2 óráig engesztelő szentségimádás a Bazilikában. Idős nővéreink este 8-9 óra között végzik a szentségimádást a kápolnánkban.

II. 19. Mészöly Irén Angelika nővér temetése. Nagyon hideg volt. Sokan megfáztak, lázasan ágynak estek, ezért a már ki-tűzött évi lelki gyakorlat időpontját is el kellett halasztani márciusra.

MÁRCIUS

III. 14. Megkezdttük az évi lelkigyakorlatot. Főtisztelendő Német László atya tartotta a konferenciákat.

III. 15. Marillac Szent Lujza ünnepe. Csendben, de bensősége-sen ünnepeltünk.

III. 24. Előkészületi csendes nap fogadalomújtásra. Főtisztelendő Fejes Anzelm premontrei prépost úr misézett nálunk, homiliájában az engedelmességről beszélt. Majd 9 órakor még egy konferencián beszélt a többi fogadalmakról.

III. 25. Fogadalomújtás. Ünnepi szentmise, szép énekekkel. Az ünnepi lelki hangulat már a reggeli dicséretnél elkezdődött, a zsolnárok éneklésével, és folytatódott a vecsernyében is, zsolnárok közti zenével. Du. 2 órakor volt a szokásos ünnepi fel-üdülési óra. Kezdttük a menyasszonyi énekkel és befejeztük a Magasztalja lelkem énekével. Volt ajándékosztás és vidám be-szélgetés.

III. 26. Páter Malonye generális atya látogatása Budapesten a lazarista atyáknál. Sok a probléma, az atyák idősek és betegek. Segítséget kértek, és kaptak is. Két fiatal lazarista: egy lengyel és egy szlovák atyát. Náluk most tartományfőnök-választás lesz.

III. 28. Kedves Rufina nővér Bukarestbe érkezett, Price Germaine nővérral, aki elvállalta az új közösség megszervezését. Angol származású, de beszéli a francia nyelvet is.

ÁPRILIS

IV. 1. Nagycsütörtök. Ma érkezik Nagyváradra kedves Rufina nővér Germaine nővérral. A cél a kölcsönös ismerkedés és az új közösség megszervezésének a megbeszélése. A hallban volt az üdvözlés. Kedves Kinga nővér tolókcocsiban mondta el üdvözlő szavait. Magyarról németre és németről franciára fordít-tottak mindent.

IV. 2. Kedves Rufina nővér ma nagyontisztelendő Kinga nővérral az új bukaresti közösség jövőjéről tárgyalt.

IV. 4. Húsvét. Főünnep. Rendkívüli tanácsgyűlés. Jelen voltak: a vizitátor nővér, kedves Rufina nővér, Germaine nővér, és három tanácsstag. Fordítónak megkértük Lucianna nővért. Rész-letes bemutatkozás kölcsönösen. Majd az új közösség lakás-

problémájáról volt szó. Amíg nem találnak megfelelő lakást, kértük, hogy a Bukarestben lakó Mária és Lujza nővérnél lakjanak, tetszés szerinti elosztásban, mivel mindnyájan (3 + 2) egyik lakásban sem férnének el. Katalin és Klára nővért már most viszik magukkal.

Szó volt még az angol nővérektől itthagytott terepjáró autó sorsáról is. A közös döntés az volt „szállítsuk vissza Bukarestbe”. Így hát április 5-én 5 000 000 (ötmillió lejért) vissza vitték Bukaresbe, azzal a szándékkal, hátha ott meg lehet szerezni az átíratáshoz szükséges iratokat.

Újra tartományi tanácsgyűlés. Téma: Mészöly Angelika nővér helyett új tanácstagot kell választani a Konstitúció 3, 39 pontja és a hagyományos metódus szerint. Utána következik az asszisztens nővér megválasztása, majd a titkár és a szeminárium vezető nővérek a megválasztása is.

IV. 6. Búcsúzás Rufina nővértől és a két fiatal nővértől, akik Bukarestbe utaznak. Egy kis jelenetet adtak elő az itt maradt fiatal nővérek, utalva a két nővér szegényszolgálatára: kosár, kancsó, fazék, munkakötény, seprű stb. ... Germaine nővértől is elbúcsúztunk, kérve őt legyen jó anyja a fiataloknak. Az itthon maradt fiatalok kikísérték a kis csoportot az állomásra.

IV. 21. Főtisztelendő Fejes Rudolf Anzelm premontrei prépost apáttá avatása. Ezen mi vincés nővérek is részt vettünk. A Premontrei-rend sokat köszönhet a vincéseknek. A kommunista időben két vincés nővér lakott a rendházban, Peczkó Kinga és Hunyár Floriana nővér. Ők a két utolsó premontrei pap halála után is tovább őrizték a rend javait, míg Anzelm atya át nem vette tőlük. Anzelm atya a hála kifejezésének jeléül, másnap eljött központi házunkba, és áldást osztott az itthon maradt idős nővéreknek is.

IV. 25. Hivatások napja. Háromnapos imával készültünk erre, kérve az aratás Urát küldjön munkásokat aratásába. Fiatal nővéreink mikrobusszal Szentjobbra mentek, hivatás pasztorációra. Mise után a plébánián egy kis agapé keretén belül, találkoztak a szentjobbi ifjúsággal. Kérdések, feleletek váltották egymást, néhány gitáros énekkel.

IV. 30. Páter Dusik Tibor elhozta hozzánk a magyar lazarista rendtartomány, lengyel származású új tartományi főnökét, Lucyszyn József főatyát. Ugyan ezen a napon tette tiszteletét az új vizitátor úr Tempfli József püspök atyánál is, aki azon

óhajának adott kifejezést, hogy szeretné, ha Dusik atya visszajönne a Szent Katalin-telepre.

MÁJUS.

V. 1. Május hónapban az esti elmélkedés előtt elmondjuk a Szűzanya Litániáját.

V.1. Folyik a terepjáró autó ügye: telefon-telefon, fax-fax után érkezik hozzánk, de sajnos nagyon komplikált az ügy, Germaine nővér mondja, sehogy sem sikerül megszerezni a szükséges iratokat. Ő is tud vezetni, és nagyon szeretné ha sikerülne az átíratás a társulatra.

V. 2. Szent László király, Nagyvárad védőszentjének egyházmegyei ünnepe. Ünnepi nagymise a Bazilikában, körmenet Szent László hermájával. A város lakosságával együtt sok külföldi és hivatalos személy is részt vett ezen. Mi is képviseltettük magunkat szép számmal.

II. János Pál pápa Szentatyánk látogatása Romániában

V. 6. Öt fiatal nővérünk indult Bukarestbe, a Szentatya látogatására. Először történt meg Románia történelmében, hogy az ortodox (görögkeleti) pátriárka és az államfő meghívták a Szentatyát, aki ezt örömmel el is fogadta. Mi itthon mindent figyelemmel kísértünk a televízió adásában. Csodálatos összhang volt a vallások között. A rendezés, a fegyelem és a fogadtatás megnyilvánulásai rendkívüliek voltak. Világhírű volt ez a jégtörés. Minden rendezvényen ott voltak a római katolikus püspökök és papok is.

A Szerzetesek Legfelsőbb Elöljáróinak Konferenciája, a CRSM lelki csokrot készítette a Szentatyának. Ebben minden szerzetes rend és társulat részt vett, így mi is: 60 szentséglátogatást, 60 szentmisét és szentáldozást, 60 rózsafüzért, s 60 Mária-zsolozsmát ajánlottunk fel.

V. 18. Péter Dusik Tibor tartományi igazgatónk telefonált Budapestről: nagyon sajnálja, de nem tudja átvenni a Katalin-telepi plébániát, így döntött a tartományi tanács. Püspök atyánk szomorúan vette ezt tudomásul, hisz tovább is világi pap vezetésére lesz bízva ez a plébánia, tehát marad főtisztelendő Farkas Imre a plébános.

V. 20. Germaine nővér beszámol arról, hogy sajnos nehezen és sok fáradsággal megy a lakáskeresés és -vásárlás. Mindig váratlan akadályokba ütközik.

V. 23. Pünkösöd ünnepe. Kilenc napi bensőséges imával

könyörögtünk a Szentlélek hét ajándékaért, amire oly nagy szükségünk van.

V. 30. Szentháromság vasárnapja. Szent Vince atyánk az első nővéreknek, de ma nekünk is mondja, „a Szentháromság legyen a helyi közösség példaképe.”

V. 31. A vizitátor nővérek ünnepe. Meglepetésszerűen előző este köszöntöttük fel kedves Kinga nővért. Minden jól sikerült, különösen nagy volt az öröme, amikor a „Lelki csokrot” elolvasta: önmegtágadás, fohászima, rózsafüzér, szeretetszolgálat és a tévéről való lemondás szerepelt benne.

Délután 2-3 óra között egy vidám üdülési óra, humoros énekekkel, és ajándékosztás a vizitátor nővér részéről.

JÚNIUS

VI. 1. A Bazilika új plébánost kapott főtisztelendő Fodor József vikárius úr személyében. Ez számunkra öröm volt. Ő intézte el, hogy itt az új ház kápolnájában, tekintettel a sok idős nővérré (9-11) minden reggel legyen szentmise. Ő maga, felváltva a káplánnal vállalt négy napot, a három napot pedig az olasz plébánia vállalta, mert tulajdonképpen oda tartozunk.

VI. 5. Kedves Bellarina nővérnék, a ház főnöknőjének, a születés napja. Adjon neki a jó Isten sok kegyelmet szolgálatahoz, amit százszázalékosan végez, a lelki család javára.

VI. 8. Bukarest értesített, hogy találtak egy megfelelő blokklakást nyolc helyiséggel, Germaine nővér szerint ez nagyon jó. Ő már értesítette Párizst és generális elöljáróink jóváhagyták. Úgy gondolja hogy július hónapban már beköltözhetnek. Hála, mert így lassan-lassan kialakul szegény-szolgálatuk is.

VI. 8. Ma három éve, hogy az új központi házunkat felszenteltük. Istennek és generális elöljáróinknak hála mindenért. Hálaadó ünnepélyes szentmise. Főtisztelendő Fodor vikárius úr bátorított minket az újjászületésre. Életünk legyen só és világító fény az emberek részére. Önfeláldozó, önzetlen szegény-szolgálatunkkal váljon életünk Istennek elégséges áldozattá.

VI. 13. Szent Antal-búcsú Újpalotán (9 kilométer a várostól). Erre többen kimentünk mikrobusszal. Este, Jézus Szíve-búcsú felajánlással az olasz plébániatemplomban, mint a plébánia leányai ezen is részt vettünk.

VI. 14. Ellenőrzés az új házban. Az egészségügytől két személy szigorú ellenőrzést végzett, hogy megfelel-e minden

az előírásoknak. Néhány utasítást adtak az előírások megtartására. Különbön megvoltak elégedve a tisztasággal, és renddel.

VI. 18. Havi csendes nap a házban, szentségimádással kitett oltárszentség előtt.

JÚLIUS

VII. 2. Páter Dusik telefonált. Be van utalva a kórházba, nem tud nyelni, operálni kell. A torkában daganat van. Kéri imasegítségünket.

VII. 12. Kedves Rafaella nővér Bukarestbe utazik, Polmann Lucianna nővér részére vízumot szerezeni, akinek szeptemberben továbbképző szemináriumi kurzusra kell mennie Párizsba. Itt megtudta, hogy a terepjáró autó úgye rosszul áll.

VII. 17. A megkérdezések eredménye megérkezett Párizsból. Részeg Melinda Margit nővér (29 éves) lett az új tartományi tanács tag. A vizitátor nővér felolvasta a kinevezést, és felhívta Margit nővér figyelmét feladataira. Ő megköszönte a közösség bizalmát és megígérte, hogy mindig a tartomány és a szegények érdekeit fogja szem előtt tartani.

Utána a vizitátor nővér még a következőket is bejelentette: Polmann Mária Lucianna nővér lett a tartomány titkár nővére, és a szeminárium vezető nővére. Visszatérve a múltira, megköszönte neki, a tartományért tett minden fáradozását és kérte, legyen továbbra is tehetsége szerint segítségére a tartománynak. Ezt ő Isten segítségével örömmel meg is ígérte. Imával és Szent Vince énekével befejeztük ezt a gyakorlatot.

VII. 18. A nővérek második csoportja megkezdte az évi lelki gyakorlatát. Főtisztelendő Fodor vikárius úr tartja szentmise keretén belül az első konferenciát. Délután magnószalagról hallgatjuk Dusik Tibor igazgató atya konferenciáit.

Ma hírt kaptunk Budapestről, sajnos Dusik atya betegsége előrehaladottabb, mint gondolták. A gyomrában is daganat van már. Folytatni kell az imahadjáratot.

VII. 24. Kedves Kinga nővér névünnepe. Köszöntéssel, énekkel, szavalással, virágerdővel és kis ajándékokkal szereztünk neki örömet. Délelőtt a püspök atya és a vikárius úr is jöttek üdvözölni és egyben a közösséget is.

AUGUSZTUS

VIII.10. Itt van Szlovákiából Margita nővér, aki három évig missziómunkát végzett nálunk. Segített a fiatalok képzésében.

VIII. 15. Nagyboldogasszony ünnepe. Generális anyánk névünnepe. Közösségünk is egy szép, felemelő és hálaadó ünnepet ült. Kedves Jojárt Iлона Zita nővér 70 éves, Ambrus Regina Kaszilda nővér és Pál Erzsébet Eufrázia nővér 60 éves szerzetesi jubileumát ünnepeltük. Hálatelt szívvel köszönték meg Istennek meghívásukat és a sok kegyelmet, amit életük folyamán kaptak.

VIII. 18. Kedves Germaine nővér, két angol nővérral Bukarestből feljöttek Nagyváradra a terepjáró autóval. Most itt kezdődik újra a kálváriajárás az iratok beszerzésére. Sajnos minden hiába, semmi sem lehetséges, nincs vámpapír és már kilenc hónapja a autó forgalmi engedélye is lejárt, és nincs katalizátorra. Hogy az autót egészen el ne veszítsük, a hatóság azt az ajánlatot adta „adjuk el az autót az államnak”. Ez az ügy még megbeszélésre szorul.

VIII. 19. Zilahról megérkezett Módi Apolka Blanka, egy 16 éves leány, jelenleg még iskolás. Tavaly is nálunk töltött 1-2 hetet. Úgy érzi, ide közénk hívja Jézus. Most is itt marad két hetet. Mi úgy látjuk, jól érzi magát nálunk.

VIII. 20. Ettől a naptól kezdve főtisztelendő Fedorek Imre apátkanonok urat, a 86 éves ágyba fekvő beteget, az öregotthonban dolgozó nővéreink felváltva gondozzák és ápolják a plébánián.

VIII. 28. A bukaresti helyi közösségbe még egy missziós nővér érkezett, Vazquez Rosalia nővér Spanyolországból. Mi, de ők is nagy szeretettel fogadták.

SZEPTEMBER

IX. 2. Lucianna nővér elutazott Párizsba a szemináriumi kurzusra.

IX. 8. Szentjobbon templombúcsú. Kilenc nővér ment köszönten a Kisboldogasszony ünnepén a Szűzanyát.

IX. 8. Dusik igazgató atyánkat megoperálták, sajnos rosszindulatú a daganata. Imát kér.

IX. 12. Főtisztelendő Német László gyóntató atyánk plébánia-templomának, Köröstarjának a búcsúja. Ezen is több nővér vett részt.

IX. 15. Fájdalmas Szűzanya ünnepe. A Premontrei templom búcsúja. Mivel nincs messze tőlünk, sokan elmentünk erre a szép ünnepre.

IX. 18. Párizsból telefonált Lucianna nővér, hogy vele együtt jön majd kedves Rufina nővér generális tanácstagunk is Nagy-

váradra, és innen utazik Bukarestbe, ahol meglátogatja az új helyi közösséget.

IX. 22. Főtisztelendő Pál atya, a lazarista rend szemináriumi igazgatója, két teológussal, akiknek vízumot kell kérni Kolozsváron, hozzánk érkezett. Pál atya részletesen beszámolt Dusik atya egészségi állapotáról, sajnos a gyógyulás reménye nagyon kevés.

IX. 27. Szent Vince ünnepe. Szép családi ünnep, ünnepélyes liturgiával. Ünnep előtti napon 68 személynek osztottunk élelmisszersomagot és ruhaneműt, akik kértek.

OKTÓBER

X. 2. Öröm volt a házban. Párizsból megérkezett kedves Rufina nővér, Lucianna nővérral.

X. 3. Az esti vonattal Bukarestre utazott kedves Rufina nővér, Lucianna nővér kíséretében, mert kedves Kinga nővér betegsége miatt akadályozva volt. Ott Rufina nővér a közösség minden tagjával beszélt, mert a közösség véleménye szükséges, a szolgáló nővér kinevezéséhez.

X. 6. Reggelre Rufina nővér, Lucianna nővérral visszajöttek Bukarestből. Az esti üdülő órában Rufina nővér röviden beszámolt a bukaresti közösségről. Katalin nővér egészségügyi iskolába fog járni, Klára nővér pedig a gimnáziumba, hogy megszerezze az érettségi diplomát.

Dél előtt tartományi tanácsgyűlés volt. Téma, a bukaresti lelki család részére a szolgáló nővér kinevezése. A döntés Price Germaine nővérré esett. A gyűlés másik pontja a tartományi asszisztens nővér kinevezése, a tanácstagok megkérdezése alapján.

Délután kis ünnepség keretein belül Popa Mihaela szemináriumi nővér megkapta a „Missziós küldetést”, Antónia lett a nővér neve.

X. 8. Budapestről kedves Csulits Lujza nővér két szemináriumi nővérral érkezett hozzánk, hogy átvigyék kedves Rufina nővért Budapestre, a magyar tartományba.

X. 9. A búcsúzás napja. Köszönetet mondtunk kedves Rufina nővérnek minden nekünk nyújtott segítségért, főleg az irántunk tanúsított szeretetéért és jóságáért.

X. 17. A mallersdorfi ferences nővérek látogatása, akik itt Váradon a Dózsa György 3. szám alatt sértült gyermekek részére nyitnak egy házat. Ez kölcsönös ismerkedés volt.

X. 20. Itt voltak a tűzoltóságtól, alaposan átvizsgáltak mindent, ami az új ház biztonsági övezetéhez tartozik. Néhány, az előírásoknak megfelelő kisebb dolog elintézése még szükséges.

X. 22. Párizsból megkaptuk Orosz Bellarmina nővér asszisztens és Price Germaine nővér szolgáló nővéri kinevezésének jóváhagyását.

X.27. Mikrobuszal Radnára ment Bellarmina, Lucianna és még három nővér, ahol tíz évre bérbe adtuk a házunkat a plébánosnak, aki kötelezte magát a ház karbantartására. Hála, mert minden rendben volt.

NOVEMBER

XI. 1. A temető látogatása.

XI. 27-28-29. Szépen és intenzíven készültünk triduummal, erre a három (Laboure Szent Katalin, Csodásérmű Boldogasszony és a társulat alapítási évfordulója) családi ünnepre. Szentségimádás, a fiatalok gitáros énekekkel emelték a lelki hangulatot.

XI. 30. Generális atya Adventi körlevelének olvasása, lelki előkészület karácsony ünnepére.

DECEMBER

XII. 8. Szeplőtelen Fogantatás ünnepe. Társulati felajánlás.

XII. 24. Karácsony előestéje. Kis családi ünnepség, amelyen a fiatalokkal együtt minden idős nővér is szerepelt. Igen megható, bensőséges, örömteli hangulat uralkodott egész este. Fél 11 órakor volt a karácsony esti szentmise kis kápolnánkban.

XII. 25. Karácsony. A betlehemi Istengyermek békéje és öröme eltöltötte a szíveket.

XII. 27. Szent János apostol ünnepe. Borszentelés. Megérkeztek Bukarestből Katalin és Klára nővérek, hogy itt töltsék el vakációjukat. Mindenki örült nekik. Velük teljesebb lett a kis énekkar is, így több román nyelvű énekkel is szebbé tették az ünnepeket és a hétköznapiakat.

31. Az év utolsó napja. Szentségimádás, kitett oltáriszentséggel. Délután részt vettünk az esti hálaadó szentmisén, a plébánián. Aki tudott, elment 11-12-ig a Bazilikába szentségimádásra és utána 12-től szentmisére. Majd itthon egy kis szilveszteri agapé és újévi köszöntés után, mindenki nyugalomra tért.

BUÉK!

Ennek az évnek krónikája hosszú, külön nevet érdemel:

A problémák éve – 2000.

Szentséges atyánk, II. János Pál Pápa kihirdette a jubileumi évet.

JANUÁR

I. 1. Újév. Szűz Mária Istenanyaságának az ünnepe. Társulati felajánlás. Délben egymásnak kívántunk Boldog új évet, örömteli családi ünnep.

I. 2. Házszentelés.

I. 7. Örömmel vettük tudomásul a telefonértesítést, hogy a Romániai Tartománynak 1999. december 12-i kinevezéssel már van tartományi igazgatója. Páter Kunay Viktor lazarista atya Szlovákiából, aki Magyarországon, Piliscsabán működik, 30 éves és beszéli a magyar nyelvet.

A vizitátor úr azt is jelezte, hogy január 9-én jönnek Nagyváradra.

I. 9. Este 10 órakor érkeztek autóval, így csak a vizitátor nővér és tanácsa fogadta őket.

I. 10. Reggel ketten koncelebrálták a szentmisét. Mise után a hallban volt a köszöntés. Reggeli után a vizitátor úr röviden bemutatta a közösségnek az új tartományi igazgatót. 1969-ben született Kassán, 1990-ben belépett a Missziós Kongregációba, 1997-ben szentelték pappá. Az egész közösség egy énekkel adott kifejezést örömének. Délelőtt tartományi tanácsgyűlést tartotunk, amelyen a vizitátor nővér röviden ismertette a kis tartomány helyzetét. Délután látogatást tettek a Szent Labouré Katalin-telepi rendházukban. Sok probléma vetődött fel, ami megoldásra vár. Farkas főtisztelendő úr beteges és nagyon gyenge a látása. Itthon 5 órakor beszélgetés folyt a közösséggel.

I.11. Délelőtt meglátogatták az egyházi óvodát, ahol egy nővérünk dolgozik. 11 órára hivatalosak voltak főtisztelendő püspök atyához. Délután meglelték a régi házunkat, ahol zsúfoltan együtt éltünk 1955-től 1996-ig. Nagyon jól érezték magukat. Délután 4 órakor elbúcsúztak. De Viktor atya február 26-án újra jön, hogy vezesse az évi lelkigyakorlatunkat.

I. 16-tól 22-ig szállást adtunk a régi házunkban, 62. szám alatt, három lazarista teológusnak, akik szemináriumai igazgatóikkal, Pál atyával együtt itt töltötték el a téli vakációjukat.

I. 25. Szent Pál megtérésének az ünnepe. A Missziós Kongregációnak az alapítása.

FEBRUÁR

II. 2. Gyertyaszentelő Boldogasszony ünnepe. Az Istennek szentelt személyek világnapja. Szentséges atyánk, II. János Pál pápa kérését teljesítettük és háromnapos triduummal készültünk erre a napra. Az ünnepi szentmise 10 órakor a görögkatolikus templomában volt. Tőlünk hat fiatal nővér vett részt. Sok lelki élményben volt részük. Közös ebéd volt a minorita atyák új rendházában. Utána közös beszélgetés, tapasztalatcsere, a Nagyvárad környékéről összegyűlt görög- és római katolikus Istennek szentelt személyekkel, mindenki, a saját karizmájának megfelelő működéséről beszélt.

II. 27. Megkezdte az első csoport évi lelkigyakorlatát. Viktor atya tartja a konferenciákat. A két lelkigyakorlat között lett megtartva a tartományi tanácsgyűlés.

MÁRCIUS

III. 5–11-ig tartotta a második csoport évi lelkigyakorlatát.

III. 15. Szent Lujza anyánk ünnepe. Ma kaptuk a hírt, hogy kedves Rufina nővér generális tanácsstagunk beteg a hátgerincével, kórházban van Ausztriában, meg kell műteni.

III. 17–18–19. Lucianna és Ágnes nővérek Budapestre mentek, megbeszélni a római utat, és elintézni a repülőjegyet. Ebben a jubileumi évben a társulat a vizitátor nővérek találkozóját Rómában tartja.

III. 21. Újra az angol nővérektől ránk hagyott terepjáró autó problémája. Sajnos minden próbálkozás hiába volt. Vissza kellett szállítani az autót Nagyváradra. Itt nem volt már más hátra, mint elfogadni a vámosok ajánlatát, „adjuk el az autót az államnak”, igaz a felajánlott összeg csekély volt. Így hát kedves Germaine nővér még egyszer megpróbálta az angol nővérekkel felvenni a kapcsolatot, hátha sikerül a hivatalos okmányokat beszerezni, de hiába volt minden. Tehát a terepjáró autó eladásra került. Április 13-án elvitte az állam.

III. 24. Előkészületi nap fogadalomújításra. Páter Viktor megérkezett és konferenciát tartott nekünk.

III. 25. Gyümölcsoltó Boldogasszony ünnepe. Fogadalomújítás. Mindenki boldogan kimondta igen szavát. Ezt a szép ünnepet beárnyékolta Jojárt Ilona kedves Zita nővérünk halála. Életének 91. és hivatásának 71. évében költözött az örökkévalóságba ezen a szép ünnepen.

ÁPRILIS

IV. 1. Fiatal nővéreink elmentek Érsemjénbe, ifjúsági találkozóra.

IV. 4. Tartományi tanácsgyűlés. Orosz Judith Bellarina nővérnek lejárt a szolgáló nővéri kinevezése. A nővérek megkérdezése és az ő beleegyezése után a vizitátor nővér tanácsával újra kinevezte a második három évre.

IV. 13-14-15-én részt vettünk a plébániatemplomban tartott misszió.

IV. 20. Nagycsütörtök, 21. nagypéntek, 22. nagyszombat, mind a három napon, aki csak tudott elment a szertartásokra.

IV. 23. Húsvét vasárnapja. Itthon is ünnepélyes szentmisénk volt, Anzelm atya premontrei prépost tartotta.

IV. 26. Mivel Marosvásárhelyről nem kaptuk meg a fogadalmújtási igazolást, telefonon érdeklődtünk Boros Margit Archangela nővérünk után. Testvére, akinél lakott, nagy szív-fájdalommal mondta: március 25-én még a templomban volt, megújította fogadalmát, itthon aláírta az igazolást, másnap április 26-án hirtelen rosszul lett és tüdőembóliával elköltözött égi Jegyeséhez. Kérte, hogy ezt az aláírt igazolást hagyjuk neki utolsó emlékül.

IV. 30. Végre átköltözött a Kanonok sorról az egyházi öregotthon Váradszőlőszre, az újonnan átalakított modernebb otthonba. Ez az épület a régi plébániaépület volt.

MÁJUS

V. 3. Nagy örömmel fogadtuk páter Viktort, aki rövid látogatást tett nálunk. Május 4-én már visszament Budapestre, s magával vitte kedves Kinga vizitátort és Lucianna nővért, akik onnan május 6-án Rómába repültek, együtt a magyar tartományi főnöknővel és Lujza nővérrel.

V. 5-én Kinga nővér és Lucianna nővér még meglátogatták Dusik atyát a kórházban. Sajnos műtét után sincs jól, nehezen beszél és csak nagyon halkán, Viszont lelkileg Isten akaratán megnyugodva viseli betegségét.

V. 21. Szent László, Nagyvárad Patrónusának Egyházmegei ünnepe.

JÚNIUS

VI. 2. Vége a római szép, de nehéz napoknak. Hazaindultak 4-én Budapestre. Június 3-án Bartalis Antal, a nővérek budapesti gondnoka hozta Nagyváradra autóval, kedves Kinga és

Lucianna nővért. Itthon szívélyes fogadtatás és öröm várta őket. Üdvözlés után ebéd, majd rövid beszámoló következett. 83 vizitátor nővér, 13 nővér a kúria részéről, s 35 fordító nővér volt jelen a találkozón. Itt ki kell hangsúlyozni, hogy a világ hat kontinenséről különböző kultúrájú és nyelvi nővérek gyűltek össze, akik elfogadták egymás „másságát”, s így egy csodálatos egység uralkodott az egész gyűlésen.

VI. 22. Kedves Kinga nővérnek megoperálták a bal szemét. Három nap után hazaengedték, elég jól van.

JÚLIUS

VII. 3. Generális tanácstagunk, kedves Rufina nővér megérkezett Bukarestbe, onnan jön majd Nagyváradra 3–4 napra.

VII. 8. Indulóban a repülőtéren baleset történt. A buszon nagy tömeg és tolongás volt. Kedves Rufina nővérnek felvágták a kezításkáját és ellopták az útlevelét. Vissza kellett térnie és elintézni a követségen, hogy egy ideiglenes útlevelet kapjon, így csak július 11-én érkezett Nagyváradra. A repülőtéren vártunk reá. Itthon volt az igazi fogadtatás. Igen fáradtnak és megtörtnek látszott. Másnap megünnepeltük névnapját, ő is, meg mi is boldogok voltunk, hogy újra együtt lehetünk.

VII. 12. Kedves Rufina nővér tizenhárom nővérral beszélt. Délutánonként örömmel hallgattuk, s elfogadtuk tanácsadó, buzdító szavait.

VII. 14. Tartományi tanácsgyűlés, amelyen sok problémát megoldottunk.

VII. 17. Rufina nővér visszarepült Bukarestbe és onnan Párizsba.

VII. 23., 24., 25-én itt volt Viktor atya. Több nővérral beszélt. A vizitátor nővér beszámolt neki a tanácsgyűlésről. Ezen a napokon vincés szellemben konferenciát tartott, a cél a továbbképzés volt.

AUGUSZTUS

VIII. 6. Megérkezett Pál atya két lazarista teológussal. Az egyik teológus nagyváradai és az ő édesanyjánál voltak, most egy hétig. Közben azért nekünk is nyújtottak segítséget. Megvásárolták a titkárság részére a komputert és be is állították.

VIII. 8-án közösen velük végeztünk egy zarándoklatot Máriaradnára. Eljöttek a fiatal nővérek, a házfőnöknő és még két idős nővér is, hogy a jubileumi év búcsúját elnyerjék a radnai Bazilikában, ahol az egész vincés család részére a Szűzanya

segítségéért könyörögtünk, a szentmise könyörgéseiben. Mindenki nagyon jól érezte magát.

VIII. 12. Vendégeink visszamentek Magyarországra.

VIII. 14. A Bazilika búcsúünnepé előtt, éjjel 10 órától gyertyás körmenet volt.

VIII. 15. Szűz Mária mennybevitelének az ünnepe. Ezen a napon különösen gondolunk generális anyánkra is, mert a társulat hagyomány szerint ma ünnepli névünnepét.

VIII. 17. A püspök atya kéréssel fordul hozzánk, adjuk oda a „Ja zum Leben” (Igen az élethez) társaságnak a Könczey-házat, egy új ház építésére. Ezt az ügyet a tartományi tanáccsal kell megbeszélni és majd Párizstól is jóváhagyást kell kérni. Mert van egy súlyos kérdés: Ki fogja ezt az intézményt fenntartani? Itt a püspök atya is gondolkodóba esett, mert a svájci urak csak építeni akarnak.

VIII. 20. Meghívót kaptunk a laikus vincések nagygyűlésére, akiknek az elnöke Erwin József Tíglá. Örömmel fogadtuk ezt a meghívást és kijelöltük Magdolna és Antónia nővéreket.

VIII. 21. Itt van Nagyváradon a Fatimai Szűzanya zarándokszobra. A Bazilikában örömmel részt vettünk az ünnepségen.

VIII.22. Meghívó jött a CRSM-től, a felsőbb előljárók konferenciájától, mert zarándoklatot rendeznek szerzetesek és szerzetesnők részére Csíksomlyóra, a jubileumi búcsú elnyeréséért. Jeleztük, hogy négy nővér fog ezen tölünk részt venni.

VIII. 29. Kertész Magda Szerafina nővér megszervezte a Szent József-telepen a Mária Légió csoportot. Háttérnek idősebb nővéreink is csatlakoztak imával.

VIII. 29–30. Itt volt Budapestről József atya, a lazaristák vizitátora, Viktor atya, tartományi igazgatónkkal a Szent Labouré Katalin-templom ügyében. Megszületett e közös megegyezés. Tíz évre elvállalta a püspök atya a plébániát, mert nincs lazarista atya, aki át tudná venni. Püspök atyánk főtisztelendő Egeli Józsefet nevezte ki plébánosnak.

SZEPTEMBER

IX. 5. Viktor atya telefonált, hogy Dusik Tibor egykori igazgató atyánk halálán van, imádkozzunk érte, most kapta meg a betegek szentségét. Estefelé újra szólt a telefon, Dusik atya szép lelke eltávozott az élők sorából. Nyugodjon békében!

IX. 7. Péter Dusik Tibor temetése. Egy mikrobuszt béreltünk, így nyolcan el tudtunk menni a temetésre. Reggel 6 órakor

indultunk. Délben nővéreinknél ebédeltünk, utána buszokkal vittek ki mindenkit a Farkasréti temetőbe. A szertartást a vizitátor úr, Lucyszyn József atya végezte. Sok pap, nővér és számos világi is részt vett a temetésen. Párizsból itt volt Ruzsik lazarista atya, aki Magyarországról származik. Délután 4 órakor a lazarista rendház kis templomában volt érte a gyászmise. Utána hazaindultunk. Éjjel 12 órára érkeztünk haza.

IX. 24., 25., 26. Készülődés Szent Vince ünnepére. Fiatal nővéreink segítségével és találékonyságával háromnapos magunkba szállással készültünk az ünnepre.

1. nap: Szent Vince és a szegények.

2. nap: Szent Vince és a közösség.

3. nap: Szent Vince és a lelki élet.

IX. 27. Szent Vince ünnepe. Az ünnepi szentmisét főtisztelendő Fodor vikárius úr végezte. Örömnapp, de nemcsak nekünk, hanem szegényeinknek is. Volt élelmiszer- és ruhaosztás.

IX. 1.–X. 20-ig kijavítottuk és meszeltük a három régi házunk utcai frontját, s az udvar felőli részeket is. Az első emeleti nagy teraszt teljesen fel kellett újítani, a hidegtől tönkrementek a csempék, és az alatta lévő konyhánk beázott.

OKTÓBER

X. 6. Előkészületül a 2003. általános nagygyűlésre, megkezdtük a Konstitúció és Statútumok felülvizsgálását.

X. 10. Kedves Rufina nővér Budapesten volt. Kérésünkre három napra átjött hozzánk is, mert néhány probléma megoldásra várt.

X. 28. Kedves Szerafina, Cecília, Magdolna és Antónia, elmentek a jubileumi zárandoklatra Csiksomlyóra, a Szűzanyához.

X. 31. Szentség kitételrel ünnepélyes keretek között befejeztük az októberi Rózsafüzér ájtatosságokat.

NOVEMBER

XI. 1. és 2. Mindenszentek ünnepe és halottak napja. Részt vettünk a megholtakért tartott szertartáson és szentmisén.

XI. 25. Megérkezett Viktor atya, aki szebbé tette a háromnapos társulati ünnepünket.

XI. 27. A Szent Labouré Katalin-templom búcsúja, Sokan elmentünk Szűzanyánkhoz, Szent Katalin nővérünkhöz, kértük küldjön hivatásokat a kis tartományunknak.

XI. 28-án Szent Katalin ünnepe és 29-én társulatunk alapításának az ünnepe. Mind a három nap egy-egy bensőséges lelki nap volt, idő a hálaadásra és kérésre is.

XI. 29-én videokazettán megnéztük Szent Vince életét francia nyelven. Délután Viktor atya visszament Budapestre.

DECEMBER

XII. 3. Advent első vasárnapja. Elolvastuk generális atyánk adventi körlevelét, amelyben megtaláltuk karácsonyra való előkészületül, a kérést a szükséges erények gyakorlásához.

XII. 8. Társulati felajánlás, a Szeplőtelenül Fogantatott Szent Szűz ünnepe.

XII. 20. Görögkatolikus teológusok (30–40) itt voltak kántálni.

XII. 24. Karácsony előestéje. Úgyesen bábokkal megjelenítették fiatal nővéreink Jézus születésének körülményeit. Utána szent énekekkel üdvözlöttük a karácsonyt. Este 10 órakor itthon szentmise volt.

XII. 25. Karácsony ünnepe. Ünnepi lelki hangulat, örömteli nap.

XII. 27. Szent János apostol ünnepe, borszentelés. A szokásos Istennek szentelt személyek találkozója most nálunk volt. Közös reggeli után eszmezsere következett.

XII. 27-én délután megérkezett Viktor atya, a tartományi tanácsgyűlésre. Több dolgot kellett megbeszélni. De itt voltak a bukaresti kis közösség nővérei is, akikkel szeretett volna találkozni. Ő másnap vissza is ment Budapestre.

XII. 30. Hazamentek a bukaresti kis közösség nővérei: Germaine és Rosalia Vasques a második missziós nővér, és a két fiatal, Katalin és Klára nővér.

XII. 31. Év végi hálaadási nap, imanap. Este kis kikapcsolódás, szilveszteri agapé. Éjjel 11–12 óra között a Bazilikában a szokásos év végi engesztelő szentségimádás, 12 órakor pedig újévi szentmise. Hála Istennek elég szép számban jöttek el a hívek is.

Isten szent nevében!

2001

JANUÁR

I. 1. Szűz Mária Istenanyaságának az ünnepe. Főünnep. Felajánlás. A világ imanapja a békéért. Az ebédelőben egymást köszöntöttük az újév alkalmával.

I. 6. Házszentelés. Kiss Albert plébános úr végezte.

I. 7. Meglátogattuk a mallersdorfi ferences nővéreket, öt fiatal nővér és Lucianna nővér. Közelebbről megismertük munkájukat, amelyet a fogyatékos gyermekekért végeznek.

I. 22. Öröm a házban. A tervbe vett szegénykonyha ma nyitotta meg kapuját, élve Szent Vince atyánk szavaival, a „mi urainknak”, a szegényeknek szolgálunk. Az anyagi támogatást erre Párizsból kaptuk (50 000 USD) Jelenleg egyik fiatal nővérünk, Antónia nővér vette át a főzést. Az irányítás kedves Bellarminára esett.

I. 25. Szent Pál megtérése. Missziós Kongregáció alapítása. Faxon küldtük Budapestre jó kívánságainkat és üdvözlötünket lazarista testvéreinknek

FEBRUÁR

II. 2. Gyertyaszentelő Boldogasszony ünnepe. Az Istennek szentelt személyek világnapja. Ebben az évben kétnapos rendezvény volt szervezve. A nagyváradi minorita ferences atyák új kolostorában volt az ünnepség. Jelen voltak a vidékiek is, görög- és római katolikusok egyaránt. Rövid ismerkedés és beszélgetés után megkezdték a lelkinapot. Konferencia, elmélkedés, gondolatkicserélés. Február 2-án a görögkatolikus Szűz Mária-templomban ünnepi szentmise, utána közös ebéd és vidám beszélgetés. Lelkileg meggazdagodva jött haza a mi öt nővérünk.

II. 11. Ma a nővérek első csoportja megkezdte évi lelkigyakorlatát. A konferenciákat Viktor atya tartja.

II. 15. A nagyszalontai Mária Légió csoportjának nyolc tagja ma teszi le fogadalmát. Az ünnepükre minket is meghívtak. Két nővért küldtünk, akiket Viktor atya autóval vitt ki.

II. 19. Jakab Mária Hermina nővérünk halála napja. Csak három hétig feküdt a betegszobában, idős és fiatal nővérek felváltva ápolták. 77 évesen távozott el tőlünk. Temetése 21-én volt, Viktor atya végezte. Nyugodjék békében!

II. 20. A kis szeretetotthon egyik lakójának, Cserepes Piroska halálának a napja. Őt is Viktor atya temette 22-én.

II. 19. Ezen kissé szomorú napok között ünnepeltünk is. Egyszerre megtartottuk Viktor atya és kedves Kinga nővér névünnepét. Az ünnepi ebéden részt vett mélyen tisztelt püspök atyánk, Tempfli József és Fodor vikárius úr is. Az öröm kölcsönös volt.

II. 20-án délután páter Viktor és a kedves nővér, Kinga megnézték az első tartományi házunkat a Szent Vince Intézetet,

majd autóval kimentek a volt Rimanóczy-szőlőnkbe. Ezt a város akkor adta az ortodox apácáknak (1990-ben), amikor mi még nem voltunk újra elismerve államilag (14 hektár). Ők ott ortodox templomot és zárdát építettek.

II. 28. Nagyböjt kezdete. Személyes és közösségi kis áldozatokkal készülünk húsvét ünnepére.

„Közösségi terv” készítése. Ebben meghatározások vannak lefektetve, amelyek szerint a közösség napi élete és szegényszolgálata folyik. Például: a hónap első vasárnapján csendes nap (rekollekciós nap), a hónapban ünnepelt névnaposok szentmisét kapnak, vagy az elhunytakért mondott imák, aszkézisi gyakorlatok stb.

MÁRCIUS

III. 7. Az AIC, a nemzetközi szeretet egyesület gyűlést tartott Budapesten, amelyre mi is hivatalosak voltunk. Kedves Magdolna és Cecília nővérek képviselték a romániai tartományt. Az egyesületnek 250 ezer tagja van, 49 országban dolgoznak, Szent Vince szellemisége szerint. Céljük támogatni a szegény és kizsájtott embereket, segíteni őket, hogy bekapcsolhassák magukat a társadalmi életbe. A mozgalomba szeretnék Romániát is bevonni.

III. 15. Szent Lujza anyánk ünnepe, amit a lelki család ünnepélyesen megtartott. Este Magdolna és Ágnes nővérek visszautaztak Bukarestbe, a laikus vincések gyűlésére. Ott hála Istennek már több csoport működik.

III. 19. Szent József ünnepe. Az ünnepi szentmisét Fodor József vikárius úr mondta, utána felköszöntöttük névnapja alkalmából. Vidám hangulat a reggeli alatt.

III. 23–24. Előkészület a fogadalomújtásra. Viktor atya átjött Magyarországról és konferenciát tartott nekünk.

III. 25. Gyümölcsoltó Boldogasszony Fogadalomújtás. Boldog örömteli nap, mosolygó arcok, hisz teljesen Jézuséi vagyunk.

APRILIS

IV. 8. A Duna TV bemutatta a vincés nővérek működését, a szegényeknél, betegekél, időseknél és óvodásoknál. Ezt a Magyar tartomány nővéreinek a segítségével készítette el.

IV. 12–13–14. A három szent nap. Felváltva és megosztva vettünk részt a szertartásokon, a Bazilikában, az olaszi plébánián és a premontreiekénél.

IV. 15. Húsvét, fönnép. Urunk feltámadása. Örömteli nap. Ebéd után vidám felüdülési óra, az asztalon piros tojás.

IV. 16. Húsvéthétfő, örömlünkre két pap mondja a szentmisét, Albert és Anzelm atya. Reggeli után felköszöntöttük Anzelm atyát, Rudolf névnapja alkalmából.

IV. 27. A Magyar Missziós Kongregáció atyái szeretnének egy pasztorációs programot rendezni, a Szent Laboure Katalintemplom fiatalságával, s kéri, hogy mi vincés nővérek is csatlakozzunk ehhez.

IV. 28. Így ezen a napon vonattal utaztak a bihari hegyekbe egy szép tisztásra, ahol szabadtéri szentmisét tartottak. A fiatalok gitárral kísérték a szép énekeket. Mindenki vidám, és boldog volt, nagyon élvezték a jó friss hegyi levegőt. Este 6 órakor indultak haza.

MÁJUS

V. 5. Hivatások világnapja. II. János Pál pápa körlevelét olvastuk és elméltünk róla az egyórai szentségimádás alatt, felváltva énekel és imával.

V. 27. Pál Erzsébet Eufrazia nővérnek halála, 80 évet élt és ebből 60 évet töltött a szent hivatásban. Május 30-án volt a temetése, amelyre eljöttek rokonai is. RIP!

V. 30. A vizitátor nővérek napja, társulati szokás. Itt volt Viktor atya is. Igen jól sikerült az ünneplés.

JÚNIUS

VI. 12. Bukaresti látogatás. Kedves Kinga nővér és az asszisztens nővér elutaztak Bukarestbe. Mivel most volt először ott, alaposan megtekintett mindent. Beszél a kis közösség nővéreivel és külön Solomon Mária és Sprinceanu Lujza nővérrel is. Fontos volt számára a lelki életük és egészségi állapotuk. Ő úgy érezte, vannak javítani való dolgok.

VI. 28. Hírbe Magdolna nővér ma utazott Budapestre, hogy onnan július 1-jén tovább repüljön Párizsba, a francia nyelv kurzusra.

JÚLIUS

VII. 11. Somogyi Imre újmisé, Fodor vikárius úrral együtt nálunk misézett. Mise után a ház minden tagjának újmisé áldását adta.

VII. 28. Kedves Bernadett nővér elesett, és combnyaktöréssel kórházba szállítottuk, ahol meg is operálták.

VII. 29. Biró Teréz Lea nővérünk visszaadta lelkét Teremtőjének, életének 85. és hivatásának 68. évében. Szelíd, alázatos,

szorgalmas, egyszerű lélek volt. 31-én volt a temetése, itt volt Márton főtisztelendő úr és néhány rokona is. Nyugodjék békében!

AUGUSZTUS

VIII. 1. Megérkezett Viktor atya tartományi igazgató, hogy megtartsa a második csoportnak az évi lelkigyakorlatot.

VIII. 15. Nagyboldogasszony ünnepe. Társulat hagyománya, hogy ma tartjuk meg generális anyánk névünnepét. Ma világszerte megemlékezett minden Szeretet Leánya róla, különösen imáiban. De különleges ünnepe van közösségünknek is, jubiláló testvéreinkkel. Csata Rozália Lilioza nővér 70 éves, Orosz Judith Bellarmina nővér és Pál Rozália Krisztella nővérek 60 éves hivatali jubileumukat ünnepelték. Viktor atya tartotta az ünnepi nagy misét, utána megáldotta a társulati jelvényt, 2 óraker a felüdülési órát beszédek, versek és énekek tették kellemesebbé. A Magasztalja lelkem eléneklése után, Viktor atya kiosztotta a megáldott társulati jelvényeket.

SZEPTEMBER

IX. 3-4-5-én Tamás József erdélyi segédpüspök vezette a nagyváradi egyházmegye papságának a lelkigyakorlatát. Miniket is meglátogatott, együtt misézett Fodor vikárius úrral. Mise után volt az üdvözlés és közös reggeli, a nővérekkel. A püspök atya Lidvina nővér rokona.

IX. 25. Párizsból megérkezett kedves Rufina nővér. Nagyon vártuk. Ő ismertette meg velünk a 2003-as általános gyűlésre való előkészítő házi gyűlés és tartományi gyűlés menetét. Eddig sokat foglalkoztunk a Konstitúcióval, hogy a megadott kérdésekre felelni tudjunk.

IX. 27. Társulatunk nagy ünnepe. De Paul Szent Vince alapító atyánk ünnepe. Mint minden évben, most is három napon át lelki előkészületet tartottunk.

1. nap Szent Vince konferenciáiból olvastunk,
2. nap Mit kér tőlem Szent Vince atyám,
3. nap Mit kérek én Szent Vince atyámtól.

Ezt mindenki leírta, és az ünnepen kis körmenettel az oltár mellett elhelyezett kosárába vitte. Viktor atya mondta a szentmisét. Nívós ünneplés volt. Vidám ünnepi hangulat.

IX. 28. Éjjel 1 óraker hazaérkezett Magdolna nővér Párizsból. Vártuk, mert itthon a holnapi laikus vincések találkozájának ő a főrendezője.

IX. 29–30. Vincések találkozója itt nálunk. Meghívtuk a szatmári irgalmas nővéreket, a laikus vincések vezető tagjait és mi a Szeretet Leányai. A kétnapos találkozóznak az előadója Price Germaine nővér volt, a bukaresti közösség szolgáló nővére, aki ezen a téren százszázalékos előadó. Előadását román nyelven olvasta, de angolul magyarázott. Beszédeinek tárgya vincés szellemű volt, Szent Vince szemlélete az Úr Jézusról, Szent Vince szelleméről, Krisztus jelenlétéről a szegényekben. Az angol magyarázatot egy tanár fordította románra. Nagy volt a lelkesedés. Lelkileg, de mindenféleképpen nagyon jól sikerült ez a találkozó. Hálát adtunk a jó Istennek és áldását kértük, hogy továbbra is mindig Szent Vince szelleme irányítson és hasson át minket.

OKTÓBER

X. 21. Kertész Magda, Szerafina nővér, minden hónap 3. vasárnapján, délután a Szent József-telepen foglalkozik az ifjúsággal, vallási témákkal, valamint énekekre tanítja őket, utána részt vesznek az esti szentmisén.

NOVEMBER

XI. 23. Mikrobuszsal Köröstarjánba mentek fiatal nővéreink, találkozóra az ottani ifjúsággal, akiknek ismertették a csodás-érem történetét és betanítottak egy kis jelenetet is. Ezt vasárnap szentmise után elő is adták a híveknek, utána csodásérmeket osztottak ki. Hála Istennek nagyon jól sikerült minden.

XI. 27. Szent Laboure Katalin templomának a búcsú ünnepe. Mi is többen kimentünk üdvözölni, hálát adni és kérni Csodásérmű Szűzanyánk segítségét, a kis tartomány részére.

XI. 29. A társulat alapításának 368. évét ünnepeltük ma, kedves, vidám családi légkörben.

XI. 30. Ünnepeles keretek között befejeztük a Konstitúció és Statútumok felülvizsgálását,

XI. 30. Általános főnökünk adventi körlevelét olvastuk el. Három fontos kérdést állít szemünk elé:

1. Vajon békében vagyunk-e önmagunkkal?
2. Megpróbáljuk-e mi a széttört kapcsolatokat gyógyítani?
3. Konkrétan dolgozunk mi a világban a békéért? Karácsonyi előkészületül elmélkedjünk ezekről.

DECEMBER

XII. 1. Ma kezdődik a házi gyűlés. A közösség minden nővére jelen van, kivéve az ágyban fekvő betegeket, akik imáikkal

kísérik a gyűlés munkáját. A gyűlés indítványokat és javaslatokat készít, amelyeket a tartományi gyűlésnek küld. A gyűlés december 2–6. között tartatik.

XII. 7. Megérkezett Viktor atya, tartományi igazgatónk, hogy egy kis lelki gyakorlattal felkészítse a posztulátba való belépésre Módi Apolka Blanka jelöltet.

XII. 8. Szűz Mária Szeplőtelen Fogantatásának az ünnepe. Módi Blanka megkezdte a posztulátus évét. Felajánlás, amelyen már Blanka is részt vett. Örömnünnepe volt.

XII. 16. A cserkészek meghozták a betlehemi lángot, amely égni fog karácsonyig. A hagyományhoz híven, a Szent Család szállást kereső képe esténként más-más nővér szobájában kapott szállást.

XII. 24. Délután 5 órakor a gyönyörűen feldíszített karácsonyfa köré gyűltünk össze, a kis ünnepségre. Kedves Kinga nővér beszéde után, versek és énekek hangzottak el. Majd kiosztották az elég gazdag szeretetsomagokat. Itthon este 10 órakor volt szentmise.

XII. 25. Karácsony. Jézus születése.

XII. 27–28–29–30. Továbbképző napok. Bukarestből eljött a helyi közösség, valamint Mária és Lujza nővérek is, akik külön laknak. Germaine nővér tartotta ezt a kurzust. A témáját a társulati anyagokból választotta. Francia nyelven beszélt és Magdolna nővér fordította magyar nyelvre. Komoly kiképzés volt, lelkesen hallgattuk. Visszakérdezés is volt, amelyen a vizitátor nővér is jelen volt. Megköszönte Germaine nővérnek minden fáradtságát és odaadását. Hálát adtunk Istennek a kegyelmekért, amelyekben ezeken a napokon részesültünk.

XII. 31. A kurzus befejezésének a napja, 11–12 óra között szentségimádás. Este év végi hálaadás a plébániatemplomban. Itthon kis vidámsággal töltöttük el a szilveszter estét.

2002

JANUÁR

I. 1. Szűz Mária Istenanyaságának az ünnepe. Felajánlás. Ünnepeles szentmise. Délben újévi köszöntés. A vizitátor nővér egy kis beszéddel köszöntötte a közösséget. Ebéd után néhányan meghallgatták a csodálatos bécsi újévi Strauss-koncertet.

I. 3-5. Budapestről érkezett a vizitátor úr páter Luczyszyn és páter Viktor. A bukaresti közösség tagjai várták őket. Így lehetősége volt Viktor atya tartományi igazgatónak minden nővérrel beszélgetni, még Mária nővérrel is, akit még nem ismert. A vizitátor úr Germain nővérrel akart találkozni, amire most lehetősége volt.

I. 4. A bukaresti kis közösség hazautazott, csak Mária nővér marad itt még két hétre. Január 5-én visszamentek a lazarista atyák Budapestre.

I. 25. Szent Pál megtérésének az ünnepe. A Missziós Kongregáció alapításának az évfordulója. Egészen különösen zártuk imáinkba a lazarista atyákat.

FEBRUÁR

II. 2. Gyertyaszentelő Boldogasszony ünnepe, az Istennek szentelt személyek világnapja. Különböző szerzetesek és apostoli társaság tagjai találkoztak a görögkatolikusok zárdájában. Egy francia jezsuita atya román nyelven tartott előadást. Nővéreink lelkileg meggazdagodva jöttek haza. Itthon hálaadásul a szent hivatásért, és a sok kegyelemért szentségimádást tartottunk.

II. 3. Ezen a napon egy rég óhajtott találkozót rendeztünk, kis farsangi mulatság keretén belül a ferences és orsolyás nővérekkel együtt. Több nemzetiségűek voltunk: magyar, román, francia, ukrán, lengyel és szlovák. Délután 3 órakor gyűltünk össze. Mindenki egy kis jelenettel tette vidámmá ezt az összejövetelt. Este együtt mondtuk el a vecsernyét, utána pedig ünnepi farsangi vacsora következett. Hála Istennek mindenki nagyon jól érezte magát. Mi pedig megköszöntük a jó Istennek, hogy ezt itt nálunk a hallban nagyon jól és szépen meg lehetett valósítani.

II. 9. Házi tervünk szerint minden hónap 9-én a szentmisét és egész napunkat a keresztények egységéért ajánljuk fel

II. 10-17. között kedves Germaine nővér egy továbbképzési kurzust tartott. Téma: Társulatunk hovatartozása az Egyházban. A Szeretet Leányai Társulata az apostoli élet társaságához tartozik. E napok alatt sokat gazdagodtunk a vincés szellemben. Egy másik pontja is volt a gyűlésnek: kinevezni egy bizottságot, a tartományi gyűlés megszervezésére.

MÁRCIUS

III. 1. A nők világ imanapja. Ebben az évben a női nemért imádkoztak világszerte.

III. 3–10. Nyolcnapos lelkigyakorlatot tartottunk (16 nővér) Viktor atya tartotta a konferenciákat.

III. 14. Három nővér Bukarestbe utazott a laikus vincések gyűlésére. Közös szentmisével kezdték a Szent József Katedrálisban. Másnap volt az évi beszámoló, utána Germaine nővér Szent Vincéről és szelleméről előadást tartott nekik.

III. 16. Továbbképző kurzusra ment Szerafina és Antónia nővér Kolozsvárra. Ezt a CRSM rendezte.

III. 23. Német atya, Köröstarján plébánosa kérte, hogy Szerafina és Blanka nővérek, akiket a gyermekek már ismernek, tartsanak nekik egy kis lelki napot. Örömmel eleget tettünk e kérésnek.

III. 21., 22., 23. Böjti lelkigyakorlat az olasz plébánia-templomban. Böjte Csaba ferences atya vezeti. A nővérek közül aki el tudott menni, az részt vett ezen.

III. Nagyhét, közelebbi előkészület a feltámadás ünnepére.

III. Húsvét. Főünnep. Urunk feltámadása. Ünnepi hangulat, örömteli összejövétel.

ÁPRILIS

IV. 2–6. Tartományi gyűlés. Ez egy előkészítő gyűlés a 2003-as általános nagygyűlésre. Itt most feldolgozzuk a házi gyűlésen tett javaslatainkat, hogy a Konstitúció és Statútumokba ezeket bele foglalhassák. A tartomány új javaslatokat is indítványozhat. Majd szavazással megválasztjuk a delegátus nővért, aki a vizitátor nővérral részt vesz az általános gyűlésen. A gyűlés három nyelven folyt: francia, román, magyar, Hírbu Magdolna nővér volt a fordító. Egy igen szép ünnepélyes szentmisével fejeztük be a gyűlést. Román és magyar nyelvű énekek tették felemelővé az egész liturgiát. Az ünnepi hangulatot még emelte egy faxüzenet Párizsból, amellyel Rufina nővér üdvözölte a gyűlés tagjait.

IV. 6–7. Fogadalomújításra való előkészület. Csendes nap konferenciával és szentségimádással.

IV. 8. Gyümölcsoltó Boldogasszony áttett ünnepe. Fogadalomújítás. Jelen voltak bukaresti nővéreink is hatan. Újra boldogan kimondtuk igen szavunkat.

IV. 28. Megkezdődött a Bazilikában a szokásos Varadinum ünnepségsorozat. Paskai László bíboros, esztergomi érsek celebrálta az ünnepi szentmisét.

MÁJUS

V. 1. Szentjóra ment négy nővér egy karitatív intézmény alapkövetételének az ünnepségére.

V. 1. Egynapos kirándulásra mentek fiatal nővéreink a Szent Labouré Katalin-templom ifjúságával Barátkára.

V. 4. A margittai ifjúság - 45-en - és négy tanárnő, Pék Sándor diakónus kíséretében, meglátogattak minket. Szerafina nővér foglalkozott velük, majd megvendégeltük őket, utána a csodásérem ismertetése és kiosztása következett. Jól érezték magukat.

V. 6. Viktor atya átjött Magyarországról. Oktatást tartott a két fogadalomra készülő nővérnek.

V. 9. Zarándoklatot rendeztünk Máriaradnára, ahol szentmisénk is volt. Idős nővéreink is kikerültek egy kicsit fészükből. Hála Istennek jól sikerült a zarándoklat-kirándulás.

Május hónapban folytak a nagy munkálatok, a régi Schillingház tetőszerkezetének cserépcseréje és a szükséges fagerendák átdolgozása. Ugyancsak május hónapban rendezett kedves Szerafina nővér óvodásaival egy kirándulást a Medve-barlanghoz (szülők is voltak velük).

JÚNIUS

VI. 8. Bukarestben megvették a szegények részére a tömbházlakást. (14 ezer amerikai dollár), hogy egy jobb szegényszolgálatot biztosítsanak.

VI. 23. Vasárnap. Pap- és diakónusszentelés a Bazilikában.

Délután 30 szegény gyermeket és 20 laikus vincést fogadtunk, akik a resicabányai vincések csoportjához tartoznak. Elnökük, Ţigla Erwin, aki igen szépen dolgozik a vincés szellemben. Este 19-órakor volt itt a kápolnánkban a vasárnapi szentmiséjük. Főtisztelendő Márt Mihály celebrálta román nyelven. Nagyon szépen énekeltek a gyermekek román nyelven. Utána volt a jól elkészített meleg vacsora, majd kint a teraszon vidám beszélgetéssel és énekléssel töltöttünk el egy órát. Csodáséremosztással fejeztük be ezt a szép estét. Háromnegyed 10 órakor búcsút vett tőlünk a kedves csoport.

JÚLIUS

VII. 1. Szerafina nővér táborba megy, a Mária Légió-csoport szervezésében 96 gyermekkel. Ő tartotta a gyermekeknek a vallásos előadásokat. Hála, mert minden jól sikerült.

VII. 8. Párizsból megérkezett kedves Rufina nővér általános tanácsstagunk, kedves Lujza nővérral, aki a tolmácsolást végzi. Ugyancsak megjött Viktor atya is Budapestről. Rufina nővér most mindenkivel beszélt, és külön figyelmet fordított a mi

szegényszolgálatunkra. Megtekintette a szegénykonyhát, ahol most 25 helyett már 40–45 szegény kap naponta egy meleg ebédet. Közben a tartományi tanács is két ízben tartott gyűlést, amelyen lelki és anyagi dolgokat kellett megbeszélni.

VII. 16-án indultak vissza Budapestre Viktor atya autójával. Este fél 8-kor kaptuk a szomorú hírt, hogy az úton baleset történt velük. Egy mikrobusz neki hajtott Viktor atya autójának és befordult az árokba. Rufina nővér bordatörést, Lujza nővér jobb váll- és felkarcsont törést szenvedett. Viktor atya kisebb lábsérüléseket szenvedett. A kocsis hátsó része teljesen összetört. A sérülteket egy budapesti kórházba szállították. Bartalis Antal, a nővérek sofőrje ment értük. A baleset Monoron történt, nem messze Budapesttől. Mi faxon kívántunk gyógyulást és imáinkat ígértük. Rufina nővérnek már 17-én Párizsba kellett repülnie. Hálát adtunk az Istennek hogy életben maradtak, a nagy lelki és fizikai sokk mellett.

VII. 29–30–31. Továbbképző kurzust tartott páter Leo ferences főatya, itt a ferences nővéreknél, téma a Vita Consecrata – a közösségi életről. Tőlünk három nővér vett ezen részt. 31-én este nálunk volt a befejezés, mivel Leo atya meg akarta tekinteni házunkat. Mindenki nálunk vacsorázott, s utána lelkiekről beszélgettünk.

VII. 29., 30., 31. Két fiatal nővérünk, szabadságuk után Traianban, a Verbita atyáknál részt vett egy ötnapos továbbképzésen.

AUGUSZTUS

VIII. 4–11. között megtartotta a II. csoport is az évi lelki gyakorlatát. Viktor atya vezette, amelyen három szatmári irgalmas nővér is részt vett.

VIII. 15. Szűz Mária mennybevitelének az ünnepe. A társulat általános főnöknőjének a név ünnepe. Faxon köszöntöttük őt. Nagy ünnep volt ez nekünk is. Szerafina Kertész Magda és Rafaella Baciú Natalia nővérek ma tették le első fogadalmukat. Felemelően szépek voltak a gitárral kísért énekek az ünnepi szentmisén. Boldog örömteli ünnep a lelki családban.

Ugyancsak ezen a napon ünnepelte kedves Eugénia Katona Valéria nővér 70 éves és Polmann Mária Lucianna nővér a 60 éves hivatási jubileumát. Ezt másnap tartottuk meg. E két napon virágdíszben úszott minden, a sok szép őszirózsával a ház kertjéből. Hálát adtunk a jó Istennek a két fiatal menyasszonyért,

és könyörögtünk az állhatatosság kegyelméért. A jubilálóknak is segítettünk hálát adni, a szent hivatásban kapott sok kegyelemért.

SZEPTEMBER

IX. 7–8–9. Négy fiatal nővér ment a laikus vincések találkozójára, Szatmárra. Hála a jó Istennek, ők valóban szépen dolgoznak a szegények szolgálatában.

IX. 17. Bukarestbe ment Módi Blanka posztulánsunk, hogy ott részt vegyen a szegényszolgálatban és más közösségekben is éljen.

IX. 18. Antónia nővér édesanyja agyvérzést szenvedett és így a nővért egy hónapra haza engedték, hogy ápolja édesanyját.

IX. 20. Peczkó Zsuzsanna Kinga vizitátor nővérnek lejárt hatéves mandátuma. A hagyományos metódus szerint jártunk el és most várjuk az új kinevezést.

IX. 27. Szent Vince ünnepe. A lelki család, de a szegényeknek is örömnappja, mert a jótevők szándéka szerint mindig részeseülnek valamilyen segélyben.

OKTÓBER

X. 12–13–14. Továbbképzési napok. Erre a bukaresti közösség tagjai is eljöttek, Blanka posztuláns nővérral együtt. Germaine nővér tartotta az előadásokat a három alapvető erényről.

X. 19. Price Germaine nővérnek lejárt a hároméves szolgálónővéri mandátuma. A nővérek megkérdezése után, a vizitátor nővér a tanácsosokkal egyetértve, újra kinevezte a második három évre.

X. 20. Értesítést kaptunk Párizsból, hogy Vazquez Rosalia nővér betegsége miatt nem tud visszajönni Romániába. Nagyon sajnáljuk, mert ő volt a közösségben a szív.

X. 29. Kedves Kinga nővér három hétig kórházban volt kezelésen, a szívével.

X. 21–XI. 6. Vincencia nővér és Katalin nővér Bukarestből hazajövet, Kolozsváron részt vett egy kilencnapos továbbképző kurzuson.

NOVEMBER

XI. 27. Csodásérmű Szűzanya ünnepe. Mi is elmentünk a Szent Labouré Katalin-templomnak a búcsújára. A Szűzanya oltalmába ajánlottuk kis tartományunkat.

XI. 28–29-én is megtartottuk társulatunk ünnepeit.

XI. 29. Megkaptuk az értesítést, hogy nagyontisztelendő Kinga vizitátor nővéri megbízatását meghosszabbították, de betegsége miatt csak két évre.

November hónapban fel lettek szerelve a fűtést- és melegvizet mérő órák a 62, 64/a, 64/b házakban.

DECEMBER

XII. 4. Viktor atya tartományi igazgató megörvendezett minket érkezésével. 5-6-7-én kis lelkigyakorlatot tartott Blanka posztulánsunknak, a szemináriumba való belépése előtt.

XII. 8. Szeplőtelen Fogantatás ünnepe. Felajánlás. Módi Apolka Blanka a szemináriumba való belépésének a napja. Mától, 2002. december 8-tól a Szeretet Leányai Társulatának a tagja. Kedves bensőséges ünnepséggel volt egybekötve a szeminárium megnyitása. Vezetésével Polmann Mária Lucianna nővér lett megbízva.

XII. 9. Ma a közösség Viktor atyával együtt köszöntötte kedves Kinga nővért, vizitátor nővéri újraválasztása alkalmából.

XII. 16-20-ig mindenki vagy verssel, vagy egy karácsonyi történettel készült karácsonyra, amit esténként a közösségben sorba előadtak. Ennek megszervezője Szerafina nővér volt. Találékonyasága sok örömet és vidámságot hozott a közösségbe.

XII. 22. A szegénykonyha gyermekeinek és családjainak karácsonyi ünnepsége. A Szent József-telep gyermekcsoportja Szerafina nővér vezetésével pásztorjátékkal tették ünnepélyessé ezt a délutánt. A szegények ajándékozását Bellarina, Antónia és Blanka kis nővér rendezték.

XII. 23. Kedves Margit és Rafaella nővérek rendezték meg az öregotthonban a karácsonyi ünnepséget. Oly jól sikerült, hogy az újságban is megjelent egy cikk róla.

XII. 24. Karácsonyfa és más díszítések tették hangulatossá a délelőttöt. Délután 4 órakor kezdődött az ünnepi program, nagyon kedélyesen telt el minden, a végén az angyal hozta a meglepetéseket, az ajándékokat. Este 10 órakor Fodor vikárius úr celebrálta nekünk a karácsony esti szentmisét.

XII. 25. Boldog karácsony. Jézus születése. Főünnep.

XII. 27-28-29. Itt volt Germaine nővér, aki naponta két előadással kurzust tartott a fiatal nővéreknek.

XII. 27. Szent János apostol ünnepe. Borszentelés a premontrei templomban. Ezen részt vettek a ferences, orsolyás és vincés nővérek. Mise után közös reggeli, eszmecsere és vidám beszélgetés.

XII. 31. A hálaadás és bocsánatkérés napja. 2-3 óráig szentségimádás, a kápolnánkban kitett oltáriszentséggel.

Igen kedves hangulatban töltöttük el az estét. Majd néhányan elmentek 11 órára a Bazilikába engesztelő szentségimádásra, és újévi szent misére 12 órakor.

Istenem mindenért hálát adva, bízva Gondviselésedben lépünk be az új esztendőbe!

2003

JANUÁR

I. 1. Szűz Mária Istenanyaságának a főünnep. Felajánlás. Délben közös jó kívánságok, „Boldog új évet”, „ La mulți ani”. 13 órakor a tévéből fogadtuk a Szentatya Urbi et Orbi áldását.

I. 6. Házszenelés, Kiss Albert plébános úr végezte. Délben megérkezett Budapestről páter Viktor, aki most egy hétig itt marad, tanítást ad a szemináriumi nővéreknek.

FEBRUÁR

II. 2. Gyertyaszentelő Boldogasszony. Az Istennek szentelt személyek világnapja. Az ünnepi programot a görögkatolikusok szervezték meg. Nővéreink lelkileg meggazdagodva jöttek haza. Itthon csendes napot tartottunk, összekötve szentségimádással, amit Blanka kis nővér imáival felemelővé tett.

II. 9. Ebben az évben a kis farsangi összejövetel a ferences nővéreknél volt, ahova az Orsolya-nővérek is eljöttek. Valamennyien igen jól érezték magukat.

II. 10. A régi házban, a Könczeyben, egy nővér lakik (Beátrix nővér), aki elesett, eltörte a karját és összetörte az arcát. A kórházi kezelés után áthoztuk ide a központi házba, és adtunk neki is egy szobát.

II. 16. A vizitátor nővér újjaválasztásával, új tanácstagokat is kellett választani. Megkaptuk az ő kinevezésüket is, amit a vizitátor nővér a kápolnában felolvasott: Boros Vincencia, Részeg Margit, Hirbu Magdolna és Polmann Lucianna nővérek alkotják az új tanácsot. Majd néhány szóval ismertette feladatukat. Ők megígérték, hogy Isten kegyelmével mindenben segítségére lesznek a vizitátor nővéreknek.

II. 27. A Könczey-házba szerződéssel felvettünk egy idősebb asszonyt, hogy a házra vigyázzon, és a kertben is segítsen. Mi teljes ellátást biztosítunk neki, de egyébként is egy szegény asszonyról van szó.

MÁRCIUS

III. 4. Párizsból megérkezett kedves Rufina nővér, aki 9-éig ittmarad, hogy a fiatal tanácsstagokat oktassa feladatuk végzésére. Közben megjött Viktor atya is és így meg lehetett tartani az asszisztens nővér választását is. Tanácsgyűlést is tartottunk Rufina nővér vezetésével. Viktor atya a reggeli szentmisén vincés szellemű homíliájával örömet okozott nekünk. Ő március 8-án visszautazott Budapestre.

III. 9. Elérkezett a búcsúzás napja. Tudniillik Rufina nővér általános tanácsstagunktól végleg el kellett búcsúznunk, mert most, 2003-ban lejár a 12 éves szolgálata. Mi nagyon szerettük őt. Ő mindent megtett értünk, vagyis kis tartományunkért. Hisz az ő közreműködésével áll itt ez az új központi házunk. Isten fizesse meg neki minden áldozatát, amit értünk hozott. Áldja meg jó lelkét, szívét sok kegyelemmel.

III. 10. Lucianna nővérnek megoperálták a jobb szemét. Komplikált eset volt.

III. 13-14. Laikus vincések találkozója Câmpulungon. Kedves Germaine és Magdolna nővérek vettek ezen részt. Szeretjük tartani velük a kapcsolatot.

III. 15. Szent Lujza anyánk ünnepe. Délután megkezdte az első csoport (16 nővér) az évi lelkigyakorlatot. A konferenciákat Viktor atya tartotta. Bukarestből is itt volt egy fiatal, Katalin nővér.

III. 23-24. Csendesnapok, előkészület a fogadalomújításra. Délelőtt a vizitátor nővér mondott beszédet, utána 11-12 óra között szentségimádás. Délután Viktor atya tartott konferenciát.

III. 25. Gyümölcsoltó Boldogasszony ünnepe. Istennek hála mindenki megújította fogadalmát.

III. 26. Tanácsgyűlés. Viktor atya felolvasta az új asszisztens nővér kinevezését. Kedves Vincencia nővérre esett a sors. A tanács tudomásul vette, hogy kedves Bellarina nővérnek, mint szolgáló nővérnek lejárt a második három éve, a harmadik három évhez szükséges az általános főnöknő és tanácsának a jóváhagyása. Tehát eldöntöttük, hogy új szolgáló nővért választunk.

III. 30. Budapesten a katolikus pedagógusok egy találkozót rendeztek. Innen több pedagógussal együtt, tőlünk Szerafina nővér vett részt ezen. Nagyszerű élményekkel tért haza, amit értékes előadásával a közösséggel is megosztott.

III. 31. Baciú Rafaella és Popa Antónia nővéreink Kolozsvárra utaztak hatnapos ikon-festészetre. Itthon örömmel mutatták a szép ikonokat Jézusról, amelyeket festettek.

ÁPRILIS

IV. 5. Kolozsvárra utazott Szerafina nővér és Blanka szeminárium nővér, továbbképző kurzusra. Témája a különböző szerzetesrendek karizmája és az apostoli élet társaságainak élete, működése. Nagyszerű beszámolót tartottak itthon.

IV. 6. Újra a Könczey-ház odaadása került napirendre. Most Rencsik Imre főtisztelendő úr tervezne, hogy egy új épületet építhessen, amihez Svájc adja az anyagi fedezetet. De mivel a mű későbbi finanszírozását, fenntartását senki sem vállalja, így mi nem egyeztünk bele és az ügy be lett fejezve.

IV. 13. Virágvasárnap, barkaszentelés, kis körmenet az első emeleti folyosón. Passió felolvasása. Fiatal nővéreink végezték különböző szerepléssel, de Jézus, Blanka nővér öccse, Rudi volt.

IV. 15. Ma a kápolnában hivatalosan beiktatta Boros Vincencia nővért, a kinevezés felolvasásával, asszisztens nővéri tisztségébe kedves Kinga vizitátor nővér. Utána megköszönte Bellarmina nővérnek a kilencéves hűséges szolgálatát.

IV. 20. Húsvét. Urunk feltámadása. Főünnep.

IV. 22. Kedves Kinga nővér február 22-én eltörte a csuklóját, a mai vizsgálaton azt mondta az orvos, meg kell operálni, nem forrt össze rendesen.

MÁJUS

V. 8. Általános nagygyűlés: május 9.–június 23. Ezen az általános gyűlésen a romániai tartományból részt vett Boros Vincencia asszisztens nővér, kedves Kinga nővér helyett, akit betegsége akadályozott. Price Germaine nővér, mint (delegátus) küldött. Hírbu Magdolna és Polmann Lucianna nővérek, mint fordítók. Budapestről, a magyar tartomány részéről pedig a vizitátor nővér a delegátusával és mint tolmács, Csulits Lujza nővér. Együtt repültek Párizsba.

Az általános nagygyűlés főtémája: A Konstitúció és Statútumok átdolgozása az inkulturáció fényében, a tartományoktól beküldött indítványok és javaslatok alapján. A gyűlés a vizitátor nővérek hatnapos lelki gyakorlatával kezdődött. A többi napokon, nagyon komoly munka folyt, igen sok volt a feldolgozásra szánt anyag. Amit még meg kell említeni, az a 15

nyelvre való fordítás volt, ez pedig néha problémát okozott, a szövegek összegegyeztetésénél.

A sajtóbizottság minden héten egy rövid beszámolóval értesített minden tartományt a gyűlés meneteléről. Imát kérve, hogy a Szentlélek mindig jelen legyen kegyelmeivel, amire a gyűlés tagjainak nagy szüksége volt.

V. 27. Elköltözött az égi honba Mateas Bernadett nővérünk. Temetésére, május 30-án rokonai is eljöttek. Délután 5 órakor tartottuk érte a gyászmisét. Nyugodjék békében!

JÚNIUS

VI. 9. Faxon értesítést kaptunk Párizsból: a gyűlés megválasztotta az új általános főnöknőt, Evelyne Franc nővért, aki francia nemzetségű.

VI. 16. Ezen a napon választotta meg a gyűlés az általános tanácstagokat, nyelvcsoporthoz szerint. Nekünk, akik a német nyelvcsoporthoz tartozunk, kedves Rufina nővér helyett a grazi tartományból származó Christa Bauer nővért választották. Mind a két általános előljárónknak faxon küldtük üdvözlőnkünket és biztosítottuk őket imáinkról.

VI. 23. Hazajöttek nővéreink Párizsból, ahol nehéz és fárasztó feladatukat befejezték. Most már egy bizottság fogja sorrendbe szedni a végzett nagy munkát, hogy el lehessen küldeni a Konstitúciót és Statútumot Rómába jóváhagyásra. Hála Istennek a kegyelmekért és minden egyes nővérnek az imájáért.

VI. 26. Felszólítást kapott a tartomány a törvénytől, mert az iskola a Szent Vince Intézet udvarán felrobbantott kápolna helyén egy sportpályát akar építeni, amihez a mi engedélyünk szükséges. Ezt az ügyet egy ügyvédre bíztuk.

VI. 29. Folyamatban van az Audi autó eladása. Ezt a tartományi gyűlés döntötte el. Többszöri tárgyalások után eladtuk, igaz részletfizetéssel, ami nem helyes. Ma 1000 dollárt adtak előlegnek. Sajnos csak 2004. március 29-én kaptuk meg a végösszeget, 1850 dollárt és 1080 eurót, amit befektettünk az új autó vásárlásába.

VI. 31. Nagyváradon rendeztek egy autókiallítást. Erre mi is négyen mentünk el. Találtunk itt egy nekünk megfelelő hét-helyes Opel-Zafira autót. A mintát ki is próbáltuk, elmentünk vele az öregotthonba, ahol még két nővér megnézhetette. A vizitátor nővér és tanácsának jóváhagyása után megkötöttük a szerződést, megígérték, hogy másfél hónap után megkapjuk az új autót. Ára 20 378 euró.

JÚLIUS

VII. 5. Szőke Sándor lazarista papszentelése és Szoboszlai László diakónus szentelése. Viktor atya tartományi igazgatónk segítséget kért tőlünk. Így hét fiatal nővérünket elküldtük már előre. Nővéreink kitettek magukért, szívvel-lélekkel segítettek. 110 személyre terítettek. Ezért Viktor atya, egy kis meglepetéssel, örömet okozott nekik. Átvitte őket Szlovákiába, itt két nővér családot látogattak meg. Sok élménnyel gazdagodva jöttek haza.

VII. 6. Eldöntöttük, hogy az első emeleti nagy teraszt befedjük, mert az állandó beázás tönkre teszi a konyhát.

VII. 6. Jézus szíve főünnepe. Kiss Albert plébánosunk ezüst miséjét tartja, egybekötve Jézus Szíve ünnepével. Utána ünnepi vacsora a plébánián, amelyen a plébániához tartozó szerzetesrendek is részt vettek. (Premontreiek, ferencesek, orsolyák és vincések.)

VII. 9. Szőke Sándor, Nagyvárad születésű lazarista atya eljött, hogy nálunk is megtartsa első szentmiséjét és újmisést áldását adja mindenkinek. Mise után volt az ünnepi reggeli a nővéreközösggel.

VII. 12. Kertész Szerafina nővér Rézbányára ment 60 gyermekkel, az ő és a Mária-légió által szervezett táborba.

VII. 31. Jótevőnk és régi ismerősünk Hans Burch mérnök Svájcból, 43 személlyel (táncosok és énekesek) jött, hogy fenn Magyarpatakon (Făgetu) a szlovákoknál, akikért sok áldozatot hozott és állandóan segíti őket, megünnepeljék Hans 60 éves születésnapját. A csoportot ma mi vendégteltük meg, utána nekünk is énekeltek és táncoltak. Közbe mi is felköszöntöttük a mérnök urat, akinek a felesége és két fia is itt volt. Boldogok voltak és jól esett nekik a mi hálaunk kifejezése is.

AUGUSZTUS

VIII. 8-9-10. Ifjúsági találkozót rendeztek a görögkatolikusoknál. Erre Budapestről is eljött két fiatal nővér. Közben mi is szerveztünk egy kirándulást a Medve-barlangba és onnan Kárásztelekre, mert az egyik nővér Budapestről oda való születésű.

VIII. 11-17. között tartotta a második csoport évi lelki gyakorlatát. Viktor atya költözködés miatt erre nem tudott eljönni. Így Anzelm premontrei prépost úr tartotta a konferenciákat.

VIII. 15. Faxon küldtük általános főnöknőnknek jó kívánságainkat, köszöntésünket névünnepe alkalmából. Itthon Anzelm

prelátus úr mondta az ünnepi szentmisét, papjelöltjei asszisztáltak. E napon ünnepelte Bulai Katalin Fabiana nővér 70 éves és Kedves Róza Beatrix nővér 60 éves hivatási jubileumát. Anzelm atya nagyon hálás Fabiana nővérnek, mert mint fiatal teológust sokat segítette. Közös ünnepi reggeli volt, vidám, boldog ünnepi hangulattal.

VIII. 24. Az új szolgáló nővér beiktatása. Ezt a kis ünnepi aktust a kápolnában tartottuk meg, Szentlélek ének, utána a vizitátor nővér felolvasta az ő és tanácsa által kinevezett új szolgáló nővér Patentjét, Bogdan Cristina Ágnes nővér részére. Megköszönte Bellarmina nővérnek hatévi szolgáló nővéri munkáját, majd bejelentette Hírbu Magdolna nővér elhelyezését a bukaresti helyi közösségbe, mert onnan betegsége miatt Vazquez Rosalia nővér visszatért Spanyolországra.

VIII. 27. Germaine nővér feljött Bukarestből, hogy itt kedves Vincencia nővérrel együtt röviden beszámoljanak az általános nagygyűlésről. Így az egész közösség kapott egy lelkileg meggazdagító ízelítőt Párizsból.

VIII. 30. Az egyházmegye papjainak lelki gyakorlatot tartott a győri püspök, dr. Pápay Lajos. Ma nálunk misézett a vikárius úrral és külön áldást is adott.

SZEPTEMBER

IX. 7. Recollectiós nap (havi csendes nap). A recollectiós elmélkedést a szemináriumi nővér tartotta a Mária-tiszteletről és Szent Vince Mária iránti szeretetéről.

IX. 8. Itt volt Viktor atya édesanyjával. Öröm volt a házban. Tanácsgyűlést is tartottunk, a folyó ügyeket megbeszéltük. Innen másnap Kassára mentek.

IX. 12. Meg van már az új autó. Tehát az új Opel-Zafira autóval és a kék Ford kocsival a radnai Szűzanyához záránkoltunk először, hogy a sok kegyelemért hálát adjunk és továbbra is a Szűzanya oltalmába ajánljuk kis tartományunkat.

IX. 16. A radnai ferencesek átadták a templomot a temesvári püspökségnek. Így újra Radnára kellett mennünk, hogy az új plébánossal tárgyaljunk, az ottani házunk esetleges bérbevévéséről. Ez meg is történt, Reinholz András kanonok úrral tárgyalunk.

IX. 27. Szent Vince ünnepe. Előtte való este 150 csomagot osztottunk ki a hajléktalanok otthonában lakó szegényeknek.

OKTÓBER

X. 10. Egy keresztes nővér, Gabriella nővérnek lakást adtunk, tőlünk fog járni az egészségügyi iskolába, mert a szlovák diplomáját nem ismerik el (2 év).

X. 18–20. Rafaella nővér most kezdi a gépkocsivezetői iskolát. Közben Antónia nővér a könyvelői kurzusra iratkozott be.

X. 28. A magyar tartomány vizitátor nővére meghívta fiatal nővéreinket, egy vincés programmal összekötött ünneplésre, november 29-ére, amit örömmel elfogadtunk.

NOVEMBER

XI. 1–2. Minden a rendes szokás szerint történt: temetőlátogatás, gyertyagyújtás, szentmise.

XI. 5. Bogdan Cristina Ágnes nővért, Busuioc Angela Cecília nővért és Lucaciu Juliana Klára nővért jelölte ki a tanács, hogy Rómában Rendu Rozalia nővér boldoggá avatásán részt vegyenek. Az útiköltséget kedves Germaine nővér rendezi, a szállást a jó salzburgi nővérek intézik el. Nagy és mély lelki élményekkel tértek haza. Mind a hárman most voltak először Rómában. Istennek hála mindenért.

XI. Az első emeleti teraszon folynak a munkálatok. A mester a hónap végére ígéri a befejezést. Sajnos nagyon sokba került, 237 millió lej.

XI. 10. Rendbe kellett hozni a régi házban a volt oratóriumot. Egy fűtőtest megrepedt és minden tönkrement. Most rendbetéve, átadtuk élelmiszerraktárnak a szegénykonyha részére.

XI. 27–28–29. A három társulati ünnep, amelyekre mindig külön összeszedettséggel készülünk.

XI. 29. Társulatunk 370 éves jubileuma. Erre az ünnepre három nővért küldtünk Budapestre Szerafina, Cecília és Blanka nővéreket. Vonattal mentek és jöttek vissza is. Nagy örömmel tértek haza. Szép ünnepi programon vettek részt. Nagyon jól sikerült minden. Itthon boldogan mondták el élményeiket.

DECEMBER

XII. 2. Bulai Katalin Fabiana nővér 90 éves korában, 70 éves hivatás után visszaadta lelkét Teremtőjének. Nagyon készséges jó nővér volt. Még 89–90 évesen is tett-vett a konyhában és átadta másoknak tudását. Súlyosabb betegsége csak három hétig tartott.

XII. 3. Temetésére rokonai is eljöttek, ezért román nyelven lett megtartva, minden, az esti gyászmise is, amit Márton Mihály főtisztelendő atya mondott, aki ugyanabból a faluból származik.

XII. 8. Szeplőtelen Fogantatás ünnepe. Az ünnepi szentmisét Fodor vikárius úr tartotta. Felajánlás.

XII. 12. A társulat általános főnöknője, Evelyné Franc Szeretet Leánya faxon jelezte érkezését. December 16-án érkezik Bukarestbe, onnan 17-én jön Nagyváradra és 19-én már vissza is repül. Jelezte, hogy kedves Christa nővér betegsége miatt nem tud vele jönni.

XII. 15. Viktor atya is jelezte érkezését. Jelenleg mi most Fabiana nővér szobáját készítjük el, az ő részére. Reméljük meg lesz elégedve vele.

XII. 17. Este 7 óra után megérkezett a repülő generális anyánkkal, Magdolna nővér kíséretében. Páter Viktor, Vincencia asszisztens nővér, Lucianna és Cecília nővérek várták a repülőtéren. Itthon, a hallban égő gyertyával a kezükben várta a közösség minden tagja. Az ajtóban volt a kenyér és só megkínálása (a béke és szeretet jele), amelyet Rafaella nővér román nemzeti öltözetben a kezében tartott. Szerafina nővér francia nyelven köszöntötte. Utána Vincencia nővér a Magnificat éneklése alatt felkísérte anyánkat a kápolnába. Lejőve onnan tapsvihar, köszöntés után kedves Kinga nővér is üdvözölte magyar nyelven, amit Vincencia nővér franciára fordított. Örömteli vidám hangulattal bevonultunk az ebédlőbe a közös ünnepi vacsorához.

XII. 18. Több nővérrel tudott beszélni, majd megtekintette az új házat, és ebédosztáskor a szegénykonyhát. Utána, az idő rövidsége miatt, csak a Bazilikába kísértük még el. Itthon külön beszélt még kedves Bellarmina nővérrel, a gazdasági ügyintézővel. Délután 5 órakor (rekreáció) közös üdülési óra, vidám hangulat. Rövid szegényszolgálati beszámolók.

XII. 18-án este tanácsgyűlés, amelyen általános főnöknőnk (generális anyánk) néhány kérdést tett fel a tartomány egyes ügyeire vonatkozólag. Anyánk felhívta figyelmünket egy idegen nyelvnek a tanulására, a jövő szempontjából, és a lehetőségek szerint még egy helyi közösség létrehozására.

XII. 19. A búcsú pillanatai következtek. Kértük zárjon minket szívébe, hűségünk biztosításával és imáink ígéretével Isten áldását kértük anyai feladatának teljesítéséhez. 8 óra 40-kor indult a repülő vissza Bukarestbe és onnan Párizsba.

XII. 24. Emelkedett lelki hangulatban tartottuk meg karácsony előestéjét. Rövid pásztorjáték után karácsonyi énekek

énekzése közben megtörtént az ajándékosztás. Hála, mert 10 óraker mindenki részt vett itthon az éjszakai szentmisén.

XII. 25. Karácsony, Jézus születése, a szeretet ünnepe. Délután kis ünnepséget rendezett Antónia és Blanka kis nővér a szegénykonyha felnőttei és gyermekei részére, kis agapé és ajándékosztással.

XII. 27. Természetesen ebben az évben sem marad el a „borszentelés” és a rendek közös találkozója a premontreieknél, ami alkalmat ad lelki értékek kicserélésére és vidám beszélgetésre.

XII 28. Mintha csak egymással megbeszélték volna, a Szeretetotthon két lakója, Szász Lívia és Bojer Ilona, egymás után elesetek és vállcsonttörést szenvedtek. Mind a kettőt áthoztuk a központi ház betegszobájába, ahol nekik jobb ápolást tudunk biztosítani.

XII. 27–28–29-én kedves Szerafina, Rafaella és Antónia nővérek Bukarestben voltak, Germaine nővérnél továbbképzésen.

XII. 31. Az év utolsó napja. Délután 2–3 óra között megtartottuk szentségimádás keretében a bocsánatkérést és a hálaadást. Este 6 óraker pedig a plébánián és éjjel 11–12-ig a Bazilikában vett részt a szentségimádáson, majd éjfélről a szentmisén, aki el tudott menni.

Az isteni Gondviselésbe vetett bizalommal átléptünk az új évbe.

2004

JANUÁR

I. 1. Főünnep. Szentmise után elvégeztük a felajánlást.

Egymásnak és az előljáróknak, „Kegyelmeiben gazdag boldog újévet kívántunk.”

I. 6. Vízkereszt. Főünnep. Házszenelés és családi ünnep is. Peczkó Kinga vizitátor nővérnak a 60 éves hivatali jubileuma. Igazi családias légkörben ünnepeltük meg.

I. 25. Szent Pál megtérése. A Missziós Kongregáció alapítása. Ezen a napon tette le fogadalmát Barta Szabolcs teológus nagyváradi születésű lazarista kispap.

I. 27. Kedves Vincencia nővér újra kilencnapos továbbképzésre ment Kolozsvárra, Katalin nővérral Bukarestből.

FEBRUÁR

II. 2. Gyertyaszentelő Boldogasszony ünnepe. Az Istennek szentelt személyek világnapja. Mint minden évben, most is több rendhez tartozó szerzetes vett részt a görögkatolikusok templomában tartott ünnepi szentmisén és az utána következő kis ünnepségen.

II. 3. Szolgáló nővérünk, kedves Ágnes nővér, ötnapos továbbképzésre ment Bukarestbe Germaine nővérhez.

II. 19. Családi, vidám hangulatban megünnepeltük a Zsuzsanna napot, Kinga nővér névünnepét.

II. 20. Csata Rozália Lilioza nővér 90 éves korában és 70 hivatási évvel, ma reggel szent áldozás után 9 órakor átlépett az örökkévalóságba. Nagy szeretettel részt vett minden munkában. Szerény, de nagyon vidám lelkületű nővér volt. Adj Uram örök nyugalmat neki!

II. 23. Temetésére sokan jöttek szülőfalujából, ahol édesanyja haláláig mint nyugdíjas lakott és sok jót tett a faluban.

MÁRCIUS

III. 1-7. között évi lelki gyakorlatot tartott 18 nővér. A konferenciákat páter Viktor tartotta. Akik ezen nem tudtak részt venni, majd a CRSM-nél a tervbe vett lelkigyakorlatokra mennek el.

III. 11-12-13. Nagyböjti lelkinapok a plébániatemplomban, a Barátoknál, amelyen mi is mindig részt veszünk.

III. 24. Előkészítő csendes nap fogadalomújtásra.

III. 25. Gyümölcsoltó Boldogasszony ünnepe. A Szeretet Leányai fogadalomújtásának a napja. Újra boldogan kimondtuk igen szavunkat.

ÁPRILIS

IV. 2. Ma megérkezett általános tanácstagunk, kedves Christa Bauer nővér. Nagy örömmel fogadtuk, néhányan már ismertük, de ma lett a lelki családnak bemutatva, mint „előljárónk”, aki hat éven át segítségére lesz tartományunknak. Nálunk marad április 6-ig, hogy mindenkit megismerjen, valamint a tartomány ügyeit is. Ő németül beszél így, Lucianna nővér a fordító. Külön találkozott a fiatal és idős nővérekkel is. Sajnáltuk, hogy Viktor atya nem tudott átjönni erre az alkalomra.

IV. 6-án Christa nővér visszarepült Párizsba, értesített minket, hogy többórás késéssel érkezett meg.

IV. 8-9-10. A három szent nap. Lelkinapok, amelyeken húsvét ünnepére készülünk.

IV. 11. Húsvét. Urunk Feltámadása. Főünnep, amit nagyon ünnepélyessé tettek nővéreink a szép magyar és román énekekkel.

IV. 14–15–16. Ezekre a napokra eljött a bukaresti helyi közösség is. A találkozó témáját a 2003 általános gyűlésen kiadott Irányelvek 2003–2009-ig képezte. Tanulmányozásuk alapján kellett nekünk most elkészíteni a Tartományi tervet. Kedves Germaine nővér tartotta ezen a három napon az erre vonatkozó előadásokat. Hála Istennek mindenki bekapcsolódott ebbe a szép, de igaz, kissé nehéz munkába.

IV. 17. A szegénykonyhára felvettünk egy új szakácsnőt, mert Popa Antónia nővér kórházban fog dolgozni, igaz jelenleg csak mint önkéntes.

IV. 25. Egy kedves összejövételre került sor, az Orsolya-nővéreknél, kölcsönös eszmecsere, amelyen tőlünk négy nővér és a ferencesektől szintén négyen vettek részt.

MÁJUS

V. 1–2–3. Münchenből itt volt két irgalmas nővér és öt világi személy. Segítséget hoztak nekünk. (Élelmet és ruhaneműt a szegények részére.) A város megtekintésével szereztünk mi is örömet nekik. Megnéztük a mi volt tulajdonunkon, a Rimanóczy-szőlő helyén épült ortodox templomot és zárdát. Igen kedvesen fogadtak minket. Egy nővér kalauzolta a vendégeket, s románul magyarázott nekik, amit Lucianna nővér németre fordított. 3-án búcsúzásakor kifejezték örömüket, mondván, igen jól érezték magukat nálunk. Mi is megköszöntük fáradságukat és adományukat.

V. 17. Megérkezett páter Viktor tartományi igazgató, egy komoly ügyben tartományi tanácsgyűlésre. Popa Antónia nővér, nincs tisztában hivatásával. Itt az idő, hogy letegye fogadalmát. Sajnos nem tud dönteni, már kétszer elnapolta ennek az időpontját. A Konstitúció szerint, ha 7. hivatási évében a nővér nem teszi le a fogadalmat, el kell bocsátani. A tartományi tanács még két lehetőséget adott a nővérnek, hivatása tisztázására. Újabb tanácsgyűlés következett, amelyre Antónia nővért is behívták, ezen ő kifejezte távozási óhaját.

V. 26. Popa Mihaela Antónia nővér ezen a napon eltávozott a társulatból. Ezt a tartomány tanácsnapon bejelentette Párizsnak.

Mindenkinek az volt a benyomása, hogy boldogan búcsút mondott az Istennek szentelt életnek. Adja Isten, hogy találja

meg lelke a nyugalomát. A tartomány mint jó anya, anyagilag segítette.

JÚNIUS

VI. 15. Pál Erzsébet Edith nővér életének 85. és hivatásának 68. évében visszaadta lelkét Teremtőjének. Súlyos reuma és szívbetegségben szenvedett. Imádkozó lélek volt. Sokat és lelkiismeretesen dolgozott egész életében. Temetésére két rokona is eljött Aradról. Isten adjon neki örök nyugalommal.

VI. 16. A gazdasági ügyintéző iroda egy új komputert kapott. Ez nagyon szükséges volt a mai könyveléshez. A régi gyakorlásra teljesen a fiataloknak lett átadva.

VI. 18–19–20. Piliscsabára (Magyarországra) ment öt nővérünk, Szoboszlai László lazarista teológus papszentelésére és Barta Szabolcs lazarista teológusnak „diakónus” szentelésére. Kegyelem és öröm a Lazarista Tartományban.

VI. 26. Nagykarolyból értesítést kaptunk: Princzinger Berta Karitás nővérünk meghalt. Vasárnap, 27-én lesz a temetése. Hat nővér ment el, hogy megadják neki a végtiszteletet a tartomány nevében. Június 29-én lett volna 70 éve a hivatásban. Mindig tartotta a kapcsolatot a lelki családdal, amíg tudott, évente Nagyváradra jött évi lelki gyakorlatra, A jó Isten adjon neki örök nyugalommal.

VI. 30. Boros Vincencia és Busuioc Cecília nővér Párizsba repültek kéthónapos francia nyelv kurzusra.

JÚLIUS

VII. 3. Péter Viktor mint delegátus Rómába repült, a vizitátor úrral a Missziós Kongregáció általános nagygyűlésére.

VII. 5–12. és 12–19. között, két csoportban kis tábor nyitottunk, fiatal lányok részére. A szervező, kedves Szerafina nővér volt. Egy-egy csoportban tíz személy volt, rendes napi programmal. Délelőtt rövid előadások, utána megbeszélések. Délután bibliaóra, video és városnézés. Minden nap más, más templomba mentek szentmisére. Egyik nap gyalogos kirándulás volt a város közelében lévő erdőbe. Igen jól érezték magukat a lányok, egy szóval nagyon jól sikerült minden. Hála az Úrnak!

VII. 15. Látogatás Marosludason Gere Brigitta Róza nővérnél. Kedves Ágnes és Lucianna nővérek kaptak erre megbízatást. Róza nővér 97 éves és hála Istennek jól van. Pap bátyja és ferenccs nővér testvére már az égben vannak, így ő egyedül maradt, kérte, hogy hagyjuk őt ott Ludason. A helyi plébános, aki még

ismerte pap bátyját gondját viseli. Ő pedig még a mai napig is süti az ostyát a templom részére. Nagyon, nagyon jól esett neki hogy felkerestük. Igaz többször felkerestük telefonon is.

VII. 19. A Könczey-ház utca felőli részét tízéves szerződéssel bérbé adtuk. Havi bére: 250 euró.

VII. 31. Részeg Margit nővér haza ment szabadságra, Csíkba. Közben meglátogatja Bardócz Adél nővérünket a ferences nővérek öregotthonában, Kézdiszentléleken.

AUGUSZTUS

VIII. 4. Bogdan Ágnes, a központi ház szolgáló nővére Budapestre ment, hogy ott részt vegyen a nyolcnapos évi lelki gyakorlaton.

VIII. 15. Szűz Mária mennybevitelének az ünnepe. Lélekben Párizsban voltunk. Faxon köszöntöttük fel általános főnöknőnket, Evelyne Franc anyánkat. Ugyanezen a napon este kedves Szerafina és Blanka nővér Kolozsvárra ment nyolcnapos lelkigyakorlatra, Szerafina nővér ott maradt az ötnapos kurzuson is.

VIII. 17. Borsi Lóránt újmisé, nálunk misézett és újmisé áldást osztott.

VIII. 18. Budapestről megkaptuk a meghívót az új vizitátor nővér beiktatására, augusztus 30-ára, amit azonban áttettek szeptember 2-ára, kedves Rufina nővér édesanyjának a halála miatt.

VIII. 20. Sajnos a tíz éve lefektetett melegvízcsőből három helyen folyik a víz a földben, amit a felszínre törő víz elárult. Tehát újra egy nagy kiadás, mert ki kell cserélni az egészet a Nicolae Jiga utca 62. szám alatti háznál, az udvaron keresztül az új házig. A munkálatokat már megkezdtek.

VIII. 24. Már nemcsak államilag, hanem városilag is visszakaptuk az Immaculata Intézetet. Az iskolával egy ötéves szerződést kötöttünk, és az államtól meghatározott havi bért fizetnek nekünk.

VIII. 26. Megérkezett kedves Christa nővér általános tanácsagunk Budapestről autóval, Lujza nővér kíséretében, Bartalis Antal ottani gondnok hozta őket. Ők másnap visszamentek. Christa nővér kis beszámolóival betekintést engedett nekünk is a társulat életébe. Közben foglalkoztunk a Konstitúcióval is, főleg az egyszerűséget kötötte a lelkünkre. Továbbá felvilágosítást adott az új vizitátor nővér választásához, mivel kedves Kinga nővérnek október 29-én lejár a két éves mandátuma.

VIII. 30–31. – IX. 1. Papi lelkigyakorlat volt itt Nagyváradon. Mivel a Caritasnál a konyha átalakítása folyt, a püspök úr, Tempfli József és a vikárius úr, Fodor József kérték, hogy ezen a három napon mi adjunk nekik ebédet, 44–48 papról volt szó. Mi felhasználtuk ezt az alkalmat, és az ebédhez kiosztottunk nekik ismertetések Szent Vincéről, társulatunkról és a csodáséremről. Hála Istennek minden jól sikerült, a főtisztelendő urak is jól érezték magukat.

VIII. 31. Kedves Christa nővér, Lucianna és Ágnes nővérek kíséretében Budapestre ment az új vizitátor nővér, Leitenbauer Rufina nővér beiktatására, most a mi autónkkal, Kajó Mihály sofőrrel.

SZEPTEMBER

IX. 1. Boros Vincencia és Busuioc Cecília nővéreink éjjel érkeztek meg Párizsból Budapestre repülővel. Misi a mi autónkkal ment értük. Ők is ott maradtak a beiktatáson.

IX. 2. Leitenbauer Rufina vizitátor nővéri beiktatásának ünnepélyes napja. Jelen voltak: Evelyne Franc, általános főnöknő, általános tanácsstagunk, Christa nővér, Graz vizitátor nővére, Salzburgból és Kölnből az előljárók és mi Romániából. Másnap, szeptember 3-án hazajöttek a mi nővéreink, akik mindenről beszámoltak a közösségnek.

IX. 8. Kisboldog asszony ünnepe. Módi Apolka Blanka nővér missziós küldetésének a napja. (2004. IX. 8.) Délután lett megtartva ünnepélyesen, de egyszerűen. Itt voltak szülei és öccse. Egy szépen sikerült programmal történt, a vizitátor nővér beszédével, énekekkel, versekkel és Viktor atya áldásával. Új névnek ő a Blanka nevet tartotta meg. Tovább kell iskolába járnia, hogy a tanítónői diplomát megszerezze.

IX. 27. Szent Vince ünnepe. A kis kápolna, együtt az oltár melletti Szent Vince szobrával ünnepi virágdíszbe volt öltöztetve. Fodor vikárius úr mondta az ünnepi szentmisét. A kórus is kitett magáért a szép énekekkel.

IX. 28. Biró Rozália alpolgármester asszony és dr. Földes Béla, tiszteletbeli látogatást tettek nálunk, s egyben meghívtak minket október 1-jére „az idős emberek találkozójára”. Kérték, hogy feltétlenül jelenjünk meg ezen, mint egyházi nyugdíjasok, akik egy életen át az egyház révén szolgálták népünket. Elfogadtuk a meghívást és el is mentünk.

OKTÓBER

X. 1. Kedves Germaine nővér értesített minket, hogy Párizsból jön egy lazarista atya, vincés továbbképzést tartani nekünk, november első felében.

X. 20. Ki lettek adva a kérdőívek az új vizitátor nővér jelölésére. A hagyományos módszert választottuk. A kitöltött íveket Párizsba kell küldeni az általános főnöknőnek.

NOVEMBER

XI. 1–2–3. Megérkezett páter O' Donnel lazarista atya, hogy továbbképzést tartson nekünk. Ezen a bukaresti helyi közösség is részt vett. Naponta két konferenciát tartott az atya. Szent Vince fiatal papi életéről és az utána való magába szállásáról. A másik téma a Konstitúcióról szólt, különösen a bevezető részről, amit a társulat előjárói írtak. Lelkileg meggazdagodva, megköszöntük neki fáradságát és áldozathozatalát.

XI. 4. Erre a napra városnézés volt tervezve, autóval. Az atya nagyon örült ennek. Itthon is megtekintette az új és régi házakat.

XI. 5. A búcsúzás napja. A mi autónkkal vittük őket Kolozsvárra és onnan vonattal mentek Bukarestbe. Ezen nap estéjén hazautaztak a bukaresti nővérek is.

XI. 11. Szent Márton napja, az öregotthon ünnepe. Tartományi házunk, szeretetét akarta az otthon lakóinak kimutatni és örömet szerezni nekik. Itthon megfőztük az ünnepi ebédet 50–60 személy részére és autónkkal kiszállítottuk. Az ebédosztást az ott dolgozó Margit és Rafaella nővérek a központi ház szolgáló nővérével, Ágnes nővérral, végezték. Mindezt Isten nagyobb dicsőségére, s az idősök és szegények örömére.

XI. 13. Mivel ez az év az oltáriszentség tiszteletére van szentelve, mi is bekapcsolódtunk a szombati napon végzett egyórás szentségkitétellel, engesztelő szentségimádással.

XI. 19. Szent Erzsébet napjára 90 élelmiszercsomagot osztottunk ki, amivel kicsinyben hozzá akartunk járulni a felszólításhoz „harc az éhínség ellen”. Hála, mert Isten segítségével ez igen jól sikerült.

XI. 19. Székelyudvarhelyen a mallersdorfi ferences nővérek 140 éves jubileumukat ünnepelték. Erre minket is meghívtak. Kedves Margit és Szerafina nővérek képviselték ezen a tartományt.

XI. 24–25–26. Szentségimádással készültünk november 27-re. 24-én kedves Vincencia nővér, 25-én Margit nővér és 26-án

Bellármína nővér vezették az imádási órát (ima, elmélkedés, ének).

XI. 27–28. Családi ünnepek. Ünnepléses szentmisék, s boldog lelki hangulat töltötte be a házat.

XI. 29. Társulatunk alapításának az ünnepe. Reggel az elmélkedés alatt ünnepléses keretek között három nővér égő gyertyával a kezükben kísérték kedves Vincencia nővért, aki az új Konstitúciót vitte, hogy az oltár előtt elkészített kis asztalra helyezze. Közbe énekeltük „Ó, szeretet vértanúja” – Szent Vince-éneket.

Ez a mai nap az Új Konstitúció életbelépésének a hivatalos napja. 2004. november 29.

DECEMBER

XII. 6. A szegénykonyhán és még egy intézményben 20–25 gyermek Mikulás-csomagot kapott tőlünk.

XII. 9. Általános tanácstagunk, Bauer Christa nővér megérkezett, a nappali szobában várt reá a közösség. Fő célja most az új tartományi főnöknő, Boros Katalin Vincencia nővér beiktatása, december 14-én.

XII. 13. Megérkezett Viktor atya tartományi igazgató.

XII. 14. A beiktatás napja. Dél előtt 9 órakor szentmise, szerepny program keretein belül történt a beiktatás. Szentlélek ének után váltakozva szebbnél szebb versek és énekek következtek. Elsőnek kedves Christa nővér megköszönte Kinga nővérnek szolgálatát, majd Kinga nővér mondta el leköszönő beszédjét. Ének „Minden kincsem”... utána Christa nővér felolvasta Boros Katalin Vincencia nővér kinevezését, amivel mint új tartományi főnöknő be lett iktatva.

Most az új tartományi főnöknő szólta a közösséghez. Befejezésül elénekeltük az Ave Máriát, furulya és gitár kíséretével. A hallban történt az üdvözlés és testvéri ölelés. 12 órakor ünnepe ebéd. Mindenki boldog volt.

XII. 15. Tartományi tanácsgyűlés. Ezt ma a kedves nővér, Christa vezette.

XII. 16. Dél előtt tiszteletlátogatás a püspök úrnál, az új tartományi főnöknő bemutatása. Délután Szentjóbba, ahol a gyermekotthont megtekintettük.

XII. 17. Városnézés. Este gondolatkicserélési gyakorlat. Christa nővér egy új metódust használt, hogy könnyebbé tegye ezt a fontos, egymás épülésére szolgáló gyakorlatot.

XII. 18. Kedves Christa nővér kiosztotta néhány nővérnek a francia nyelvű új Konstitúciót. Délután részt vett a szegénykonyhán rendezett karácsonyi ünnepségen.

XII. 19. Ezen a napon még néhány nővérrel beszélgetett, de kilátásba helyezte, hogy rövidesen viszontlátjuk, aminek már előre örültünk.

XII. 20. Kifejeztük hálánkat és elbúcsúztunk. Kedves Christa nővér ma visszarepült Párizsba.

XII. 24. Karácsony este. A kápolnában kezdtük a vecsernye elmondásával. Utána Vincencia nővér intézte karácsonyi üdvözlő szavait a nővércsaládhoz, ezt követte a 10 perces elmélkedés. Folytatása a hallban történt, énekléssel, kis karácsonyi jelenettel és ajándékosztással.

XII. 25. Karácsony. Jézus születése. Főünnep.

XII. 27. Szent János ünnepe. Szerzetesek találkozója a premontréi templomban. Este 6 órakor volt a szentmise és a borszentelés. Utána meleghangulatú agapé, vidám beszélgetéssel.

XII. 31. Először fordult elő, hogy este 10 órakor itthon tartottuk meg az év végi hálaadást. A szentmisét főtisztelendő Anzelm atya, premontréi apát tartotta, rendtársai asszisztáltak. 11-től 12-ig szentségimádást is tartott. Utána agapé volt, egybekötve az újévi jókívánságokkal.

Hála a jó Istennek, aki a kis tartományt, most már fiatal nővérek kezébe helyezte. Kedves Vincencia nővér tartományi főnöknő és kedves Ágnes nővér, a központi ház szolgálónővéreinek kezébe. A háttért az idős nővérek imáikkal biztosítják.

„Imádjuk és szeressük mindig a Gondviselés útjait, a mi egyetlen biztonságunkat! Áldjuk Öt örökre.” (Szent Lujza)

2005

JANUÁR

I. 1. Ünnepi szentmise. Felajánlás. Isten áldását kérve Boldog új évet kívántunk egymásnak.

I. 25. Általános tanácstagunk, kedves Christa nővér látogatása. Igaz szeretettel fogadtuk, egy hetet töltött nálunk. Sok mindenben segített, amit az új Konstitúció életbe lépése óta másképpen kell elkészíteni. Pl. egy tartományi normát... tanácslapokat... a tartományi házak kiértékelését, amit az új általános

gazdasági ügyintéző nővér kért. Három délután oktatást tartott nekünk a lelkigyakorlatainkról. Ez vincés továbbképzés volt. Vasárnap a Katalin-telepen voltunk szentmisén. Mély benyomást gyakorolt reá az igazán egyszerű, de szép Csodásérmű kis templom, különösen a hívek buzgó közös imája és éneklése.

I. 29. Kedves Christa nővér visszarepült Bukarestbe és onnan Párizsba. Isten fizessen meg neki mindent.

FEBRUÁR

II. 2. Gyertyaszentelő Boldogasszony ünnepe, egybekapcsolva gyertyás körmenettel a házban. Hivatások napja, szent-ségimádás itthon.

II. 18. Megkaptuk a jóváhagyott tartományi normát Párizsból, egy új tartományi tanácstag jelöléséhez.

II. 21. Ma lettek elküldve az új tanácstag jelöléséhez a kérdőívek. Ebben minden nővérnek részt kell venni. Kedves Kinga nővért beutalták a kórházba.

MÁRCIUS

III. 3. Kedves Vincencia nővér, tartományi főnöknő Bukarestbe ment vizitációra négy napra.

III. 4. Kedves Kinga nővért megoperálták, csipőprotézist helyeztek a bal lábába. Hála Istennek jól sikerült.

III. 7. Vincencia nővér ma hazajött kissé gondterhelten az ott talált problémák miatt.

III. 12-től 19-ig 14 nővér végezte az évi lelkigyakorlatot. 16-án megérkezett Viktor atya tartományi igazgató és négy konferenciát tartott nekünk. Megtörtént a nővérek tanácstagjelölési leveleinek a kiszámolása, A munkát Viktor atya, a vizitátor nővér és Szerafina nővér, mint titkárnővér végezték. Március 17-én elküldték faxon és postán is a két szintézist Párizsba. Christa nővér megdicsérte a kis bizottság munkáját.

III. 27. Húsvét ünnepe. A három szent napon részt vettünk a szertartásokon a plébániatemplomban.

III. 30. Megérkezett a négy tanácstag részére a generális anyától a levél, hogy elfogadják-e kinevezésüket.

3. 31. Faxon ment el a négy nővér beleegyező igen szava.

ÁPRILIS

IV. 4. Gyümölcsoltó Boldogasszony ünnepe. Fogadalomújítás napja. A kegyelem és öröm napja. Istennek legyen hála mindenért.

IV. 8-9-10. Továbbképzési kurzus. Sister Marie Poole-t az Egyesült Államok Emitsburg tartományából hívta meg Germaine

nővér, a tartomány továbbképzéséért felelős nővére. Jelen voltak négyen Bukarestből, Jászvásárról egy, Martha nővér, s közben megérkezett Viktor atya tartományi igazgató és a központi ház nővérei. (10+4-5)

A feldolgozott téma vincés szellemű volt. Sr. Marie szemünk elé állította szent Alapítóinkat, mint emberek, személyiségek, fiatalságuk gyarlóságaival és küzdelmeivel együtt, amivel mély hatást gyakorolt ránk, mert ők személyességükkel szentek lettek. Különösen beleveste fiatal nővéreink lelkébe a tudatot, hogy Isten kegyelmeinek jó felhasználásával szentté válhatunk. Minden tőlünk, vagyis saját személyunktől függ. Soha, de soha nem szabad elveszíteni az Istenbe vetett bizalmat és reményt. Igaz, a mi tartományunk a társulat legkisebb tartománya (28 nővér és két közösség). De a tudat, hogy Szent Lujza anyánk négy nővérral indította el a társulatot; erőt, bátorságot és reményt ad nekünk is, elindulni a napi megtérés útján, imaéletünk elmélyítésével, s komoly törekvéssel az igazi közösségi életre, kölcsönös szeretetben, Krisztust szolgálva a szegényekben.

Szó volt a társulat helyzetéről a mai világban. 22 ezer nővér, 78 tartomány, és az utolsó tíz évben történt új letelepedésekről. Újra kiemelte az Istenbe vetett bizalmat s reményt, és a Konstitúció szellemében való életet és szolgálatot. Befejezésül ajánlotta, hogy buzgón használjuk fel Istennek reánk áradó kegyelmeit, kérjük drága jó Szűzanyánk közbenjárását, könyörögjön szent Fiánál értünk, és „küldjön munkásokat aratásába”.

IV.16. Újra öröm a családban. Általános tanácstagunk, kedves Christa nővér érkezett meg. Elhozta a két új tanácstag: Bogdan Ágnes és Kertész Szerafina nővér kinevezését (a-Patentet). Vasárnap, 17-én a szentmise után volt a beiktatásuk.

IV. 17. Délután 2 órakor tanácsgyűlés. Kedves Christa nővér ellátott minket jó tanácsokkal és felhívta figyelmünket kötelezettségeinkre. Másnap, 18-án visszarepült Budapestre és onnan tovább Párizsba.

IV. 18. Megérkezett Viktor atya, magával hozta hozzánk Földes Klára Edigna nővért, aki itt kezdte 1945-ben a szemináriumot, de Budapesten fejezte be. Nagyon örültünk a viszontlátásnak.

IV.20. Tanácsgyűlés (teljes létszámmal). A Statútum 55. pontja szerint megválasztotta a tanács a tartományi asszisztens nővért. Bogdan Cristina Ágnes nővért, aki öt szavazattal lett

megválasztva. Ő kapta meg a vizitátor nővértől a Patentet, amelyet Viktor atya a reggeli szentmise után felolvasott a közösségnek.

IV. 2. II. János Pál pápa elköltözött az örökkévalóságba, aki a nép, de különösen a fiatalság szívébe bevészte a nevét: Adj Uram örök nyugodalmat neki!

IV. 16. Az új pápa megválasztása. Két napi konklávé után, 2/3-os többséggel, megválasztották Josef Ratzinger bíborost pápának, aki a XVI. Benedek nevet vette fel.

IV. 24. Ünnepeles szertartással megtörtént Rómában a hivatalos beiktatás, amellyel átvette XVI. Benedek pápa az Egyház vezetését.

Itthon az egyházmegye Szent László király ünnepét tartotta. A Te Deum és Hol Szent Péter éneklésével bekapcsolódott az egyházmegye is a Rómában tartott ünnepségbe.

IV. 28. Kedves Vincencia vizitátor nővér hivatalból két hétre Párizsba repült.

Április hónapban négy fiatal nővér (kettő Nagyváradról, kettő Bukarestből) részt vett egy hivatáspasztorációs kurzuson az FCRSM-nél.

MÁJUS

V. 22. Kedves Vincencia nővér hazajött Párizsból, és röviden beszámolt élményeiről, többek közt azt mondta, neki egy kis lelki magánnyal is felért.

Tanácsgyűlés. Megkeresett bennünket egy három személyből álló egyesület Thysia néven, sérült gyermekekkel foglalkoznak, s lakást keresnek. Talán szóba jöhetne közép-ső házuk, a 64/a. szám. Az ügy folyamatban van.

JÚNIUS

VI. 4. A tartományi főnöknő, nagyontisztelendő Vincencia nővér, meglátogatta Adél nővért Kézdiszentléleken (Sânzieni), aki a ferences nővérek öregotthonában van. Hála Istennek jól van, testileg és lelkileg egyaránt.

VI. 12. Szent Antal-búcsú Újpalotán, amelyen hat nővér vett részt.

VI. 13. A tartományi főnöknő, kedves Vincencia nővér meglátogatta Marosludason Gere Brigitta Róza nővért, aki az idén betölti a 80. hivatási évét. Hála, elég jó állapotban találta, a jó plébános úr vigyáz rá, mint a testvérére.

JÚLIUS

VII. 2. Kedves Cecília és Blanka nővérek kéthetes vallásos táborban vesznek részt. Kedves Szerafina nővér pedig a Mária-légióval gyermekekkel van táborban.

VII. 9. Papszentelés a Katalin-telepi templomban. Barta Szabolcs lazaristát, főtisztelendő Tempfli József püspök atya szentelte pappá. Örömnap.

VII.29. Isten hazaszóltotta kedves Krisztella nővérünket. Hirtelen jött gyomorvérzéssel kórházba utalták, de a több évi betegsége legyengítette szervezetét, és nem lehetett már megmenteni. Így 82 éves korában csendesen elhunyt. Uram adj neki örök nyugodalmat!

AUGUSZTUS

VIII. 5. Megérkezett kedves Christa nővér vonattal Budapestről, s augusztus 11-ig itt marad. Ugyan ezen a napon négy fiatal nővér: Cecília, Szerafina, Margit és Blanka nővér hat nagyváradi fiatallal hivatáspasztorációra mentek Szilágyszentkirályra.

VIII. 6. Ünnepeles keretek között kiosztotta nekünk Kedves Christa nővér az ÚJ KONSTITÚCIÓT. Nagy volt az öröm a lelki családban.

VIII. 7. Vasárnap. Egy kis kirándulást rendeztünk kedves Christa nővérünk tiszteletére. Első hely a Félixfürdő megtekintése volt (lótuszvirág). Innen a Medve-barlangba (cseppkőbarlang) mentünk. Jól sikerült, szép napunk volt. Misi volt a sofőr.

VIII. 9. Három délutánon át Konstitúció-magyarozatot tartott nekünk kedves Christa nővérünk. Jászvásárról megérkezett Romila Ludovica Márta nővér, aki most találkozott először az általános tanácstagunkkal, kedves Christa nővérral. Mindketten nagyon örültek egymásnak.

VIII. 11. Egy időre elbúcsúztunk Christa nővértünktől.

VIII. 13. 8–23. között kedves Cecília és Blanka nővérek Kolozsváron végzik az évi lelkigyakorlatukat. Szerafina nővér is szabadságon van 12-től.

VIII. 22. Kedves Vincencia nővér és Margit nővér Csíkba mennek szabadságra, a Hargitára.

Augusztus elejétől kedves Kinga nővér, aki lassan felépült a műtét után, részt vesz a közösségi életben, de sajnos csak tolókocsiban.

VIII. 29. Viktor atya tartományi igazgató meglepetésszerű látogatása. Zarándok útra indult Medjugorje-ba. Egy buszdefekt

visszatérítette. Telefonált nekünk az ártándi határállomásról, és mi érte mentünk. Örömünkre szolgált, hogy egy hétig köztünk lehetett. Szeptember 3-án érte jöttek a szülei Kassáról, ahonnan indult, és ahol az autóját is hagyta.

Közben hírt adott kedves Vincencia nővérünk is, sajnos Margit nővér nagyon rosszul lett, s kórházba kellett szállítani (idegösszeroppanás). Ő már régebben betegeskedik, munkahelyet is cserélt és orvosi kezelésben is részesült. Úgy gondoltuk a csíki levegő jót fog neki tenni.

SZEPTEMBER

IX. 9. Kedves Vincencia nővérünk egyedül jött haza szabadságáról. Margit nővér még otthon maradt, mivel orvosi kezelés és megfigyelés alatt állt még. Amikor kissé jobban lett, szeptember végére hazajött, de itthon is további orvosi kezelésre és gyógyszerekre van szüksége. Lassan megy a felépülése.

IX. 27. Szent Vince ünnepe. Szép családi ünnepünk volt, főtisztelendő Fodor vikárius úr celebrálta a szentmisét.

OKTÓBER

X. 8. A Magyarországi Tartomány 100 éves jubileuma. Ezen az ünnepségen tőlünk kedves Ágnes és Lucianna nővérek vettek részt. A Grazi, Salzburgi és Németország Tartomány is képviseltette magát. Szeptember 7-én az első tartományi ház helyén, Piliscsabán emléktábla megáldása volt. Este színes filmvetítés volt a tartomány életéről.

X. 8. 10 órakor ünnepi nagymise, a püspök úr celebrálta és vele az összes lazarista atya. Mise után köszöntések és beszédek következtek a tartományi nővérek életéről és működéséről. Majd 2 órakor közös ebéd egy vendéglőben. Este a német nővérekkel együtt városnézés következett (Gellért-hegy, Országház, vagyis gyönyörködtünk a szép Budapestben).

X. 9. Vasárnap este a Korona vonattal 11 órára hazaérkeztünk.

X. 10–15. Kedves Vincencia tartományi főnöknő részt vett az FCRSM XV. általános nagygyűlésén.

X. 29. Hat nővér ment a temetőbe virágokkal, gyertyával és szenteltvízzel, hogy megadják halottainknak a tiszteletet.

NOVEMBER

XI. 4. Kedves Hiacinta nővér három hónapi ágyban fekvés után, szentséggel ellátva elköltözött az égi honba. November 7-én volt a temetése. Viktor atya végezte a szertartást, aki 6-án,

vasárnap érkezett hozzánk. Este 5 órakor, a rokonok részvételével volt érte a gyászmise, utána közös vacsora a rokonokkal.

XI. 8. November 1-jén volt kedves Gere Brigitta Róza nővérünk 80 éve a hivatásában. Viktor atya, kedves Ágnes és Lucianna nővérek, autóval indultak látogatására. Igen nagy volt Róza nővér öröme és meglepetése. 12 órakor ott a blokklakásán celebrálta Viktor atya a hálaadási szentmisét. Utána elmentünk egy vendéglőbe ebédelni. 4 órakor meglátogattuk a jó plébános urat, aki nagyon tiszteli, s mint testvérét szereti Róza nővért, amiért mi nagyon hálásak vagyunk. 5 órakor hazafelé indulunk és 9 órakor itthon voltunk. Másnap Viktor atya visszament Magyarországra.

XI. 11. Szent Márton-öregotthon ünnepe. A tartományi ház adta az öreg otthon számára az ünnepi ebédet. Hála Isterének, minden nagyon jól sikerült. Az idősek nagyon boldogok voltak. Rendeztek egy kis ünnepséget is a vendégek tiszteletére és egy kiállítást képeslapok és szalmából készített kézimunkákból, amiket ők készítettek Margit nővér vezetésével.

XI.18. Rövid megbeszélés a tanáccsal, amelynek témája a bukaresti szegények blokkjának, a Mária lakásának, valamint a Lujza nővér blokklakásának az átíratása. A 64/a. ház bérbeadásához Dumitrescu (egy szomszéd) társbérletet szerzett.

November 27-re kilenceddel készülünk. A Szűzanya megjelenésének a 175. évi jubileumára emlékezünk.

XI. 21. Kedves Ágnes nővért vakbéllel a vasúti kórházban megoperálták.

XI. 27. Advent első vasárnapja. Ezért a Katalin-telepi Csodás-érem búcsúünnepét szombaton 26-án, déli 12 órai ünnepi szentmisével tartották.

XI. 28. Szent Katalin ünnepe. Ágnes nővérünk hazajött a kórházból.

XI. 29. A társulat alapításának az ünnepe. Párizsban, az anyaházban nagy ünnep volt, nagyon sok zarándok érkezett a Szűzanya megjelenésének 175. évi jubileumára. Mi is egyesültünk az anyaház hálaimájával, és egyben kéréssel is ostromoltuk égi Anyánkat, vegye oltalmába kis tartományunkat.

DECEMBER

XII. 2. Meghozták a könyvtár új bútorát.

E-mail jött generális atyától. Viktor atya tartományi igazgatónak december 12-én lejár az igazgatói mandátuma. A vizitá-

tor nővér és a tanács annak az óhajának adott kifejezést, hogy hosszabbítsák meg a Statútum 56. pontja szerint a mandátumát, mert nagyon jó és gyümölcsöző a vele való jó együttműködésünk, s a vincés szellemet ápolja. A kérést elküldtük faxon és postán is.

XII. 13–20. között itt volt nálunk általános tanácstagunk, kedves Christa nővér. Minden délután Konstitúció-tanulmányozást tartott. December 15-én Szentjobbra mentünk egy megbeszélésre, Ronald diakónussal, szeretne nővéreket kapni a szociális gyermekotthonba. Kijött velünk Viktor atya is, aki december 14-én érkezett hozzánk.

XII. 15. Faxon megjött generális atyától kérésünkre a válasz, Viktor atya újabb megbízatást kapott, hogy mint tartományi igazgatónk vezesse kis közösségünket.

XII. 16. Kedves Vincencia nővér tartományi főnöknő tudomására adta a lelki családnak, hogy 2005. december 15-i dátummal Kunay Viktor atya újra ki van nevezve tartományi igazgatónak, ezt mi örömmel fogadtuk, és meg is ünnepeltük vele együtt. Ő december 17-én visszament Magyarországra.

XII. 20. Ma kedves Christa nővérünk is visszarepült Párizsba.

XII. 24. Karácsony. Délután 5 órai kezdettel, versekkel és énekekkel megtartottuk az ünnepséget. Kedves Vincencia nővér felolvasta Christa nővér ünnepi jókívánságait, és folytatta az óvével. 9 órakor karácsonyesti szentmisénk volt.

XII. 25. Kápolnánkban 8 órakor ünnepi szentmise.

XII. 26. Albert atya, az olaszi plébániatemplom plébánosa mondta a szentmisét.

XII. 27. Szent János ünnepe, a Premontrei templomban a romániai pápai nuncius, Jean Claude Perisset őexcellenciája celebrálta a szentmisét és elvégezte a szokásos borszentelést. Utána közös reggeli, a nuncius úrral együtt, négy ferences, négy orsolyás és hat vincés nővérral. Papok és világiak is részt vettek a reggelin. A nuncius úr nagyon közvetlen, kedves és egyszerű ember benyomását kelti. A nővérek között foglalt helyet, és a társalgás francia nyelven folyt. Anzelm premontrei prépost úr hívta meg a rend 485 éves jubileuma alkalmából. 10 óra 30 perckor visszarepült Bukarestbe.

XII. 28. Aprószentek ünnepén egyesülve az Egyházzal, délután egy rózsafüzért mondtunk az abortusz elleni harc sikeréért.

XII. 30. Csendes nap, délután 5 órakor szentségimádás a kitett oltáriszentség előtt.

XII. 31. Engesztelő és hálaadó nap. Aki tehetett részt vett a plébániatemplom hálaadási szentmiséjén. Majd 11 órakor néhányan részt vettünk a Bazilikában a szentségimádáson és az ezt követő első újévi éjféli szentmisén.

UTÓIRAT

Hála Istennek 2004. június 23-i dátummal visszakaptuk jogos tulajdonunkat, az Immaculata Intézetet.

2005. október 18-i dátummal pedig visszakaptuk a Szent Vince Intézetet. A fennálló törvények értelmében, a várossal megkötöttük a szerződést és e napoktól kezdve öt évig, havonta az állam által meghatározott, bért fizetik nekünk.

Igen, hálát kell adnunk ezért Istennek, mert ez a kis tartomány fenntartására anyagi segítséget is jelent, egy jobb szegényszolgálat érdekében.

Mindent Isten nagyobb dicsőségére.

2006

JANUÁR

I. 1. Újév. Kolozsvári atya celebrálta az ünnepi szentmisét.

I. 6. Vízkereszt ünnepe. Házszentelés.

I. 8. Vasárnap. Délután négy nővér Köröstarjába ment meglátogatni főtisztelendő Német László atyát, akinek Budapesten leoperálták a második lábujját. Cukorbeteg, így erre itthon is kapja a kezelést. Visszajövet betértünk Újpalotára, ahol szintén beteget látogattunk meg.

I. 16. Megkezdtük a Konstitúció és Statútumok tanulmányozását.

A vizitátor nővér, tanácsával ennek vezetésére felkérte kedves Szerafina nővért, aki találékonyságával, nagyon kellemtessé teszi a Konstitúció elmélyítését, szépen és alaposan foglalkozik velünk. Ebben a hónapban az I. Fejezetet: A Társulat az Egyházban tanulmányoztuk.

I. 26. Ma utazott vonattal kedves Vincencia nővérünk Bukarestbe, ahová 27-én Viktor atya is megérkezik a kis lelkicsalád látogatására. Több problémát kell elintéznie.

I. 29. Hazajött Vincencia nővér, és Viktor atya visszareptült Kassára.

FEBRUÁR

II. 2. Gyertyaszentelő Boldogasszony-ünnep. Istennek szentelt személyek világnapja. A Görögkatolikus Egyház a székesegyházát, a Szent Miklós püspöki templomát, a Beöthy Ödön (Iuliu Maniu) utcában visszakapta. Így az idén itt tartottuk meg, ünnepélyes keretek között ezt a napot. Tőlünk öt nővér vett ezen részt.

II. 3-10. A Konstitúciónak, A tagokról szóló 4. fejezetével foglalkoztunk, az általános igazgatótól kapott, munkalap segítségével.

II. 11-től 19-ig tartotta 14 nővér az évi lelkigyakorlatát. Viktor atya tartományi igazgató tartotta a konferenciákat. Közben fontos megbeszélésünk is volt.

1906-ban monseigneur Ghica kérésére érkeztek az első Szeretet Leányai Bukarestbe. Germaine nővér és pr. Ciobanu, a plébános, szeretnék megünnepelni a 100 éves jubileumot. A tartományi tanács ebbe beleegyezett, és egyben megbízta Germaine nővért az ünnepség megszervezésével.

II. 20. Viktor atya visszament Budapestre. Ma olvasta fel Vincencia nővér a püspök úr körlevelét: „Imaév a nemzet lelki megújulásáért”. Ebbe, mint az Egyház leányai, mi is bekapcsolódunk.

II. 21. Folytatjuk a Konstitúció tanulmányozását a II. fejezettel: A társulat hivatása és küldetése felhasználva hozzá a 2. munkalapot páter Alvareztól. Ez egy komoly munka, amelyen mindenki lelkiismeretesen részt vesz. Kedves Szerafina nővér nem sajnál semmi fáradságot. Naponta csak egy-egy ponttal foglalkoztunk.

MÁRCIUS

III. 1-jén a Konstitúció III. fejezetét kezdtük: „A Szeretet Leányainak élete”, most is segítségünkre volt az általános igazgatónk munkalapja, ami németből magyarra lett fordítva. E fejezetet Szent Vince szavai vezetik be: Ahhoz, hogy igazi Szeretet Leányai lehessenek, azt kell tenniük, amit Isten Fia tett a földön. És mit tett Ő elsősorban? Állandóan fáradozott felebarátaiért.

III. 18-án Bukarestben Klára nővért elütötte egy autó, kártörést szenvedett.

III. 19. Szállást adtunk egy tánccsoporthoz tartozó gyermekeknek és szüleiknek. Versenyvizsgára jöttek Nagyváradra.

III. 20., 21., 22., 23. Az evangéliumi tanácsok tanulmányozásával foglalkoztunk.

III. 24. Megérkezett Viktor atya, aki három konferenciával előkészített minket a másnapi fogadalomújításra.

III. 25. Az Úr születésének hírüladása. Ünnepi szentmise, kegyelmi nap. A fogadalomújítás napja, mindenki kimondta az igen szót, hála Istennek. Mivel Viktor atya is jelen volt, felhasználtuk az alkalmat és délelőtt egy rövid megbeszélést tartottunk, mert ő délután már Kassára utazott. Szó volt a szentjobbi gyermekotthonról, egyelőre az a javaslat született, hogy csak kétheti tapasztalatcserére vállalkozzunk. Erre Szerafina és Rafaella nővér lett megbízva. Kedves Vincencia nővér is előadta problémáját. Nehezen tudja összeegyeztetni a felelősségteljes vizitátor nővéri szolgálatot az öregotthoni szolgálattal. A tanács azt javasolta neki, talán jobb volna feladni szolgálatát az öregotthonban.

ÁPRILIS

IV. 1. Zilahon csendes napot tartottak a görög- és római katolikus Istennek szentelt személyek. Tőlünk kedves Cecília és Blanka nővér vett ezen részt. Meglátogattak egy ortodox zárdát is. Igen jó benyomást tett rájuk a stareța (főnöknő), aki röviden elmondta életének történetét, kihangsúlyozva az engedelmesség értékét. Lelkileg meggazdagodva tértek onnan haza.

IV. 10. Ma ment el Szentjobbra Szerafina és Rafaella nővér a kétheti tapasztalatcserére.

IV. 11. Svájcból megérkezett Hans Burch mérnök egy kísérel. Nálunk aludtak és másnap felmentek a hegyekbe, Magyar-patakra (Făgetu), a plébániára.

IV. 13–14–15. a három szent nap. A plébániatemplomban részt vettünk a szertartásokon.

IV. 16. Húsvét. Főünnep. Kedves Vincencia nővér, mivel Szerafina kis kántorunk nincsen itthon, megkérte a Bazilika kántornőjét, Oláh Gabriellát, hogy jöjjön hozzánk és kísérje harmóniumon az énekeket. Így mind a két napon szép ünnepi misénk volt.

IV. 17. Kedves Cecília, Margit és Blanka nővér Emmauszba mentek Szentjobbra a két nővértársunkhoz, akik ott, mint önkéntesek dolgoznak.

IV. 18. A villingeni Rösch családtól a szegények részére csomagokat kaptunk.

IV. 22. A két nővér hazajött Szentjobbról és azt az információt közölték, hogy ez a szolgálat mindenben megfelel a vincés karizmának.

MÁJUS

V. 1. Megérkezett általános tanácstagunk, kedves Christa nővér Párizsból. Sok szeretettel fogadtuk. Másnap már beállt a komoly munkába, a szegénykonyha javítására készített projekt átvizsgálására, amivel segítséget kértünk az Egyesült Államokból, egy segélyszervezettől. Két délután pedig a szegénység fogadalmáról tartott nekünk tanítást.

V. 4. Rövid megbeszélést tartottunk a folyó ügyekről: a radnai ház további sorsáról, a Szent Vince Intézetéről; ugyanis a püspökség kéri, hogy majd ott működhessen a Szent László Gimnázium és egy kis beszámolót a szentjobbi munkáról.

V. 5. Kedves Christa nővér, Lucianna nővérral Bukarestbe utaztak repülővel, ahol megemlékeznek a vincés nővérek (franciák) letelepedésének a 100 éves jubileumáról.

Erre az ünnepségre Nagyváradról vonattal még elutazott a tartományi főnöknő, kedves Vincencia, és két tanácsag: kedves Ágnes és Szerafina nővér.

Ugyancsak ezen a napon érkezett Bukarestbe Kunay Viktor atya, CM tartományi igazgató is.

V. 6. Szombat a jubileumi ünnep napja: 1906–2006. május 6. 10.30 órakor volt az emléktábla leleplezése, utána vetítés az első nővérek idejéből, akiket monseigneur Vladimir Ghica akkor Párizstól kért. Az ünnepi szentmisét Robu Ioan bukaresti érsekmetropolita és több pap celebrálta. Utána a plébánia udvarán volt az agapé. Hála mindenért!

V. 7. Kedves Christa nővér és Vincencia nővér Párizsba repültek a vizitátor nővérek találkozájára, amely május 8–27. között lesz. Mi pedig este hazajöttünk vonattal Nagyváradra.

V. 14. A Varadinum – Szent László tiszteletére rendezett ünnepségek kezdete. Őeminenciája Erdő Péter bíboros, Budapest–Esztergomi érsek celebrálta az ünnepi szentmisét 11 órai kezdettel. Utána volt a körmenet Szent László hermájával, egy mellszoborral, amelynek fejrészében van a Szent László király koponyacsont ereklyéje. Délután Szentjobbra mentünk megnézni egy eladásra kínált kis házat.

V. 21. Csendes nap, „A szív a szív bőségéből beszél” – páter Alvarez CM. igazgató konferenciája alapján.

V. 16. Kedves Germaine Price bukaresti szolgáló nővérnek itt Romániában lejár június 19-én missziós küldetése, ezért most egy hónapi szabadságra ment.

V. 29. A vizitátor nővérek találkozója befejeződött. Kedves Vincencia nővér Párizsból Bukarestbe érkezett, ahol két napot tölt az „árván” maradt lelki családban.

V. 30. Szobák festése az új házban (ebédlő, nappali, kápolna és konyha).

JÚNIUS

VI. 1. Hála és öröm a házban, Vincencia nővérünk hazaérkezett. Délután röviden beszámolt nekünk a találkozóról. Négy fontos pontot tárgyaltak meg:

A vizitátornő és szerepe, mint lelki vezető.

A vizitátornő és a kreatív szeretet dinamikája.

A vizitátornő és a vezetés jogi oldala.

A vizitátornő és a képzés.

VI. 7. Ma voltunk a püspökségen megbeszélésen. A Szent Vince Intézetet, a Nogáll utca 3–5–7. szám (most: Partenie Cosma utca) alatti ingatlanunkat átadjuk a püspökségnek, hogy az egyházmegye egyetlen katolikus iskolája, a jövőben ebben működjön, miután lejár az állammal kötött ötéves szerződés időtartama (2010).

VI. 16. A Jászvásárban lakó Romila Ludovica Mártha nővér háromnapi itt-tartózkodásával megörvendeztetett minket. Kezelésen van a Félixfürdőben.

VI. 29. Öröm érte a kis tartományt. Budapestről jött Rufina nővér öt nővérral. Ugyancsak ma érkezett meg Viktor atya is. És másnap megérkezett három nővérünk Bukarestből. Itt nálunk együtt tanulmányozzuk a Konstitúciót.

Június 30. és július 2. között, tehát három napig családias légkörben átvette velünk kedves Rufina nővér, a magyar tartomány főnöknője az új Konstitúciót, egészen az általános kormányzásig. Rufina nővér nagyon örült annak, hogy a nővérek szépen, szorgalmasan és figyelmesen dolgoztak vele együtt. Mi is boldogok voltunk és hálásak neki, nagylelkű fáradozásáért és egyszerűségéért, amivel megosztotta velünk élettapasztalatait.

JÚLIUS

VII. 1. A vizitátor nővér tanácsával a bukaresti közösség részére kinevezte Ciobanu Juliana Katalin nővért szolgáló nővérnek.

VII. 3. Tanácsgyűlés. Kedves Kaszilda nővért szél érte (agyvérzés), jobboldali bénulás, elvesztette beszélőképességét is.

VII. 10. Kedves Vincencia nővér Csíkba megy szabadságra, és onnan meglátogatja Kézdiszentléleken a ferences nővérek öregotthonában lakó Bardócz Mária Adél nővértünket.

VII. 18. Lidvina nővér rokona, Tamás Márton főtisztelendő úr néhány napra meglátogatott minket. Mindig vidám és jókedvű, igazi papi lélek, élmény a vele való társalgás, mert lelkiileg felemelően hat ránk.

Ma kaptunk értesítést kedves Rufina nővér hirtelen jött betegségéről (szívinfarktus).

VII. 20. Kedves Vincencia tartományi főnöknő szolgálatot cserélt az egyházi öregotthonból, átjön 2006. szeptember 1-jétől a tartomány illetmény lapjára (státra) ugyancsak egyházi szolgálatra.

AUGUSZTUS

VIII. 10. Házszentelés (harmadik) Szentjobbon. Nagyméltóságú Tempfli József megyés püspök és az osztrák Melki apátság előjárója végezték a szertartást. Ezt énekeikkel ünnepélyessé tették a szociális otthon gyermekei. Ezen tőlünk is jelen volt három nővér.

VIII 18. Megbeszélés a szociális otthon vezetőségével, amelyen eldöntötték, hogy szeptember 1-jétől szolgálatba lép a két nővér, Kertész Magda Szerafina és Baciú Natalia Rafaella nővér. A tartományi főnöknő megkötötte a szerződést a vezetőséggel.

VIII. 20. Főtisztelendő Curaliuc Döme atya, váradvelencei plébános átadott nekünk egy Szent Vince-ereklyét, amelyet a padláson egy dobozban találtak. A kommunizmus előtt nővéreink a velencei elemi iskolában és az óvodában működtek. Biztosan tőlük származik az ereklye.

SZEPTEMBER

IX. Ebben a hónapban néhány nővér részt vett a környék falvainak templombúcsúján: Köröstarjánban, Szentjobbon és Kárásztelken. Jelenlétünkkel is a hivatáspasztorációt szerettük volna elősegíteni.

IX. 25-29. között kedves Vincencia nővér, mint tartományi főnöknő, részt vett a Szerzetesnők Legfőbb Elöljáróinak (FCRSM) általános nagygyűlésén.

IX. 26. A nagyváradszőlősi öregotthon lakói (50 személy) a tartományi háztól ebédet kaptak, Szent Vince tiszteletére.

Szeptemberben a Lukács György utca 64/b. szám alatti házba két idős, beteg és szegény nénit fogadtunk be, teljes ellátásra.

OKTÓBER

X. 25. Kórházba szállították Bukarestben kedves Lujza nővért csípőcsontnyak töréssel, ahol megoperálták, s hála Istennek, elég jól van.

X. 26. Ma megérkezett kedves Christa nővér általános tanács- tagunk nyolcnapos látogatására. Már vártuk, mert több problémánk megoldására szorul.

X. 27. Vendégek érkeztek Németországból, Pfronten-Ried- ből, két vincés nővér és egy főtisztelendő úr. Már évek óta kapcsolatban vannak mind a Nagyváradai Caritással, mind velünk is. Sok segítséget kaptunk tőlük. Most is ebben az ügy- ben járnak itt. Első nap tiszteletüket tették a püspök atyánál, találkoztak az öregotthon és a Caritas vezetőivel. Másnap ki- mentünk Szentjobbra a szociális gyermekotthonba, nagy volt az öröm, banánt és narancsot kaptak a gyermekek. Vasárnap délelőtt körséta volt: az ortodox templom és zárda, görögkato- likusok új temploma, Katalin-telepi templom; délután pedig az egyházi öregotthon lakóit örvendeztettük meg, szintén banán- osztással. Az élménytapasztalatok örömteliek voltak mind a két részről. Majd 30-án elbúcsúztunk kedves vendégeinktől.

X. 30. Ma a fiatal nővérek virágokkal kimentek a temetőbe. Sajnos igen rossz volt az időjárás, gyertyát nem lehetett égetni, de ezt itthon november 1-jén és 2-án pótoltuk.

NOVEMBER

XI. 3. Kedves Christa nővér visszarepült Párizsba. Ittléte alatt megbeszélések voltak a szegénykonyha ügyében. Délután- nonként oktatást tartott nekünk a Szolgáló lenni címmel.

XI. 5. A bukaresti nővéreink telefonon értesítettek, hogy Lujza nővért a kórházból magukhoz vitték.

XI. 22. A radnai házunkra vevő jelentkezett. El is jött és mindjárt előleget is adott. Mi megígértük, hogy másnap me- gyünk, hogy megkössük az adásvételi szerződést.

XI. 23. Kedves Vincencia, Bellarina és Margit nővérek Radnára mentek. Megtörtént a ház eladása és átíratása köz- jegyző jelenlétében, ára 25 000 EU, azaz (huszonötezer euró).

XI. 27. Csodásérem ünnepe, Rokaly Erzsébet Ilona nővér 60 éves jubileuma.

XI. 28–29. Társulati ünnepek. Öröm a lelki családban, amit Viktor atya jelenléte még növelt is. 373 éves a társulatunk.

DECEMBER

XII. 3. Advent első vasárnapja. Viktor atya hazautazott Budapestre.

Megérkezett általános főnökünk, Gregory Gay atya adventi körlevele.

Itt volt kedves Katalin a bukaresti szolgáló nővér.

XII. 5–7. Kedves Vincencia tartományi főnöknő Bukarestbe ment beteget látogatni. Hála Istennek, hogy Lujza nővér jobban van és megelégedett a kis közösségben.

XII. 8. Szeplőtelen Fogantatás ünnepe. Társulati felajánlás.

Komolyan készülünk karácsonyra. Jó elhatározást tettünk: mindenki kihúzott egy nővér nevet, akiért külön fog imádkozni és pontos lesz mindenben.

XII. 24. Karácsony előeste. A gyönyörű karácsonyfa emelte a lelki hangulatot. Énekek és egy kis karácsonyi jelenet szebbé tették az estét. A kedves nővér Vincencia felolvasta Christa nővér és a saját ünnepi köszöntőjét. Utána karácsonyi énekek és alatta ajándékosztás: 9 órakor volt kápolnánkban a karácsony esti szentmise.

XII. 25. Szent Karácsony. E szép ünnepeket a Bazilika kántorai még felemelőbbé tették.

XII. 27. Szent János apostol ünnepe. Borszentelés. Ebben az évben nálunk volt. Déli 12 órakor volt az ünnepi szentmise, utána az ebédlőben a borszentelés és következett a közös ebéd. Jelen volt: főtisztelendő Anzelm premontrei prépost, két kispapja, főtisztelendő Albert atya, az olaszi templom plébánosa, Brazíliából József teológus, az Orsolya- és Ferenc-rendi nővérek. Igen jól sikerült minden, hála Istennek.

XII. 28. Szentjóbbról itthon van Rafaella nővér. Az esti szünórán beszámolt a karácsonyi élményeiről. 25 idős beteget és szegényt látogattak meg és karácsonyi ajándékokkal örömet szereztek nekik. Mindenki kapott 1 liter olajat, 1 kg cukrot és rizst meg édességet. Továbbá, Szerafina nővérral együtt betanítottak az otthon és a falu gyermekeinek egy pásztorjátékot, amellyel nagy sikert arattak, főleg a gyermekek körében, akik nagyon boldogok voltak és így szebbé varázstolták a karácsonyi ünnepeket.

XII. 29. Mától kezdve Szentjobbról hat napig itthon marad Szerafina és Rafaella nővér.

XII. 31. A hálaadás és bocsánatkérés napja. Délelőtt 11-től 12-ig szentségimádást tartottunk. Este részt vettünk a plébánia-templom hálaadó szentmiséjén, majd 11 órakor a Bazilikában a szentségimádáson és az ezt követő újévi első szentmisén.

Istennek legyen hála az elmúlt esztendő minden kegyelmeiért, örömeiért és bánataiért is.

Szűzanyánk légy továbbra is oltalmazója e kis Tartománynak.

Isten szent nevéven!

2007

JANUÁR

I. 1. Ünnepi liturgia. Szűz Mária Isten Anyaságának főünnep. Társulat felajánlása.

I. 3. Visszament a két nővér Szentjobbra ahol folytatják áldásos szolgálatukat a szociális gyermekotthonban.

I. 5. Kedves Klára nővér a bukaresti közösségből két hétre hazajött a tartományi házba. Örömmel fogadtuk.

I. 6. Vízkereszt ünnepe. Házszenelés. Főtisztelendő Kiss Albert atya plébánosunk végezte. Mi énekekkel kísértük a szertartást.

I. 9. Kedves Felicia nővérnek megoperálták a térdét. Jól van.

A 62. szám alatti régi házban komolyan folynak a felújítási munkálatok. A két első szoba parkettje már fénylik. A fűtőtestekre új csapokat szerelnek.

I. 16. A 64/b. szám alatti házban egy idős, beteg elhagyott nénivel, Szabó Annával gyarapodott a lakók száma.

I. 29. Ma 4.25 órakor érkezik kedves Christa nővér, általános tanácsstagunk Bukarestbe. Onnan 31-én 22.10 órakor érkezik repülővel Nagyváradra. Kimegyünk érte a repülőtérré, de a fogadás a lelki család részéről csak másnap reggel lesz. Generális anyánk megírta, hogy ez a látogatás a Statútum 54. f pontja szerint egy reguláris vizitáció, vagyis rendszeres látogatás lesz, a Konstitúció és Statútumoknak megfelelően.

FEBRUÁR

II. 1. Ma a szentmise után, nagy szeretettel üdvözöltük kedves Christa nővérünket. Ő is kifejezte örömét, hogy viszont-

láthat bennünket. Délelőtt nagyontisztelendő Vincencia nővérrel elkészítették a látogatás programját.

Ünnepélyes megnyitás: A déli imát a Veni Creator énekkel kezdtük. Utána a vizitátornő, kedves Vincencia nővér és az általános tanácstagunk, kedves Christa nővér néhány szóval megnyitották a Konstitúció és Statútumok szerinti rendszeres látogatást.

Délután 5 órakor a rendes lelki gyakorlatok után egy 20 perces vidám szünóra következett. Utána lelki beszélgetés: Mit ad nekünk február hava?

II. 2–3–4. Kedves Christa nővér ezeken a napokon külön-külön elbeszélgetett a ház nővéreivel. Közben megtekintette a 62. szám alatti házban folyó javításokat, ahol rövidesen folytatja működését a szegénykonyha. Délután a rendes lelki programok elvégzése után lelki beszélgetést tartottunk a társulat szekularizálásáról, kérdések és feleletek formájában.

II. 3. Látogatást tettünk a püspökségen, ahol főtisztelendő Fodor József vikárius úrral beszélgettünk, aki a nagyváradi püspökség jelenlegi helyzetéről tájékoztatott bennünket.

II. 4. Vasárnap. Az idő rövidsége miatt ma is foglalkozott velünk kedves Christa nővér egy-egy órát, a szent fogadalmakról általában.

II. 5. Megköszöntük kedves Christa nővérnek a fáradságát, jószívűségét, amiben e pár nap alatt részesített minket. Ma Bukaresten keresztül visszarepült Párizsba.

II. 13. Megkezdtük a fogadalmi Instrukció olvasását és tanulmányozását.

II. 17. Farsang utolsó napja. Kedves Vincencia nővér nagy örömet okozott a közösségnek egy zenés délutánnal. Meghívta a Bazilikában működő két orgonistát a családjukkal együtt, hogy koncertet tartsanak nekünk. Kristófi János három fiú és egy leány, Oláh Gabriella egy leány és egy fiúgyermek szülei. Nagyon élveztük a kis fiatal muzsikusok szép játékát és csodáltuk bátorságukat. Utána egy kis agapén megvendégteltük őket.

II. 25. Itthon vannak nővértársaink Szentjobbról. Megtartottuk a februári csendes napot az általános rendfőnök, Gregory Gay főatya Nagyböjti körlevele alapján, amelyet minden nővér kézbe kapott.

MÁRCIUS

III. 8–9. Viktor atya tartományi igazgató látogatása. Szentmise keretében két konferenciát tartott nekünk. 9-én megtartot-

tuk a tartományi tanács gyűlését. Délután visszament Budapestre.

III. 3–19. között kedves Blanka nővér otthon volt beteg édesanyja mellett. Kolozsváron megoperálták, de hála Istennek a daganat vizsgálata negatív.

III. 23. Viktor atya ígérete szerint eljött, hogy felkészítsen bennünket a fogadalmak megújítására. Az előkészítő napon két konferenciát tartott.

III. 26. Ezen a napon ünnepelte az egyház hivatalosan Gyümölcsoltó Boldogasszony ünnepét. Viktor atya celebrálta az ünnepi szentmisét. Mi pedig örömmel, boldogan ki mondtuk újra igen szavunkat.

III. 31. és IV. 1–2. Az olaszi plébániatemplomban húsvétra előkészítő lelki gyakorlatot tartottak. Néhányan közösségünk tagjai közül is részt vettek ezen. Megkezdődött a nagyhét, amikor a plébániatemplomban vettünk részt a szent szertartásokon.

ÁPRILIS

IV. 8. Húsvét. Urunk feltámadása. Főünnep.

IV. 12. Kedves Margit nővért beutalták a megyei kórházba kivizsgálásra. 20-án már kiengedték. Itthon folytatja a kezelést.

IV. 16. Hála Istennek, mától kezdve újra működik a Castanilor utca 62. szám alatt a szegénykonyha. Nővéreink nagy örömmel és boldogan elkezdték félbehagyott szegény-szolgálatukat.

IV. 22. Ma megkezdte a házi közösség tíz tagja és négy beteg nővér az évi lelkigyakorlatot, főtisztelendő Schek László atya kárásztelki plébános úr vezetésével. Az atya egyszerű és az evangéliumra épített, szívéből-lelkéből jövő szavai, mind az idősekre, mind a fiatalokra mély hatást gyakoroltak, ennek bizonyosságát tapasztaltuk 28-án délután megtartott lelki gondolat kicserélésen. Istennek legyen dicsőség és hála mindenért!

IV. 26. A társulat általános főnöke, Gregory Gay atya hivatalosan meghirdette a 2009-ben megtartandó rendes Általános Gyűlést.

IV. 30. és V. 9. Jézus egymás után hazahívta a 64/b. szám alatti házból Livia és Mária nénit.

MÁJUS

V. 8. Kedves Paula nővért (Horváth Mária) combcsonttöréssel beutalták a kórházba. 10-én megoperálták. Két hétig minden nap kétszer mentek a fiatal nővérek a kórházba, öt rendbe tenni.

A műtét ugyan sikerült, de sajnos Paula nővér nem tud lábra állni. Így itthon saját kérésére a betegszobába helyezték. Isten akaratán megnyugodva viseli régi betegsége mellett ezt az új keresztet is.

V. 30. Kedves Szerafina nővér (Kertész Magda) a vincés napokra Párizsba repült. Az ilyen nemzetközi találkozók sok jó tapasztalatszerzéssel és kegyelemmel járnak. Többször adott már életjelt, igen jól érzi magát.

JÚNIUS

Ebben a hónapban a 64/b. szám alatti házban általános festés és parkettcsiszolás volt.

Ugyancsak ebben a hónapban megérkeztek előkészítésül az Általános Gyűlésre az összes dokumentumok (levelek, munkalapok a házi és tartományi gyűlések vezérelvei). Lucianna nővér megkezdi a többletmunkát, a fordítást.

VI 16. Részt vettünk a Jézus Szíve ünnepeken, egybekötve a felajánlással a plébániatemplomban.

VI. 29–30. Kölnben a német nyelvcsoport vizitátor nővéreinek találkozója. Ezen részt vett kedves Vincencia nővér, akit elkísért Lucianna nővér mint fordító. Ott volt kedves Christa nővér is, aki velünk a házi gyűlés dokumentumaival foglalkozott. Élmény és tapasztalatcsere gazdagította lelkünket.

VI. 29. Párizsból hazajött kedves Szerafina nővér, boldogan sugárzó arccal, lelkileg meggazdagodva. A sok tanulmányra szánt anyag mellett kellemes és kegyelmekben gazdaggá tették ottlétüket a beépített zarándoklatok.

(Szent Vince, Szent Katalin szülőhelyei, Lourdes, Chartres és városnézés Párizsban.) Itthon elbeszéléseivel sok örömet hozott a kis közösségbe.

JÚLIUS

VII. 16. Hála Istennek befejeztük az általános felújítást a 64/b. számú házban. Ma ide beköltözött egy új szegény, beteges néni Bokor Irma. Így újra három lakója van a háznak.

VII. 17. Együttműködve a Nagyváradai Caritással, egy szegény elhagyatott, beteg asszonyt fogadtunk be a 62. szám alatti házba, Fetea Rozáliát.

AUGUSZTUS

VIII. 9. Kedves Kinga és Lucianna nővérek be lettek utalva a kórházba, szemműtétre, ami 10-én meg is történt. Műlencsét kaptak. Hála Istennek jól sikerült. Hat nap múlva hazajönnek.

VIII. 12. Kedves Vincencia, Szerafina és Blanka nővérek Kolozsvárra utaztak, ahol a jezsuita atyáknál elvégzik az évi lelki gyakorlatot.

VIII. 13. Megérkezett Viktor atya, nagy örömmel fogadtuk.

VIII. 15. Nagyboldogasszony ünnepe. Evelyne Franc generális anya névünnepe. Ma mindent érte ajánlottunk fel.

SZEPTEMBER

IX. 10. Szent Vince A szeretet karizmája című könyvét kezdtük olvasni.

IX. 14. Budapestre utazott kedves Rafaelle és Blanka nővér a Városmisszió ünnepségére, hogy segítséget nyújtsanak a fiatal nővéreknek az Egyháztól kért rendezvényen. Sok lelki élményben és tapasztalatban volt részük, amelyeket örömtől sugárzó arccal osztottak meg velünk is.

IX. 21. Romila Ludovica Martha nővér, Jászvásárból végleg beköltözött a bukaresti lelki családba. A kis család nagy szeretettel fogadta. (Így most négyen vannak.)

IX. 23. Ma utazott el kedves Vincencia nővér Bukarestbe, a kis lelki család látogatására. Innen majd Snagovra megy, ahol részt vesz, mint tartományi főnöknő az FCPSM általános nagygyűlésén. Utána még folytatja Bukarestben a lelki család látogatását.

IX. 27. Szent Vince ünnepe. Szentjobbról is itthon voltak a nővérek, szép ünnepélyes szentmisénk volt. A tartományi főnöknő névünnepe, most ezt Bukarestben ünnepelték meg, itthon akkor lesz megtartva, amikor hazaérkezik, vagyis október 1-jén.

OKTÓBER

X. 3-5. Kedves Blanka nővér, két egyetemista leánnyal, egy továbbképző kurzusra utazott Kolozsvárra. Címe: Önismeret.

A Vasárnap című katolikus újságban megjelent kedves Blanka nővér beszámolója a magyarországi Városmisszióról. Ez nagy örömet okozott a lelki családnak.

X. 11. Nagy örömmel fogadtuk Galdi Christiane nővért, aki ma érkezett hozzánk Franciaországból, hogy a fiatal nővéreket oktassa a francia nyelvre. Mivel ő csak franciául beszél kissé nehéz lesz a fiatal nővéreknek őt megérteni, dacára ennek, mi nagyon örülünk neki, hisz ő nagy áldozatot hoz a kicsi tartományunkért.

X. 15. Ma megkezdte Christiane nővér a francia nyelv tanítását a fiatal nővéreknek, délelőtt 10 órától fél 12-ig. Délután 3 órától fél 5-ig.

X. 17-18. Kedves Vincencia nővér tartományi főnöknő, kedves Lucianna nővérral Budapesten voltak, ahol találkoztak generális atyánkkal, aki a missziós atyáknál vizitációt tart. Csütörtökön ő mondta a reggeli szentmisét, a nővéreknél, a lazarista atyák koncelebráltak vele. Utána közös reggeli, majd mind összejöttünk a nagyteremben egy kis konferenciára, kérte a sok idős nővért, hogy szenvedéseikkel, imáikkal, támogassák és szolgálják a társulatot gondjaiban és bajaiban. Az ebéd is közös volt a lazarista atyákkal. Ebéd előtt mi is tudtunk vele beszélgetni. Kedves Vincencia nővér röviden beszámolt a kis tartományról. Másnap haza is tértünk.

X. 22. Egy szegény egyedül álló idős nénit, Franciscs Erzsébetet fogadtunk be a 62. szám alatti házba. Sajnos nem maradt nálunk, visszament a rozoga bérlakásába. Mindenki kérdezte miért teszi ezt. Azt felelte, mert innen nem járhatok koldulni, s így hiányzik neki a pénz.

X. 28. Megérkezett Viktor atya háromnapos látogatásra. Szentmise keretében konferenciát is tartott. Blanka nővérek, aki az első fogadalom letetésére készül, két oktatást tartott.

X. 30. Kint voltunk a temetőben, virágokkal díszíteni nővéreink sírjait.

NOVEMBER

XI. 5. Egy kis kirándulással örömet szereztünk kedves Christiane nővérek. Meglátogattuk az ortodox apácák zárdáját és templomát a mi volt Rimanóczy-szőlőnkben.

XI. 17. Kárásztelken, az újonnan renovált templom megáldására ünnepséget rendeztek. Tempfli József püspök atyánk tartotta az ünnepi szentmisét és utána megáldotta a templomot. Itthon volt Budapestről a falu szülötte, Marianna nővér. Mi is meg voltunk hívva, így kedves Cecília, Blanka és Rafaella nővérek is részt vettek az ünnepségen.

XI. 21. Ma kedves Christiane nővérek egy kis örömet okoztunk, egy kirándulással a Medve-barlangba. Hála istennek igen szép idő volt, mindenki jól érezte magát.

XI. 23. Kedves Christiane nővér elbúcsúzott tőlünk. Ma visszarepült Franciaországba. Marseille-be. Jelenlétével tanúságot tett szívélyességéről és egyszerűségéről, amivel minket boldoggá tett, igaz ő is jól érezte magát nálunk. Kilenc évig volt Marseille tartományának a vizitátor nővére, 70 lelki családnak, 560 nővérek. Sajnos a repülők késnek és így öt órai késéssel érkezett haza.

XI. 26. Kedves Katalin nővér, a bukaresti közösség szolgáló nővére, szabadságából három napot itt töltött nálunk. Ma innen ment Kolozsvárra, ahol elvégzi az évi lelki gyakorlatát.

XI. 27–28–29. Társulati ünnepek, részünkre kegyelmi források. Egy kilenceddel készültünk méltó megünneplésükre. 27-én Labouré Szent Katalin templombúcsúján tízen vettünk részt. Imáinkkal ostromoltuk Csodásérmű Szűzanyánkat hivatásokért.

XI. 30. Isten szent nevében ma kezdtük el a házigyűlést, melynek feladata, az előkészítés a tartományi gyűlésre. Ma két ülést tartottunk, és foglalkoztunk az előjáróktól kapott dokumentummal. Címe: Profécia és remény, ma és mindenütt.

DECEMBER

XII. 1. Ma szintén két ülést tartottunk. A téma a 2003–2009. évek irányelveinek felülvizsgálása volt. Mit valósítottunk meg és mit nem sikerült megvalósítani. Okok megadása.

XII. 2. Ezen a napon is két ülést tartottunk. Az elsőt a vizitátor nő és tanácsától adott témával foglalkoztunk: Megújult hittel szolgálni.

A második ülésen a javaslatokkal és posztulátókkal foglalkoztunk, melyeket a tartományi gyűlésre küldünk.

A házi gyűlés bejezése. Miután készen voltak a jegyzőkönyvek, következtek az aláírások. Utána a szolgáló nővér a gyűlés tagjainak megköszönte a lelkiismeretes együttműködést, külön köszönetet mondott Szerafina nővérnek, aki a gyűlést vezette. Hisz minden testvériesen és az ima légkörében folyt le. Majd elénekeltük a Magnificatót, Magasztalja lelkem az Urat... Utána a kápolnába mentünk. Elmélkedés, bocsánatkérés, hálaadás és ünnepi vacserne.

XII. 4. Ma megkezdtük felülvizsgálni és átdolgozni a Közösségi tervet 2008-ra.

XII. 7. Viktor atya tartományi igazgató ötnapos látogatásra érkezett meg. Vasárnap itthon voltak Szentjóbbról is nővéreink, így teljes létszámmal megtartottuk a tanácsgyűlést.”

XII. 8. Szeplőtelen fogantatás ünnepe. Felajánlás.

Ezen a napon Albert Anna Felicia nővérnek és Boros Erzsébet Pia nővérnek, szerény körülmények között, de ünnepélyes szentmisével ünnepeltük meg a 60 évi hivatás jubileumát. Délután 2 órakor temetésen voltunk. Kedves Vincencia vizitátor nővérünknek Gyöngyi húgát 31 évesen magához szólította az Úr. Itt hagyta 11 éves fiát és szeretett férjét.

XII. 23. Advent 4. vasárnapja. Ma karácsonyi ünnepséget tartottunk a szegényeinknek (35 személy). Kedves Blanka és Cecília nővérek vezették az ünnepséget. Karácsonyi történetek felolvasása, ének gitárral és versek a gyermekek részéről. Az ünnepség magyar és román nyelven lett megtartva.

Ünnepi hangulatban, kis agapével és csomagosztással fejeztük be.

XII. 24. Karácsonyeste. Ebben az évben ezt egészen különlegesen ünnepeltük meg. Szentjobbról kedves Szerafina és Rafaella nővérek délelőtt megérkeztek tíz gyermekkel, akikkel együtt fogjuk megünnepelni a szentestét. Délután a vecsernyével kezdtük a karácsonyestét, amelyen a gyermekek is részt vettek. Utána összegyűltünk a hallban, a szépen feldíszített karácsonyfa köré. A gyermekek verseket mondtak, közben gitárkísérettel énekeltünk, majd egy kis pásztorjátékot adtak elő a gyermekek. Egyszer csak csengetés hallatszott, a gyermekek figyelemmel lesték az angyal érkezését. Jött is fehérbe öltözve, szárnyakkal, fényes csillagokkal díszítve. Ő sorba nevéen szólította a gyermekeket és kiosztotta az ajándékokat. Nagy volt az öröm a hallban, de lárma is, hisz a gyermekek már kibontották a csomagot, hogy lássák milyen ajándékot hozott nekik az angyal. Mi is velük együtt örültünk, hisz az angyal nekünk is osztott csomagot. A kölcsönös öröm mindenkit boldoggá tett.

XII. 24. Este 8 órakor főtisztelendő Fodor József vikárius úr tartotta az éjféli szentmisét, tekintettel a gyermekekre, akik szintén részt vettek ezen.

XII. 25. Karácsony. Ünnepi szentmise. Kolozsvári atya tartotta. Ma a gyermekek, két csoportban más-más plébániatemplomba mentek.

XII. 27. Borszentelés itthon, de eleget tettünk Anzelm atya kérésének is és öt nővér ott is részt vett a borszentelésen, s az utána következő közös agapén. Délután visszamentek a gyermekek Szentjobbra, a szociális otthonba. Örömtől sugárzó arccal megígérték, hogy újra el fognak jönni, mert nagyon jó volt itt lenni a kedves nővéreknél.

XII. 30. Csendes nap. Délután szentségimádás, amit Német atya tartott, aki édesanyjával hozzánk jött látogatóba.

XII. 31. Év végi hálaadás a plébániatemplomban, amelyen mi is részt vettünk.

Ezzel az évvel a társulatban megkezdjük a gyűlések éveit. 2007-ben volt a házi gyűlés, 2008-ban lesz a tartományi gyűlés és 2009-ben lesz az általános nagygyűlés, amelyeknek a feladata: Konstitúció 84 a.

„A Szeretet Leányai Társulatában a gyűlések feladata, hogy kiértékelje és előmozdítsa a társulat sajátos karizmájához való hűséget és az apostoli vitalitást.”

Ezt az évet fejezzük be, Szent Lujza gondolataival:

„Áldjuk a jó Istent minden dologban és keressük szent akaratát mindenben.”

Kérjük egyedüli anyánkat a boldogságos Szűz Máriát, nyerve ki számukra szent Fiától ezt a kegyelmet.”

Isten nevében és az Ő nagyobb dicsőségére!

2008

JANUÁR

I. 1. Ünnepi szentmise. Társulati felajánlás. Boldog új évet kívántunk egymásnak.

I. 17. Ma kísérte el a tartományi főnöknő, Vincencia nővér Busuioc Angela Cecília nővért Budapestre, hogy átadja Rufina nővérnek, a magyar tartományi főnöknőnek az új misszióra, három évre a központi ház beteg, idős nővéreinek ápolására.

I. 17. Ugyancsak ma indult el Szerafina nővér Grazba egy kétnapos lelki továbbképzésre, az európai tartományok német nyelvű fiatal nővéreivel (24-en voltak).

I. 22. Megkaptuk postán Giuseppina Nicoli nővérnek boldoggá avatására készített broszúrát és az indulgentiát, a teljes búcsú elnyerésére február 3-án.

I. 23. A Duna TV bemutatta Szent Bernadetről, a Szűz anyának Lourdes-i jelenésekről készített filmjét. Lélekben mi is Lourdes-ban éreztük magunkat. Utána Blanka nővér a házban lakó fiatal leányokkal és néhány nővérrel a hivatásokért egy félórás szentségimádást tartott.

I. 26. Szombat. Kilenc nővér megkezdte a nyolcnapos évi lelkigyakorlatát. Hála, hogy Viktor atya ebben az évben a sok elfoglaltsága mellett elvállalta a konferenciák megtartását.

FEBRUÁR

II. 2. A lelkigyakorlat befejező napja, az Istennek szentelt személyek világnapja. Lélekemelő szép, énekes ünnepi szentmisénk volt.

II. 11. A Szűzanya Lourdes-i megjelenésének 150. évfordulója. A házban, a fekvő betegekkel együtt többen felvettük a betegek szentségét.

II. 23. Kedves Christa nővér, általános tanácsstagunk megérkezett Bukarestbe, ahol 25-éig fog tartózkodni a helyi közösségben felmerülő problémák megbeszélésére.

II. 25. Délután megérkezett Viktor atya, vele mentünk ki a repülőtérre este 10 órakor, akkor érkezett meg Bukarestből Christa nővérünk. Sajnos betegen, nagyon megfázott.

II. 27. Tartományi tanácsgyűlés. Fő téma: Módi Blanka nővérünknek a jellemzése az első fogadalom letévéséhez. A másik téma Christa nővér beszámolója a bukaresti közösségben felmerülő problémákról.

MÁRCIUS

III. 2. Délután vidám szünórát tartottunk kis tombolával. Christa nővér látogatásának utolsó napján egy rövid, de velős konferenciával búcsúzott el a közösségtől, amelyben elhangzottak az észrevett hibákra való jóságos figyelmeztetések.

III. 3. Christa nővér visszarepült Bukarestbe, onnan pedig Párizsba.

III. 8-16. Viktor atya tartományi igazgató Bukarestben a kis lelki családban nyolcnapos vizitációt tartott.

III. 21. Nagypéntek. Közös keresztúti ájtatosság Nagyvárad összes plébániáinak híveivel, a Bazilika kertjében du. 3 órai kezdettel. Ez egy ősi szokás volt Nagyváradon a Kálvária úton, ami a kommunista rendszer alatt tönkre lett téve. Most főtisztelendő Fodor József vikárius úr kezdte és szervezte meg nagyon szépen. 14 csoport volt: Székesegyház, Olaszi, Újváros, Ősi, Velence, Szőlős, Szent József-telep, Katalin-telep, Bihar-püspöki, Vártemplom, Mária Rádió, ferences és vincés nővérek. Minden csoport egyik stációtól a másikig vitte a 3 méteres keresztet.

Hangszórókat állítottak fel, így lelkileg nagyon felemelő volt, mert mind az imát, mind az éneket hallottuk és megértettük. A bevezető imát a püspök atya végezte és a befejezőt főtisztelendő Anzelm atya, premontrei apát.

III. 23. Húsvét. Urunk feltámadása.

III. 26. Ambrus Regina, Kaszilda nővérünk égbe költözésének napja. Életének 87., szent hivatásának 69. évében. Béke poraira.

III. 31. Gyümölcslőtő Boldogasszony ünnepe. A fogadalom-újítás előtti csendes napot Viktor atya tartotta konferenciával.

Ünnepélyes szentmise keretében mindenki megújította fogadalmát. Délután vidám szünórát tartottunk tombolával, nagy volt az öröm.

ÁPRILIS

IV. 8. Blanka nővérnek mindenki örömeire sikerült a sofőr-vizsgálója.

IV. 10. Ma utazott Margit nővér (Részeg Melinda) a tartományi tanács beleegyezésével, St. 29 szerint egészségi okokból, három hónapra a szüleihez, ahonnan könnyebb Marosvásárhelyre jutni egy specialistához.

IV. 16. A Nicolae Jiga 62. szám alatti házunkba befogadtunk egy igen szegény, elhagyott, egyedülálló asszonyt, Francsics Erzsébetet.

IV. 17. Margit nővérünk ma volt Marosvásárhelyen az orvosnál. Testvére vele volt és hírt adott nekünk. Margit nővér betegsége gyógyítható, csak hosszadalmas kezelésre van szüksége, a gyógyszeres kezelést otthon végzi.

IV. 20. Az egyházi öregotthonból átjött hozzánk Pék Margaret, egészségügyi nyugdíjas. Hála, ő még tud egy kicsit dolgozni, segít a mellette levő szobában a betegeken és magától is még keres munkát a házban.

IV. 28. A bukaresti közösségből itt volt Magdolna nővérünk, mint a kis bizottság tagja, hogy közösen elkészítsék a házi gyűlések szintézisét a tartományi gyűléshez.

MÁJUS

V. 18. Szentháromság vasárnapja, igen nagy ünnep a kis tartományban. Módi Apolka-Blanka nővér első fogadalma letelésének napja. Kis kápolnánk ünnepi díszbe volt öltöztetve a sok gyöngyvirággal, mit Rafaella nővér a szentjobbi erdőből hozott. Az ünnepi szentmisét Viktor atya tartományi igazgatónk celebrálta. Jelen volt Blanka nővér édesanyja, édesapja és apai ágról a nagyapa. Édesapja és nagyapja reformátusok, de mind a kettőnek az örömkönnny ragyogott a szemükben, hisz Blanka nővér ma Jézus menyasszonya, aki mint a Szeretet Leánya az igen szavával örömmel megerősítette önmagát hivatásában.

V. 20. Paula nővérnek ma kivették a vasat a lábából, sajnos már nem fog többet lábra állni, de ő Isten akaratán megnyugodva, türelmesen viseli keresztjét.

V. 20-21-ére virradó éjszaka óriási szomorúságot okozott a lelki családnak. Betörők voltak a házban. Kirabolták Ágnes

nővért, a ház szolgáló nővérenek földszinti szobájából az összes pénzt. Reggel a nyitott szekrény fogadta Ágnes nővért az üres borítékokkal (öreg betegek, házban lakó világiak és nővérek pénze). Jelentettük a rendőrségnek, kivizsgálták az ügyet, sajnos eredmény nélkül.

V. 27. Egy görögkatolikus pap létesíteni akar egy szociális alapítványt, Anima Caritabila néven. Hozzánk jött segítséget kérni. Vincencia nővér tartományi főnöknő miután áttanulmányozta a statútumokat, eldöntötte, hogy csatlakozik hozzá.

JÚNIUS

VI. 6. Az Anima Caritabila tagjai úgy egyeztek meg, hogy közösen minden hónapban egy napon keresik fel a tíz szegény családot. Ma voltak először az általunk készített élelmiszer-csomagokkal a szegényeknél.

VI. 23. Klára és Márta nővérek a bukaresti közösségből eljöttek Nagyváradra, egy kis kikapcsolódásra. Ugyancsak ma érkezett Viktor atya, hogy szerdán Szabolcs atyával a püspök úrhoz menjenek, kérni őt, hogy augusztus 30-án pappá szentelje Bényei Botond lazarista diakónust. Ugyanebben az ügyben este tanácsgyűlést tartottunk, mert a külföldi vendégek részére szállást és ellátást kérnek tőlünk.

JÚLIUS

VII. 1. A lopás miatt egy időre bezártuk a szegénykonyhát. Sajnos több fiatal férfi és leány is itt ebédelt, akik gyanúsak. Maga a rendőr is azt mondta, hogy ezektől nekünk meg kell szabadulnunk és ha újra megnyitjuk a konyhát, ne vegyünk, csak idősebb szegényeket fel, inkább nőket.

VII. 7. A kis bizottság mindent előkészített az adott irányelvek szerint a tartományi gyűléshez.

2008. július 8-9-10. Tartományi gyűlés. Az általános nagygyűlés előkészítője.

VII. 8. A gyűlést de. 10 órakor kezdtük meg ünnepélyes liturgiával, a Szentlélek segítségül hívásával. 11 órakor az elkészített teremben a hivatalból való tagok és a delegált tagok jelenlétében a vizitátor nővér hivatalosan megnyitotta a tartományi gyűlést.

A gyűlés témája: Prófécia és remény, most és mindenütt.

A tartományi gyűlés első feladata az általános főnöknő és tanácsának a témájával kapcsolatos kérdéseire válaszolni. Ez a komoly munka több ülést vett igénybe, ennek végeztével a

tartomány ügyeivel foglalkozott a gyűlés. Összesen hét ülést tartottunk. Közben Szerafina nővér vidám vetítéssel lepte meg a gyűlés tagjait.

VII. 9. Altalános tanácstagunk, Christa nővér érkezése, örömet okozott a gyűlés tagjainak.

VII. 10. A tartományi gyűlés befejezése. 11 órakor volt az ünnepélyes befejező szentmise.

VII. 11–12–13. Christa nővér segítségével össze lettek állítva és franciára fordítva a gyűlés dokumentumai, amelyeket Párizsba kell elküldeni.

VII. 13. Vincencia nővér és Margit nővér Csíkba utaztak, mert Margit nővérnek július 14-én kivizsgálásra kellett menni Marosvásárhelyre. Vincencia nővér közben meglátogatja Bardocz Mária Adél nővérünket a ferences nővérek otthonában. Margit nővérnek egészségügyi szempontból meg lett hosszabbítva még három hónapra az otthoni tartózkodása.

AUGUSZTUS

VIII. 1. Ma utazott Ágnes nővér és Rafaella nővér Magyarországra, ahol több nővértárrsal együtt elvégzik az évi lelkigyakorlatot. Közben augusztus 6-án Blanka nővér is Kolozsvárra ment az évi lelkigyakorlat elvégzésére.

VIII. 15. Nagyboldogasszony ünnepe. Generális anyánk névünnepe. A lelki család örömmel ünnepelte meg Bíró Marcella Lidvina nővér és Horváth Mária Paula nővér 70 éves hivatásának jubileumát.

VIII. 30. Bényei Botond lazarista diakónus pappá szentelése. Méltóságos Tempfli József megyés püspök a Szent Katalinplébániatemplomban az ünnepélyes 10 órai szentmise keretében pappá szentelte a nagyváradi születésű Bényei Botondot.

VIII. 31. Vasárnap 10 órakor mutatta be első szentmiséjét a Szent Katalin-templomban Bényei Botond újmisési pap. Az ünnepi ebéd nálunk volt, a családtagokkal és vendégekkel együtt. Örömteli szívvel hálát adunk a jó Istennek minden kegyelemért, amelyekben ezekben a napokban részesített.

SZEPTEMBER

IX. 8. Kisboldogasszony, Szűz Mária születésének az ünnepe. Templombúcsú Szentjebbon. Főtisztelendő Lőrinc Ottó kanonok úr mondta az ünnepélyes szentmisét. Két nővérünk meghívásának, akik a gyermekotthonban szolgálnak, mi is eleget tettünk és négyen részt vettünk a búcsún.

IX. 10. Kiadták a kérdőíveket egy új tartományi tanács tag jelölésére, Részeg Melinda Margit nővér helyébe, akinek lejárt a kilencéves mandátuma.

IX. 15. Az iskolaév kezdete. A tartománynak öröme, hisz Módi Blanka nővér, aki befejezte tanulmányait, miután nagy nehezen megkapta az egyházi jóváhagyást, az állásért való vizsga után a Szent László Gimnáziumban lett tanítónő. Ma kezdte meg első tanítási évét az elemi iskola I. osztályában 21 gyermekkel.

IX. 25-26. Vincencia nővér részt vett Kolozsváron egy szemináriumon: Rolul vietii religioase comunitare în viața Europei.

IX. 25-26-27-28. Blanka nővér mint kezdő tanítónő, kurzuson volt Kézdivásárhelyen, témája: tanítási tervek készítése.

IX. 26. Újra lopás volt a házban. Kajó Mihály alkalmazottnak ellopták a pénzét a garázból.

IX. 30-tól-X.3-ig Vincencia nővér részt vett az FCRSM általános nagygyűlésen, mint tartományi főnöknő.

OKTÓBER

X. 15. Hála, mert a szegénykonyha újra működik. Igaz csökkent létszámmal, mert a tartományi tanács döntése, a rendőrség kérése szerint csak idős és beteges nőket vettünk fel.

Végre a nagykapu melletti falat másfél méterrel növelték. Az új kaput pedig megrendelték.

X. 25. Megérkezett Viktor atya és Szabolcs atya, hogy a Szent Katalin-plébániatemplomban november 27-én tartandó misszióra előkészítsék a dolgokat.

X. 28. A temetőben voltunk, virágokkal feldíszítettük nővéreink sírjait, imádkozva értük gyertyát égettünk. Isten adjon nekik örök nyugalmat.

X. 28. Telefonértesítés jött Kolozsvárról. Az Egyesült Államokban működő HILTON segélyszervezet egyik vezetője, Sr. Joyer Meyer itt van Kolozsváron, s ellátogat Nagyváradra, Temesvárra és Szatmárra is. Nagyváradon, itt nálunk a Miorijei 23. szám alatt, délután 2 órakor lesz a környéken működő szerzetesrendek képviselőivel a segítséget kérő terv elkészítésének a megbeszélése, de csak olyan munkakörben, ahol nővérek is működnek.

X. 28. Lucaci Juliana Klára nővér a bukaresti közösség tagja négyórás munkahelyet kapott a HAR, AIDS-es gyermekekkel foglalkozó intézménynél, a többi család látogatási szolgálata mellett.

X. 29. Ma indult Ágnes nővér családi látogatásra szüleihez. Közben, mint a tartomány asszisztens nővére meglátogatja a bukaresti közösséget is.

NOVEMBER

XI. 1. Mindenszentek ünnepe.

Délután a volt olasz temetőben, az újonnan rendbe hozott kiskápolnában, ahová az emléktáblákat is el lehet helyezni, főtisztelendő Fodor vikárius úr tartotta a megholtakért való ájtatosságot. Ezen többen mi is részt vettünk, hisz a tartomány sok nővére nyugszik ott. Utána a Markovics család rendbe hozott kis kápolniját is megáldotta.

XI. 21–22–23. Misszió a Szent Katalin-plébániatemplomban. Páter Viktor, Szabolcs és Sándor lazarista atyák tartották, de Szerafina és Blanka nővérek, mint a Szeretet Leányai is közreműködtek. Hisz tudjuk, hogy ez a kis templom Héreghy Nárcisza nővérünk önfeláldozó tevékenységével, a Szűzanya iránti nagy szeretetének jeléül, Isten dicsőségére létesült.

X. 23. Krisztus Király ünnepe a misszió befejezése.

Délután fél 5-kor Szerafina nővér tartott egy előadást vetítés-sel Laboure Szent Katalin életéről, az 1830-ban történt Szűzanya megjelenéséről és a csodáséremről. Blanka nővér felolvasta Szent Katalin nővérünknek vallomásait, amelyet 40 évvel a jelenések után emlékezetből leírt, gyóntató atya kérésére. Hála Istennek szép volt és jól sikerült minden. Főtisztelendő Egeli atya, a plébános nagyon meg volt elégedve mindennel.

XI. 23-án este megérkezett Christa nővér Párizsból. 24., 25., 26-án mindennap délután más-más társulati témáról értékes eszmecserét folytattunk vele. Szívünket öröm töltötte el.

XI. 27-én részt vettünk a Szent Katalin-templom búcsúmiséjén. Mise után többek kérésére Szerafina nővér újra levetítette Szent Katalin életét és az érem történetét.

DECEMBER

XII. 3. Az Úr magához szólította, a már egy éve ágyban fekvő Rokaly Erzsébet Ilona nővérünket, nyugodjon békességben.

XII. 3. Egy szerény ünnepséggel a tartományi főnöknő, Vincencia nővér beiktatta az új tanácstagot, Ciobanu Juliana Katalin nővért, aki már november 5-én lett Párizsban kinevezve, Részeg Melinda Margit nővér helyett. A vizitátor nővér megköszönte Margit nővérnek a tartomány vezetésében tett kilencéves szolgálatát.

XII. 5-6-7. Hegyköztóttleki missziós napok. Ezt is a lazarista atyák tartották, de tőlünk is közreműködött két nővér, vetítéssel és a gyermekekkel való foglalkozással.

XII. 8. Szeplőtelen Fogantatás ünnepe. Társulati felajánlás.

XII. 22. Meghozták az új kaput, és fel lett állítva a másik, az alacsonyabb elé.

XII. 23. Örömhír az egyházmegyének. XVI. Benedek Pápa kinevezte a nagyváradi egyházmegye élére Böcskei László, temesvári általános helynököt püspöknek, főtisztelendő Tempfli József püspök helyett, aki koránál fogva, és az Egyházi Kánon szerint felmentését kérte.

XII. 24. Az igen szép karácsonyfa alatt összegyűltünk egy kis ünnepségre, majd boldog kegyelmekben gazdag ünnepet kívántunk egymásnak. Este 9 órakor volt itthon az éjféλι szentmise.

XII. 25. Karácsony. Jézus Krisztus születése.

XII. 31. Az év utolsó napján a plébániatemplomban résztvettünk a hálaadó szentmisén. Este 11 órakor a Bazilikában voltunk négyen szentségimádáson és utána 12 órakor az első újévi szentmisén. Isten áldását kértük az egész emberiség számára, valamint az annyira óhajtott békéért könyörögtünk.

Befejezésül álljon itt Szent Pálnak a Rómaiaknak írt leveléből két idézet:

*„Adja meg nektek a béketűrés és vigasztalás Istene,
Hogy Jézus Krisztus akarata szerint egyetértsetek,...*

Töltson el benneteket a reménység Istene, teljes

Örömmel és békével a hitben,

Hogy a Szentlélek erejével bővelkedjeteκ a reményben.” (Róm.

15. 5, 13)

2009

A társulat jeligéje: Prófécia és remény, most és mindenütt.

„Megismerni Istent, az igaz Istent, azt jelenti, hogy reményt kap az ember.” (XVI. Benedek Pápa.)

JANUÁR

I. 1. Szűz Mária Isten Anyja. A társulat felajánlása. Újévi jókívánságok.

I. 7. Vincencia nővér elkísérte Részeg Margit nővért Csíkba a szüleihez, ahol az általános tanács engedélyével, betegsége miatt újra hat hónapot fog eltölteni.

I. 18. Vasárnap. Ma tartotta első szentmiséjét a váradszőlősi templomban Konyarik József, aki Nagyváradon született, s akit 9 évi nyelv és teológiai tanulmányai után Brazíliában pappá szenteltek 2008 decemberében. Késői hivatás, mert csak édesanya halála után lépett a papi pályára, most 57 éves, tele buzgósággal, igazi missziós lelkülettel. Jó kapcsolatban volt Fabiana és Zoé nővéreinkkel, a kommunista időben anyagi segítséget is nyújtott nekünk. Hála, mert most nekünk volt lehetőségünk és alkalmunk, hogy anyagilag mi nyújtsunk neki segítséget. Jelmondata: „Rászedtél Uram! És én hagytam, hogy rászedjél.”

Jelenleg, mint egyszerű, mélyhitű, buzgó missziós pap működik Brazíliában.

I. 19. Értesítést kaptunk Rómából, hogy a generális atya újra kinevezte főtisztelendő Kunay Viktor atyát három évre tartományi igazgatónak.

I. 20. Horváth Mária Paula nővért hosszas türelmesen elviselt betegség után hazahívta az Úr.

I. 30. Isten segítségével ma 13-an megkezdtük az évi lelki gyakorlatot. Viktor atya tartja a konferenciákat.

FEBRUÁR

II. 6. A jó Isten hazahívta Sprinceanu Mária Lujza nővért. 97 éves korában és 75 éves hivatási évével a bukaresti közösség tagjai közül.

II. 7. Délelőtt 11 órakor ünnepi szentmisével befejeztük a lelki gyakorlatot. Délután tartományi tanácsot tartottunk, mert másnap Viktor atya visszament Budapestre.

II. 12. Az Anima Caritabilis szervezettel tíz szegény család látogatása. Az anyagi oldalát a tartomány fedezte a szegénypénzből.

II. 17. Kertész Magda Szerafina nővér a közösség öröme ma sikeresen levizsgázott autóvezetésből.

MÁRCIUS

III. 2. Részeg Melinda Margit nővér, a mi autónkkal ment ma orvosi felülvizsgálásra Marosvásárhelyre. Szerafina nővér elkísérte és visszajövet ő is vezette az autót.

III. 7. Szombat. Csodálatos esemény. Püspökszentelés a Bazilikában.

A temesvári püspök, főtisztelendő Roos Márton szentelte püspökké főtisztelendő Böcskei Lászlót, a nagyváradi egyházmegye 82. főpásztorát. Jelmondata: Erősítsd hitünket!

A pápai nuncius, Francisco Lozano érsek olvasta, és mutatta fel a kinevezési okmányt.

A szertartáson és szentmisén 31 püspök vett részt, a hívek száma meghaladta az ezret. Szép számban jelentek meg a szerzetesnők is a temesvári és nagyváradai Egyházmegyéből. Az ének és zenekar nagyon ünnepélyessé tette az egész szertartást. Sok szép jelenetnek voltunk a tanúi, egyet szeretnék megemlíteni: főtisztelendő Tempfli József, nyugdíjba vonuló püspöknek a pásztorbot átadását az új püspöknek. Jelen voltak a testvér egyházak képviselői, valamint Nagyvárad világi előljárói. Ilie Bolojan polgármester köszöntötte az új püspököt.

Székfoglaló beszédében az újonnan felszentelt megyés püspök kihangsúlyozta: „Krisztusra építeni öröm és érdemes.” Beszéde végén főtisztelendő Böcskei László püspök megerősítette tisztségében főtisztelendő Fodor Józsefet, aki továbbra is vikárius marad. A kinevezett püspöki titkár Vakon Zsolt, a váradolaszi plébánia káplánja, az irodaigazgató pedig Fügedy Antal Levente, Mezőbikács plébánosa lett.

Mivel a Bazilika zsúfolásig megtelt, a kint marad hívek részére a bejáratnál felállítottak egy kivetítőt, s így követhették a szertartást és a szentmisét. Istennek legyen hála a mai napnak minden kegyelmeiért és eseményeiért.

III. 12. Megérkezett az új autó, a hétszemélyes Dacia-Logan a szentjobbi ANEX részére. Szerafina nővér fogja vezetni.

III. 14. Ebben az évben, ezen a napon ünnepeltük Marillac Szent Lujza anyánk ünnepét, mivel március 15-e nagyböjt harmadik vasárnapjára esett.

III. 25. Gyümölcsoltó Boldogasszony ünnepe. Újra önként áadtuk magunkat Jézusnak.

Boldogan kimondtuk az igen szót. Margit nővér is itthon volt, aki most az évi lelkigyakorlatát is elvégezte.

ÁPRILIS.

IV. 12. Elhoztuk a Posticumból Német László főtisztelendő urat, a beteg édesanyjával. Német atya is súlyos cukorbeteg. Mind a ketten ápolásra szorulnak. Kissé nehéz a helyzetünk, mert Vincencia nővér Párizsba megy az általános nagygyűlésre és csak Ágnes nővér lesz az egyedüli fiatal a házban erre a szolgálatra, de bízunk az isteni Gondviselés segítségével.

MÁJUS

V. 5. Ma utazott Vincencia nővér Bukarestbe, ahonnan május

6-án Katalin nővérrel Párizsba repülnek az általános nagygyűlésre.

V. 9. Húsvét utáni ötödik vasárnapja a nagyváradi egyházmegyének Szent László ünnepe. A Bazilikában püspöki nagymise, mely a püspök atya bevezető beszédével vette kezdetét. Az ünnepi szónok főtisztelendő Pálos atya volt. Ora et labore, szívhez és lélekhez szóló szavaival nagyon felemelte az ünnepséget. Az ima legyen összekapcsolva tettekkel, élni a hit életét igazságban és szeretetben. Szentmise után Szent László hermájával megtartották az ünnepi körmenetet.

V. 8–16. Párizsban a vizitátor nővérek és a delegátusok megtartották az évi lelkigyakorlatukat.

V. 18. Isten segítségével ma kezdték meg Párizsban az általános nagygyűlést, amelyen 184 Szeretet Leánya vesz részt. Befejezése 2009. június 13-án lesz. Ezt a komoly és felelősségteljes munkát a társulat minden tagja törekszik buzgó imájával kíséрни.

V. 16. Ma kaptuk meg az első „Hírlapot”. A társulat mint jó édesanya arra törekedett, hogy az interneten keresztül a heti hírekkel és a Filles de la charite. org weblappal az általános gyűlés eseményeiben részt vehessen a világon élő minden Szeretet Leánya. Örömmel vártuk minden héten a velősen megfogalmazott heti lapot.

V. 23. Ma délután 3 órakor hazahívta az Úr Német atya édesanyját, a jó Magdi nénit, akit öt hétig nagy szeretettel gondoztunk és ápoltunk. A Posticum kápolnájában tartotta meg püspök atyánk, Böcskei László sok pappal együtt az ünnepélyes Lucernáriumot és a temetési szertartást, innen Aradra vitték, ahol a családi sírban helyezik örök nyugalomra. Béke poraira.

JÚNIUS

VI. 16. Kettős örömnapi, Ágnes nővér sikeresen letette a sofőrvizsgát, Vincencia nővér pedig hazaérkezett Párizsból. Késő délutánig beszélt nekünk a gyűléssel kapcsolatos élményeiről, de egy CD-t is hozott a gyűlés lefolyásáról, amelyet majd megfognak nézni.

VI. 26. Romila Ludovica Mártha nővér, aki már több mint egy éve unokahúgánál lakott, hosszas betegség után elköltözött az Úrhoz. Uram adj neki örök nyugalommat.

JÚLIUS

VII. 8. Az Egyház zarándoklatot szervezett Lourdes-ba és Fatimába (45 személy). Erre a tíznapos zarándoklatra Vincencia

nővér elengedte Baciú Rafaella és Módi Blanka nővéreinket. Legyen ez egy áldozat a tartomány részéről a hivatásokért. Közben itthon is elkezdtünk egy kilencedet a Szűzanyához, könyörögve a világon élő szenvedőkért, a családokért, a bűnösök megtéréseért, az Istennek szentelt személyekért, és hivatásokért Szent Vince két lelki családja részére.

VII. 12. Vasárnap. Nagy örömünkre, Böcskei László új püspök atyánk mondta kis kápolnánkban a szentmisét. Szerafina nővér is itthon volt Szentjobbról, aki ellátta a kántori teendőt.

VII. 17. Rafaella és Blanka nővérek hazaérkeztek a zárán-doklatról. Igen boldogok, mert nagyon sok kegyelemben és élményben volt részük. Napokon át vetítéssel mutatták meg nekünk egész útjukat, így mi is részt vehettünk az ő örömeikben. Hála legyen Istennek mindenért.

AUGUSZTUS

VIII. 18. Megérkezett tartományunk igazgatója, Viktor atya egy szlovák pappal, aki Budapesten őnáluk van, mert a magyar nyelvet akarja elsajátítani. Egy hetet töltöttek itt nálunk. Búcsú-záskor a szlovák atya kifejezte háláját, mert nagyon jól, vagyis teljesen itthon érezte magát.

VIII. 25–30. Péntek, szombat, vasárnap tartották meg Csíkszeredán a fiatalok találkozóját (600 fiatal). Ezen Módi Blanka nővérünk is részt vett. A találkozó egy igen jó és felemelő programmal volt megszervezve. Legyen a Csíksomlyói Szűzanya a fiatalok kísérője a mindennapi életben.

SZEPTEMBER

IX. 13. Koncert a Bazilikában. Ausztriából a Spirit Of Europe zenekar tartja ezt a jótékonyági koncertet a szentjobbi szociális Szent István-otthon gyermekeinek megsegítésére. A gyermekek a végén saját kezükkel készített kis ajándékokat osztottak ki a zenekar tagjainak. Szerafina nővérünk pedig német nyelven kifejezte a gyermekek nevében hálájukat.

IX. 19. Előkészületül Szent Vince ünnepére, elkezdtük a kilencedet.

IX. 24–25–26. Háromnapos tridiumot tartottunk az ünnepre. Főtisztelendő Mahajduda János atya tartotta a reggeli szentmiséket, egybekapcsolva a Nyolc Boldogságról szóló szentbeszéddel.

Első nap a boldogságról általában beszélt, a második nap az első négyről, a harmadik napon a másik négyről. Nyugodtan

mondhatjuk, ez a háromnapos magunkba szállás, örömmel töltötte el lelkünket. Istennek legyen hála érte. Mind a három napon délután 5 órakor, a vecsernye elmondása után, nagy örömünkre Szent Vince és Szent Lujza életéről és a tartomány jelenlegi szegényszolgálatáról való elmélkedési vetítéssel vettünk részt. Ezért köszönetet mondunk Szerafina és Blanka nővéreinknek, akik igazi buzgósággal és örömmel összeállították ezt az elmélkedési programot, amivel lelkünket gazdagították.

OKTÓBER

X. 1. Bogdan Cr. Ágnes nővér és Hirbu L. Magdolna nővér Párizsba repültek a vincés napok találkozójára, ahol egy hónapot fognak eltölteni.

X. 2. Az Úr magához szólította Franciscs Erzsébet szegényünket, akit gondoztunk és ápoltunk a 62. szám alatti házunkban. Egy nagyon szegény testi-lelki elhagyatott asszony volt, de halála előtt el lett látva Szentségekkel.

X. 10. A Szentatyá, XVI. Benedek pápa meghirdette az Anus Sacerdotalis évet, a papság évét 2009. június 19-től 2010. június 11-ig.

Ez alkalomból a temesvári püspök zarándoklatot szervezett Máriaradnára a papok és szerzetesek részére, amelyhez a nagyváradi püspök is csatlakozott papjaival és szerzeteseivel. Ezen hat Szeretet Leánya is képviseltette magát. Részünkre ez egy lelki felemelő élmény volt, együtt látni a több nemzetiségű papságot és szerzeteseket. A szentmise és keresztút és a csoportbeszélgetések három nyelven folytak, magyarul, románul és németül.

X. 16. Szentségimadás az ifjúsággal a Bazilikában. Utána a püspöki palotában megbeszélést tartott a püspök atya a fiatalokkal. Tőlünk is kért egy nővért az ifjúsági pasztorációhoz.

Vincencia nővér Módi Blanka nővért jelölte ki. Püspök atyánk körlevéllel kérte a papokat, tegyék lelki ügyükké az ifjúság pasztorációját.

Az Egyházmegyében így több helyen is voltak ifjúsági találkozók, amelyeken most már Blanka nővér is mindig részt vett.

NOVEMBER

XI. 4. Lelkileg meggazdagodva hazajött Ágnes és Magdolna nővér a vincés találkozóról, Párizsból. Ágnes nővér a találkozó összes eseményeiről és a zarándoklataikról egy CD-t hozott,

amelynek megtekintésével mi is napokon át örömmel részt vehettünk a találkozón.

XI. 7. Tartományi tanácsgyűlés. Több hónapi ima és megfontolás után. Ma adunk választ generális anyánk kérdésére, a tartomány jövőjére vonatkozólag. Sajnos a konstitúció után mi már nem lehetünk tartomány, 18 nővér és 2 ház, tehát a létező két lelki családot más tartományhoz kell csatolni. Mi teljesen az isteni Gondviselésre bízunk a jövőnket.

XI. 20. Viktor atya tartományi igazgató négynapos látogatása. Több megbeszélést tartottunk a tartomány jövőjére vonatkozólag. Hová kérjük a csatlakozásunkat? Ebben a kérdésben nekünk kell egységre törekedni. Sajnos nagyon különbözőek a vélemények, de bízunk az ima segítségébe.

DECEMBER.

XII. 8. Szeplőtelen Fogantatás ünnepe. Társulati felajánlás.

XII. 11–12–13. Viktor atya tartományi igazgató látogatása a bukaresti közösségben.

XII. 11. és 17. között általános tanácstagunk, Christa nővér látogatása.

Ez az ötnapos látogatás fárasztó munkát igényelt tőle, de tőlünk is. Komolyan foglalkoztunk a kis tartomány jövőjével. Több lehetőséget beszéltünk meg, mind pozitív, mind negatív oldalaival.

Mint a társulat engedelmes leányai, rábízunk magunkat az előljárók döntésére, bízva az isteni Gondviselésbe és drága Szűzanyánk segítségében. Ebben az ügyben továbbra is kérjük a Szentlélek felvilágosító segítő kegyelmét.

XII. 25. Karácsony. Jézus születésének az ünnepe. Itthon 8-kor volt az éjféli szentmise. Szentjobbrol is itthon volt a két nővérünk.

XII. 28. Aprószentek ünnepe. Mivel Szent János ünnepe vasárnapra esett, ma lett megtartva a borszentelés. Ebben az évben nálunk tartottuk meg, ünnepi szentmisével délelőtt 11 órakor. Főtisztelendő Anzelm atya, premontrei apát, mint fő celebráns és vele koncelebráltak főtisztelendő Sándor és Botond lazarista atyák. Jelen volt négy ferences nővér, egy orsolyás nővér és mi mindannyian. Ez egyben a nagyváradi szerzetes közösségek találkozója is. Összesen 24-en voltunk. Mise után volt a borszentelés és utána a közös ebéd. A vidám beszélgetések és gondolat kicserélésekből, érezhető volt a jó hangulat. Hála az Urnak, mindenki jól érezte magát.

XII. 29. Másik öröm a házban. Három nővértársunk megérkezett Bukarestből. Nagyon vártuk már őket. Most mivel a kis tartomány minden tagja együtt van három napon át komolyan foglalkoztunk az Általános gyűléstől kiadott Közdocumentum" pontjaival. Címe: „Hagyjuk, hogy a Szentlélek alakítson minket”.

A dokumentum magába foglal négy „Kihívást” és négy „Választ”. Vincencia nővér megkérte Hírbu Magdolna nővért, hogy ezen a három napon vezesse az erről szóló megbeszéléseket. Az utolsó délutánon szó volt a tartománynak az előttünk álló jövőjéről is. Teljesen reáhagyatkozunk Isten akaratára és engedelmesen alávétjük magunkat előljáróink döntésének.

XII. 31. Többen részt vettünk az év végi hálaadáson a plébaniatemplomban. Itthon vacsora után, vidáman ünnepeltük meg az óév utolsó estéjét. Majd néhányan elmentünk a Bazilikába, ahol 11 órától 12-ig szentségimádás volt, utána pedig az első újévi szentmise. Hazaérkezve, boldogan kívántunk egymásnak „Boldog új évet.”

Ez évnek befejezésére álljon itt néhány idézet páter Javier Alvarez általános igazgató konferenciájából a közdocumentumnak a magyarázatából:

„A négy indítványozott Kihívások és Válaszok olyanok, mint a sínek, amelyek a megtérést és a felélesztést orientálják, és megadják az irányt.”

„Nehézség nélkül észrevehető a szövegben a jövőre való irányítás, párosítva egy nagy adag reménységgel.”

„A dokumentum egy kifeszített íj, egy nyíllal, amely előre céloz.” A dokumentumnak van egy pozitív és reményteljes hangja, amely fülünkbe súgja „bátorság”, Istennel minden lehetséges”.

A dokumentum utolsó lapján ez áll:

A Szentlélek hatása alatt megerősödve Mária anyai szeretete által

Fogadjuk lelkesen

És hálával az Ő felhívását:

„Tegyetek meg mindent, amit mond!” (Jn. 2,5)

Áldjuk a jó Istent minden dologban, és keressük szent akaratát mindenben! (Szent Lujza)

2010

JANUÁR

I. 1. Szűz Mária Istenanya. Felajánlás. Imanap a békéért.

I. 2. Hazautazott a bukaresti közösség, hogy szeretettel folytassa a társulattól reá bízott szolgálatát. Itthon csendben és nyugalomban folyik a mindennapi élet. Vincencia nővér tovább folytatja szerdán pasztorációs szolgálatát a Szent Márton egyházi öregotthonban.

I. 12. Főtisztelendő Konyarik József missziós pap látogatása. Kaptunk tőle egy CD-t az újonnan épült 5000 férőhelyes templom felszenteléséről. Számunkra egy igazi lelki élmény volt a CD megtekintése. Megérezttük azt, hogy a katolikus Egyház minden nehézség ellenére elevenen él Brazíliában.

I. 17. Vasárnap. Hála Istennek egy felemelő ökumenikus imaórával megkezdttük az imahetet, a keresztények egységéért. A program magyar és román nyelven volt összeállítva. Ezen részt vett a görögkatolikus püspök, református püspök és a többi keresztény gyülekezet vezetője is. Főtisztelendő Böcskei László megyés püspök vezette az imaórát.

FEBRUÁR

II. 6. Isten segítségével tíz nővér megkezdte az évi lelki gyakorlatát, február 6-tól 13-ig, Viktor atya tartományi igazgató vezetésével. Szombaton 11 órakor szép ünnepi szentmisével fejeztük be.

II. 14. Tanácsgyűlést tartottunk, teljes létszámmal.

II. 22. Főtisztelendő püspök atyánk, Böcskei László látogatása. Ő azért jött, hogy egyes anyagi ügyeket megbeszéljen velünk. Igaz először ő mondta el, hogy hogyan jártak el Temes megyében az Egyháznak és a szerzeteseknek visszaadott intézményekkel. Majd áttértünk mi is a Szent Vince Intézetünkre, amelyet az Egyház a Szent László Gimnázium részére tőlünk kért. Megmutattuk az Általános előjáróktól kapott engedélyt, hogy bérbe adhatjuk az Egyháznak.

Ő megértett minket és jóakaratóan megígérte, hogy lesz valami bér az Egyház részéről. Bellarmina nővér 18 000 lejre (RON) gondolt.

MÁRCIUS

III. 13. Ebédet adtunk 14 fiatalnak, akik lelki napokat tartottak itt Nagyváradon.

III. 25. Gyümölcsoltó Boldogasszony. Ünnepi szentmise fogadalomújítás.

Nagyböjti időszak. Ebben az évben megszervezték a keresztúti ájzatosságokat. A templomokban különböző csoportok a megadott időpontban végezték a keresztutat (kisiskolások, gimnazisták, egyetemisták és családok).

Nagypénteken 3 órai kezdettel a püspöki palota kertjében a közös keresztúton részt vettek a plébániák hívei, a szerzetesek és a Mária Rádió, mivel hangszórókkal közvetítették az imákat és az énekeket. Lelkileg mindenki komolyan részt vehetett. A keresztutat főtisztelendő püspök atyánk vezette. Hála Istennek sokan voltunk, és mélyre ható lelki élményben volt részünk.

ÁPRILIS

A három szent napon a plébániatemplomban vettünk részt a szertartásokon. Mivel Sándor atya CM itt volt Nagyváradon, nagycsütörtökön itthon tartott nekünk szentmisét. Ez nagy öröm volt azok részére, akik már nem tudnak elmenni a templomba.

IV. 4. Húsvét. Urunk feltámadása. Itthon ünnepi szentmise.

Igen megható volt mind a feltámadás szertartása, mind az ünnepi nagymise a Bazilikában. Hála, mert oly sokan voltak, hogy nem volt elég ülőhely. Excellenciás Böcskei László megyés püspök celebrálta a szentmisét. A zenekar és énekesek is kitettek magukért.

Áprilisban többször volt kis kápolnáinkban román nyelven szentmise, amelyet Martisca Valeriu főtisztelendő úr tartott, Felicia nővérnek az unokaöccse, aki a Félixfürdőn kezelésen volt. Szép szentbeszédeivel felrázta a lelkiismeretünket. Kihangsúlyozta, hogy az Istennek szentelt személyek az Egyháznak a szíve. Ahogyan az emberi test szív nélkül élettelené válik, úgy az Egyház is az lesz, ha nincsen szíve. Becsüljük meg hivatásunkat és adjunk érte hálát mindennap.

MÁJUS

V. 14. Öröm a kis tartományban. Általános főnökünk, páter Gregory Gay látogatása. Ma délután 3 órakor érkezett meg Budapestről Viktor és Szabolcs atya tolmács kíséretében. A fogadtatás és üdvözlés után következett az ebéd. Majd 5 órakor a nappaliban volt a beszélgetés a nővérekkel, és egy rövid vetítéses bemutatás a tartományról. A generális atya kérése az volt, hogy szeretne a múlttól valamit hallani. Vincencia nővér megkérte Lucianna nővért, mondja el röviden, milyen volt a tartomány helyzete a kommunista idő alatt.

V. 15. Reggel 8 órakor szentmise. Utána megmutatta Vincencia nővér generális atyánknak az új házunkat és a mellette lévő régi lakásainkat. 10 órakor Szentjobbra indultak a Szent István Gyermekotthon látogatására, ahol két nővérünk szolgál. A gyermekek, énekekkel és egy kis előadással üdvözölték a vendégeket. Mindenkinek a lelkében egy otthonos atmoszféra uralkodott. Utána következett az ebéd együtt a gyermekekkel. Ebéd után a templom és a másik két gyermekotthonnak megtekintése következett. Délután visszatértek Nagyváradra. Itt betértek a Bazilikába, és rövid városnézés után még kimentek az ortodox zárdába (amelyet a mi volt Rimanóczy-szőlőnknek a területén építettek az ortodox nővérek).

V. 16. Vasárnap 10 órakor generális atyánk ünnepi szentmisét tartott a Katalin-telepen. Nálunk volt a közös ebéd, erre Egeli atya, a plébános is eljött. Este generális atyánk részt vett az ifjúsági bibliaórán.

V. 17. Hétfőn Bukarestbe repült Viktor atya kíséretében, ott is meglátogatta a kis nővér családot. Hála, mert mindenhol jól érezte magát. 18-án visszarepült Rómába. Viktor atya pedig visszajött Nagyváradra és itt maradt pünkösdi ünnepére, s csak 24-én ment vissza Budapestre.

V. 17–20. Római és görögkatolikus papok találkozója Nagyváradon. Több mind száz pap vett részt a háromnapos lelki konferenciákon és megbeszéléseken. A megnyitó szentmise a Bazilikában volt. Főtisztelendő Szabó Ervin atya köszöntötte a jelenlévőket. Egyik napon a görögkatolikus székesegyházban volt a szentmise. Az ünnepélyes befejező szentmisét Szentjobbon tartották. Itt a két nővérünk is kivette a részét. A Szent István-otthon gyermekeivel egy bibliai jelenettel és énekekkel felejthetetlené tették a befejező estét.

V. 25–27. A romániai püspöki kar találkozója Nagyváradon. Jelen voltak a római katolikus, a görögkatolikus és román nyelvű római katolikus püspökök. Ezen a találkozón részt vett az apostoli nuncius, páter Francisco Javier Lozano is, aki a Szentatya, XVI. Benedek pápának üdvözlését tolmácsolta a részt vevő püspököknek. A befejező szentmisét szintén Szentjobbon tartották. Itt meglátogatták a Szent István Gyermekotthont, ahol Szerafina és Rafaella nővérek a gyermekekkel újra kis jelenettel, és énekekkel köszöntötték a püspök atyákat, akik nagyon otthonosan érezték magukat a gyermekek között. A kicsik pedig

sorban gyönyörködtek a püspök atyák gyűrűjében. Az egyik napon meglátogatott minket főtisztelendő Tamás József gyulafehérvári segédpüspök, Lidvina nővérünknek a rokona. Szent beszédében rámutatott a Csíksomlyói búcsú mottójára: „Most segíts meg Mária”. Nagyon fontos kérni a Szűzanya segítségét a mai világért, ahol az anyagiasság, az Isten tagadása és az erkölcstelenség elérte a tetőpontját, és hirdetik, nincs szükség az Istenre és a hitre. Sokat kell nekünk imádkozni és áldozatot hozni az emberiség megtéréseért.

JÚNIÚS

VI. 3. Csütörtök, Úrnap. Főünnep. Évtizedek óta bent a Bazilikában volt ilyenkor az Úrnap körmenet. Ma, 2010. június 3-án végre a négy sátor kint a Szent László-szobor körül lett felállítva, zöldgallyakkal és virágokkal. A felemelő bensőséges körmenetet nagyméltóságú Böcskei László püspök atyánk tartotta meg. Igen szép számmal jelentek meg papok és hívek a nagyváradi plébániákról. Hangszórók segítségével mindenki együtt énekelhette és jól hallhatta az egész szertartást. Az ünnepi hangulathoz a szép idő is hozzájárult.

VI. 5. Szombat. Egyházmegyei ifjúsági találkozó, ami reményen felül szépen sikerült, hisz nagyon jól volt minden megszervezve. Ezen kb. 500 fiatal vett részt. Az olaszi templomtól körmenettel mentek fel a Bazilikába, énekelve, harangzúgástól kísérve, ahol a találkozó az ünnepélyes megnyitó szentmisével kezdetét vette.

VI. 28. Ma megkezdődött a Missziós Kongregáció (lazaristák) általános nagygyűlése, amelyen megválasztják az általános főnököt (generális atyát), aki egyben a Szeretet Leányai Társulatának is az általános főnöke.

JULIUS

VII. 8. A Missziós Kongregáció Általános gyűlése visszaválasztotta, újra 6 évre páter Gregory Gayt általános főnöknek.

VII. 21. Vincencia nővér Bukarestbe utazott a kis lelki család látogatására. Sándor lazarista atya itthon van szabadságon és nálunk misézik. Rövid, velős szent beszédeivel lelki örömet okozott nekünk.

AUGUSZTUS

VIII. 6–11. Kedves Christa nővér generális tanácsstagunk látogatása. Ebben az évben ez az első látogatása. Ezen rövid idő alatt, délutánonként 4 órakor összejöttünk több dolognak a

megbeszélésére. Először tudomására adta nekünk a generális anyja és tanácsának elhatározását, hogy majd az osztrák tartományhoz leszünk csatolva. Erre vonatkozólag rövidesen kapunk egy levelet generális anyánktól. Egyik délután a hit ajándékairól beszélgettünk, a másikon pedig gyakorlati dolgokról volt szó. Egyszerű életstílus, kisebb szegénységi gyakorlatok, különösen felhívta figyelmünket a víz, villany használatára.

VIII. 8. Vasárnap. A tartományi tanácsnak minden tagja együtt volt, így Christa nővérrel egy tanácsgyűlést tartottunk. Mivel már nem leszünk tartomány, több, a jövőre irányuló kérdés lett megbeszélve. Mi ezt az ügyet teljesen az isteni Gondviselésre bízuk.

VIII. 9. Délután 4 órakor összegyűltünk és szívélyes beszélgetéssel töltöttünk el egy órát, egy valódi vidám rekreációt. Utána következett Christa nővérrel egy lelki beszélgetés is. Majd elbúcsúztunk tőle, mert másnap Bukarestbe repült, onnan pedig 11-én Párizsba.

Augusztus hónapban egyházmegyénkben megkezdtek a közelebbi készülődést Isten szolgájának, Bogdánffy Szilárd vértanú püspök boldoggá avatására. Kilenc naponként egy-egy plébánia és csoport egy emlékszalagot kötött a zászlójára és megkezdtek a kilencedet a boldoggá avatására.

VIII. 21–22. Papszentelés Görgényüvegcsürön. Főtisztelendő Jakubinyi György, gyulafehérvári érsek, Vass Csaba lazarista kispapot pappá szentelte, akinek a jelmondata: *„Péter azt felelte Jézusnak, Úram te mindent tudsz, te tudod, hogy szeretlek.”* Tőlünk Ágnes nővér, Szerafina nővér és Blanka nővér vettek részt a papszentelésen.

VIII. 27–28–29. Ifjúsági találkozó Csíksomlyón. Hála Istennek a fiatalok igen szép számmal jelentek meg. Ezen Módi Blanka nővérünk is jelen volt, igazi lelki élménnyel tért haza. A Csíksomlyói Szűzanya oltalmába ajánlották az ifjúságot.

SZEPTEMBER

Sok küszködés után végre átadta az állami iskola a volt Szent Vince Intézetünket a katolikus iskolának. Most szeptember 15-én hivatalosan beköltözik a római katolikus Szent László Gimnázium.

IX. 12. Vasárnap. Ma a szerzetesrendek kötötték fel az emlékszalagot Isten szolgája, Bogdánffy Szilárd vértanú püspök

zászlajára, a 10 órai szentmise keretében. A szentmisét a pre-montrei apát, Anzelm atya tartotta.

IX. 13-20. Öröm a lelki család részére páter Viktor igazgatónk látogatása, hála Istennek, mert súlyos betegsége javuló félben van.

Ebben a hónapban megoperálták Blanka nővérünknek az édesanyját, sajnos elég nehéz műtét volt. Sok utólagos kezelésre és pihenésre van szüksége, Blanka nővér édesapja a főápolója. A jó Isten áldja meg érte.

OKTÓBER

Az egész Egyházmegye napról napra komolyan készül Isten szolgája, Bogdánffy Szilárd vértanú püspök boldoggá avatására.

X. 28. Párizsból megérkezett az általános tanácstagunk, Christa Bauer nővér. Örömmel fogadtuk őt, de a Budapestről érkezőket is: Viktor, Szabolcs atyát, valamint Cecília nővérünket.

X. 31. Szombat. Isten szolgájának Bogdánffy Szilárd vértanú püspök boldoggá avatásának a napja. Ragyogó napsütésben, hatalmas tömeg töltötte be a Bazilika előtti teret, mert a Bazilika zsúfolásig megtelt a vendégekkel, akik mind részt akartak venni ezen a nagyjelentőségű történelmi eseményen. Hiszen Szent László király boldoggá avatása óta, 880 év után ez az első csodálatos kegyelmi esemény Nagyváradon. Úgy érzem nyugodtan írhatom, minden nagyon jól volt megszervezve. Hangszórók és kivetítők segítségével mindenki követni tudta az ünnepélyes boldoggá avatási szentmisét, a szertartással együtt. Amato Angelo bíboros volt a Szentszék kiküldötte. Ő olvasta fel és mutatta be a boldoggá avatási dekrétumot. Erdő Péter bíboros Esztergom-Budapest érseke celebrálta a nagymisét. Itt nem részletezem tovább, mert újságcikkek bizonyítékok az utókor részére. A jelenlevők részére ez egy felejthetetlen nagy lelki élmény és kegyelmi forrás volt.

NOVEMBER

XI. 8. Ausztriából Graz tartománynak vizitátor nővére, Magdalena Pomwenger jelzi látogatásának az időpontját, 2010. XI. 20-25.

XI. 20-án, szombaton érkezett Bukarestbe, ahol a vasárnapot a kis lelki családdal töltötte el. Az egymással való beszélgetés francia és angol nyelven történt.

XI. 22. Hétfőn reggel 9 órakor repülővel Nagyváradra érkezett. Szentjóbbról is itthon voltak Szerafina és Rafaella

nővérek. Őszinte szeretettel fogadtuk a nappali szobában, ahol a kölcsönös üdvözlés után Vincencia nővér tartományi főnöknő röviden bemutatta a tartomány helyzetét, nővérek létszámát, és kissé a működését is. Itt a beszélgetés német fordítással történt. Ebéd után megtekintette az új házat és az egész udvart, látva a régi házakat is. Délután 4 órakor Szentjobbon a Szent István Gyermekotthont látogatta meg, ahol a két nővérünk dolgozik. Ott vett részt az esti szentmisén, mivel reggel nem volt miséje.

XI. 23. Kedden megtekintette a volt Szent Vince Intézetünket, amelyet most már a római katolikus iskola használ, innen elmentünk a volt Immaculata Intézetünkbe, ahol az állami egészségügyi iskola működik. Ez nekik bérbe van adva. Még sikerült kimennünk a volt Rimanóczy-szőlőnkbe (14 hektár), amit a város megkérdezés nélkül, önkényesen a román ortodox nővérek rendelkezésére adott. Ők építettek ott egy ortodox zárdát és templomot. Ez a városon kívül, a domboldalon van, ami itt még a mi időnkre emlékeztet, az fent a dombon a mi kis nyaraló házunk a terasszal. Itt egy emléktárgyat vásároltunk Magdalena nővér részére.

Ebéd után a nappali szobában összejöttünk, hogy a kis tartomány anyagi helyzetéről Bellarina nővér tájékoztatást adjon Magdalena nővérnek. Bellarina nővér részletesen beszámolt a tulajdonokról és a pénzállományról, ami több bankban van letéve, és arról is aminek a kasszában kell lenni. Magdalena nővér megdicsérte Bellarina nővért lelkiismeretes munkájáért. 6 órakor egy rövid vidám szünórát is tartottunk, utána elvgeztük a vecseryét a kápolnában.

XI. 24. Látogatás főtisztelendő Böcskei László püspök atyánknál. Magdalena nővér tájékoztatta a püspök atyát nagyváradi látogatásának céljáról. Majd még megtekintette a szép Székesegyházunkat, a Bazilikát. Ebéd után a Szent Márton egyházi öregotthont látogatta meg. Este vidám hangulattal egy nagy rekreációt tartottunk, amelyen ő is mesélt nekünk az Osztrák tartományról. Az örömteli beszélgetés után jött a vacsora és a búcsú este, mivel másnap reggel, október 25-én 6.15 órakor visszarepült Grazba. Isten fizesse meg neki minden fáradozását, különösen szívélyességét.

XI. 27. A Csodásérmű Szűzanya ünnepe. 180 éve annak, hogy párizsi anyaházunkban a Szűzanya megjelent Labouré

Katalin nővérünknek. Ez egyben a Szent Katalin-templomnak a búcsúünnepé és a 75 éves jubileuma. 1935. XII. 8-án lett a templom felszentelve. Az ünnepi hálaadó szentmisét fő-tisztelendő püspök atyánk, Böcskei László, több pappal együtt mutatta be. Itt volt két lazarista atya is, Viktor és Szabolcs atya CM. A szentmise után a plébános, Egeli atya köszönetet mondott mindenkinek, akik a mai napig is segítik a templom fenntartását, különösen kiemelte azokat, akik annak idején a templom felépítéséhez hozzájárultak. Név szerint dr. Schriffert kanonokot és Zelinka kanonokot, aki egész vagyonát áldozta fel, és kívánsága szerint itt van eltemetve az oltár alatti kriptában. Főtisztelendő Fiedler püspök atyát, aki a felszentelés után kifizette a még meglévő tartozásokat mind. Nem utolsó sorban megemlítette a jó Nárcisza nővérünket (Héreghy Irén), aki fáradságot nem ismerő, áldozatos szervező munkájával megszerezte a területet és végigkísérte az egész építkezést. Ma az ő emlékére egy emléktáblát szentelt fel püspök atyánk a templom hátsó részében. Minden Isten nagyobb dicsőségére, és a Katalin-telep híveinek lelki üdvösségére történt.

Ezt az ünnepet megelőzte egy háromnapos tridium XI. 19., 20., 21., amit a lazarista atyák tartottak meg (hiszen a templom melletti kis lakrész nekik lett építve). Ők az egész Katalin-telepnek a történetét ismertették, képekkel illusztrálva vetítéssel és Nárcisza nővérünk munkásságának kitartó áldozathozatalát.

XI. 27–28–29. A három társulati ünnepünk. Hálát adtunk a kapott sok kegyelemért és Szűzanyánk segítségét kértük, hogy mindig, mindenben örömmel teljesíthessük a jó Isten szent akaratát, különösen most, amikor a nővérek létszámának csökkenése miatt megszűnik a tartomány szó elnevezése.

XI. 28. Advent első vasárnapja. Komolyan akarunk lelkiekben készülni a kis Jézus születésének az ünnepére.

DECEMBER

Az Ausztriai, Magyarországi és Romániai Tartományok egyesítésének előkészítése.

Első lépés: Megalakult az előkészítő bizottság, tagjai a következők:

Sr. Christa Bauer	Generális tanácsstag
Sr. Magdalena Pomwenger	Ausztriai Tartomány vizitátornője
Sr. Katharina Laner	Ausztriai Tartomány
Sr. Ágnes Bogdan	Romániai Tartomány

Sr. Szerafina Kertész Romániai Tartomány
Sr. Kornélia Kiss Magyarországi tartomány
Sr. Marianna Sebestyén Magyarországi tartomány

XII. 12–13-án tartotta meg a bizottság az első előkészítő ülését.

A következő pontok kerültek tárgyalásra:
Az előkészítő bizottság feladata és célkitűzései.

Az új tartomány szerkezetének megfontolása.

A jogi kérdések tisztázása.

Az általános szinten fenntartott kapcsolatok.

A nővértársak informálása.

Egyéb kérdések megbeszélése.

Időnapló létrehozása a bizottság munkájához és a tartományok egyesítésének a folyamatához.

Az első gyűlésről a nővértársak már megkapták az információs lapot. Így itt a krónikában most nem írok bővebb magyarázatot.

A lelki családban nyugodtan és örömmel készülünk lelkileg és testileg a kis Jézus eljövetelére.

XII. 25. Szombat. Jézus születése. Karácsony. Főünnep.

XII.27. Szent János ünnepe. A hagyományos borszentelés, szentmisével a Premontrei templomban lett megtartva. Utána főtisztelendő Anzelm atya, premontrei apát agapét adott az egybegyűlteknek.

XII. 31. Az év utolsó napja. A bocsánatkérés és hálaadás napja. Aki tudott a közösség tagjai közül, elment a plébánia-templomba. Az itthon maradtak bekapcsolódtak a Mária Rádió év végi hálaadásába.

Ezt az eseményekben gazdag évet befejezzük Szent Vincének egy gondolatával:

„Az örök Isten gondolt önökre, benne voltak tervében, és öröktől fogva benne voltak Isten képzeletében úgy, amint most vannak.” (Szent Vince 1646. febr. 13. konferencia: A hivatás szeretet)

UTÓIRAT

2011. január 8.

A Romániai Tartomány utolsó tanácsgyűlése.

Jelen voltak: Kunay Viktor CM, tartományi igazgató, Boros Vincencia tartományi főnöknő.

A négy tartományi tanácstag: Bogdan Ágnes nővér, Ciobanu Ecaterina nővér, Kertész Szerafina nővér, Polmann Lucianna nővér és a tartományi ügyintéző, Orosz Bellarmina nővér.

Vincencia nővér tartományi főnöknő bocsánatot kért az esetleges mulasztásaiért, s megköszönte a tanácsstagjainak a békeségben és szeretetben való együttműködést. Mi is bocsánatot kértünk és megígértük, hogy mint a társulat hűséges leányai, szent alapítóink szellemében mindenben elfogadjuk a jó Isten szent akaratát.

Az Osztrák, Magyar, Román tartományok egyesítése után is Szent Vince atyánk szavai szerint élve, akarjuk teljesíteni szegény szolgálatunkat.

„ Mily vigasztaló lesz halálotok óráján, hogy életeteket, ugyanarra áldoztátok fel, amire Jézus Krisztus adta oda saját életét!

A szeretetért, az Istenért.

A szegényekért.”

(Szent Vince 1658. nov. 24.)

2011. október 1-2.

Az Osztrák, Magyar és Román tartományok egyesítése.

Komoly megfontolások után, egy igen szépen előkészített ünnepség keretein belül, a generalis eljárók jelenlétében megtörtént a három tartománynak a hivatalos egyesítése.

Az új tartomány neve: Graz Tartomány-Közép-Európa

Az új tartomány eljárói:

Vizitátornő: Sr. Magdalena Pomwenger

Tartományi igazgató: P. Alexander Jernej CM

Aligazgató: P. Szőke Sándor CM

Deo Gratias – Istennek legyen hála.

MÓDI BLANKA
nővér

ISTEN JÓSÁGÁT KÉPVISELIK

„Arra szentelték magukat, hogy Isten jóságát képviseljék a szegények oldalán, úgy is kell bánni velük, amint ez a jóság tanít, vagyis szelíden, együttérzéssel és szeretettel.” (Szent Vince)

Urunk bemutatásának napján, gyertyaszentelő Boldogasszony ünnepén az egyház a megszentelt élet emléknapiját is üli: a szerzetesekre és szerzetesnőkre figyel elsősorban. Mária és József törvény iránti engedelmissége és áldozatkészsége – ahogyan a gyermek Jézust felajánlották a jeruzsálemi templomban – emlékeztet bennünket sok Istennek szentelt férfi és nő életáldozatára, akik az Atya akaratát keresve felajánlották életüket Istennek, és az evangéliumi tanácsok útját választották, hogy szorosabban kövessék Krisztus életformáját tisztaságban, engedelmisségben és szegénységben.

II. János Pál pápa 1997-ben kezdeményezte, hogy az egyház ezt a napot szentelje a konszekrált életért való hálaadásnak. Hagyomány immár, hogy ennek a hálaadásnak a részeként minden évben bemutatunk egy olyan szerzetesközösséget, amelyik valamelyik erdélyi egyházmegyében (is) működik. Az idén Páli Szent Vincéről nevezett Szeretet Leányainak társulatával, közismertebb nevükön a vincés nővérekkel ismerkedhettünk meg közelebbről.

Páli Szent Vince a segítő szeretet nagy mestere, szentek lelki vezetője, szegények, betegek, foglyok, rabszolgák, öregek, kol-dusok, árvák, elmebetegek atyja, társulatok alapítója, misszionárius, a francia papság megújítója, a prédikáció mestere; a háború, a nyomorúság és az éhség leküzdője volt – szinte litániaszerűen lehet sorolni, mi mindenben volt Isten dicsőségére és felebarátai üdvösségére.

1633-ban De Marillac Lujzával együtt létrehozta Párizsban a Szeretet Leányai Társulatát a szegények testi-lelki szolgálatára. Amikor a Franciaországot sújtó nyomor, a harmincéves háború és belviszályok idején árvák tömegei kóboroltak az utcákon, Szent Vince megérezte, hogy az ő küldetése ezeknek a szegényeknek az istápolása, pártfogolása.

Ezen munka kimeríthetetlen, és mindig akadnak bőven, akik vállalják Krisztus szolgálatát a szegényekben. Jelenleg 19 436 nővér van a világ 91 országában. A közösség hivatása: tanítás-nevelés, betegápolás, Krisztus követése a szegények szolgálatában. Egyházi jogi státusa: pápai jogú, női, apostoli élet társasága. A közösség jogi személy.

A szerzetesrendek 1948-es széteszlatása előtt az irgalmas nővérek iskolákban, kórházakban, árvaházakban, szeretetotthonokban, fegyintézetben, valamint vakok, siketek, nyomorékok mellett működtek. Akkor több mint kétszázan voltak.

Tartományunk a kommunista diktatúra 50 évnyi elnyomatása után végre 1998 után végre újraéledt. Nővéreink, akik hősiiesen kitartottak a megmérettetés idején, már idősek. Szent Lujza anyánk szavait mélyen szívükbe vésve, ők voltak azok, akik hittek az isteni Gondviselésben, amely nem késlekedett megmutatkozni.

Közösségünk ma 16 nővért tudhat magáénak, melyből 9 fogadalmas fiatal nővér. Romániában három helységben teljesítünk szolgálatot. Nagyváradon egy szegénykonyhát működtetünk, ahol naponta több mint 30 szegény kap meleg enni-valót, szegény betegeket látogatunk, családokat segítünk és iskolában tanítunk. Bukarestben három fiatal nővérünk az elhagyatott AIDS-es gyerekek mellett, az iskolában, valamint a kórházban teljesít szolgálatot. Szentjombon a Szociális Központban két nővérünk az elhagyatott gyerekek mellett van jelen.

Elsődleges célunk – Szent Vince atyánk példáját követve – a szegények felkarolása minden szinten. Nagy műveink nincsenek, és mi magunk sem vagyunk sokan. Viszont ahova a jó Isten helyezett bennünket, igyekszünk megtalálni a szegényeket és a legelhagyatottabbakat, támogatva őket elsősorban imáinkkal és mindazzal, amivel megtehetjük, hogy nyomorukat enyhítsük.

Vincencia nővér az öregotthonban

Katalin nővér a betegágynál

Peczko Zsuzsanna Kinga nővér

Egerből származom. Itt ismertem meg a nővéreket a Szent Vince-kórházban, amikor anyukámmal beteget látogattunk. Miközben édesanyám az ismerősünkkel társalgott, én tágra nyílt szemekkel figyeltem a körülöttünk szorgoskodó nővéreket. Annyira megtetszett szívélyességük, szeretetük a betegek iránt, hogy hazatérve azt mondtam anyukámnak, én is kedves nővér akarok lenni. Tanulmányaim befejeztével azonnal jelentkeztem a nővéreknél, és így kerültem 1943-ban Nagyváradra, az akkor még Magyarországhoz tartozó nővérek Szent József-kórházába. Anyukám nagyon nehezen vált meg tőlem, de mikor látta, hogy mennyire boldog vagyok hivatásomban, megnyugodott. A Szent József-kórházban először a beteggondozást sajátítottam el 16 évesen, majd a szeminárium után elvégeztem a tanítóképzőt.

1944-ben, mikor kitört a háború, a többi fiatal nővérel együtt Szentjóra kerültem. 1948-ban, miután államosították intézményeinket, magánházakban laktunk, civilben tartottuk a kapcsolatot a titokban működő lelki családdal. Legnagyobb fájdalom, hogy anyukámat és rokonaimat 12 évig nem láthattam, mert a határ innenső felén maradtam. Teljesült viszont azon vágyam, hogy a betegeket szolgáljam. A váradi járványkórházban dolgoztam 31 évig. Nyugdíjba vonulásom után a Premontrei templomot gondoztam, míg 1991-ben a közösségünk újra hivatalosan működésbe lendült. 1996–2004 között a romániai nővéri család vizitátornője voltam. Most hálás szívvel emlékezem vissza mindarra a sok szép eseményre, melyekkel az Úr életemet boldoggá tette és főleg arra, hogy bár sanyarú körülmények között, mégis teljesítette azon vágyamat, hogy a betegek ágya mellett szolgálhattam Öt.

Bíró Marcella Lidvina nővér

A Hargita megyei Karcfalván születtem 1920. november 2--n. Nagy családukból az isteni gondviselésnek köszönhetően hárman lettünk vincés nővérek. Én 1938-ban, 18 évesen léptem be. Az évek során sok helyen szolgáltam: Dettán a sebészetben és a járványkórházban, Nagyszebenben, a gyulafehérvári püspökség árvaházában. Legszébb emlékeim is ezen szolgálatom-

Lidvina és Ágnes nővér

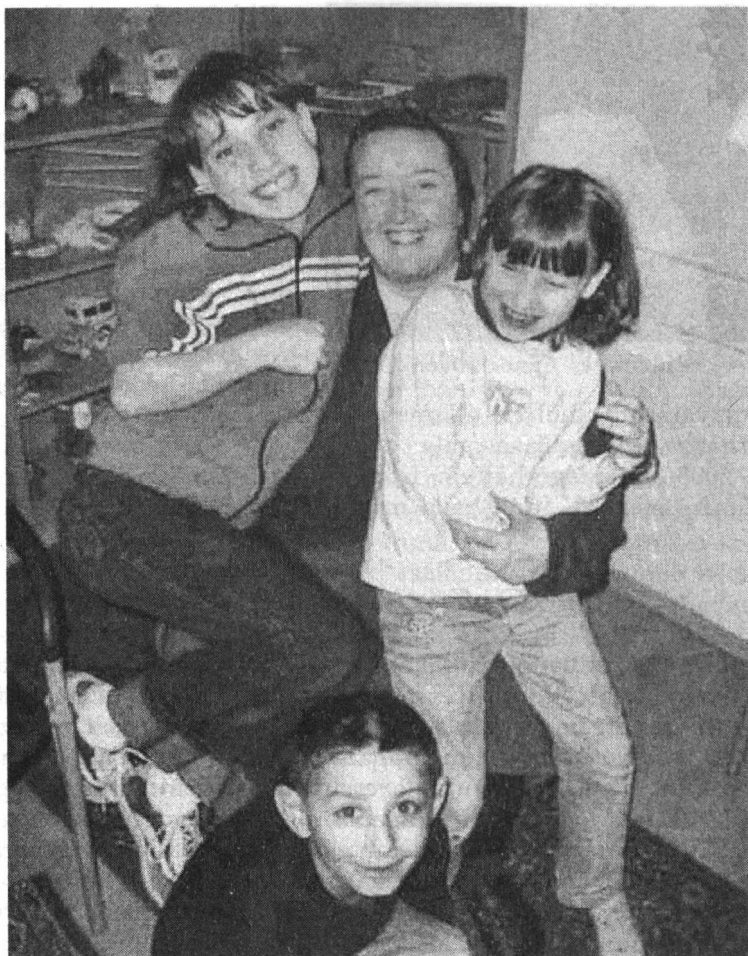
Nagyváradra, ahol az államosítás után civilben dolgoztam a kórházban nyugdíjazásomig.

2008-ban megérhettem Istennek szenteltségem 70. évfordulóját, Istennek adok hálát ezért.

mal kapcsolatosak. Ugyanis nagyon szerettem ezeket a gyerekeket, boldogságukban szívesen osztottam, amikor szánkózni mentünk vagy éppen tea-füveket szedni, gombászni a közeli erdőkben. A háború alatt viszont az orosz katonáktól való állandó rettegés miatt elviselhetetlenné vált itt a helyzet. Ezért kerültem

Bogdan Cristina Ágnes nővér

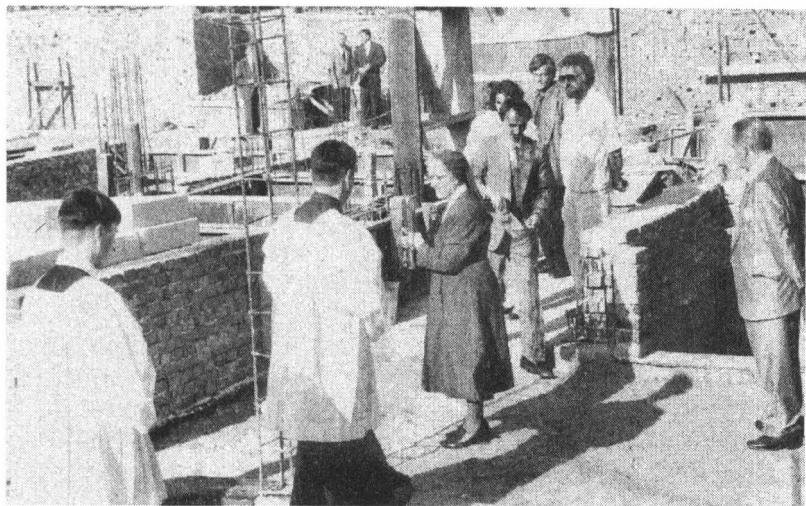
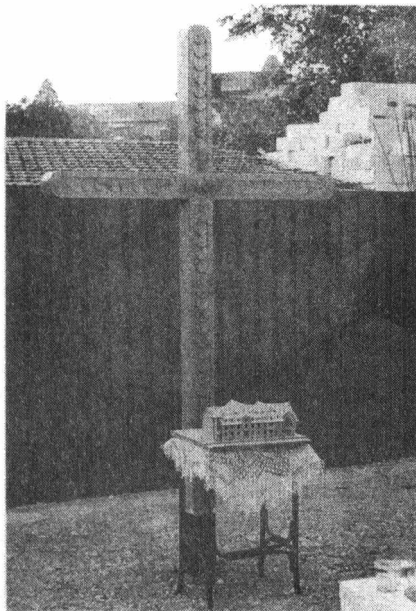
1974-ben születtem a Bákó megyei Galbeni faluban. Hivatásom elindítója egy ferences nővér volt, aki falunk plébániáján teljesített szolgálatot. Rendelkezésre állása, egész szellemisége, imádságos élete nagyon megragadott. Miután a plébános úrnál jelentkeztem, hogy Istennek szeretném szentelni magam, egy egész listát adott a Romániában működő szerzetesrendekről, de azt is elmondta, hogy neki van egy nagynénje, aki Nagyváradon vincés nővér. Így kerültem kapcsolatba a vincés nővérekkel. 1992-ben a szent család ünnepén léptem be két másik társammal a szemináriumba. Először Nagyváradon az árvaházban dolgoztam – nagy örömmel és szeretettel, mert a gyerekeket különösen kedvelem. Majd a Szent József-óvodában teljesítettem szolgálatot. Később a házi beteggondozás vált feladatommá, és jelenleg a nagyváradai nővéri közösség szolgálónővére vagyok. Nagyon bízom abban, hogy Istennek terve van velünk, és Ő az, aki tudja, hogy mikor mire van a legnagyobb szükségünk.

Szerafina nővér a gyermekotthonban

Egykori előjárónk mondta: „Bomoljon fel bár minden rend a világon, önöket meg nem ingatja, dúljon bár körülötünk a mindent elpusztító háború, önöket el nem éri a haragja. Szeretetükkel uralkodni fognak akkor is, ha majd a föld uralkodói letűnnek, hiszen annak a jegyesei, aki a szeleknek és viharoknak parancsol. Tartsanak ki tehát hűségben, és legyőzik a világot és a poklot.” (P. Etienne)

A Páli Szent Vincéről Nevezett Nővérek új rendházának építése
- fent az alapkő helyét jelző kereszt

TARTALOMJEGYZÉK

Püspöki ajánlás	5
Előszó	7
A Szent Orsolya-rendi iskola	9
Nogáll János püspök, nagyprépost élete és munkássága ..	19
A Szent Vince Intézet	29
Az Immaculata Intézet.....	39
A Szent Orsolya-rend története Nagyváradon.....	43
Az irgalmas nővérek története.....	75
Isten jóságát képviselik.....	223

**A Partiumi füzetek kiskönyv-sorozatában
eddig megjelent munkák:**

1. Borbély Gábor – Csernák Béla: *Bihar*
2. Kordics Imre: *Sírok, sírjelek a Várad-Olaszi temetőben*
3. Péter I. Zoltán: *Félicsfürdő*
4. Dánielisz Endre: *Nagyszalonta – városismertető*
5. Benedek Zoltán: *Nagykároly – református templom*
6. Bessenyei István: *Sarmaság*
7. *Hol sírjaink domborulnak – partiumi temetők* (gyűjteményes kötet)
8. Major Miklós: *Szilágyság – tájak, műemlékek, emlékhelyek*
9. Dukrét Géza – Péter I. Zoltán: *Püspökfürdő*
10. Dánielisz Endre: *„Csonkatorony nyúlik a felhőbe...”*
11. Bunyitay Vince – Fodor József: *Székesegyházi Bazilika – Nagyvárad*
12. Alexandru Pop: *Varadinum – a vizek határolta város és vár*
13. *A szabadságharc zászlaja alatt* (gyűjteményes kötet)
14. Jancsó Árpád: *Rajtuk taposunk – A Bánság útjai a 19. században*
15. Kupán Árpád: *Mezőtelegd iskolatörténete*
16. Csilik József: *István király Szent Jobbja és Szentjobb község története*
17. Emődi János: *Erdélyi barlangfeliratok a 16–20. századból*
18. Szabó István: *Ottomány* (kismonográfia)
19. Csorba Mihály: *Érsemjén* (kismonográfia)
20. *Turulmadaras emlékműveink* (gyűjteményes kötet). Összeállította Dukrét Géza
21. Dr. Mózes Károly: *A nagyváradi egészségügyi oktatás történetéből*
22. *Rév, Erdély sziklakapuja*
23. *A műemlékvédelem fölöttébb szükséges voltáról.* Évkönyv. Összeállította Dukrét Géza
24. Nánási Zoltán: *Dr. Andrásy Ernő az Érmellék utolsó polihisztorja*
25. *Nagyvárad tudós püspökei*
26. György Irén: *Szalacs* (kismonográfia)
27. Antal Béla: *Biharpüspöki*
28. Balláné Bakó Erzsébet – Török Ferenc: *Albis* (kismonográfia)
29. Pásztai Ottó: *„Aki fényt hagyott maga után...”*
30. Péter I. Zoltán: *Nagyvárad római katolikus székesegyházai*
31. Kiss Kálmán: *Egri község* (kismonográfia)

32. Dr. Mózes Teréz: *A révi fazekasság monográfiája*
33. Emődi János – Varga Árpád: *Telegdi sírkövek, emléktáblák*
34. Jósa Piroska: *Ezüstös gépmadarak szárnyán érkezett a halál*
35. Dukrét Géza: *Emlékművek, emléktáblák Bihar megyében*
36. Anzik Albert: *Livada – Sárközújlak*
37. Bozsóky Krestyán Ilona: *A temesvári iparoktatás kezdeteiről*
38. Dukrét Géza: *Hegyköz (történeti monográfia)*
39. Kormányos László: *Városfejlesztés Nagyváradon a 20. század elején*
40. Dukrét Géza: *A bihari turizmus története*
41. Velcsov Margit: *Bartók Béla és Nagyszentmiklós*
42. Szilágyi József: *Tóti község monográfiája*
43. Kovács Rozália: *Érmihályfalvi temetők*
44. Dukrét Géza – Péter I. Zoltán: *Nagyvárad városismertető*
45. Kupán Árpád – Dukrét Géza: *1956 emlékezete Biharban*
46. *Bartók Nagyváradon a helyi sajtó tükrében.* Összeállította Thurzó Sándor
47. Kupán Árpád: *A mozi évszázada Nagyváradon*
48. Gavallér Lajos: *Micske a helynevek tükrében*
49. Péter I. Zoltán: *Nagyvárad műemlék épületei*
50. *Nagyvárad ipartörténete*
51. Jósa Piroska: *Bihari sorsok, a változó időben*
52. Ujj János: *Arad építészeti emlékei*
53. Pávai Gyula: *Mesélő aradi házak*
54. Dukrét Géza: *Emlékművek, emléktáblák Bihar megyében*
55. *Épített örökségünk, a helytörténeti kutatás tükrében.* Összeállította: Dukrét Géza
56. Orosz Otilia Valéria: *Műemlék orgonák az Érmelléki Református Egyházmegyében*
57. Borbély Gábor: *Szőlő és bor az Érmelléken*
58. *A Bölcsőtől a Síríg – 250 éve született Kazinczy Ferenc*
59. Kiss Kálmán: *Túrterebes egyház- és iskolatörténete*
60. Szentjóbby Szabó Andor: *Ottomány szülöttje, Kufstein halottja*
61. S. Németh Katalin: *Vigyázó kövek*
62. Kupán Árpád: *Párhuzamos életrajzok*
63. Papp Attila: *Az én Margittám. Érzelmes városmonográfia*
64. Ványai Mária: *Hidak a viharlámpa fényében*
65. Szilágyi István: *Csillagváros visszavárta katona fiát*
66. Péter I. Zoltán: *Szecessziós építészet Nagyváradon*
67. Péter I. Zoltán: *Nagyvárad városháza*

